Druk nr 3130 część I

Warszawa, 6 lutego 2015 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-6-15

Pan
Radosław Sikorski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z projektami aktów wykonawczych.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z poważaniem

(-) Ewa Kopacz

Projekt

U S T A W A

z dnia

o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020[1)]

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

1) zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie dotyczącym wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanego dalej „programem", i określonym w:
   a) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013", oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia,
   b) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1306/2013", oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia,

---

[1)] Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów, ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach, ustawę z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ustawę z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym.

c) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1303/2013”, oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia;

2) warunki i tryb przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej:
   a) w ramach działań i poddziałań objętych programem, zwanej dalej „pomocą”,
   b) na realizację zadań określonych w art. 59 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz w art. 51 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013, zwanej dalej „pomocą techniczną”

– w zakresie nieokreślonym w przepisach, o których mowa w pkt 1, lub przewidzianym w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1) agencja płatnicza – agencję płatniczą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia nr 1306/2013;
2) beneficjent – beneficjenta w rozumieniu art. 2 pkt 10 rozporządzenia nr 1303/2013;
3) działanie – działanie w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi lit. c rozporządzenia nr 1305/2013;
4) instytucja pośrednicząca – instytucję pośredniczącą w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia nr 1303/2013;
5) instytucja zarządzająca – instytucję zarządzającą w rozumieniu art. 65 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1305/2013;
6) operacja – operację w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013;
7) podmiot wdrażający – podmiot, któremu zostały delegowane zadania agencji płatniczej.

Art. 3. 1. Program jest realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i obejmuje następujące działania i poddziałania:

1) transfer wiedzy i działalność informacyjna:
   a) wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności,

b) wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych;

2) usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw:
   a) wsparcie korzystania z usług doradczych,
   b) wsparcie dla szkolenia doradców;
3) systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych:
   a) wsparcie na przystępowanie do systemów jakości,
   b) wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym;
4) inwestycje w środki trwałe:
   a) wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych,
   b) wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój,
   c) wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa;
5) przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych:
   a) wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof,
   b) wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof;
6) rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej:
   a) pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników,
   b) pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich,
   c) pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw,
   d) wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej,
   e) płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi;

7) podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich:
   a) wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii,
   b) wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej,
   c) wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury;
8) inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów;
9) tworzenie grup producentów i organizacji producentów;
10) działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne:
   a) płatności z tytułu zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych,
   b) wsparcie dla ochrony oraz zrównoważonego użytkowania i rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie;
11) rolnictwo ekologiczne:
   a) płatności na rzecz konwersji na ekologiczne praktyki i metody w rolnictwie,
   b) płatności na rzecz utrzymania ekologicznych praktyk i metod w rolnictwie;
12) płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami:
   a) rekompensata na obszarach górskich,
   b) rekompensaty na rzecz innych obszarów charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami naturalnymi,
   c) rekompensaty na rzecz innych obszarów charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami;
13) współpraca;
14) wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER:
   a) wsparcie przygotowawcze,
   b) wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność,
   c) przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania,

d) wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji.

2. Program, oprócz działań i poddziałań wymienionych w ust. 1, obejmuje również pomoc techniczną.

3. Wspieranie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w części drugiej w tytule III w rozdziale II rozporządzenia nr 1303/2013, zwanego dalej „rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność", w ramach działania, o którym mowa w ust. 1 pkt 14, odbywa się na zasadach określonych w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, a w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach – na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 4. Z zastrzeżeniem zasad i warunków określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, do postępowań w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 oraz z 2014 r. poz. 183 i 1195), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego", chyba że ustawa stanowi inaczej.

Rozdział 2

Instytucja zarządzająca oraz inne organy i jednostki organizacyjne uczestniczące we wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich w ramach programu

Art. 5. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi jest instytucją zarządzającą, w tym również w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, instytucja zarządzająca:

1) wykonuje zadania państwa członkowskiego Unii Europejskiej w zakresie dotyczącym monitorowania realizacji i ewaluacji programu, określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, nieprzypisane innym organom, w tym:
   a) powołuje, w drodze zarządzenia, komitet monitorujący, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia nr 1303/2013,
   b) przekazuje Komisji Europejskiej roczne sprawozdania, o których mowa w art. 75 rozporządzenia nr 1305/2013;
2) może powoływać, w drodze zarządzenia, organy opiniodawczo-doradcze w sprawach należących do zadań i kompetencji instytucji zarządzającej, w skład których mogą wchodzić przedstawiciele agencji płatniczej, instytucji pośredniczących, podmiotów

wdrażających oraz inne osoby, których udział w pracach takiego organu jest uzasadniony zakresem jego zadań;

3) prowadzi prace mające na celu wyznaczenie obszarów, o których mowa w art. 32 rozporządzenia nr 1305/2013.

3. Zadanie instytucji zarządzającej, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1305/2013, wykonuje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwana dalej „Agencją”, jako instytucja pośrednicząca.

4. Zadania, o których mowa w art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013, w przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 14 lit. c, są zadaniami instytucji zarządzającej, które wykonuje samorząd województwa jako instytucja pośrednicząca.

5. Zadania instytucji zarządzającej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, określone w rozporządzeniu nr 1303/2013 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, wykonuje samorząd województwa jako instytucja pośrednicząca na podstawie przepisów o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

6. Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza oraz podlegające jej okręgowe stacje chemiczno-rolnicze wykonują następujące zadania instytucji zarządzającej jako instytucje pośredniczące:

1) zadanie, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, w zakresie wykonywania analiz gleb;
2) tworzenie i prowadzenie bazy danych zawierającej wyniki analiz gleb w celu, o którym mowa w art. 68 lit. a rozporządzenia nr 1305/2013.

7. Analizy, o których mowa w ust. 6, są wykonywane na podstawie planu opracowanego i przekazanego Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej przez instytucję zarządzającą.

8. Plan, o którym mowa w ust. 7:

1) przekazuje się do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok, w którym mają być wykonywane planowane analizy, o których mowa w ust. 6;
2) zawiera:
   a) zakres badanych parametrów gleb,
   b) metody badawcze wykonywania analiz, o których mowa w ust. 6, właściwe dla zakresu, o którym mowa w lit. a,
   c) liczbę punktów pomiarowych objętych badaniami agrochemicznymi, zgodnie z zakresem, o którym mowa w lit. a,
   d) terminy wykonania analiz, o których mowa w ust. 6.

Art. 6. 1. Agencja pełni funkcję akredytowanej agencji płatniczej.

2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, agencja płatnicza wykonuje zadania związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy i pomocy technicznej. W przypadku gdy o pomoc techniczną ubiega się Agencja, pomoc tę przyznaje instytucja zarządzająca.

3. Zadania agencji płatniczej związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy, z wyjątkiem dochodzenia zwrotu nienależnych kwot pomocy oraz z wyjątkiem dokonywania płatności, o którym mowa w art. 7 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 1306/2013, wykonują, jako zadania delegowane zgodnie z pkt 1.C.1 załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 255 z 28.08.2014, str. 18), następujące podmioty wdrażające:

1) podmiot, któremu agencja płatnicza powierzyła wykonywanie tych zadań – w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2;
2) Agencja Rynku Rolnego – w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 i 13;
3) samorząd województwa – w przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. c, oraz działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 7 i 14.

4. Zadania delegowane, o których mowa w ust. 3, obejmują w szczególności:

1) prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie lub wypłatę pomocy, w tym:
   a) przyjmowanie wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność,
   b) rejestrowanie wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność,
   c) przeprowadzanie kontroli administracyjnych, o których mowa w art. 59 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013, zwanych dalej „kontrolami administracyjnymi”,
   d) dokonywanie wyboru operacji,
   e) zawieranie umów, na podstawie których jest przyznawana pomoc, informowanie o odmowie jej przyznania lub wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach o przyznanie pomocy, rejestrowanie tych umów, informacji i decyzji;
2) przeprowadzanie kontroli na miejscu, o których mowa w art. 59 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013, zwanych dalej „kontrolami na miejscu”;
3) ustalanie nienależnych kwot pomocy i wzywanie beneficjenta do zwrotu tych kwot;

4) przechowywanie dokumentów związanych z wykonywaniem przez podmiot wdrażający zadań agencji płatniczej;
5) udostępnianie lub przekazywanie agencji płatniczej, instytucji zarządzającej, Komisji Europejskiej lub innym organom upoważnionym do kontroli, dokumentów, o których mowa w pkt 4.

5. Umowa, o której mowa w pkt 1.C.1 ppkt i załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro, jest zawierana na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą i zawiera postanowienia zapewniające prawidłowe wykonywanie przez podmioty wdrażające delegowanych im zadań agencji płatniczej, a w szczególności:

1) określenie szczegółowego zakresu zadań delegowanych przez agencję płatniczą podmiotowi wdrażającemu oraz sposobu wykonywania tych zadań;
2) zobowiązania dotyczące:
   a) przeprowadzania przez agencję płatniczą kontroli wykonywania zadań określonych umową pod względem prawidłowości wykonywania tych zadań,
   b) przeprowadzania przez agencję płatniczą audytu systemu zarządzania i kontroli w podmiocie wdrażającym,
   c) umożliwienia przez podmiot wdrażający przeprowadzenia kontroli, o której mowa w lit. a, i audytu, o którym mowa w lit. b,
   d) przechowywania dokumentów związanych z wykonywaniem zadań określonych umową.

6. Formularz umowy, o której mowa w pkt 1.C.1 ppkt i załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro, oraz jego zmiany wymagają akceptacji instytucji zarządzającej.

Art. 7. 1. Instytucja zarządzająca sprawuje nadzór nad:

1) agencją płatniczą – w zakresie wykonywania zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy i pomocy technicznej,

2) podmiotami wdrażającymi – w zakresie wykonywania zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy,

3) instytucjami pośredniczącymi – w zakresie wykonywania zadań instytucji zarządzającej

– pod względem wykonywania tych zadań zgodnie z przepisami prawa i programem.

2. Instytucja zarządzająca, w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, może w szczególności:

1) wydawać wytyczne i polecenia;

2) żądać przedstawienia informacji i udostępnienia dokumentów;

3) przeprowadzać kontrole.

3. Wytyczne i polecenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1, mogą być skierowane wyłącznie do podmiotów, o których mowa w ust. 1, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji wykonywanych przez nie zadań.

4. Wytyczne i polecenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1, wiążą podmioty, do których są skierowane, i nie mogą dotyczyć rozstrzygnięć co do istoty sprawy o przyznanie, wypłatę i zwrot pomocy lub pomocy technicznej.

Art. 8. 1. Instytucja zarządzająca oraz instytucja pośrednicząca, o której mowa w art. 5 ust. 5, mogą przeprowadzać kontrole realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w rozumieniu art. 2 pkt 19 rozporządzenia nr 1303/2013, zwanej dalej „LSR”, pod względem jej zgodności z przepisami prawa i procedurami określonymi w LSR, a także pod względem osiągania wskaźników założonych w LSR.

2. Instytucja zarządzająca może wydawać lokalnym grupom działania, o których mowa w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, zwanym dalej „LGD”, wytyczne w celu zapewnienia zgodności sposobu realizacji LSR z przepisami Unii Europejskiej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, a także w celu zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonywania przez LGD zadań związanych z realizacją LSR określonych w tych przepisach oraz w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności. Wytyczne są kierowane do wszystkich LGD.

3. LGD zobowiązuje się do stosowania wytycznych, o których mowa w ust. 2, w umowie o warunkach i sposobie realizacji LSR, o której mowa w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

4. Wytyczne, o których mowa w ust. 2, nie mogą dotyczyć rozstrzygnięć co do istoty sprawy o wybór operacji.

Art. 9. Do kontroli, o których mowa w art. 6 ust. 5 pkt 2 lit. a, art. 7 ust. 2 pkt 3 oraz art. 8 ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli.

Art. 10. 1. Podmioty wdrażające pozyskują, gromadzą, opracowują i przekazują agencji płatniczej dane dotyczące realizacji programu, niezbędne do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji programu.

2. Agencja jako instytucja pośrednicząca, o której mowa w art. 5 ust. 3, pozyskuje, gromadzi, opracowuje i przekazuje instytucji zarządzającej dane dotyczące realizacji programu, niezbędne do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji programu, w tym dane, o których mowa w ust. 1.

3. Dane dotyczące realizacji programu, niezbędne do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji programu, są przekazywane w postaci okresowych sprawozdań albo jako dodatkowe informacje na żądanie odpowiednio agencji płatniczej albo instytucji zarządzającej.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, zakres danych dotyczących realizacji programu, niezbędnych do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji programu, sposób i terminy ich przekazywania, mając na względzie zapewnienie prawidłowości, skuteczności i efektywności zarządzania programem oraz przekazywania w szczególności danych określonych w załączniku VII do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 18), w tym umożliwiających monitorowanie postępów finansowej realizacji programu.

Art. 11. 1. Podmioty wdrażające, instytucje pośredniczące oraz LGD są obowiązane udostępnić podmiotowi wykonującemu ewaluacje, o których mowa w art. 56 i art. 57 rozporządzenia nr 1303/2013, dane niezbędne do wykonania tych ewaluacji, w tym dane osobowe.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, są udostępniane podmiotowi wykonującemu ewaluacje, o których mowa w art. 56 i art. 57 rozporządzenia nr 1303/2013, na wniosek instytucji zarządzającej.

3. Beneficjenci są obowiązani do przekazywania informacji, o których mowa w art. 71 rozporządzenia nr 1305/2013, również podmiotom wdrażającym.

Art. 12. Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, instytucje pośredniczące oraz LGD informują i rozpowszechniają informacje o programie, w tym o zasadach i trybie przyznawania i wypłaty pomocy oraz o obowiązkach beneficjentów wynikających z przyznania tej pomocy, zgodnie z planem komunikacyjnym, o którym mowa w art. 54 ust. 3 lit. b ppkt vi rozporządzenia nr 1305/2013.

Art. 13. Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, instytucje pośredniczące, LGD oraz organy administracji rządowej i jednostki organizacyjne podległe organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowane, a także organy samorządu terytorialnego, współpracują przy realizacji zadań związanych z wdrażaniem programu.

Rozdział 3

Przyznawanie pomocy

Art. 14. 1. Pomoc jest przyznawana osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, jeżeli są spełnione warunki przyznania pomocy określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, w przepisach ustawy oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1.

2. W przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. c, pomoc jest przyznawana staroście jako organowi prowadzącemu postępowanie scaleniowe.

Art. 15. 1. Pomoc w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3, w przypadku systemów jakości, o których mowa w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013, jest przyznawana, jeżeli te systemy zostały uznane przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi uznaje systemy jakości, o których mowa w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013, w drodze decyzji administracyjnej, jeżeli są spełnione określone w tym przepisie kryteria.

3. W przypadku zaprzestania spełniania co najmniej jednego z kryteriów określonych w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013, minister właściwy do spraw rozwoju wsi cofa, w drodze decyzji administracyjnej, uznanie, o którym mowa w ust. 2.

Art. 16. Pomoc nie przysługuje podmiotowi, który podlega zakazowi dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach

publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.[2)]), na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.

Art. 17. 1. Pomoc jest przyznawana do wysokości limitu środków stanowiącego równowartość w złotych określonej w programie kwoty środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich przeznaczonych na poszczególne działania i poddziałania powiększonej o wysokość kwoty krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie tych działań i poddziałań.

2. Na wniosek agencji płatniczej albo podmiotu wdrażającego minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może wyrazić zgodę na przyznanie pomocy do określonej wysokości, przekraczającej wysokość limitu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 18. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach lub latach w ramach określonych działań lub poddziałań, mając na względzie wysokość limitów środków wynikających z programu, zapewnienie zrównoważonego wsparcia rozwoju obszarów wiejskich w poszczególnych województwach oraz zarządzania i wdrażania programu zgodnie z art. 66 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, w szczególności w zakresie zarządzania środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację programu.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, określając wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach lub latach w ramach określonych działań lub poddziałań, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić również wysokość limitów środków przeznaczonych na określone typy operacji, zakresy wsparcia lub pierwszą roczną płatność, której przyznanie jest uzależnione od realizacji zobowiązań wieloletnich, kierując się szczególnymi potrzebami i warunkami zidentyfikowanymi w poszczególnych województwach zgodnie z art. 8 ust. 1 lit. c ppkt iv rozporządzenia nr 1305/2013 oraz uwzględniając, że przyznanie pierwszej rocznej płatności, której przyznanie jest uzależnione od realizacji zobowiązań wieloletnich, może powodować skutki finansowe w kolejnych latach realizacji tych zobowiązań.

3. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić również tryb postępowania w sprawie przyznania pomocy, w przypadku gdy

---

[2)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 938 i 1646 oraz z 2014 r. poz. 379, 911, 1146, 1626 i 1877.

zapotrzebowanie na środki wynikające z wniosków o przyznanie pomocy w danym województwie lub roku realizacji programu, lub na określone typy operacji, lub zakresy wsparcia, lub pierwszą roczną płatność, której przyznanie jest uzależnione od realizacji zobowiązań wieloletnich, przekracza wysokość odpowiedniego limitu środków, kierując się tym, aby zastosowanie tego trybu prowadziło do lepszego wykorzystania środków w ramach poszczególnych limitów środków z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych działań, poddziałań oraz typów operacji, zwłaszcza gdy wysokość pomocy na realizację operacji jest uzależniona od kwalifikowalności wydatków przewidzianych do poniesienia na jej realizację.

Art. 19. W przypadku gdy minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 18, wysokość limitów środków, pomoc jest przyznawana do równowartości w złotych wysokości tych limitów.

Art. 20. 1. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gospodarstwa rolnego lub gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, a grunt ten stanowi przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego, pomoc przysługuje posiadaczowi zależnemu gruntu.

2. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie lub własność gospodarstwa rolnego lub gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, a grunt ten stanowi przedmiot współposiadania lub współwłasności, pomoc przysługuje temu współposiadaczowi lub współwłaścicielowi gruntu, co do którego pozostali współposiadacze lub współwłaściciele wyrazili zgodę na piśmie.

3. Zgodę, o której mowa w ust. 2, dołącza się do wniosku o przyznanie pomocy.

Art. 21. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy w pełnej wysokości jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów i norm, o których mowa w tytule VI rozporządzenia nr 1306/2013 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, przez te wymogi i normy rozumie się wymogi i normy określone w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Art. 22. Pomoc jest przyznawana na wniosek o jej przyznanie.

Art. 23. 1. Wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy, a w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1:

1) pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013,

2) pkt 10–12,

3) pkt 14:

a) lit. b, w zakresie projektów grantowych, o których mowa w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, oraz operacji realizowanych przez LGD jako operacje własne,

b) lit. c i d

– w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1.

2. Wniosek o przyznanie pomocy z tytułu kosztów założenia, o których mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, składa się:

1) w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1;

2) w przypadku ogłoszenia naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach tego działania.

Art. 24. Rozpatrzenie wniosku o przyznanie pomocy powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż niezbędny do należytego wyjaśnienia sprawy, w tym do przeprowadzenia kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu oraz innych kontroli podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy przeprowadzanych przez podmiot wdrażający na podstawie ustawy.

Art. 25. 1. W przypadku gdy wniosek o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, lub w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, nie czyni zadość wymaganiom innym niż wskazane w art. 64 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, kierownik biura powiatowego Agencji, niezwłocznie po otrzymaniu tego wniosku, informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o stwierdzonych brakach oraz o skutkach ich nieusunięcia w terminie, w jakim można dokonać poprawek zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 48), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 640/2014”, chyba że ten termin upłynął. Przepisu art. 64 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

2. W przypadku nieusunięcia braków, o których mowa w ust. 1, w terminie, w jakim można dokonać poprawek zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 640/2014, wniosek jest rozpatrywany w zakresie, w jakim został prawidłowo wypełniony, oraz na podstawie dołączonych do niego prawidłowych dokumentów.

Art. 26. 1. Pomoc w ramach działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a, pkt 6 lit. a–c i e oraz w pkt 8–12, jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej.

2. Organem właściwym w sprawach dotyczących przyznawania pomocy w drodze decyzji administracyjnej jest:

1) dyrektor oddziału regionalnego Agencji – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. b oraz pkt 9;
2) kierownik biura powiatowego Agencji – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. a, c i e, pkt 8 oraz pkt 10–12;
3) dyrektor oddziału terenowego Agencji Rynku Rolnego – w przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a.

Art. 27. 1. W postępowaniu w sprawie o przyznanie pomocy organ, przed którym toczy się postępowanie:

1) stoi na straży praworządności;
2) jest obowiązany w sposób wyczerpujący rozpatrzyć cały materiał dowodowy;
3) udziela stronom, na ich żądanie, niezbędnych pouczeń co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania;
4) zapewnia stronom, na ich żądanie, czynny udział w każdym stadium postępowania i na ich żądanie przed wydaniem decyzji administracyjnej umożliwia im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań; przepisu art. 81 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

2. Strony oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu, o którym mowa w ust. 1, są obowiązane przedstawiać dowody oraz dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek; ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

3. Odwołanie od decyzji administracyjnej w sprawie o przyznanie pomocy:

1) rozpatruje się w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania odwołania;
2) nie wstrzymuje jej wykonania.

4. W przypadku, o którym mowa w art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego, organ, który wydał ostateczną decyzję administracyjną w sprawie o przyznanie pomocy, na mocy której strona nabyła prawo, może ją zmienić, również bez zgody strony, jeżeli nie ograniczy to nabytych przez nią praw.

Art. 28. Sprawy o przyznanie pomocy temu samemu podmiotowi za ten sam rok w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, mogą być rozstrzygnięte w jednej decyzji administracyjnej, a gdy podmiot ten ubiega się również o przyznanie płatności, o których mowa w art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.), decyzja ta może obejmować również rozstrzygnięcia w sprawach tych płatności.

Art. 29. 1. W decyzji administracyjnej w sprawie o przyznanie pomocy:

1) określa się również zmniejszenia tej pomocy, wykluczenia z tej pomocy oraz pozostałe kary administracyjne, o których mowa w art. 63 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013, jeżeli zachodzą przesłanki ich zastosowania, oraz
2) ustala się kwotę podlegającą odliczeniu, o którym mowa w art. 28 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 908/2014 z dnia 6 sierpnia 2014 r. ustanawiającego zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, przepisów dotyczących kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości (Dz. Urz. UE L 255 z 28.08.2014, str. 59), jeżeli zachodzą przesłanki ustalenia tej kwoty.

2. W decyzji administracyjnej w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1:

1) pkt 10, ustala się również obszar gruntów objęty zobowiązaniem, o którym mowa w art. 28 ust. 3 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz zwierzęta objęte zobowiązaniem, o którym mowa w art. 7 ust. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 807/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego

i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i wprowadzającego przepisy przejściowe (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 1);

2) pkt 11, ustala się również obszar gruntów objęty zobowiązaniem, o którym mowa w art. 29 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013.

3. W przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a, pkt 6 lit. a–c i e oraz w pkt 8–12, organ właściwy w sprawach o przyznanie pomocy jest również właściwy w sprawach uznawania przypadków działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013.

4. Uznanie danego przypadku za działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnej okoliczności, o których mowa w art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013, albo odmowa takiego uznania następuje w decyzji administracyjnej w sprawie o przyznanie pomocy.

Art. 30. 1. Organ, przed którym toczy się postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, jest właściwy do zawieszenia wsparcia i cofnięcia tego zawieszenia w przypadkach określonych w art. 36 rozporządzenia nr 640/2014.

2. Zawieszenie wsparcia i cofnięcie tego zawieszenia następuje w drodze postanowienia.

3. W postanowieniu o zawieszeniu wsparcia organ, przed którym toczy się postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, wyznacza podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie tej pomocy termin umożliwiający przedstawienie dowodów potwierdzających naprawienie wykrytej niezgodności wskazanych przez ten organ, nie dłuższy niż termin, o którym mowa w art. 36 rozporządzenia nr 640/2014.

4. Do czasu cofnięcia zawieszenia wsparcia albo bezskutecznego upływu terminu wyznaczonego w postanowieniu o zawieszeniu wsparcia organ nie wydaje decyzji w sprawie o przyznanie pomocy.

Art. 31. Decyzja administracyjna w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, jest wydawana w terminie do dnia 1 marca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej pomocy.

Art. 32. 1. W przypadku działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, jeżeli decyzja administracyjna o przyznaniu pomocy uwzględnia w całości żądanie strony i nie określa zmniejszeń, wykluczeń lub pozostałych kar administracyjnych, o których mowa w art. 63 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013, oraz nie ustala kwot podlegających odliczeniu, o którym mowa w art. 28 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 908/2014 z dnia 6 sierpnia 2014 r. ustanawiającego zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, przepisów dotyczących kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości, decyzję tę doręcza się jedynie na żądanie strony.

2. Za dzień doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy strona nie wystąpiła z żądaniem jej doręczenia, uważa się dzień uznania przyznanej pomocy na rachunku bankowym strony lub rachunku strony prowadzonym w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej.

3. Żądanie doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, składa się do kierownika biura powiatowego Agencji, który wydał tę decyzję, w terminie 14 dni od dnia uznania przyznanej pomocy na rachunku bankowym strony lub rachunku strony prowadzonym w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej.

4. Jeżeli strona wystąpiła z żądaniem doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, odwołanie od tej decyzji wnosi się w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

5. W przypadku:

1) wszczęcia z urzędu postępowania o uchylenie decyzji, o której mowa w ust. 1, jej zmianę, stwierdzenie jej nieważności lub wygaśnięcia,

2) wznowienia z urzędu postępowania zakończonego decyzją, o której mowa w ust. 1

– do zawiadomienia, o którym mowa w art. 61 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego, albo postanowienia, o którym mowa w art. 149 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, dołącza się tę decyzję, o ile nie była ona uprzednio doręczona stronie na jej żądanie.

6. Kierownik biura powiatowego Agencji, który wydał decyzję, o której mowa w ust. 1, udostępnia stronie na wniosek tę decyzję, o ile nie wystąpiła z żądaniem jej doręczenia.

7. Agencja płatnicza, przekazując na rachunek bankowy strony lub rachunek strony prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej pomoc przyznaną decyzją,

o której mowa w ust. 1, w tytule przelewu umieszcza informację, iż decyzja ta nie zostanie faktycznie doręczona.

8. Na stronie internetowej Agencji zamieszcza się informację o możliwości i trybie żądania doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, oraz złożenia odwołania od tej decyzji.

Art. 33. 1. Po zakończeniu ostateczną decyzją administracyjną postępowania w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, a w przypadku gdy przysługuje na tę decyzję skarga do sądu administracyjnego:

1) po bezskutecznym upływie terminu na wniesienie tej skargi albo
2) po prawomocnym odrzuceniu albo oddaleniu tej skargi albo po prawomocnym umorzeniu postępowania sądowoadministracyjnego

– w aktach sprawy pozostawia się cyfrową kopię dokumentów powstałych w formie pisemnej, a skopiowane cyfrowo dokumenty poddaje się brakowaniu.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do dokumentów składających się na akta sprawy o:

1) wznowienie postępowania,
2) stwierdzenie nieważności, zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej,
3) stwierdzenie wygaśnięcia decyzji administracyjnej

– w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, w postępowaniu przed kierownikiem biura powiatowego Agencji, dyrektorem oddziału regionalnego Agencji oraz Prezesem Agencji.

3. Cyfrową kopię dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2:

1) sporządza się w formatach danych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114);
2) zapisuje się na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

4. Organ właściwy w sprawie, o której mowa w ust. 1 lub 2, lub osoba przez niego upoważniona potwierdza bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu zgodność z oryginałem cyfrowej kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2.

5. Do postępowania z cyfrową kopią dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach określające sposób postępowania z dokumentami elektronicznymi.

6. W przypadku gdy z przepisów prawa wynika obowiązek wydania, przekazania lub dostarczenia akt sprawy, o której mowa w ust. 1 lub 2, lub dokumentów składających się na te akta, lub odpisów, wyciągów lub kopii tych dokumentów, do spełnienia tego obowiązku jest wystarczające wydanie, przekazanie lub dostarczenie uwierzytelnionego wydruku cyfrowej kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 34. 1. Pomoc w ramach działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 2, 3 lit. b, pkt 4, 5, 6 lit. d, pkt 7, 13 i 14, jest przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy zawieranej, pod rygorem nieważności, w formie pisemnej.

2. Do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy na podstawie umowy prowadzonych przez agencję płatniczą i podmioty wdrażające nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, doręczeń i wezwań, udostępniania akt, skarg i wniosków, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Przepisy art. 27 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

3. W przypadku operacji realizowanych w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 7, właściwość miejscową organu ustala się według miejsca realizacji operacji.

4. W przypadku operacji realizowanych w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. c, stroną umowy o przyznaniu pomocy jest powiat reprezentowany przez starostę.

Art. 35. 1. W przypadku gdy nie są spełnione warunki przyznania pomocy w ramach działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 2, 3 lit. b, pkt 4, 5, 6 lit. d, pkt 7, 13 i 14, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, w formie pisemnej, o odmowie jej przyznania z podaniem przyczyn odmowy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, z późn. zm.[3)]).

[3)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 1101 i 1529 oraz z 2014 r. poz. 183 i 543.

Art. 36. 1. Umowa o przyznaniu pomocy zawiera co najmniej:

1) oznaczenie jej przedmiotu i stron;
2) określenie warunków, terminu i miejsca realizacji operacji;
3) określenie celu operacji oraz wskaźników jego osiągnięcia;
4) określenie wysokości pomocy;
5) określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy;
6) zobowiązanie do poddania się kontroli prowadzonej przez instytucję zarządzającą, agencję płatniczą, właściwy podmiot wdrażający, właściwą instytucję pośredniczącą, jednostkę certyfikującą, przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz innych instytucji uprawnionych do przeprowadzenia kontroli;
7) określenie warunków rozwiązania umowy;
8) określenie warunków, wysokości i form stosowanych kar administracyjnych, o których mowa w art. 63 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013;
9) określenie warunków i sposobu zwrotu środków finansowych z tytułu pomocy, w przypadku gdy pomoc jest nienależna.

2. Umowa jest nieważna w przypadkach określonych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121 i 827 oraz z 2015 r. poz. 4) lub w przypadku, gdy sprzeciwia się przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz przepisom wydanym na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1.

3. Zmiana umowy powodująca zwiększenie wysokości pomocy lub zmianę celu operacji określonych w tej umowie jest nieważna, z wyłączeniem przypadku, gdy zmiana taka dotyczy wysokości pomocy przyznanej w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 14 lit. c albo d, i zmiana ta nie powoduje przekroczenia kwoty, do wysokości której w ramach tego poddziałania danej LGD może być przyznana pomoc.

Art. 37. 1. Umowę o przyznaniu pomocy zawiera się na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą i udostępnionym przez:

1) agencję płatniczą – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a i b, pkt 5 oraz 6 lit. d;
2) właściwy podmiot wdrażający – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 2, 3 lit. b, pkt 4 lit. c, pkt 7, 13 i 14.

2. Formularz umowy o przyznaniu pomocy oraz jego zmiany wymagają akceptacji instytucji zarządzającej.

Rozdział 4

Wypłata pomocy

Art. 38. 1. Pomoc, po jej przyznaniu, jest wypłacana na wniosek o płatność, chyba że przepisy, o których mowa w art. 1 pkt 1, lub ustawa stanowią inaczej.

2. W przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, wniosek o przyznanie pomocy jest jednocześnie wnioskiem o płatność, a pomoc jest wypłacana w wysokości ustalonej w decyzji administracyjnej o przyznaniu pomocy.

3. W przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a, oraz działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 9, pomoc, po jej przyznaniu, jest wypłacana na wniosek o płatność w wysokości ustalonej w decyzji administracyjnej o wypłacie tej pomocy.

4. Organem właściwym w sprawach o wypłatę pomocy w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a, oraz działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 9, jest organ, który przyznał pomoc. Do postępowania w tych sprawach stosuje się odpowiednio przepisy art. 27.

Art. 39. 1. W przypadku gdy kwota płatności z tytułu pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, nie może zostać przekazana na rachunek bankowy beneficjenta lub rachunek beneficjenta prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej z przyczyn niezależnych od Agencji, decyzję administracyjną o przyznaniu tej pomocy doręcza się nawet wtedy, gdy uwzględnia w całości żądanie beneficjenta i nie określa zmniejszeń, wykluczeń lub pozostałych kar administracyjnych, o których mowa w art. 63 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013, oraz nie ustala kwot podlegających odliczeniu, o którym mowa w art. 28 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 908/2014 z dnia 6 sierpnia 2014 r. ustanawiającego zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, przepisów dotyczących kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości.

2. W przypadku gdy kwota płatności z tytułu pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, nie może zostać przekazana na rachunek bankowy beneficjenta lub rachunek beneficjenta prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej z przyczyn niezależnych od Agencji, kierownik biura powiatowego Agencji stwierdza wygaśnięcie decyzji administracyjnej o przyznaniu tej pomocy, jeżeli od dnia,

w którym decyzja administracyjna o przyznaniu tej pomocy stała się ostateczna, upłynęły co najmniej 2 lata.

Rozdział 5

Przyznawanie i wypłata pomocy technicznej

Art. 40. 1. Pomoc techniczna jest przyznawana:

1) na wniosek organu lub jednostki organizacyjnej, realizujących zadania określone w art. 59 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz w art. 51 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013 w zakresie i w sposób określony w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, jeżeli są spełnione warunki przyznania pomocy technicznej określone w tych przepisach oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 2;
2) do wysokości limitu środków stanowiącego równowartość w złotych określonej w programie kwoty środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich przeznaczonych na pomoc techniczną powiększonej o wysokość kwoty krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie pomocy technicznej;
3) na podstawie umowy o przyznaniu pomocy technicznej.

2. Do przyznawania i wypłaty pomocy technicznej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące przyznawania i wypłaty pomocy na podstawie umowy.

Art. 41. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, wysokość limitów środków dostępnych w ramach pomocy technicznej lub jej wyodrębnionych części (schematów):

1) dla organu lub jednostki organizacyjnej realizujących zadania określone w art. 59 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz w art. 51 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013 lub grupy takich jednostek lub organów, lub
2) na lata realizacji programu

– mając na względzie wysokość limitu środków wynikających z programu przeznaczonych na pomoc techniczną oraz zapewnienie finansowania realizacji tych zadań, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb wszystkich organów lub jednostek organizacyjnych realizujących te zadania, wynikających z zakresu tych zadań.

2. W przypadku gdy minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, wysokość limitów środków, pomoc techniczna jest przyznawana do równowartości w złotych wysokości tych limitów.

Rozdział 6

Przepisy szczegółowe dotyczące pomocy i pomocy technicznej

Art. 42. 1. Wniosek o przyznanie pomocy, wniosek o przyznanie pomocy technicznej oraz wniosek o płatność składa się na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą i udostępnionym przez:

1) agencję płatniczą – w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a i b, pkt 5, 6 i 8–12, oraz pomocy technicznej;
2) właściwy podmiot wdrażający – w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4 lit. c oraz pkt 7, 13 i 14.

2. Na potrzeby ubiegania się o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, agencja płatnicza opracowuje jeden formularz umożliwiający złożenie także wniosku o przyznanie płatności, o których mowa w art. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009.

3. Formularze wniosku o przyznanie pomocy, wniosku o przyznanie pomocy technicznej oraz wniosku o płatność oraz ich zmiany wymagają akceptacji instytucji zarządzającej.

4. Wnioski, o których mowa w ust. 1, można składać za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej odpowiednio agencji płatniczej, podmiotu wdrażającego albo LGD, przy czym wnioski o przyznanie pomocy i wnioski o płatność mogą być składane za pomocą takiego formularza w ramach działań i poddziałań określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 6 pkt 1.

5. Do złożenia wniosków, o których mowa w ust. 1, za pomocą formularza, o którym mowa w ust. 4, nie jest wymagany bezpieczny podpis elektroniczny.

6. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

1) działania lub poddziałania, w ramach których wnioski o przyznanie pomocy lub wnioski o płatność mogą być składane za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej agencji płatniczej, podmiotu wdrażającego albo LGD,

2) szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać formularz wniosku o przyznanie pomocy, wniosku o przyznanie pomocy technicznej oraz wniosku o płatność umieszczony na stronie internetowej, oraz szczegółowe warunki i tryb składania wniosków za pomocą takiego formularza umieszczonego na stronie internetowej, w tym format pliku, w jakim będą dołączane do wniosku kopie dokumentów w postaci elektronicznej

– przy uwzględnieniu wymagań określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz biorąc pod uwagę identyfikację podmiotu ubiegającego się o przyznanie lub wypłatę pomocy lub pomocy technicznej i zabezpieczenie przekazywanych danych przed dostępem osób nieuprawnionych.

Art. 43. 1. W sprawach o przyznanie pomocy w razie śmierci podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą fizyczną, rozwiązania, połączenia lub podziału podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, albo w razie zbycia całości lub części gospodarstwa rolnego, całości lub części przedsiębiorstwa tego podmiotu w toku postępowania, następca prawny tego podmiotu albo nabywca gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu, jeżeli nie sprzeciwia się to przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz istocie i celowi działania albo poddziałania, w ramach którego ma być przyznana pomoc.

2. W razie śmierci beneficjenta będącego osobą fizyczną, rozwiązania, połączenia lub podziału beneficjenta będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, albo w razie zbycia całości lub części gospodarstwa rolnego, całości lub części przedsiębiorstwa beneficjenta, po przyznaniu pomocy, następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części pomoc jest przyznawana, na jego wniosek, jeżeli:

1) spełnia on warunki przyznania pomocy;
2) nie sprzeciwia się to przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz istocie i celowi działania albo poddziałania, w ramach którego przyznano pomoc;
3) zostaną przez niego przejęte zobowiązania związane z przyznaną pomocą;
4) środki finansowe z tytułu pomocy nie zostały w całości wypłacone.

3. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gospodarstwa rolnego lub gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie przeniesienia posiadania gospodarstwa rolnego lub jego części.

4. Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie rozwiązania, połączenia lub podziału jednostki organizacyjnej lub organu ubiegających się o przyznanie pomocy technicznej albo będących beneficjentami pomocy technicznej lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne.

Art. 44. 1. Nienależne kwoty pomocy i pomocy technicznej podlegają zwrotowi wraz z odsetkami określonymi jak dla zaległości podatkowych, chyba że przepisy, o których mowa w art. 1 pkt 1, lub przepisy ustawy stanowią inaczej.

2. Właściwość i tryb ustalania nienależnych kwot pomocy i pomocy technicznej są określone w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczących ustalania kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych.

3. W przypadku, o którym mowa art. 54 ust. 3 lit. a pkt i rozporządzenia nr 1306/2013, organ, o którym mowa w art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 1438), odstępuje od ustalenia nienależnych kwot pomocy.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do nienależnych kwot pomocy z tytułu kary administracyjnej, o której mowa w art. 97 ust. 3 rozporządzenia nr 1306/2013, w przypadku gdy beneficjent pomocy, której warunkiem przyznania w pełnej wysokości jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów lub norm, o których mowa w tytule VI rozporządzenia nr 1306/2013 oraz przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, nie podjął działań naprawczych.

Art. 45. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowe warunki lub tryb przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy w ramach poszczególnych działań, poddziałań lub typów operacji objętych programem, a także przestrzenny zasięg wdrażania tych działań oraz poddziałań, w szczególności:
   a) formę i tryb składania wniosków o przyznanie pomocy lub wniosków o płatność,
   b) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie pomocy lub wnioski o płatność,
   c) kryteria wyboru operacji – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1–9, 13 oraz 14 lit. c,

d) szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać umowa o przyznaniu pomocy – w przypadku działań i poddziałań, w ramach których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy,

e) działania lub poddziałania i przypadki, w których następca prawny podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy albo nabywca gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części, albo przejmujący posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu, oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania,

f) działania lub poddziałania i przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części, albo przejmującemu posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części jest przyznawana pomoc, oraz warunki i tryb przyznania tej pomocy

– mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji programu, w szczególności przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy zgodnie z warunkami wynikającymi z programu, biorąc pod uwagę specyfikę poszczególnych działań i poddziałań oraz konieczność ukierunkowania pomocy, w szczególności ze względu na szczególne potrzeby i warunki zidentyfikowane zgodnie z art. 8 ust. 1 lit. c ppkt iv rozporządzenia nr 1305/2013 i wskazane w programie;

2) szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy technicznej, w tym tryb składania wniosków o przyznanie pomocy technicznej, szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać te wnioski oraz umowa, na podstawie której przyznaje się tę pomoc, mając na względzie zapewnienie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy technicznej zgodnie z warunkami wynikającymi z programu, w tym uzależniając wysokość przyznawanej pomocy technicznej od efektywności wykonywania zadań związanych z przyznawaniem lub wypłatą pomocy.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić wysokość zmniejszeń kwot pomocy, o których mowa w art. 64 ust. 4 lit. a rozporządzenia nr 1306/2013, mając na względzie kryteria określone w art. 64 ust. 5 rozporządzenia nr 1306/2013.

3. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dotyczące działań lub poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, minister właściwy do spraw rozwoju

wsi może określić kryteria wyboru operacji, mając na względzie art. 49 ust. 1 lub 3 rozporządzenia nr 1305/2013.

Art. 46. 1. Poza kontrolami administracyjnymi, kontrolami na miejscu oraz kontrolami ex post, o których mowa w art. 52 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 69), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 809/2014":

1) podmiot wdrażający oraz instytucja zarządzająca mogą przeprowadzać kontrole podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy i pomocy technicznej lub beneficjenta w celu sprawdzenia:
   a) informacji przedstawionych we wniosku o przyznanie pomocy, wniosku o przyznanie pomocy technicznej lub wniosku o płatność,
   b) prawidłowości realizacji zadań objętych operacją,
   c) dostarczenia towarów i usług objętych operacją,
   d) prawdziwości i kwalifikowalności wydatków poniesionych w ramach realizacji operacji oraz ich zgodności z prawem;
2) agencja płatnicza może przeprowadzać kontrole beneficjenta po wypłacie płatności ostatecznej z tytułu zrealizowania operacji w celu sprawdzenia wypełniania zobowiązań:
   a) stanowiących warunek przyznania pomocy lub zobowiązań wynikających z umowy o przyznaniu pomocy – w przypadku poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. a–c i e, pkt 11 lit. b, pkt 14 lit. b i c,
   b) wynikających z umowy o przyznaniu pomocy technicznej.

2. Kontrole przeprowadzane na podstawie ust. 1:

1) pkt 1 są przeprowadzane na zasadach i w trybie określonych w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 oraz przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, dotyczących kontroli na miejscu;
2) pkt 2 są przeprowadzane na zasadach i w trybie określonych w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 oraz przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, dotyczących kontroli ex post, o których mowa w art. 52 rozporządzenia nr 809/2014.

Art. 47. 1. Czynności kontrolne w ramach:

1) kontroli na miejscu lub
2) wizyt, o których mowa w art. 48 ust. 5 rozporządzenia nr 809/2014, lub
3) kontroli ex post, o których mowa w art. 52 rozporządzenia nr 809/2014, lub
4) kontroli przeprowadzanych na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 1 lub 2

– są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie do ich wykonywania wydane odpowiednio przez organ agencji płatniczej, właściwy organ podmiotu wdrażającego, właściwy organ instytucji pośredniczącej lub instytucję zarządzającą.

2. Przed rozpoczęciem czynności kontrolnych osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać imienne upoważnienie, o którym mowa w ust. 1.

3. Imienne upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera wskazanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych, miejsce i zakres oraz podstawę prawną ich wykonania.

4. Osoby wykonujące czynności kontrolne mają prawo do:

1) wstępu na grunty i do obiektów związanych z działalnością, której dotyczy pomoc albo pomoc techniczna;
2) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli;
3) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kserokopii oraz zabezpieczenia tych dokumentów;
4) sporządzenia dokumentacji fotograficznej z przeprowadzonej kontroli;
5) pobrania próbek do badań.

5. Uprawnienia określone w ust. 4 przysługują osobom wykonującym czynności kontrolne również w odniesieniu do:

1) osób trzecich, o których mowa w art. 51 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 809/2014, w zakresie kontroli dokumentów handlowych, o których mowa w tym przepisie;
2) podmiotu, który zamierza zbyć własność gospodarstwa rolnego lub gruntu podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. a, lub przenieść posiadanie tego gospodarstwa lub gruntu na taki podmiot;
3) osoby posiadającej gospodarstwo rolne, której domownik w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub małżonek ubiega się o przyznanie pomocy w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. b;

4) osoby, której podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. e, zbył własność gospodarstwa rolnego.

Art. 48. Agencja płatnicza może powierzyć przeprowadzenie:

1) kontroli na miejscu – w przypadku działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 12,
2) wizyt, o których mowa w art. 48 ust. 5 rozporządzenia nr 809/2014 – w przypadku poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a oraz pkt 6 lit. a–c

– innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi.

Art. 49. W przypadku pomocy, której warunkiem przyznania w pełnej wysokości jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów lub norm, o których mowa w tytule VI rozporządzenia nr 1306/2013 oraz przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia:

1) kontrole w zakresie spełniania wymogów lub norm przeprowadza Agencja oraz powiatowy lekarz weterynarii w zakresie, w trybie i na zasadach określonych w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego;
2) oceny wagi stwierdzonej niezgodności dokonuje się zgodnie z przepisami o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego;
3) ocena wagi stwierdzonej niezgodności ujęta w raporcie z czynności kontrolnych jest uwzględniana w postępowaniach w sprawach dotyczących płatności, o których mowa w art. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009;
4) karę administracyjną, o której mowa w art. 91 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013, stosuje się zgodnie z przepisami o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Art. 50. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, w drodze rozporządzenia:

1) określi wzór imiennego upoważnienia do wykonywania czynności kontrolnych,
2) określi warunki organizacyjne, kadrowe i techniczne, jakie powinny spełniać jednostki organizacyjne, którym agencja płatnicza może powierzyć wykonywanie czynności kontrolnych,

3) może określić warunki i tryb przeprowadzania:
   a) wizyt, o których mowa w art. 48 ust. 5 rozporządzenia nr 809/2014, lub
   b) kontroli na miejscu, lub
   c) kontroli ex post, o których mowa w art. 52 rozporządzenia nr 809/2014, lub
   d) kontroli przeprowadzanych na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 1 lub 2

– mając na względzie możliwość zweryfikowania tożsamości osoby uprawnionej do wykonywania czynności kontrolnych i zakresu czynności kontrolnych, do którego taka osoba została upoważniona, oraz zapewnienie, aby czynności kontrolne były wykonywane jednolicie na terenie całego kraju w sposób określony w art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 809/2014.

Rozdział 7

Doradzanie podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy oraz beneficjentom

Art. 51. 1. Doradzać podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy i beneficjentom w zakresie określonym w:

1) art. 15 ust. 4 rozporządzenia nr 1305/2013 mogą osoby fizyczne, które są wpisane na listę doradców rolniczych;
2) art. 15 ust. 5 rozporządzenia nr 1305/2013 mogą osoby fizyczne, które są wpisane na listę doradców leśnych.

2. Doradzać podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10 i 11, i beneficjentom tych działań, w zakresie określonym w art. 15 ust. 4 rozporządzenia nr 1305/2013, w tym w zakresie sporządzania odpowiednio planu działalności rolnośrodowiskowej i planu działalności ekologicznej, mogą osoby fizyczne, które są wpisane na listę doradców rolnośrodowiskowych.

3. Jeżeli w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10, wymagane jest sporządzenie dokumentacji przyrodniczej, stanowiącej szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego, doradzać w zakresie sporządzenia tej dokumentacji oraz planu działalności rolnośrodowiskowej w części sporządzanej na podstawie tej dokumentacji mogą osoby fizyczne, które są wpisane na listę ekspertów przyrodniczych.

4. Listy, o których mowa w ust. 1–3, są prowadzone przez dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, zwanego dalej „CDR”, który umieszcza je na stronie internetowej CDR.

5. Na listy, o których mowa w ust. 1–3, wpisuje się osobę fizyczną, która spełnia następujące warunki:

1) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
2) ukończyła szkolenie z danego zakresu doradzania, przeprowadzone przez:
   a) CDR – w przypadku doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych,
   b) Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zwane dalej „Lasami Państwowymi” – w przypadku doradców leśnych

   – zwane dalej „szkoleniem”;
3) zdała egzamin z danego zakresu doradzania, przeprowadzony przez:
   a) dyrektora CDR – w przypadku doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych,
   b) Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych – w przypadku doradców leśnych

   – zwany dalej „egzaminem”;
4) posiada:
   a) wykształcenie wyższe rolnicze i co najmniej roczne doświadczenie w doradzaniu z zakresu rolnictwa – w przypadku doradców rolniczych i doradców rolnośrodowiskowych,
   b) wykształcenie średnie leśne lub wyższe leśne i co najmniej roczne doświadczenie w doradzaniu z zakresu leśnictwa – w przypadku doradców leśnych,
   c) wykształcenie wyższe przyrodnicze – w przypadku ekspertów przyrodniczych.

6. Uznaje się, że osoba ubiegająca się o wpis na listę:

1) doradców rolniczych lub doradców rolnośrodowiskowych posiada wykształcenie wyższe rolnicze, jeżeli ukończyła:
   a) studia wyższe na kierunkach: rolnictwo, zootechnika, technika rolnicza i leśna, ogrodnictwo lub ekonomika rolnictwa lub
   b) inny kierunek studiów wyższych lub studia podyplomowe, obejmujące przedmioty z dziedziny nauk rolniczych w wymiarze co najmniej 60 punktów ECTS;
2) ekspertów przyrodniczych posiada wykształcenie wyższe przyrodnicze, jeżeli ukończyła:
   a) studia wyższe na kierunku biologia lub leśnictwo, lub

b) inny kierunek studiów wyższych lub studia podyplomowe, obejmujące przedmioty z dziedziny nauk biologicznych w wymiarze co najmniej 60 punktów ECTS;

3) doradców leśnych posiada wykształcenie:

a) wyższe leśne, jeżeli ukończyła:

– studia wyższe na kierunku leśnictwo lub

– inny kierunek studiów wyższych lub studia podyplomowe, obejmujące przedmioty z dziedziny nauk leśnych w wymiarze co najmniej 60 punktów ECTS,

b) średnie leśne, jeżeli ukończyła technikum leśne.

7. Listy, o których mowa w ust. 1–3, zawierają następujące dane osób na nie wpisanych:

1) imię i nazwisko;

2) miejsce zatrudnienia;

3) miejsce świadczenia usług doradczych;

4) dane kontaktowe.

8. Osoba wpisana na listę, o której mowa w ust. 1–3, niezwłocznie informuje dyrektora CDR o zmianie danych, o których mowa w ust. 7.

Art. 52. 1. Każdy ma równy dostęp do udziału w szkoleniu.

2. Udział w szkoleniu jest odpłatny albo nieodpłatny. W przypadku szkolenia odpłatnego, każdy uczestnik szkolenia ponosi takie same opłaty, a ich wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem szkolenia w przeliczeniu na jednego uczestnika tego szkolenia.

3. Ogłoszenie o szkoleniu podaje się do publicznej wiadomości na stronie internetowej odpowiednio CDR albo Lasów Państwowych co najmniej na 30 dni przed dniem rozpoczęcia tego szkolenia.

4. W ogłoszeniu o szkoleniu wskazuje się dzień rozpoczęcia szkolenia, czas jego trwania, program szkolenia, wysokość opłaty za udział w szkoleniu, jeżeli jest on odpłatny, oraz inne informacje dotyczące szkolenia, a także termin przeprowadzenia egzaminu z zakresu tego szkolenia.

5. Program szkolenia powinien obejmować co najmniej zapoznanie się z metodyką doradzania opracowaną przez:

1) CDR i zatwierdzoną przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi – w przypadku szkolenia doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych;

2) Lasy Państwowe i zatwierdzoną przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, po uzyskaniu opinii ministra właściwego do spraw środowiska – w przypadku szkolenia doradców leśnych.

6. Do egzaminu może przystąpić osoba, która ukończyła szkolenie w zakresie odpowiadającym zakresowi tego egzaminu.

7. W przypadku zmiany stanu wiedzy z danego zakresu doradzania przeprowadza się szkolenie uzupełniające. Osoba wpisana na listę, o której mowa w art. 51 ust. 1–3, jest obowiązana ukończyć szkolenie uzupełniające i zdać egzamin uzupełniający z zakresu tego szkolenia.

8. Do szkolenia uzupełniającego stosuje się odpowiednio przepisy ust. 3 i 4, z tym że o terminie szkolenia uzupełniającego dodatkowo informuje osobę wpisaną na listę:

1) dyrektor CDR – w przypadku doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych,
2) Dyrektor Generalny Lasów Państwowych – w przypadku doradców leśnych

– co najmniej na 30 dni przed dniem rozpoczęcia tego szkolenia.

9. Egzamin i egzamin uzupełniający przeprowadza się w formie pisemnej. Egzamin i egzamin uzupełniający mogą być przeprowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

Art. 53. 1. Wpisu na listę, o której mowa w art. 51 ust. 1–3, dokonuje dyrektor CDR, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek osoby ubiegającej się o wpis.

2. Do wniosku o wpis na listę, o której mowa w art. 51 ust. 1–3, dołącza się oryginał albo kopię zaświadczenia o zdaniu egzaminu oraz inne dokumenty potwierdzające spełnienie warunków wpisu na tę listę albo ich kopie.

3. Osobę wpisaną na listę, o której mowa w art. 51 ust. 1–3, skreśla się z tej listy na jej żądanie lub w przypadku niezdania egzaminu uzupełniającego, lub skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Art. 54. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkoleń i szkoleń uzupełniających oraz przeprowadzania egzaminów i egzaminów uzupełniających, mając na względzie zapewnienie wysokiej jakości doradztwa w zakresie, o którym mowa w art. 15 ust. 4 i 5 rozporządzenia nr 1305/2013 oraz jednolitych standardów świadczenia usług doradczych w tym zakresie.

Rozdział 8

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Art. 55. 1. Funkcjonowanie krajowej sieci obszarów wiejskich, o której mowa w art. 54 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, zwanej dalej „KSOW”, zapewniają:

1) instytucja zarządzająca – jako jednostka centralna;
2) samorządy województw – jako jednostki regionalne;
3) wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego – jako jednostki realizujące w poszczególnych województwach zadania KSOW, o których mowa w art. 54 ust. 2 lit. d rozporządzenia nr 1305/2013, wykonywane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, w tym zadania polegające na współpracy w ramach sieci EPI, o której mowa w art. 53 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013;
4) CDR – jako jednostka koordynująca realizację zadań KSOW, o których mowa w art. 54 ust. 2 lit. d rozporządzenia nr 1305/2013, wykonywanych w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, w tym zadań polegających na współpracy w ramach sieci EPI, o której mowa w art. 53 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013.

2. Do zadań jednostki centralnej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW na poziomie krajowym, w szczególności przez:

1) identyfikację podmiotów współpracujących w ramach KSOW, zwanych dalej „partnerami KSOW”;
2) opracowanie planu działania i dwuletnich planów operacyjnych we współpracy z partnerami KSOW oraz agencją płatniczą.

3. Do zadań jednostki regionalnej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW w województwie, w szczególności przez:

1) identyfikację partnerów KSOW w województwie;
2) realizację planu działania w zakresie dotyczącym województwa na podstawie dwuletnich planów operacyjnych.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może upoważnić, w drodze rozporządzenia, jednostkę sektora finansów publicznych albo fundację, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, do pełnienia funkcji jednostki centralnej, mając na względzie określone w programie zasoby i doświadczenie, jakie powinien posiadać podmiot pełniący funkcję

jednostki centralnej oraz konieczność zapewnienia realizacji co najmniej działań wymienionych w art. 54 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013.

5. W przypadku upoważnienia:

1) jednostki sektora finansów publicznych do pełnienia funkcji jednostki centralnej, realizacja jej zadań jest finansowana ze środków publicznych na wyprzedzające finansowanie zgodnie z przepisami dotyczącymi finansowania wspólnej polityki rolnej;
2) fundacji, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, do pełnienia funkcji jednostki centralnej, realizacja jej zadań jest finansowana z dotacji celowej udzielonej przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na podstawie przepisów o finansach publicznych.

6. Zadania jednostki regionalnej mogą być wykonywane przez podmiot, któremu samorząd województwa powierzył wykonywanie tych zadań na podstawie umowy.

Art. 56. 1. Instytucja zarządzająca sprawuje nadzór nad jednostkami, o których mowa w art. 55 ust. 1 pkt 2–4, oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w realizację zadań KSOW pod względem wykonywania tych zadań zgodnie z przepisami prawa, programem i planem działania.

2. Instytucja zarządzająca, w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, może w szczególności:

1) wydawać wytyczne i polecenia;
2) żądać przedstawienia informacji i udostępnienia dokumentów;
3) przeprowadzać kontrole, stosując odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli.

3. W przypadku upoważnienia jednostki sektora finansów publicznych albo fundacji, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, do pełnienia funkcji jednostki centralnej, instytucja zarządzająca sprawuje nadzór, o którym mowa w ust. 1, również nad tą jednostką albo fundacją, z tym że kontrole, o których mowa w ust. 2 pkt 3, w zakresie realizacji planu działania pod względem jego realizacji zgodnie z przepisami prawa, programem i tym planem przeprowadza ta jednostka albo fundacja.

4. W przypadku powierzenia zadań jednostki regionalnej na podstawie art. 55 ust. 6, instytucja zarządzająca sprawuje nadzór, o którym mowa w ust. 1, również nad podmiotem, któremu powierzono te zadania.

5. Wytyczne i polecenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1, mogą być skierowane wyłącznie do podmiotów, o których mowa w ust. 1, 3 i 4, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji wykonywanych przez nie zadań.

6. Wytyczne i polecenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1, wiążą podmioty, do których są skierowane, i nie mogą dotyczyć rozstrzygnięć co do istoty sprawy o wybór podmiotu realizującego operację w ramach dwuletniego planu operacyjnego.

Art. 57. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi powołuje, w drodze zarządzenia, organ pomocniczy w zakresie funkcjonowania KSOW, w skład którego wchodzą przedstawiciele podmiotów działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich na poziomie krajowym.

2. Zarząd województwa powołuje, w drodze uchwały, w zakresie funkcjonowania KSOW w województwie, organ opiniodawczo-doradczy, w skład którego wchodzą przedstawiciele podmiotów działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich z danego województwa.

3. Do zadań organu, o którym mowa w ust. 1, należy:

1) akceptacja planu działania, dwuletnich planów operacyjnych oraz ich zmian;
2) opiniowanie sprawozdań i informacji, sporządzanych na podstawie planu działania, w ramach okresowego przeglądu realizacji tego planu i dwuletnich planów operacyjnych, w tym wydawanie rekomendacji w sprawie ich zmian;
3) zapewnienie wymiany wiedzy tematycznej, analitycznej i ułatwianie współpracy pomiędzy partnerami KSOW przez możliwość tworzenia grup tematycznych na poziomie krajowym.

4. Do zadań organu, o którym mowa w ust. 2, należy:

1) opiniowanie propozycji do planu działania KSOW, propozycji zmian do tego planu oraz dwuletnich planów operacyjnych i ich zmian, na poziomie województwa;
2) opiniowanie sprawozdań i informacji, sporządzanych na podstawie planu działania, w ramach okresowego przeglądu realizacji tego planu i dwuletnich planów operacyjnych, w tym zgłaszanie propozycji rekomendacji w sprawie ich zmian;
3) zapewnienie wymiany wiedzy tematycznej, analitycznej i ułatwianie współpracy pomiędzy partnerami KSOW przez możliwość tworzenia grup tematycznych na poziomie województwa.

5. Jednostka centralna przekazuje organowi, o którym mowa w ust. 1, plan działania, dwuletni plan operacyjny oraz ich zmiany, wyznaczając termin ich akceptacji, nie krótszy niż 14 dni.

6. Organ, o którym mowa w ust. 1, może w wyznaczonym terminie zaakceptować, w drodze uchwały, plan działania, dwuletni plan operacyjny oraz ich zmiany albo zgłosić uzasadnione uwagi.

7. W przypadku otrzymania uwag, o których mowa w ust. 6, jednostka centralna uzgadnia z organem, o którym mowa w ust. 1, ostateczny zakres i treść planu działania, dwuletniego planu operacyjnego oraz ich zmian.

8. Niezwłocznie po uzgodnieniu, o którym mowa w ust. 7, lecz nie później niż w terminie 14 dni od dnia tego uzgodnienia, organ, o którym mowa w ust. 1, akceptuje, w drodze uchwały, plan działania, dwuletni plan operacyjny oraz ich zmiany.

Art. 58. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia:

1) tryb opracowywania i zmiany planu działania, a także jego zakres i sposób jego realizacji,
2) tryb opracowywania i zmiany dwuletniego planu operacyjnego, a także jego zakres,
3) szczegółowy zakres zadań jednostki centralnej, jednostek regionalnych, CDR i wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego w zakresie funkcjonowania KSOW oraz sposób ich wykonywania

– mając na względzie zapewnienie funkcjonowania KSOW zgodnie z programem, w tym przygotowanie planu działania i dwuletnich planów operacyjnych oraz ich zmian, uwzględniając w planie działania i dwuletnich planach operacyjnych elementy, o których mowa w art. 54 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013, oraz zapewnienie współpracy jednostek, o których mowa w art. 55 ust. 1, z partnerami KSOW.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 59. W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2014 r. poz. 700) w art. 3 w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) inne środki publiczne na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649), w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 i w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.”.

Art. 60. W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r. poz. 1153) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Starosta właściwy ze względu na położenie gruntu objętego zalesieniem dokonuje oceny udatności upraw leśnych najpóźniej w piątym roku od zalesienia gruntu oraz przekwalifikuje z urzędu zalesiony grunt na leśny, jeżeli zalesienia gruntu dokonano na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.”;

2) w art. 35 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Nadleśniczy, na wniosek właściciela gruntu przeznaczonego do zalesienia, sporządza plan zalesienia i potwierdza wykonanie zalesienia zgodnie z planem zalesienia w przypadku zalesienia objętego przepisami o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej lub przepisami o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, lub przepisami o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.”.

Art. 61. W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie

płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86, z 2013 r. poz. 1537 oraz z 2014 r. poz. 1872) w art. 11 w ust. 3 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) producenci rolni lub potencjalni beneficjenci niewpisani do ewidencji producentów rolnych mogą złożyć wniosek łącznie z wnioskiem o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4–6 oraz 8–12 ustawy z dnia … o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. … poz. ...), za pośrednictwem organu właściwego do przyznania pomocy w ramach tych działań.”.

Art. 62. W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.[4)]) w art. 165 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Prezes Urzędu wszczyna kontrolę doraźną na wniosek instytucji zarządzającej, o której mowa w przepisach o Narodowym Planie Rozwoju, w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w przepisach o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 lub w przepisach o pomocy społecznej, zwanej dalej „instytucją zarządzającą”, lub na wniosek agencji płatniczej, o której mowa w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, jeżeli z uzasadnienia wniosku instytucji zarządzającej lub agencji płatniczej wynika, że zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia doszło do naruszenia przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na jego wynik.”.

[4)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 984, 1047 i 1473 oraz z 2014 r. poz. 423, 768, 811, 915, 1146 i 1232.

Art. 63. W ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Ustawy nie stosuje się do programów realizowanych z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz funduszy wspierających sektory morski lub rybacki, z wyłączeniem przepisów rozdziałów 1, 2, 2b i 7 oraz przepisów art. 14e, art. 14f, art. 14g ust. 1, 2 i 4, art. 14h, art. 14j i art. 14l, a w przypadku programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich także z wyłączeniem art. 14kc i art. 14kd.”;

2) po art. 14kb dodaje się art. 14kc i art. 14kd w brzmieniu:

„Art. 14kc. 1. Projekt zmiany programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich opracowuje minister właściwy do spraw rozwoju wsi, po zasięgnięciu opinii komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia nr 1303/2013.

2. Projekt zmiany programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, po uzyskaniu opinii, o której mowa w art. 14g ust. 1 pkt 4, jest przyjmowany przez Radę Ministrów w drodze uchwały, a następnie jest przekazywany przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi Komisji Europejskiej.

3. Zmiana programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich po:

1) zatwierdzeniu przez Komisję Europejską tej zmiany – w przypadku, o którym mowa w art. 11 lit. a i b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.),

2) po poinformowaniu Komisji Europejskiej o tej zmianie – w przypadku, o którym mowa w art. 11 lit. c rozporządzenia wymienionego w pkt 1

– jest przekazywana przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do wiadomości członkom Rady Ministrów.

4. Rada Ministrów może, w drodze uchwały, upoważnić ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do przyjmowania projektów zmian programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w zakresie, o którym mowa w art. 11 lit. c rozporządzenia wymienionego w ust. 3 pkt 1.

Art. 14kd. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi:

1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej program realizowany z wykorzystaniem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz jego zmiany;
2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o:
   a) zatwierdzeniu przez Komisję Europejską programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz jego zmian, jeżeli wymagały zatwierdzenia przez Komisję Europejską,
   b) adresie strony internetowej, na której został zamieszczony program realizowany z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz jego zmiany.”.

Art. 64. W ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2013 r. poz. 173) wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł ustawy otrzymuje brzmienie:

   „o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013”;

2) w art. 1:
   a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:
      „1) zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, zwanego dalej „programem”, określonym w rozporządzeniu Rady (WE)

nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1698/2005", oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia;",

b) w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) w ramach działań objętych programem, zwanej dalej „pomocą",";

3) w art. 3 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) projekt programu".

Art. 65. W ustawie z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975 oraz z 2015 r. poz. 55) w art. 17 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dla celów postępowania dowodowego w postępowaniu prowadzonym w sprawach związanych z udzielaniem pomocy finansowej producentom ekologicznym, na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 oraz przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, stanowi dokument urzędowy w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, oraz sposób jego przekazywania, mając na względzie uzyskanie informacji związanych z udzielaniem pomocy finansowej producentom ekologicznym na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 oraz przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego

Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.”.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 66. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 17 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 65 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 17 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 65 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 67. Ilekroć w odrębnych przepisach jest mowa o przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub o ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich należy przez to rozumieć odpowiednio przepisy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 lub ustawę z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

Art. 68. Plan, o którym mowa w art. 5 ust. 7, na 2015 r. instytucja zarządzająca opracowuje i przekazuje Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 69. 1. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy były wpisane na listy prowadzone na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 64, uznaje się z tym dniem za wpisane również na odpowiednią listę, o której mowa w art. 51 ust. 1–3.

2. Dyrektor Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie umieszcza listy, o których mowa w art. 51 ust. 1–3, zawierające dane osób, o których mowa w ust. 1, na stronie internetowej tego centrum niezwłocznie po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. 70. Ustawa wchodzi w życie z dniem 15 marca 2015 r.

UZASADNIENIE

Zasadniczym celem projektowanej regulacji jest stworzenie podstaw prawnych wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanego dalej „PROW 2014–2020" albo „programem". Powyższe wynika z celu nadrzędnego, jakim jest wprowadzenie do krajowego porządku prawnego regulacji dotyczących pomocy współfinansowanej ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), w tym wykonanie dyspozycji skierowanych do państw członkowskich Unii Europejskiej, a wyrażonych w art. 65 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.) zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013". Ponadto, w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1306/2013".

Konieczność opracowania nowej ustawy w obszarze rozwoju obszarów wiejskich wynika z rozpoczęcia nowej, siedmioletniej perspektywy finansowania rozwoju obszarów wiejskich z budżetu Unii Europejskiej na podstawie nowego pakietu unijnych aktów prawnych regulujących zasady wdrażania tej polityki. Projektowana ustawa uwzględnia nowe podstawy i nowe zasady realizacji rozwoju obszarów wiejskich określone w ww. przepisach unijnych wynikające z nowego podejścia do kwestii wspólnej polityki rolnej, w szczególności wprowadzenie nowych środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich.

Przepisy rozporządzenia nr 1305/2013 oraz rozporządzenia nr 1306/2013 określają podstawowe zasady wsparcia rozwoju obszarów wiejskich, natomiast kwestie szczegółowe pozostawione są Komisji do regulacji w aktach wykonawczych wydanych w trybie tych rozporządzeń. Przepisy prawa Unii Europejskiej ustanawiają ogólne

założenia systemu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich, powierzając jednocześnie państwom członkowskim odpowiedzialność za określenie strategii rozwoju i realizację zadań w tym zakresie. Z tego względu oraz biorąc pod uwagę, że zgodnie z art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przepisy rozporządzeń wydawanych przez organy Unii Europejskiej wiążą w całości i są bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich, projektowana ustawa zawierała będzie regulacje określające podstawowe założenia systemu realizacji polityki rozwoju obszarów wiejskich w Polsce poprzez przepisy szczegółowe zapewniające pewność prawną w zakresie, w jakim przepisy unijne są nieprecyzyjne albo niewystarczające z punktu widzenia systemu prawa krajowego.

Główne cele projektowanej ustawy to określenie:

- podmiotów uczestniczących we wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich w ramach PROW 2014–2020 oraz ich zadań,
- podstawowych zasad przyznawania i wypłaty pomocy oraz pomocy technicznej w ramach PROW 2014–2020,
- zasad doradzania podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy oraz beneficjentom PROW 2014–2020,
- podmiotów i zasad funkcjonowania krajowej sieci obszarów wiejskich (dalej „KSOW").

Projekt zakłada również wprowadzenie zmian w:

- ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2014 r. poz. 700),
- ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r. poz. 1153),
- ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86, z 2013 r. poz. 1537 oraz z 2014 r. poz. 1872),
- ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.),
- ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649),
- ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2013 r. poz. 173) oraz

– ustawie z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

Rozdział 1. Przepisy ogólne (art. 1–4)

Art. 1 i art. 2 stanowią przepisy ogólne określające zakres spraw uregulowanych w projekcie ustawy oraz objaśnienia użytych w całej ustawie pojęć.

Projekt ustawy w art. 1 wskazuje, iż będzie ona określała zadania oraz właściwość poszczególnych organów i jednostek organizacyjnych w zakresie wspierania rozwoju obszarów wiejskich ze środków unijnych, a także – w zakresie nieokreślonym w przepisach Unii Europejskiej lub przewidzianym w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie – warunki i tryb przyznawania, wypłacania i zwrotu pomocy finansowej.

Jak wskazano w art. 1 pkt 2 projektowanej ustawy reguluje ona warunki i tryb przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej:

a) w ramach działań i poddziałań objętych programem, zwanej dalej „pomocą”,
b) na realizację zadań określonych w art. 59 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1303/2013” oraz w art. 51 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013, zwanej dalej „pomocą techniczną”

– w zakresie nieokreślonym w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1 projektowanej ustawy, lub przewidzianym w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej.

Zasadnicze regulacje dotyczące zwrotu nienależnych płatności (pomocy) są zawarte w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 (art. 54–56 i art. 63) oraz rozporządzeń delegowanych i wykonawczych do tego rozporządzenia. Ponadto, zgodnie z art. 44 ust. 2 projektowanej ustawy, „właściwość i tryb ustalania nienależnych kwot pomocy

i pomocy technicznej są określone w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczących ustalania kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych". Przepisy ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 1438), w szczególności art. 29 tej ustawy, regulują te zagadnienia.

Dlatego też regulacje zawarte w projektowanej ustawie, a dotyczące zwrotu nienależnej pomocy, są ograniczone do niezbędnego minimum, jakie wynika z konieczności albo potrzeby wykonania przepisów Unii Europejskiej.

Kierując się potrzebą podniesienia skuteczności interpretacji ogólnych pojęć związanych z wdrażaniem PROW 2014–2020, a także w celu zapewnienia czytelności i jednoznaczności projektowanych regulacji ustawowych, w art. 2 zaproponowano wprowadzenie jednoznacznych definicji najważniejszych pojęć. Potrzeba ta wynikła na gruncie problemów interpretacyjnych pojawiających się w związku z brakiem wprowadzenia w procesie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 istotnych, horyzontalnych definicji bądź też ich regulowania, na poziomie rozporządzeń dla różnych działań, w odmienny sposób.

W art. 3 określono działania i poddziałania, za pomocą których program realizowany będzie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Katalog działań i poddziałań wskazanych w ustawie określony został w oparciu o przepisy rozporządzenia nr 1305/2013, które pozostawiają kwestię wyboru działań niezbędnych do objęcia programami rozwoju obszarów wiejskich państwom członkowskim. Katalog ten został określony na etapie projektowania programu poprzez szeroko zakrojone konsultacje z partnerami społeczno-ekonomicznymi, organizacjami branżowymi oraz samorządami województw, jak też poprzez przeprowadzaną w trakcie projektowania programu jego ocenę ex ante. Został on dostosowany do najpilniejszych potrzeb obszarów wiejskich Polski dla objętego programem okresu i zgodnie z programem zatwierdzonym przez Komisję Europejską w dniu 12 grudnia 2014 r. obejmuje następujące działania:

1) transfer wiedzy i działalność informacyjna:
   a) wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności,
   b) wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych;
2) usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw:

a) wsparcie korzystania z usług doradczych,
b) wsparcie dla szkolenia doradców;

3) systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych:
   a) wsparcie na przystępowanie do systemów jakości,
   b) wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym;
4) inwestycje w środki trwałe:
   a) wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych,
   b) wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój,
   c) wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa;
5) przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych:
   a) wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof,
   b) wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof;
6) rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej:
   a) pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników,
   b) pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich,
   c) pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw,
   d) wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej,
   e) płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi;
7) podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich:
   a) wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię

odnawialną i w oszczędzanie energii,

b) wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej,

c) wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury i powiązanej infrastruktury;

8) inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów;

9) tworzenie grup producentów i organizacji producentów;

10) działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne:

a) płatności z tytułu zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych,

b) wsparcie dla ochrony oraz zrównoważonego użytkowania i rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie;

11) rolnictwo ekologiczne:

a) płatności na rzecz konwersji na ekologiczne praktyki i metody w rolnictwie,

b) płatności na rzecz utrzymania ekologicznych praktyk i metod w rolnictwie;

12) płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami:

a) rekompensata na obszarach górskich,

b) rekompensaty na rzecz innych obszarów charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami naturalnymi,

c) rekompensaty na rzecz innych obszarów charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami;

13) współpraca;

14) wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER:

a) wsparcie przygotowawcze,

b) wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność,

c) przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania,

d) wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji.

Ponadto wskazano, że oprócz działań i poddziałań, program obejmuje również pomoc techniczną, której celem jest w szczególności zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla instytucji odpowiedzialnych za przygotowanie, zarządzanie, monitorowanie, ocenę, informację i komunikację, tworzenie KSOW, rozpatrywanie skarg oraz kontrolę i audyt.

Rozdział 2. Instytucja zarządzająca oraz inne organy i jednostki organizacyjne uczestniczące we wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich w ramach programu (art. 5–13)

Zasadniczy podział zadań w ramach realizacji PROW 2014–2020 został uregulowany w przepisach rozporządzenia nr 1305/2013 oraz rozporządzenia nr 1306/2013 oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tych rozporządzeń.

Na podstawie art. 65 ust. 4 rozporządzenia nr 1305/2013 państwa członkowskie zostały zobowiązane do wyraźnego określenia zadań instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz, w ramach działania wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, lokalnych grup działania (dalej „LGD") w odniesieniu do kryteriów kwalifikowalności i wyboru oraz procedury wyboru projektu.

Zadania instytucji zarządzającej PROW 2014–2020 zgodnie z art. 5 projektowanej ustawy pełnił będzie minister właściwy do spraw rozwoju wsi.

W tym artykule zdefiniowano również zakres zadań instytucji zarządzającej, który nie wynika wprost z przepisów ww. rozporządzeń UE, a także zakres zadań instytucji zarządzającej przypisany instytucjom pośredniczącym, których funkcję będą pełniły:

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) – w zakresie, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1305/2013,
- samorząd województwa – w zakresie, o którym mowa w art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013, w przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 14 lit. c projektowanej ustawy, oraz
- Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza oraz podlegające jej okręgowe stacje chemiczno-rolnicze – w zakresie prowadzenia analiz gleb.

W art. 5 ust. 2 pkt 1, w zakresie zadań ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, przewidziano również uprawnienia dotyczące zadań w zakresie powoływania, w drodze zarządzenia, komitetu monitorującego, którego obowiązek powołania wynika wprost z art. 47 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 (wykorzystano w tym zakresie dotychczasowe doświadczenia związane z wdrażaniem programów w zakresie rozwoju

obszarów wiejskich w poprzednich perspektywach finansowania). Zaproponowano również możliwość powoływania organu opiniodawczo-doradczego w sprawach należących do zadań i kompetencji instytucji zarządzającej. Do udziału w tych grupach przewidziano przedstawicieli agencji płatniczej, instytucji pośredniczących, podmiotów wdrażających oraz inne osoby, których udział w pracach tego organu jest uzasadniony zakresem jego zadań.

Art. 49 rozporządzenia nr 1306/2013 jednoznacznie wskazuje, że to agencja płatnicza odpowiada za przechowywanie dokumentów związanych z przeprowadzeniem kontroli administracyjnych. Zgodnie z art. 59 kontrole administracyjne mają obejmować wszystkie wnioski o przyznanie pomocy oraz wnioski o płatność. Z kolei art. 74 tego rozporządzenia, odwołujący się w swojej treści do art. 59, ostatecznie przypisuje przeprowadzanie kontroli administracyjnych dotyczących wniosków o przyznanie pomocy do zadań agencji płatniczej lub podmiotom upoważnionym przez agencję do działania w jej imieniu.

Mając na względzie powyższe, w art. 6 zdefiniowano również zakres zadań, które ARiMR jako agencja płatnicza deleguje podmiotom wdrażającym. Takie rozwiązanie zapewnia jednoznaczny podział kompetencji.

Do zadań, które agencja płatnicza powierzy podmiotom wdrażającym, zgodnie z przedmiotową regulacją, należą:

1) prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie lub wypłatę pomocy, w tym:
   a) przyjmowanie wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność,
   b) rejestrowanie wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność,
   c) przeprowadzanie kontroli administracyjnych, o których mowa w art. 59 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013,
   d) dokonywanie wyboru operacji,
   e) zawieranie umów, na podstawie których jest przyznawana pomoc, informowanie o odmowie jej przyznania lub wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie o przyznanie pomocy, rejestrowanie tych umów, informacji i decyzji;
2) przeprowadzanie kontroli na miejscu, o których mowa w art. 59 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013;
3) ustalanie nienależnych kwot pomocy i wzywanie beneficjenta do zwrotu tych kwot;

4) przechowywanie dokumentów związanych z wykonywaniem przez podmiot wdrażający zadań agencji płatniczej;
5) udostępnianie lub przekazywanie agencji płatniczej, instytucji zarządzającej, Komisji Europejskiej lub innym organom upoważnionym do kontroli dokumentów, o których mowa w pkt 4.

Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej to na agencji płatniczej, nawet w sytuacji, gdy część swoich uprawnień deleguje innemu podmiotowi, ciąży odpowiedzialność za skuteczne zarządzanie funduszem EFRROW. Pozostaje ona w pełni odpowiedzialna za legalność i prawidłowość transakcji stanowiących ich podstawę, w tym ochronę interesów finansowych Unii, jak również za deklarowanie Komisji stosownych wydatków i odpowiednie przygotowanie sprawozdania finansowego. Ponadto agencja płatnicza zobowiązana jest również do wprowadzenia systemu uznawania wszelkich należnych kwot i rejestracji w jednej księdze dłużników wszystkich takich długów przed ich odzyskaniem.

W oparciu o powyższe, a także mając na względzie delegowanie podmiotom wdrażającym uprawnień w zakresie przeprowadzania kontroli administracyjnych, zawierania z beneficjentami umów o przyznaniu pomocy / wydawania decyzji o przyznaniu pomocy oraz kontroli na miejscu, przyjęto podział zadań dotyczących ustalania i odzyskiwania nienależnych płatności wypłaconych beneficjentowi.

Jak wynika z projektowanego art. 6 ust. 4 pkt 3, w powyższym zakresie do zadań podmiotu wdrażającego należało będzie:

a) ustalenie nienależnej kwoty pomocy,
b) wezwanie beneficjenta, na piśmie, do zwrotu tych kwot.

W sytuacji gdy beneficjent nie zwróci kwoty nienależnej pomocy, w wysokości i w terminie wskazanych w wezwaniu, podmiot wdrażający wystawiał będzie dokument inicjujący dochodzenie należności, który dla agencji płatniczej stanowi podstawę do wszczęcia procesu windykacji.

W art. 6 ust. 3 projektowanej ustawy doprecyzowano również katalog podmiotów, którym agencja płatnicza powierzy wykonywanie ww. zadań. Zgodnie z założeniami przedmiotowej regulacji podmiotami wdrażającymi PROW 2014–2020 będą:

1) podmiot, któremu agencja płatnicza powierzyła wykonywanie tych zadań – w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 projektowanej ustawy;

2) Agencja Rynku Rolnego – w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 i 13 projektowanej ustawy;
3) samorząd województwa – w przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. c, oraz działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 7 i 14 projektowanej ustawy.

Zadania realizowane przez podmiot, któremu agencja płatnicza powierzyła wykonywanie zadań, w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 projektowanej ustawy, finansowane będą ze środków pomocy technicznej w ramach limitu przewidzianego dla agencji płatniczej.

W przypadku gdy do wdrażania działań transfer wiedzy i działalność informacyjna oraz usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw (działania, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 projektowanej ustawy) zostanie wyłoniony podmiot, który w myśl obowiązujących przepisów oraz programu może jednocześnie być beneficjentem środków pochodzących z PROW 2014–2020, stosowne zasady dotyczące zapobiegania powstaniu konfliktu interesów określają przepisy;

1) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, EURATOM) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE, EURATOM) nr 1605/2002 oraz
2) rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1268/2012 z dnia 29 października 2012 r. w sprawie zasad stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, EURATOM) nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.

Zgodnie z przepisami ww. rozporządzeń wszystkim podmiotom upoważnionym do działań finansowych oraz wszystkim innym osobom uczestniczącym w wykonywaniu budżetu oraz zarządzaniu budżetem, w tym w działaniach przygotowawczych, a także w audycie lub kontroli budżetu, zakazuje się podejmowania jakichkolwiek działań, które mogą spowodować powstanie konfliktu ich interesów z interesami Unii. W razie wystąpienia takiego zagrożenia dana osoba rezygnuje z wykonywania tych działań i przekazuje sprawę delegowanemu urzędnikowi zatwierdzającemu (instytucja urzędnika zatwierdzającego została określona w przepisach sekcji 2 rozdziału 3 rozporządzenia nr 966/2012), który stwierdza na piśmie, czy istnieje konflikt interesów.

Dana osoba informuje również swojego przełożonego. W razie stwierdzenia istnienia konfliktu interesów, dana osoba zaprzestaje wszelkich działań w danej sprawie. Delegowany urzędnik zatwierdzający osobiście podejmuje dalsze właściwe działania.

Pozostałe działania i poddziałania wdrażane będą przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W art. 6 ust. 5 określono również zasadnicze elementy umowy, na podstawie której podmioty wdrażające wykonywały będą delegowane im zadania.

Możliwość delegowania zadań w powyższym zakresie wynika wprost z art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013 oraz jest zgodna z pkt 1.C.1 załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 255 z 28.08.2014, str. 18).

Zaproponowane rozwiązanie stanowiło będzie uproszczenie przyjętych w tym zakresie rozwiązań obowiązujących w ramach PROW na lata 2007–2013, w ramach którego podmioty wdrażające wykonują zadania delegowane zarówno przez instytucję zarządzającą, jak i agencję płatniczą.

Wybór wymienionych podmiotów, pełniących rolę podmiotów wdrażających przypisane im działania, został dokonany w oparciu o zakres ich działania oraz doświadczenia wynikające z wdrażania Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006, Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004–2006" oraz PROW na lata 2007–2013. Wybór został również poprzedzony szeregiem konsultacji z tymi podmiotami. Zaproponowane rozwiązanie zapewnia wdrożenie poszczególnych działań programu przez podmioty charakteryzujące się odpowiednim doświadczeniem w tym zakresie oraz warunkami umożliwiającymi rzetelne wykonywanie powierzonych zadań.

Do katalogu podmiotów zaangażowanych we wdrażanie działań i poddziałań zaliczyć należy również LGD, których zadania, z uwagi na specyfikę działania wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, zostały uregulowane w odrębnych przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

Jednocześnie, dążąc do zapewnienia wdrażania programu w sposób efektywny i prawidłowy, o czym mowa w art. 66 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013,

w projektowanej ustawie proponuje się w art. 7 ust. 1, aby minister właściwy do spraw rozwoju wsi sprawował nadzór nad agencją płatniczą, instytucjami pośredniczącymi oraz podmiotami wdrażającymi.

Jako środki tego nadzoru przewidziano w art. 7 ust. 2 możliwość wydawania wytycznych i poleceń, żądania przedstawiania informacji i udostępniania dokumentów oraz przeprowadzania kontroli.

W projektowanej regulacji zapewniono również możliwość przeprowadzania kontroli podmiotów wdrażających przez agencję płatniczą (art. 6 ust. 5 pkt 2 lit. a projektowanej ustawy).

Kontrole w ramach systemu instytucjonalnego, z uwagi na ich specyfikę, zgodnie z przedmiotowym rozdziałem, wykonywane będą w oparciu o przepisy o kontroli w administracji rządowej.

Kwestie dotyczące rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zgodnie z art. 3 ust. 3 projektowanej ustawy, co do zasady, regulowane są w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności. Z uwagi jednak na to, że finansowanie lokalnych strategii rozwoju z różnych funduszy EFSI wymaga niejednokrotnie odrębnych regulacji, właściwych dla jednego funduszu, w art. 8 zawarto regulację dotyczącą przeprowadzania kontroli realizacji lokalnych strategii rozwoju (dalej „LSR") przez instytucję zarządzającą oraz instytucje pośredniczące. Ponadto wprowadzono możliwość wydawania mających zastosowanie do wszystkich LGD wytycznych w celu zapewnienia jednolitości i prawidłowości wykonywania przez nie zadań związanych z realizacją LSR. Nie przewiduje się wydawania wytycznych kierowanych indywidualnie do poszczególnych LGD. Podkreślić należy, że wytyczne te kierowane będą do LGD jako podmiotu wykonującego zadania określone w art. 34 ust. 3 rozporządzenia 1303/2013, a nie jako beneficjenta wsparcia udzielanego ze środków EFRROW realizującego konkretną operację. LGD w umowie ramowej, podpisywanej po dokonaniu wyboru LSR opracowanej przez tą LGD, zobowiązuje się do stosowania ww. wytycznych. Tryb wyboru LSR został określony w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

W art. 10 i art. 11 projektowanej ustawy w sposób ogólny uregulowano sprawy związane z obowiązkami m.in. ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, podmiotów wdrażających oraz agencji płatniczej w celu zapewnienia właściwego systemu monitorowania i ewaluacji, o których mowa w tytule VII rozporządzenia nr 1305/2013.

Projektowana ustawa nawiązywała będzie w tym rozdziale również do konieczności współpracy instytucji zarządzającej, agencji płatniczej, podmiotów wdrażających, LGD oraz organów administracji rządowej i jednostek organizacyjnych podległych organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowanych, a także organów samorządu terytorialnego, przy realizacji zadań związanych z przyznawaniem i wypłatą pomocy. Regulacja ta ma zapewnić właściwy przepływ informacji i dokumentów związanych z właściwym wdrażaniem programu.

Rozdział 3. Przyznawanie pomocy (art. 14–37)

Warunki ogólne przyznawania pomocy, w tym w szczególności zakres podmiotowy wsparcia przewidzianego w ramach PROW 2014–2020, zostały określone w przepisach rozporządzenia nr 1305/2013 oraz w programie (zgodnie z wymogami określonymi w przepisach tego rozporządzenia).

W przedmiotowym rozdziale, w zakresie wspólnym dla wszystkich działań objętych programem, zaproponowany został sposób uregulowania postępowania w sprawie przyznania pomocy, rola podmiotów wdrażających oraz agencji płatniczej, a także warunki przyznania pomocy. Taki stopień szczegółowości na poziomie ustawowym zapewnia właściwy poziom uregulowania podstaw prawnych rozstrzygnięć podejmowanych w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy.

W art. 15 zaproponowano, aby w przypadku działania systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych, w przypadku systemów jakości, o których mowa w art. 16 ust. 1 lit b rozporządzenia nr 1305/2013, pomoc była przyznawana, jeżeli te systemy zostały uznane przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Potrzeba uregulowania w przepisach krajowych instytucji uznawania krajowych systemów jakości wynika wprost z art. 16 rozporządzenia nr 1305/2013, w którym, jako jeden z warunków wsparcia w ramach przedmiotowego działania, określony został warunek uznania przez państwa członkowskie systemów jakości spełniających kryteria określone w ust. 1 lit b tego artykułu. Analogiczne rozwiązanie przyjęte było w perspektywie 2007–2013. W przepisach ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich określono delegację dla ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do uznawania, w drodze decyzji administracyjnej, krajowych systemów jakości żywności, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. b rozporządzenia Rady (WE)

nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). W projektowanym przepisie zawarto również regulacje określające warunki uznawania systemów jakości oraz cofania tego uznania w drodze decyzji administracyjnej. Warunki uznania danego systemu jakości zostały określone przez odesłanie do kryteriów określonych w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013. Nie przewiduje się zatem wprowadzania jakichkolwiek dodatkowych warunków krajowych ponad te, które zostały określone w przepisach Unii Europejskiej. Konieczne jest natomiast określenie regulacji, na mocy której, w sytuacji zaprzestania spełniania warunków uznania danego systemu, minister właściwy do spraw rozwoju wsi będzie obowiązany do cofnięcia takiego uznania. Takie rozwiązanie ma na celu zapewnić zgodność uznanych systemów jakości z obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej.

Art. 45 ust. 1 projektowanej ustawy przewiduje z kolei upoważnienie do wydania przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi rozporządzeń określających szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy w ramach poszczególnych działań, poddziałań oraz pomocy technicznej w ramach programu. Takie podejście pozwala na uwzględnienie specyfiki poszczególnych działań, jak również elastyczne reagowanie na zmiany zachodzące w przepisach Unii Europejskiej, przy uwzględnieniu bieżących potrzeb, wynikających z konieczności zapewnienia efektywnego zarządzania programem.

W art. 18 projektowanej ustawy przewidziano możliwość określenia, w drodze rozporządzenia, wysokości limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach lub latach w ramach określonych działań lub poddziałań, mając na względzie wysokość limitów środków wynikających z programu, zapewnienie zrównoważonego wsparcia rozwoju obszarów wiejskich w poszczególnych województwach oraz zarządzania i wdrażania programu zgodnie z art. 66 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, w szczególności w zakresie zarządzania środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację programu. Przewidziano również możliwość określenia wysokości limitów środków przeznaczonych na określone typy operacji, zakresy wsparcia lub pierwszą roczną płatność, której przyznanie jest uzależnione od realizacji zobowiązań wieloletnich.

Mając na względzie fakt, iż w programie wysokość limitu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w odniesieniu do poszczególnych działań została określona

w euro i jednocześnie, zgodnie z art. 17 ust. 1 projektowanej ustawy, pomoc jest przyznawana do wysokości limitu środków stanowiącego równowartość w złotych określonej w programie kwoty środków EFRROW przeznaczonych na poszczególne działania i poddziałania powiększonej o wysokość kwoty krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie tych działań i poddziałań, określenia wymaga sposób przeliczania tych kwot na złote. W związku z tym minister właściwy do spraw rozwoju wsi wyda w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów stosowne wytyczne, co jest zgodne ze stosowaną w tym zakresie praktyką.

Ponadto w art. 17 ust. 2 przewidziano możliwość przyznania pomocy do określonej wysokości przekraczającej określony dla danego działania lub poddziałania limit środków stanowiących równowartość w złotych określonej w programie kwoty środków EFRROW powiększonej o wysokość kwot krajowych środków publicznych przeznaczonych na ich współfinansowanie po wyrażeniu zgody przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych. Zgoda taka, na podstawie której dokonuje się tzw. „nadkontraktacji", może mieć miejsce w sytuacji, gdy zachodzi ryzyko niewykorzystania całej alokacji na dane działanie lub poddziałanie. Wyrażenie takiej zgody nie będzie pogarszać sytuacji beneficjentów innych działań lub poddziałań.

Art. 20 projektowanej ustawy stanowi regulację rozstrzygającą, komu należy przyznać pomoc, w sytuacji gdy warunkiem jej przyznania jest posiadanie gospodarstwa rolnego lub gruntu i pomoc ta jest przyznawana do powierzchni gruntu, a grunt ten stanowi przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego (art. 20 ust. 1) albo przedmiot współposiadania (art. 20 ust. 2). Pomoc będzie przyznawana do powierzchni gruntu, a mianowicie do powierzchni, która jest objęta obszarem zatwierdzonym w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 23 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 48), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 640/2014". Sposób obliczania wysokości tej

pomocy został szczegółowo określony w przepisach tego rozporządzenia, w szczególności w jego art. 18 i art. 19.

Zaproponowane w projektowanej ustawie przepisy dotyczące postępowania w sprawie przyznania pomocy przewidują dwie drogi przyznawania pomocy:

– na podstawie decyzji administracyjnej albo
– umowy.

Proponowane w projektowanej ustawie przepisy określające tryb postępowania w sprawie przyznania pomocy z udziałem środków pochodzących z EFRROW są wzorowane na obecnie obowiązujących przepisach w tym zakresie, a mianowicie na przepisach ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Analogiczne rozwiązania są zawarte również w art. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1164, z późn. zm.) oraz w art. 3a ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Takie rozwiązania zostały zaproponowane również w projekcie nowej ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Przyjęto założenie, że dotychczasowe i nowe przepisy nie powinny inaczej regulować tych samych spraw, zatem konieczne jest zachowanie spójności projektowanych przepisów z obecnie obowiązującymi przepisami co do ich treści normatywnej, a tym samym skutków, jakie będą wywoływać. Przyjęcie innego założenia mogłoby powodować powstawanie wątpliwości interpretacyjnych.

Odnośnie do zróżnicowania procedur przyznawania pomocy (decyzja administracyjna albo umowa) należy wskazać, że to, czy pomoc przyznawana jest na podstawie decyzji administracyjnej czy umowy, zależy m.in. od charakteru, jaki mają realizowane operacje (inwestycyjny albo nieinwestycyjny) i ich złożoności, określenia bądź nie kosztów kwalifikowalnych, obowiązku stosowania przepisów o zamówieniach publicznych. Na wybór ten wpływ miały także doświadczenia we wdrażaniu podobnych działań i poddziałań w poprzednich perspektywach finansowych. Rozwiązania, które się sprawdziły, zostały przeniesione na grunt PROW 2014–2020. Przyjęto założenie, że w instrumentach wsparcia o podobnym charakterze należy stosować taką samą procedurę przyznawania pomocy. I tak, w przypadku instrumentów wsparcia o charakterze inwestycyjnym, np. inwestycje w środki trwałe, przywracanie potencjału

produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzenie odpowiednich środków zapobiegawczych, podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, pomoc przyznaje się na podstawie umowy. W działaniach tych realizowane są też inwestycje budowlane. W trakcie realizacji tego typu operacji dochodzi często do zmian w projekcie. Umowa umożliwia odpowiednie i elastyczne uwzględnianie tych zmian.

Ponadto działania, w których pomoc przyznaje się na podstawie umowy, charakteryzują się z reguły bardziej rozbudowanym zakresem wsparcia, a każdy z beneficjentów wnioskuje o indywidualny zakres wsparcia, w ramach dostępnego katalogu możliwości, które te działania oferują. Dlatego też umowa może w sposób indywidualny odzwierciedlać założenia każdego ze wspieranych projektów, takie jak różną liczbę etapów realizacji operacji w zależności od stopnia skomplikowania operacji, czas niezbędny do ich realizacji, różne rodzaje kosztów kwalifikowalnych, różne terminy składania wniosków o płatność.

Również obowiązek stosowania w ramach niektórych działań PROW procedur zamówień publicznych ma wpływ na zmiany założeń przyjętych na etapie planowania operacji.

W przypadku operacji realizowanych w tych działaniach często dochodzi do zmian, chociażby w zakresie wysokości wcześniej planowanych kosztów kwalifikowalnych. W związku z powyższym we wszystkich działaniach, w których beneficjenci, realizując operacje, mają obowiązek stosować przepisy o zamówieniach publicznych, pomoc przyznaje się na podstawie umowy, ponieważ umożliwia ona odpowiednie i elastyczne uwzględnianie tych zmian.

Natomiast w przypadku działania usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw, zgodnie z art. 15 ust. 3 rozporządzenia nr 1305/2013, beneficjenci wybierani są w drodze zaproszenia do składania ofert, a procedura wyboru jest regulowana prawem zamówień publicznych, a więc zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych. Art. 2 pkt 13 tej ustawy definiuje zamówienia publiczne jako umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane.

W przypadku pomocy udzielanej w formie premii wydawana będzie decyzja administracyjna. W działaniu rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej

w poddziałaniach pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników, pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich, pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw oraz płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi, pomoc ma formę premii wypłacanej w dwóch ratach bądź jednorazowej płatności. W tym przypadku pomoc nie stanowi refundacji kosztów kwalifikowalnych i wobec tego koszty kwalifikowalne operacji nie są określone. Natomiast w ww. działaniu występuje również poddziałanie wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej, w ramach którego pomocy udziela się w formie refundacji kosztów kwalifikowalnych, a ponadto realizowane są operacje inwestycyjne. W związku z powyższym w tym poddziałaniu pomoc będzie przyznawana na podstawie umowy zawieranej z beneficjentem.

Również w działaniach: tworzenie grup producentów i organizacji producentów, działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, rolnictwo ekologiczne, płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami wsparcie nie ma charakteru refundacji poniesionych kosztów, lecz płatności według określonych stawek, przyznawanych m.in. do gruntów ornych, sadów, trwałych użytków zielonych. W przypadku działania tworzenie grup producentów i organizacji producentów pomoc jest przyznawana jako procentowy ryczałt od wartości przychodów netto grupy lub organizacji producentów ze sprzedaży produktów lub grupy produktów, wytworzonych w gospodarstwach rolnych jej członków w poszczególnych latach i sprzedanych odbiorcom niebędącym członkami grupy lub organizacji. Również w działaniu inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów pomocy udziela się według określonych stawek płatności.

Zróżnicowanie procedur przyznawania pomocy w ramach poszczególnych działań lub poddziałań jest wynikiem analizy dotyczącej charakteru poszczególnych działań i poddziałań z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń, w szczególności we wdrażaniu analogicznych działań przewidzianych w PROW 2007–2013. Ponadto należy stwierdzić, że podmioty ubiegające się o przyznanie pomocy w ramach różnych działań lub poddziałań nie są w takiej samej sytuacji, gdyż cele oraz zakres i kierunki wsparcia w ramach poszczególnych działań i poddziałań różnią się istotnie od siebie, a wsparcie udzielane w ramach tych działań i poddziałań jest skierowane do różnych kategorii

beneficjentów (przykładowo rolników, aktywnych rolników, przedsiębiorców, podmiotów doradczych, gmin). Cechą relewantną, a więc taką, która przesądza o podobieństwie określonych podmiotów, jest ubieganie się o przyznanie pomocy w ramach danego działania albo poddziałania. W istocie klasę podmiotów podobnych stanowią zatem podmioty, do których skierowane są poszczególne rodzaje działań, a w przypadku gdy działanie obejmuje również poddziałania – podmioty, do których skierowane są poszczególne poddziałania. W obrębie każdej klasy takich podmiotów powinny być zachowane takie same reguły postępowania w sprawie przyznania pomocy, a ten warunek jest spełniony w projektowanej ustawie. Dlatego też, zaproponowane w projektowanej ustawie zróżnicowanie trybu postępowania w sprawie przyznania pomocy nie stoi w sprzeczności z zasadą równości określoną w art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Przepis art. 24 projektowanej ustawy stanowi, że rozpatrzenie wniosku o przyznanie pomocy powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż niezbędny do należytego wyjaśnienia sprawy, w tym do przeprowadzenia kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu oraz innych kontroli podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy. Jest to reguła ogólna obowiązująca w obu procedurach przyznawania pomocy. Świadczy o tym zarówno treść tego przepisu (brak wyłączeń w odniesieniu do którejkolwiek z procedur przyznawania pomocy), jak i umiejscowienie tego przepisu w bloku przepisów wspólnych dla obu procedur. Przepis ten ma na celu wykonanie przepisów Unii Europejskiej dotyczących kontroli wniosków o przyznanie pomocy. Kontrola taka jest prowadzona przed przyznaniem pomocy, gdyż jej podstawowym celem jest zweryfikowanie, czy są spełnione warunki przyznania pomocy, a w konsekwencji ochrona interesów finansowych Unii Europejskiej.

Na podstawie art. 58 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013 „państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem regulującym unijne systemy wsparcia, zmierzające do zminimalizowania ryzyka strat finansowych dla Unii". Zgodnie z art. 59 tego rozporządzenia, ustanawiającym ogólne zasady kontroli (które są uzupełnione szczegółowymi regulacjami zawartymi w rozporządzeniach delegowanych i wykonawczych do tego rozporządzenia):

„Artykuł 59

Ogólne zasady kontroli

1. O ile nie przewidziano inaczej, system kontroli ustanowiony przez państwa członkowskie zgodnie z art. 58 ust. 2 obejmuje systematyczne kontrole administracyjne wszystkich wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność. System ten jest uzupełniany o kontrole na miejscu.

2. W przypadku kontroli na miejscu właściwy organ określa próbę kontrolną z całej populacji wnioskodawców, składającą się w stosownych przypadkach z części losowej w celu otrzymania reprezentatywnego wskaźnika błędu oraz części wybranej na podstawie analizy ryzyka, tak aby zidentyfikować obszary, gdzie występuje największe ryzyko błędów.

3. Właściwy organ sporządza sprawozdanie z każdej przeprowadzonej kontroli na miejscu.

4. W stosownym przypadku wszystkie kontrole na miejscu przewidziane w przepisach unijnych dotyczących pomocy dla rolnictwa oraz wsparcia w ramach rozwoju obszarów wiejskich przeprowadzane są w tym samym czasie.

5. Państwa członkowskie zapewniają minimalny poziom kontroli na miejscu niezbędny do skutecznego zarządzania ryzykiem oraz podwyższają ten poziom minimalny w razie konieczności. Państwa członkowskie mogą obniżyć ten poziom minimalny poziom w przypadku gdy systemy zarządzania i kontroli funkcjonują właściwie, a wskaźnik błędu pozostaje na akceptowalnym poziomie.”.

Ponadto zgodnie z art. 26 rozporządzenia nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 69):

„Artykuł 26

Termin kontroli na miejscu

1. W przypadku gdy ma to zastosowanie, kontrole na miejscu przewidziane w niniejszym rozporządzeniu przeprowadza się w tym samym czasie, co pozostałe kontrole przewidziane w prawie unijnym.

2. Do celów środków rozwoju obszarów wiejskich objętych zakresem systemu zintegrowanego, kontrole na miejscu są rozłożone w ciągu roku zgodnie z analizą

ryzyka związanego z różnymi zobowiązaniami w ramach każdego środka.

3. Kontrole na miejscu obejmują sprawdzenie zgodności ze wszystkimi kryteriami kwalifikowalności, zobowiązaniami i innymi obowiązkami wynikającymi z tych systemów pomocy lub środków wsparcia, dla których dany beneficjent został wybrany zgodnie z art. 34.

Czas trwania kontroli na miejscu jest ściśle ograniczony do niezbędnego minimum.

4. Jeżeli niektóre kryteria kwalifikowalności, zobowiązania i inne obowiązki można sprawdzić tylko w konkretnym okresie, kontrole na miejscu mogą wymagać dodatkowych wizyt w późniejszym terminie. W takim przypadku kontrole na miejscu są koordynowane w taki sposób, aby ograniczyć liczbę i czas trwania takich wizyt u jednego beneficjenta do niezbędnego minimum. W stosownych przypadkach, wizyty takie mogą również być prowadzone w drodze teledetekcji zgodnie z art. 40.”.

Wskazane w powyższych przepisach kontrole administracyjne oraz kontrole na miejscu są podstawowym instrumentem zweryfikowania, czy w danym przypadku zachodzą przesłanki przyznania pomocy. Dodatkowo należy wyjaśnić, że w ramach kontroli administracyjnych są przeprowadzane tzw. wizytacje w miejscu, które powinny być przeprowadzone, co do zasady, w odniesieniu do każdego wniosku o przyznanie pomocy w przypadku operacji o charakterze inwestycyjnym. Kontrole na miejscu są przeprowadzane w odniesieniu do tych wniosków, które zostały wytypowane do takiej kontroli według reguł typowania określonych w przepisach powyższych rozporządzeń. Ponadto nie bez znaczenia dla terminu rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy jest nakaz (nie jest to nakaz bezwzględny) przeprowadzania wszystkich kontroli na miejscu w odniesieniu do danego wnioskodawcy w tym samym czasie, w sytuacji gdy ubiega się o pomoc w ramach różnych działań lub poddziałań. Ponadto w przypadku niektórych działań lub poddziałań kontrole na miejscu mogą być przeprowadzone jedynie w ściśle ustalonym okresie, np. w przypadku gdy konieczne jest zweryfikowanie prowadzonej przez dany podmiot produkcji rolnej.

Te wszystkie okoliczności wpływają na termin rozpatrzenia wniosku. Wobec tego, że przepis obejmuje przedmiotem swej regulacji przyznawanie pomocy w ramach wszystkich działań i poddziałań, musi mieć charakter ogólny. Szczegółowe regulacje dotyczące terminów rozpatrzenia wniosków o przyznanie pomocy, mające podstawę w powyższej zasadzie, będą określone w rozporządzeniach wydawanych przez ministra

właściwego do spraw rozwoju wsi na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 projektowanej ustawy dotyczących poszczególnych działań lub poddziałań.

W sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej wskazano zastosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego (k.p.a.), z tym że pewne kwestie, tak jak dotychczas proponuje się uregulować w sposób odmienny, w celu usprawnienia, uproszczenia i obniżenia kosztów postępowania prowadzonego przez właściwy podmiot wdrażający.

Mając powyższe na uwadze, w projektowanej ustawie proponuje się, aby strony oraz osoby uczestniczące w postępowaniu w sprawach o przyznanie pomocy obowiązane były dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Ciężar udowodnienia faktu spoczywać będzie bowiem na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

Propozycja odejścia od zasady prawdy obiektywnej w postępowaniu administracyjnym dotyczącym przyznania pomocy oraz uaktywnienia stron tego postępowania jest ściśle związana z obowiązkami ciążącymi na państwie członkowskim, a szczególnie na agencji płatniczej, w zakresie prawidłowego wydatkowania środków wspólnotowych. Państwo członkowskie jest bowiem obowiązane na mocy przepisów Unii Europejskiej do określenia takich regulacji, które zapewnią skuteczną ochronę interesów finansowych Unii. Z tego względu konieczne jest zarówno ograniczenie, tam gdzie to możliwe, uznaniowości organów, przed którymi toczą się postępowania w sprawie przyznania pomocy, przez określenie precyzyjnych kryteriów przyznawania pomocy, jak i oparcie postępowania dowodowego w znacznym stopniu na dowodach przedstawionych przez stronę w toku postępowania, przez przeniesienie ciężaru udowodnienia faktu na osobę, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Uaktywnienie strony w przedmiotowych postępowaniach wpłynie na bardziej równomierne rozłożenie między organ i stronę udowodnienia w toku postępowania administracyjnego faktów, z którymi związane są skutki w postaci przyznania albo odmowy przyznania pomocy. Omawiana wyżej instytucja jest wzorowana na ugruntowanych w doktrynie i sprawdzonych w praktyce przepisach Kodeksu postępowania cywilnego i Kodeksu cywilnego, jak również na doświadczeniach zdobytych na bazie analogicznych rozwiązań przyjętych w PROW 2007–2013. Wyłączenie stosowania przepisów k.p.a. w tym zakresie nie spowoduje osłabienia sytuacji prawnej wnioskodawców w postępowaniu w sprawie przyznania pomocy, gdyż w praktyce proponowane

regulacje będą miały zastosowanie w sytuacjach spornych, np. w przypadku złożenia wniosku o przyznanie pomocy na te same grunty przez dwóch lub większą liczbę wnioskodawców. W sytuacji gdy taki spór nie istnieje, organ, przed którym toczy się postępowanie, wydając decyzję w sprawie przyznania pomocy, opiera się na dowodach przedstawionych przez wnioskodawcę.

Ponadto podkreślenia wymaga to, że przerzucenie ciężaru dowodowego na osobę, która z danego faktu wywodzi skutki prawne, nie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami procedury administracyjnej. Kodeks postępowania administracyjnego przewiduje kontradyktoryjny tryb postępowania, np. w przypadku wyznaczenia przez organ rozprawy w sytuacjach spornych. Na rozprawie strony ustosunkowują się do materiału zgromadzonego przez organ, składają wyjaśnienia, zgłaszają żądania, propozycje i zarzuty oraz wypowiadają się co do wyników postępowania administracyjnego. Rozprawa pozwala na wymianę poglądów uczestników postępowania wyjaśniającego, ich uzgadnianie i tworzy możliwość szybkiego komunikowania się, a w rezultacie sprzyja usprawnieniu i uproszczeniu postępowania wyjaśniającego oraz zabezpieczeniu zasady ogólnej szybkości postępowania.

Należy podkreślić, że dotychczasowa praktyka wskazuje, że przerzucenie ciężaru dowodowego na osobę, która z danego faktu wywodzi skutki prawne, korzystnie wpływa na ekonomikę prowadzonych postępowań. Ponadto należy mieć na uwadze, że wydatkowanie kwot pieniężnych przeznaczonych na pomoc leży w interesie agencji płatniczej, która rozlicza się również ze środków niewydatkowanych.

Z powyższych względów dokonano też modyfikacji w zakresie dotyczącym:

- zebrania i rozpatrzenia przez organ, przed którym toczy się postępowanie administracyjne, materiału dowodowego (art. 77 § 1 k.p.a.), ograniczając w projektowanym art. 27 ust. 1 stosowanie przepisu k.p.a. jedynie do obowiązku rozpatrzenia w sposób wyczerpujący całego materiału dowodowego,
- ograniczenia stosowania zasady wyrażonej w art. 10 k.p.a. jedynie do obowiązku zapewnienia stronom, ale na ich żądanie, czynnego udziału w każdym stadium postępowania, z jednoczesnym wyłączeniem stosowania przepisu art. 81 k.p.a.

Odmiennie od analogicznych rozwiązań obowiązujących w ramach PROW 2007–2013 została uregulowana kwestia ograniczenia obowiązku organu, prowadzącego postępowanie w sprawie przyznania pomocy, dotyczącego umożliwienia wnioskodawcy, przed wydaniem decyzji o zakończeniu postępowania, zapoznania się

z aktami sprawy i wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań na podstawie art. 10 § 1 k.p.a. wyłącznie do spraw, w których zgłosi on takie żądanie. Podkreślenia wymaga fakt, że proponowana zmiana nie wprowadza żadnych dodatkowych obciążeń dla rolnika jako strony postępowania. Proponowana zmiana rozwiązań w omawianym zakresie, w stosunku do analogicznych rozwiązań obowiązujących w ramach PROW 2007–2013, podyktowana jest w szczególności koniecznością ograniczenia wydatków budżetu państwa związanych z wysyłką zawiadomień w ramach postępowań o przyznanie pomocy w ramach PROW 2014–2020. Ponadto, mając na uwadze zarówno cele szczegółowe, jak i przekrojowe pomocy przeznaczonej na inwestycje określone w art. 5 rozporządzenia nr 1305/2013 oraz w PROW 2014–2020, których obsługa ma odbywać się w oparciu o k.p.a., istotne wydaje się uniknięcie zbędnych obciążeń związanych z wysyłaniem przed wydaniem decyzji informacji o zakończeniu postępowania i możliwości zapoznania się z aktami sprawy, a co za tym idzie sprawniejsze wypłacenie pomocy. Szybkość wypłaty pomocy finansowej może mieć istotne znaczenie dla osiągnięcia celów w poszczególnych działaniach i może znacząco przyczynić się do realizacji ogólnych celów PROW. Dodatkowo za przedmiotową zmianą przemawia ujednolicenie zasad postępowania w odniesieniu do obsługi wniosków o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego i działań PROW 2014–2020, których obsługa ma odbywać się w trybie administracyjnym.

Rozwiązaniem nowym jest również regulacja zaproponowana w art. 25 projektowanej ustawy. Zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 809/2014 pojedynczy wniosek zawiera wszystkie informacje niezbędne do ustalenia kwalifikowalności, w szczególności:

- tożsamość beneficjenta,
- szczegóły dotyczące przedmiotowych systemów płatności bezpośrednich lub środków rozwoju obszarów wiejskich,
- szczegóły pozwalające na jednoznaczną identyfikację wszystkich działek rolnych w gospodarstwie, ich powierzchnię wyrażoną w hektarach z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, ich położenie i, jeśli to konieczne, dalsze specyfikacje dotyczące ich użytkowania,
- wszelkie dokumenty uzupełniające potrzebne do wykazania kwalifikowalności do przedmiotowego systemu lub środka,

- oświadczenie beneficjenta, że jest świadomy warunków przedmiotowych systemów płatności bezpośrednich lub środków rozwoju obszarów wiejskich,
- w stosownych przypadkach, wskazanie przez beneficjenta, że jest objęty wykazem nierolniczych przedsiębiorstw lub rodzajów działalności, o których mowa w art. 9 ust. 2 akapit pierwszy i drugi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1307/2013".

Zgodnie z art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 640/2014 wszystkie informacje wskazane powyżej, w przypadku działań, dla których wnioski mają termin określony przepisami wskazanymi w art. 1 ust. 1 projektowanej ustawy jako 15 maja danego roku, muszą być przedstawione w tym terminie. Każde uzupełnienie wniosku w zakresie kwalifikowalności po tym terminie, zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 640/2014, może skutkować zmniejszeniem kwoty płatności, a uzupełnienia dokonane po ostatecznym terminie składania wniosków nie są uwzględniane. Natomiast zgodnie z art. 64 k.p.a., w przypadku gdy wniosek zawiera braki formalne, stronę należy wezwać do ich uzupełnienia w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. W przypadku gdy wnioski o przyznanie płatności składane są za pośrednictwem operatora pocztowego w ostatnich dniach przewidzianego na ich składanie terminu, wezwania do uzupełnienia braków formalnych wysyłane są bezzwłocznie, jednak termin na usunięcie tych braków wykracza poza terminy określone w przepisach prawa wspólnotowego. W związku z tym proponuje się wprowadzenie dla tych działań przepisu szczególnego w stosunku do art. 64 k.p.a. Warunki i wymagania przesądzające o prawidłowości dokumentów, o których mowa w projektowanym art. 25 ust. 2, są określone w przepisach prawa powszechnie obowiązującego. Dodatkowo należy zaznaczyć, że rozwiązanie zaproponowane w projektowanym art. 25 jest spójne z projektowanymi przepisami o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Z kolei „wyłączenie stosowania" przepisów k.p.a. w zakresie art. 9 nie pogorszy pozycji strony, ponieważ proponuje się ponadto, aby organy, przed którymi toczy się postępowanie w sprawach dotyczących pomocy, były zobowiązane w sposób

wyczerpujący rozpatrzyć cały materiał dowodowy oraz, w razie uzasadnionej potrzeby, udzielić stronom na ich żądanie niezbędnych pouczeń co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania. Proponuje się ponadto, aby termin odwołań od decyzji w sprawie przyznania pomocy wynosił dwa miesiące, a nie jak w przypadku regulacji kodeksowych miesiąc, co zmniejszy koszty prowadzonych postępowań w zakresie informowania stron o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy.

Zgodnie z art. 27 ust. 4 projektowanej regulacji proponuje się, aby w przypadkach określonych w art. 155 k.p.a. organ, który wydał decyzję ostateczną, na mocy której strona nabyła prawo, mógł ją zmienić również bez zgody strony, jeżeli nie ograniczy to nabytych przez nią praw. Celem tej regulacji jest umożliwienie właściwemu podmiotowi wdrażającemu zmiany decyzji na korzyść strony, nawet gdy z powodu niewiedzy lub nieświadomości ona o to nie wystąpi.

Regulacja proponowana w art. 28 przewiduje, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w sprawach o przyznanie pomocy w ramach wybranych działań obszarowych ma możliwość podejmowania w jednej decyzji administracyjnej kilku rozstrzygnięć. Uzasadnione jest to faktem, iż w ramach działań obszarowych wymienionych w projektowanym przepisie ustawy, tj. inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów (zalesienia i tworzenia terenów zalesieniowych – w zakresie rocznych premii), działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, rolnictwo ekologiczne, płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, obowiązują wspólne przepisy zawarte w rozdziale II rozporządzenia nr 1306/2013. Przepisy te stanowią, iż państwo członkowskie powinno ustanowić i prowadzić zintegrowany system zarządzania i kontroli w odniesieniu do ww. działań oraz systemów wsparcia wymienionych w załączniku I do rozporządzenia nr 1307/2013. Zgodnie z art. 68 rozporządzenia nr 1306/2013 elementami systemu zintegrowanego jest m.in. możliwość złożenia wspólnego wniosku o przyznanie pomocy oraz wniosku o płatność. Ponadto w art. 75 rozporządzenia nr 1306/2013 ustanowione są wspólne przepisy w zakresie płatności na rzecz beneficjentów.

Należy również wskazać, że w przypadkach, gdy postępowanie w sprawie przyznania jednej z płatności obszarowej przedłużałoby się, wówczas przez ARiMR, aby uniknąć przedłużania z tego względu również pozostałych postępowań, wydawane będą odrębne decyzje administracyjne w tych sprawach.

Ponadto w przypadku, gdy postępowanie w sprawie przyznania jednej z płatności obszarowej zmierzałoby do podjęcia rozstrzygnięcia odmiennego niż rozstrzygnięcia w sprawach pozostałych płatności obszarowych (np. w sytuacji rozstrzygnięcia negatywnego – odmowa w stosunku do jednego z działań, a w stosunku do pozostałych działań rozstrzygnięcia pozytywne – przyznanie), wówczas również wydawane będą odrębne decyzje administracyjne w tych sprawach.

W art. 29 ust. 2 pkt 1 projektu ustawy PROW 2014–2020, dotyczącym ustalenia w decyzji administracyjnej w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego m.in. zwierząt objętych zobowiązaniem, wskazano na art. 28 ust. 3 rozporządzenia nr 1305/2013. Zgodnie z tym przepisem płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne obejmują te zobowiązania, które wykraczają poza odpowiednie obowiązkowe normy ustanowione zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia nr 1306/2013, odpowiednie kryteria i minimalne działania ustalone zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. c ppkt (ii) oraz (iii) rozporządzenia nr 1307/2013 oraz odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, a także inne odpowiednie wymogi obowiązkowe ustanowione na mocy prawa krajowego. Jednakże, w toku przeprowadzonych analiz, ustalono, że dla celów realizacji Pakietu 7. dotyczącego zachowania zagrożonych ras zwierząt gospodarskich, którego charakter i zakres wsparcia został opisany w dokumencie PROW na lata 2014–2020, właściwe jest wskazanie, zamiast art. 28 ust. 9 rozporządzenia nr 1305/2013, art. 28 ust. 10 pkt b tego rozporządzenia, którego szczegółowe regulacje są zawarte w art. 7 ust. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 807/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFFROW) i wprowadzającego przepisy przejściowe (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 1). Mając na uwadze powyższe, w celu prawidłowości wdrażania tego pakietu, konieczne jest wskazanie odwołania do art. 7 ust. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji Europejskiej (UE) nr 807/2014. Przepisy te jednoznacznie odnoszą się do zobowiązań w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego dotyczących utrzymywania lokalnych ras zagrożonych wyginięciem.

W art. 30 zawarto regulacje dotyczące zawieszenia wsparcia i cofnięcia tego zawieszenia. Instytucja zawieszenia wsparcia i cofnięcia tego zawieszenia została uregulowana w art. 36 rozporządzenia nr 640/2014, który stanowi, że w przypadku

działań, których dotyczy projektowany przepis, a więc działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12 projektowanej ustawy, niezgodność może być wykryta na etapie weryfikowania wniosku o przyznanie pomocy podczas kontroli administracyjnej lub kontroli na miejscu, a więc przed rozstrzygnięciem co do istoty sprawy o przyznanie pomocy i ewentualnie o nałożenie kary administracyjnej. Postanowienie o zawieszeniu wsparcia, o którym mowa w projektowanym przepisie, nie rozstrzyga co do istoty żadnej sprawy, a jedynie jest formalnym potwierdzeniem tego, że w ocenie organu możliwe jest usunięcie przez beneficjenta (w rozsądnym terminie) stwierdzonych niezgodności, których nieusunięcie spowoduje nałożenie kary administracyjnej. Rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, a więc przyznanie pomocy i ewentualne nałożenie kary administracyjnej, zapadać będzie w drodze decyzji administracyjnej, zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 1 projektowanej ustawy. Zawieszenie wsparcia rodzi natomiast skutki procesowe, mianowicie „wstrzymuje" możliwość rozstrzygnięcia sprawy co do istoty, gdyż zgodnie z proponowaną regulacją zawartą w art. 30 ust. 4 projektowanej ustawy „do czasu cofnięcia zawieszenia albo bezskutecznego upływu terminu wyznaczonego w postanowieniu o zawieszeniu wsparcia organ nie wydaje decyzji w sprawie o przyznanie pomocy". Charakter tej instytucji jest zbliżony do zawieszenia postępowania administracyjnego, lecz nie jest tym samym. Jest to autonomiczna instytucja przewidziana w prawie Unii Europejskiej, która wymaga wprowadzenia regulacji krajowych umożliwiających jej bezpośrednie stosowanie. Taki też jest cel projektowanych przepisów.

Zgodnie z art. 75 rozporządzenia nr 1306/2013 płatności w ramach wsparcia i środków, o których mowa w art. 67 ust. 2 (tj. działania: inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów, działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, rolnictwo ekologiczne, płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami), dokonuje się w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 30 czerwca następnego roku kalendarzowego. W związku z powyższym w art. 31 projektu ustawy PROW 2014–2020 zaproponowano, aby decyzje w sprawie przyznania pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 (inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów), w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12 (działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, rolnictwo ekologiczne, płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi

szczególnymi ograniczeniami), były wydane w terminie do dnia 1 marca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej pomocy, a więc przed ostatecznym terminem dokonania płatności.

Przepis art. 32 projektowanej ustawy wprowadza wyjątek od nakazu doręczenia z urzędu decyzji stronie wynikającego z art. 109 k.p.a. Mianowicie decyzja zgodna z żądaniem strony, jeżeli ponadto nie nakłada żadnych kar administracyjnych, jest doręczana stronie na jej żądanie. Jeżeli zatem strona nie wystąpi z żądaniem doręczenia takiej decyzji, nie zostanie ona doręczona stronie. Mimo to taką decyzję uznaje się za doręczoną, gdyż zgodnie z art. 32 ust. 2 projektowanej ustawy „za dzień doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy strona nie wystąpiła z żądaniem jej doręczenia, uważa się dzień uznania przyznanej pomocy na rachunku bankowym lub rachunku prowadzonym w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej strony.”.

Powyższa regulacja, z mocy prawa, uznaje za doręczoną taką decyzję, co jest konieczne z uwagi na to, że z chwilą doręczenia decyzji związane są pewne skutki prawne określone w k.p.a. Zgodnie z art. 110 k.p.a. „organ administracji publicznej, który wydał decyzje, jest nią związany od chwili jej doręczenia (…)”. Ponadto, zgodnie z art. 129 § 2 k.p.a., „odwołanie wnosi się w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji stronie (…)”.

Taka decyzja nie jest zatem faktycznie doręczona, ale jest uznawana za doręczoną. Aby odróżnić te sytuacje, posłużono się określeniem „faktycznie doręczona”. Użycie takiego określenia w tym kontekście służy lepszemu zrozumieniu przepisu przez podmioty, do których skierowana jest regulacja w nim zawarta.

Podkreślenia wymaga także, że analogiczne regulacje zostały zawarte w projekcie nowej ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, jak również w obecnie obowiązującej ustawie z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Jest to istotne z tego względu, że sprawy o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (dalej „płatności bezpośrednich”) oraz sprawy o przyznanie pomocy w ramach niektórych działań programu (tzw. działań obszarowych – posługując się nomenklaturą stosowaną w przepisach Unii Europejskiej) mogą być rozstrzygnięte jedną decyzją administracyjną. W istocie całe postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy w ramach takich działań oraz w sprawie o przyznanie płatności bezpośrednich toczy się według takich samych reguł, począwszy od tego, że wniosek o przyznanie tej pomocy

oraz tych płatności jest składany na jednym formularzu. Takie rozwiązanie jest wynikiem tego, że powyższe działania oraz systemy wsparcia bezpośredniego objęte są zintegrowanym systemem zarządzania i kontroli, którego obowiązek ustanowienia spoczywa na państwie członkowskim Unii Europejskiej (art. 67 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1306/2013). Przepisy Unii Europejskiej nakazują stosowanie do wszystkich działań i systemów wsparcia objętych tym systemem takich samych rozwiązań, zwłaszcza dotyczących kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu, które są prowadzone w celu ustalenia, czy podmiot ubiegający się o pomoc (płatność) spełnia warunki jej przyznania. Dlatego tak istotne jest, aby rozwiązania zaproponowane w projektowanej ustawie były spójne z analogicznymi rozwiązaniami zaproponowanymi w projekcie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

W art. 33 projektowanej ustawy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust.1 pkt 8 i 10–12, zaproponowano wprowadzenie możliwości przechowywania dokumentacji związanej z przyznawaniem pomocy w formie cyfrowych kopii. Regulacja ta ma na celu ograniczenie kosztów związanych z przechowywaniem dokumentów składających się na akta spraw zgromadzone w toku postępowania administracyjnego dotyczącego przyznawania pomocy w ramach działań o charakterze masowym. Proponuje się, aby po zakończeniu postępowania administracyjnego w tych sprawach, a w przypadku przysługiwania stronie prawa wniesienia skargi do sądu administracyjnego po bezskutecznym upływie terminu przewidzianego na wniesienie tej skargi albo po prawomocnym zakończeniu postępowania sądowoadministracyjnego, w wyniku którego ostateczna decyzja kończąca postępowanie w sprawie nie została wyeliminowana z obrotu prawnego, dokumenty składające się na akta sprawy, o ile powstały w formie pisemnej, były kopiowane cyfrowo i pozostawione w aktach sprawy zamiast ich papierowych oryginałów. Dzięki takiemu rozwiązaniu przechowywane będą jedynie akta sprawy w postaci cyfrowej, co znacząco ograniczy koszty funkcjonowania Agencji, w tym ograniczy konieczność dodatkowego najmu powierzchni przeznaczonych na tzw. archiwa. Wskazać należy, że rocznie w ramach działań, o których mowa w projektowanym przepisie, zakładanych jest ok. 850 000 teczek aktowych spraw. W całym okresie programowania konieczne będzie założenie i przechowywanie ok. 5 100 000 teczek aktowych spraw, z tytułu działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12. Dodatkowo z tytułu płatności bezpośrednich,

o których mowa w rozporządzeniu nr 1307/2013, agencja płatnicza rokrocznie zakłada, a następnie przechowuje 1 360 000 teczek aktowych spraw; w całym okresie programowania zostanie założonych ok. 8 160 000 teczek aktowych spraw. A zatem w całym okresie programowania z tytułu płatności bezpośrednich oraz działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12 projektowanej ustawy, zostanie założonych, a następnie przechowywanych ok. 13 260 000 teczek aktowych spraw.

Powyższe reguły proponuje się odnieść również do akt spraw rozstrzyganych w postępowaniach nadzwyczajnych przewidzianych w k.p.a. prowadzonych przed organami administracyjnymi działającymi w strukturze Agencji.

Mając na uwadze zapewnienie wiarygodności cyfrowych kopii tych dokumentów, proponuje się również, aby po ich skopiowaniu do postaci cyfrowej kopie te były potwierdzane za zgodność z oryginałem przy pomocy bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 262) „bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany przy pomocy kwalifikowanego certyfikatu zapewnia integralność danych opatrzonych tym podpisem i jednoznaczne wskazanie kwalifikowanego certyfikatu, w ten sposób, że rozpoznawalne są wszelkie zmiany tych danych oraz zmiany wskazania kwalifikowanego certyfikatu wykorzystywanego do weryfikacji tego podpisu, dokonane po złożeniu podpisu".

Cyfrowe akta sprawy będą przechowywane przez Agencję zgodnie z przepisami o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, a do sposobu postępowania z nimi będą miały odpowiednie zastosowanie przepisy dotyczące postępowania z dokumentami elektronicznymi. W szczególności odpowiednie zastosowanie będą miały przepisy wydane na podstawie art. 5 ust. 2b ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2011 r. Nr 123, poz. 698, z późn. zm.), a więc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z dokumentami elektronicznymi (Dz. U. Nr 206, poz. 1518). Reguluje ono w szczególności zasady ewidencjonowania, przechowywania, klasyfikowania i kwalifikowania dokumentów elektronicznych oraz ich zabezpieczania przed utratą i nieuprawnionymi zmianami, a także zasady i tryb brakowania dokumentacji

niearchiwalnej oraz zasady i tryb przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych.

Po zakończeniu postępowania może zaistnieć konieczność wydania akt sprawy na żądanie uprawnionego przepisami prawa sądu, organu lub podmiotu, np. w przypadku postępowania o stwierdzenie nieważności ostatecznej decyzji konieczne będzie przekazanie akt sprawy zakończonej tą decyzją organowi wyższego stopnia, który jest właściwy do rozstrzygnięcia sprawy o stwierdzenie jej nieważności. W takiej sytuacji proponuje się, aby organ zamiast oryginału dokumentów składających się na akta sprawy, którymi już nie dysponuje z uwagi na ich zbrakowanie, przekazał uwierzytelniony wydruk cyfrowych kopii tych dokumentów.

W art. 34 projektowanej ustawy uregulowano tryb przyznawania pomocy na podstawie umowy o przyznaniu pomocy, w tym wskazanie odpowiednich przepisów k.p.a., jakie będą miały zastosowanie w tym trybie. W ramach tej procedury zastosowanie mają również przepisy art. 22–24 projektowanej ustawy, a odpowiednie zastosowanie mają przepisy art. 27 ust. 1 i 2 projektowanej ustawy, które ustanawiają podstawowe reguły prowadzenia postępowania w sprawie przyznania pomocy.

Zgodnie z przepisami projektowanej ustawy w procedurze przyznawania pomocy na podstawie umowy podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy, któremu taka pomoc nie została przyznana, przysługuje swego rodzaju „odwołanie" w postaci możliwości wezwania podmiotu wdrażającego do usunięcia naruszenia prawa. Jest to środek, który w niniejszej procedurze ma zastosowanie na podstawie art. 35 ust. 2 projektowanej ustawy w związku z art. 52 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, z późn. zm.). Zgodnie z tym ostatnim przepisem „jeżeli ustawa nie przewiduje środków zaskarżenia w sprawie będącej przedmiotem skargi, skargę na akty lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 i 4a, można wnieść po uprzednim wezwaniu na piśmie właściwego organu – w terminie czternastu dni od dnia, w którym skarżący dowiedział się lub mógł się dowiedzieć o wydaniu aktu lub podjęciu innej czynności – do usunięcia naruszenia prawa". Podmiot wdrażający może w takiej sytuacji zmienić swoje rozstrzygnięcie i przyznać pomoc podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy. Art. 35 ust. 2 projektowanej ustawy w związku z przepisami ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, w szczególności z art. 3 § 2 pkt 4, gwarantuje prawo do sprawiedliwego i jawnego

rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Przepis art. 35 ust. 2 projektowanej ustawy przesądza zatem o tym, na jakich zasadach i w jakim trybie można zaskarżyć rozstrzygnięcie o odmowie przyznania pomocy, zaś te zasady i tryb są określone w przepisach ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

W związku z powyższym zaproponowane w projektowanej ustawie regulacje, w powiązaniu z przepisami rozporządzeń Unii Europejskiej, kompleksowo regulują zasady postępowania w przypadku procedury przyznawania pomocy na podstawie umowy.

Określono również zasadnicze elementy umowy o przyznanie pomocy, wzorując się na regulacjach obowiązujących w ramach PROW 2007–2013, a także to, kto opracowuje i kto udostępnia formularz tej umowy.

Rozdział 4. Wypłata pomocy (art. 38 i art. 39)

W tym rozdziale zaproponowano określenie podstawowych warunków dotyczących wypłaty pomocy.

W art. 38 określono, iż pomoc, po jej przyznaniu, jest wypłacana, co do zasady, na wniosek o płatność. Ust. 2 wskazuje, w przypadku których działań reguła ta nie ma zastosowania. Ponadto wyjątki od takiej reguły mają swoją podstawę również w przepisach prawa Unii Europejskiej, które nie wymagają w szczególności złożenia wniosku o płatność w przypadku wypłaty zaliczek, o których mowa w art. 63 rozporządzenia nr 1305/2013.

Projektowany art. 39, analogicznie do przepisów projektowanej ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, reguluje sytuację, w której kwota płatności z tytułu pomocy nie może zostać przekazana na rachunek bankowy lub rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej beneficjenta z przyczyn niezależnych od ARiMR. Wówczas kierownik biura powiatowego ARiMR stwierdza wygaśnięcie decyzji o przyznaniu tej pomocy, o ile od dnia, w którym ta decyzja stała się ostateczna, upłynęły co najmniej 2 lata.

Rozdział 5. Przyznawanie i wypłata pomocy technicznej (art. 40 i art. 41)

W przepisach tego rozdziału określono ogólne zasady przyznawania i wypłaty pomocy technicznej, w tym zaproponowano, aby zastosowanie do tego procesu miały

odpowiednio przepisy projektowanej ustawy dotyczące przyznawania i wypłaty pomocy na podstawie umowy. Przewidziano również możliwość określenia przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, w drodze rozporządzenia, wysokości limitów środków w euro dostępnych w ramach pomocy technicznej lub jej wyodrębnionych części (schematów) w podziale na jednostki organizacyjne lub organy realizujące zadania określone w art. 59 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz art. 51 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013 lub grupy takich jednostek lub organów, lub lata realizacji programu.

Rozdział 6. Przepisy szczegółowe dotyczące pomocy i pomocy technicznej (art. 42–50)

W przedmiotowym rozdziale określono przepisy wspólne dotyczące wdrażania działań i poddziałań, a także pomocy technicznej w ramach PROW 2014–2020, stanowiące uszczegółowienie przepisów rozdziałów 3–5.

W szczególności doprecyzowano, że formularze wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność opracowuje agencja płatnicza. Przewidziano także możliwość składania tych wniosków za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej, odpowiednio agencji płatniczej, podmiotu wdrażającego lub LGD, w ramach działań i poddziałań oraz zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach wydanych na podstawie upoważnienia przewidzianego w art. 42 ust. 6.

Brzmienie art. 42 ust. 6 projektowanej ustawy zarówno w odniesieniu do działań w ramach PROW 2014–2020, jak i płatności bezpośrednich jest tożsame. Jest ono analogiczne do upoważnienia zawartego w projekcie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. W celu ukierunkowania zakresu przyszłego rozporządzenia zostały przywołane przepisy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Jest to ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114) wraz z rozporządzeniami wykonawczymi, w szczególności z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 526).

W projektowanych przepisach mieszczących się w zakresie przedmiotowego rozdziału określono również zasady oraz przypadki, w jakich możliwe będzie uznanie

zaistniałego, w przypadku podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy lub beneficjenta, następstwa prawnego. W tym zakresie przyjęto rozwiązania sprawdzone już w ramach PROW 2007–2013.

Projektowany art. 44 dotyczący postępowania z nienależnymi kwotami pomocy i pomocy technicznej w zakresie właściwości i trybu ustalania tych kwot odsyła do przepisów o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Ponadto wprowadzono w tym przepisie również regulację, iż kwoty te podlegają zwrotowi wraz z odsetkami określonymi jak dla zaległości podatkowych oraz przypadki, w których odstępuje się od ustalenia nienależnych kwot pomocy. Ponadto w art. 44 ust. 4 przewidziano regulację, która stanowi wykonanie art. 97 ust. 3 rozporządzenia nr 1306/2013, zgodnie z którym „(…) państwa członkowskie mogą zadecydować o niestosowaniu kary administracyjnej gdy wynosi ona 100 EUR lub mniej na beneficjenta na rok kalendarzowy. W przypadku gdy państwo członkowskie decyduje o skorzystaniu z możliwości przewidzianej w akapicie pierwszym, w następnym roku właściwy organ podejmuje działania w odniesieniu do próby beneficjentów w celu weryfikacji, czy beneficjent usunął stwierdzone niezgodności. Beneficjent jest powiadamiany o stwierdzeniu niezgodności i o obowiązku podjęcia działania naprawczego.”. W sytuacji gdy beneficjent nie podjął działań naprawczych i zostanie to wykryte, na beneficjenta jest nakładana kara administracyjna, a której nałożenie zostało „odroczone”. Wobec tego, że w takiej sytuacji beneficjent otrzymał już pomoc, nałożenie kary administracyjnej na tego beneficjenta skutkuje obowiązkiem zwrotu środków w wysokości ustalonej jako kara administracyjna.

Art. 45 stanowi upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do określenia, w drodze rozporządzenia:

- szczegółowych warunków lub trybu przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy w ramach poszczególnych działań, poddziałań lub typów operacji objętych programem, a także przestrzenny zasięg wdrażania tych działań oraz poddziałań,
- szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy technicznej, w tym trybu składania wniosków o przyznanie pomocy technicznej, szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać te wnioski oraz umowa, na podstawie której przyznaje się tę pomoc.

Projektowany art. 45 ust. 3 zakłada możliwość określenia w działaniach lub poddziałaniach, o których mowa art. 3 ust. 1 pkt 10–12, kryteriów wyboru operacji.

Tych działań i poddziałań, zgodnie z art. 49 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013, nie dotyczy bowiem obowiązek wyboru operacji zgodnie z kryteriami wyboru.

W projektowanej ustawie w art. 46 przewidziano, jako uzupełnienie systemu kontroli przeprowadzanych przez agencję płatniczą, możliwość przeprowadzania kontroli innych niż określone w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 przez:

1) podmioty wdrażające oraz instytucję zarządzającą – kontrole podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy i pomocy technicznej lub beneficjenta w celu sprawdzenia:
   a) informacji przedstawionych we wniosku o przyznanie pomocy, wniosku o przyznanie pomocy technicznej lub wniosku o płatność,
   b) prawidłowości realizacji zadań objętych operacją,
   c) dostarczenia towarów i usług objętych operacją,
   d) prawdziwości i kwalifikowalności wydatków poniesionych w ramach realizacji operacji oraz ich zgodności z prawem;
2) agencję płatniczą – kontrole beneficjenta po wypłacie płatności ostatecznej z tytułu zrealizowania operacji, w celu sprawdzenia wypełniania zobowiązań:
   a) stanowiących warunek przyznania pomocy lub zobowiązań wynikających z umowy o przyznanie pomocy – w przypadku poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit a–c i e, pkt 11 lit. b, pkt 14 lit. b i c projektu ustawy,
   b) wynikających z umowy o przyznanie pomocy technicznej.

Regulacje w powyższym zakresie są niezbędne dla zapewnienia skutecznego systemu zarządzania i kontroli w celu zminimalizowania ryzyka strat finansowych dla UE.

Mając na względzie jednolitość rozwiązań obowiązujących w zakresie kontroli u beneficjenta, proponuje się, aby kontrole realizowane:

1) przez podmioty wdrażające oraz instytucję zarządzającą przeprowadzane były w trybie i na zasadach określonych w odniesieniu do kontroli na miejscu;
2) agencję płatniczą przeprowadzane były na zasadach i w trybie określonych w odniesieniu do kontroli ex post, o których mowa w art. 52 rozporządzenia nr 809/2014.

Zdefiniowano także podstawowe prawa osób upoważnionych do przeprowadzania czynności kontrolnych. Mając jednocześnie na względzie, iż przepisy prawa UE zobowiązują państwa członkowskie do zapewnienia weryfikacji i kontroli wszystkich

warunków przyznania pomocy, w art. 47 ust. 5 przewidziano możliwość przeprowadzania kontroli u osób trzecich.

Ponadto, w celu zapewnienia odpowiednich standardów w zakresie przeprowadzania kontroli, projekt ustawy w art. 50 przewiduje upoważnienie ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do wydania rozporządzeń określających wzór upoważnienia do przeprowadzenia kontroli oraz warunki organizacyjne, kadrowe i techniczne, jakie powinny spełniać jednostki organizacyjne, którym można powierzyć wykonywanie czynności kontrolnych, a także możliwość wydania rozporządzenia określającego szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania kontroli na miejscu, wizyt, kontroli ex post oraz kontroli wykonywanych przez podmioty wdrażające oraz instytucję zarządzającą, mając na względzie możliwość zweryfikowania tożsamości osoby uprawnionej do wykonywania czynności kontrolnych i zakresu czynności kontrolnych, do którego taka osoba została upoważniona, oraz zapewnienie, aby czynności kontrolne były wykonywane jednolicie na terenie całego kraju w sposób określony w art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 809/2014. Upoważnienie to nie przewiduje określenia reguł przeprowadzania kontroli administracyjnej wniosków o przyznanie pomocy (pomocy technicznej) oraz wniosków o płatność, gdyż kompleksowe regulacje w zakresie tego typu kontroli ujęte zostały w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 oraz przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, nie ma więc takiej potrzeby.

Rozdział 7. Doradzanie podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy oraz beneficjentom (art. 51–54)

Przepisy zaprojektowane w rozdziale 7 mają na celu zapewnienia wysokiej jakości usług doradczych dla podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy oraz beneficjentów. Zgodnie z art. 51 doradzać będą mogły osoby spełniające kryteria, o których mowa w projektowanych przepisach ustawy. Ze względu na szeroki zakres doradztwa, określony w art. 15 ust. 4 i 5 rozporządzenia nr 1305/2013, zaproponowano następujące specjalności: doradca rolniczy, doradca rolnośrodowiskowy, doradca leśny i ekspert przyrodniczy. Osoba, która chciałaby być doradcą rolniczym lub rolnośrodowiskowym, powinna mieć wyższe wykształcenie w dziedzinie nauk rolniczych, ekspert przyrodniczy – wyższe przyrodnicze, natomiast doradca leśny – wykształcenie średnie leśne lub wyższe leśne. Określenie wymogu posiadania wykształcenia na niższym poziomie w odniesieniu do doradcy leśnego wynika ze

sposobu kształcenia w tym obszarze. Absolwent technikum leśnego posiada pełną wiedzę na temat zakładania i pielęgnacji lasu oraz prowadzenia gospodarki leśnej, co umożliwia mu świadczenie rolnikom i posiadaczom lasu usług doradczych z zakresu doradztwa leśnego. Każda z osób ubiegających się o wpis na listę doradców rolniczych, rolnośrodowiskowych lub leśnych musi wykazać się posiadaniem jednorocznego doświadczenia odpowiednio w doradzaniu z zakresu rolnictwa lub leśnictwa. Przez doświadczenie z zakresu doradztwa rolniczego rozumie się wszelką, udokumentowaną zatrudnieniem lub dokumentami księgowymi (faktura, rachunek), działalność polegającą na świadczeniu usług mających na celu podniesienie konkurencyjności gospodarstwa rolnego, rozwiązywaniu problemów związanych z gospodarowaniem lub poprawą poziomu dochodów rolniczych, w tym sporządzanie biznes planów lub innej dokumentacji, niezbędnej rolnikowi do uzyskania dofinansowania ze środków unijnych w ramach płatności bezpośrednich i PROW 2004–2006, SPO 2004–2007 i PROW 2007–2013 lub w ramach pomocy krajowej, sporządzanie planów modernizacji gospodarstwa lub dostosowania do wymogów wzajemnej zgodności, a także udzielanie doradztwa technologicznego. Za doświadczenie w doradztwie leśnym uważa się m.in. sporządzanie planów zalesieniowych w ramach PROW 2007–2013 lub doradzanie z zakresu prawidłowej gospodarki leśnej, prowadzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 września 1991 r. o lasach, poświadczone zatrudnieniem w Lasach Państwowych lub dokumentem księgowym (faktura, rachunek).

Zgodnie z proponowanym art. 51 ust 2 osoba fizyczna wpisana na listę doradców rolnośrodowiskowych będzie mogła doradzać w zakresie działania rolno--środowiskowo-klimatycznego i działania rolnictwo ekologiczne, w zakresie określonym w art. 15 ust. 4 rozporządzenia nr 1305/2013, w tym w zakresie sporządzania odpowiednio planu działalności rolnośrodowiskowej (z wyłączeniem części sporządzanej przez eksperta przyrodniczego) i planu działalności ekologicznej.

Posiadanie przez beneficjenta ww. działań planu działalności rolnośrodowiskowej i planu działalności ekologicznej jest wymogiem określonym w PROW 2014–2020 dla wszystkich pakietów tych działań. Plan działalności rolnośrodowiskowej i plan działalności ekologicznej będą dokumentami zawierającymi informacje o rolniku, jego gospodarstwie oraz planie działań i zabiegów, które mają być wykonywane w danym gospodarstwie w czasie realizacji zobowiązania w ramach działania rolno-

-środowiskowo-klimatycznego oraz działania rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2014–2020, zgodnych z wymogami wybranych pakietów i wariantów programu.

Zgodnie z wymogami określonymi w PROW 2014–2020 dla pakietów 4. i 5. działania rolno-środowiskowo-klimatycznego rolnik realizujący zobowiązanie w ramach tych pakietów będzie musiał posiadać dokumentację przyrodniczą, w której zostanie określone występowanie i stan cennych siedlisk przyrodniczych lub zagrożonych gatunków ptaków oraz uszczegółowione będą wymogi użytkowania rolniczego. W art. 51 ust. 3 proponuje się, aby doradzać w zakresie sporządzenia tej dokumentacji oraz planu działalności rolnośrodowiskowej w części sporządzonej na podstawie tej dokumentacji mogły osoby fizyczne, które są wpisane na listę ekspertów przyrodniczych.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013 „państwa członkowskie ustanawiają system udzielania beneficjentom porad w zakresie zarządzania gruntami oraz zarządzania gospodarstwem („system doradztwa rolniczego"). System doradztwa rolniczego prowadzą wyznaczone instytucje publiczne lub wybrane podmioty prywatne.". Ponadto, zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1306/2013:

„Artykuł 13.

Szczegółowe wymogi dotyczące systemu doradztwa rolniczego

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby doradcy pracujący w systemie doradztwa rolniczego byli odpowiednio wykwalifikowani i odbywali regularne szkolenia.

2. Państwa członkowskie zapewniają rozdzielenie funkcji doradczych i kontrolnych. W związku z powyższym oraz bez uszczerbku dla prawa krajowego dotyczącego publicznego dostępu do dokumentów, państwa członkowskie zapewniają, aby wybrane podmioty i wyznaczone instytucje, o których mowa w art. 12 ust. 1, nie ujawniały żadnych danych osobowych ani informacji prywatnych lub danych, które uzyskują w trakcie prowadzenia działalności doradczej, osobom innym niż beneficjent zarządzający danym gospodarstwem rolnym, z wyjątkiem wszelkich nieprawidłowości lub naruszeń stwierdzonych w trakcie prowadzenia działalności, które podlegają obowiązkowi zgłoszenia organom publicznym na mocy prawa unijnego lub krajowego, w szczególności w przypadku przestępstw.

3. Odnośny organ krajowy przekazuje, przede wszystkim przy użyciu środków elektronicznych, potencjalnemu beneficjentowi odpowiedni wykaz wybranych podmiotów i wyznaczonych instytucji, o których mowa w art. 12 ust. 1.".

Ze względu na konieczność zapewnienia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej świadczenia doradztwa rolniczego przez osoby wiarygodne i uczciwe, doradzać nie mogą osoby, które zostały skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. Potwierdzeniem wysokich kwalifikacji i wiarygodności tych osób będzie wpis na listę doradców, prowadzoną przez dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego (CDR) z siedzibą w Brwinowie. Podobnie jak w większości krajów Unii Europejskiej projekt ustawy wyznacza instytucje odpowiedzialne za szkolenia i przeprowadzanie egzaminów, które zapewnią osiągnięcie celów, jakim ma służyć system doradztwa rolniczego Zgodnie z przepisami określonymi w art. 52 projektowanej ustawy każdy musi mieć zapewniony równy dostęp do szkoleń, których program powinien obejmować przynajmniej metodykę doradzania, opracowaną przez CDR i zatwierdzoną przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, i ponosić takie same koszty uczestnictwa w szkoleniu, których wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem szkolenia w przeliczeniu na jednego uczestnika tego szkolenia. Proponuje się również, aby szkolenia były prowadzone odpowiednio przez CDR lub Lasy Państwowe na równych zasadach i odpłatnie lub nieodpłatnie dla wszystkich doradców.

Prowadzenie szkoleń wyłącznie przez te podmioty zapewni nie tylko programową, ale również metodologiczną jednolitość kształcenia doradców. Jest to istotne ze względu na konieczność zapewnienia wysokiej jakości świadczenia usług doradczych na rzecz rolników i innych beneficjentów PROW 2014–2020.

Wskazanie CDR w Brwinowie jako instytucji prowadzącej listy doradców: rolniczych, rolnośrodowiskowych, leśnych i ekspertów przyrodniczych, ponadto szkolącej i egzaminującej doradców rolniczych, rolnośrodowiskowych, i ekspertów przyrodniczych wynika z wysokiej oceny realizacji podobnych zadań wykonywanych przez tę instytucję w okresie programowania 2007–2013 na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 maja 2008 r. w sprawie szkoleń dla podmiotów, których dotyczą działania objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, oraz doradzania odnośnie do sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej (Dz. U. Nr 89, poz. 545, z późn. zm.). Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie posiada bardzo duże doświadczenie w prowadzeniu doskonalenia zawodowego doradców rolniczych i tym samym zapewnia wysoki poziom szkoleń i egzaminów. Instytucja ta posiada wysoko

wykwalifikowaną kadrę i odpowiednią bazę dydaktyczno-lokalową: centrala w Brwinowie i 3 oddziały (w Krakowie, Poznaniu i Radomiu) zapewniające zakwaterowanie, wyżywienie, sale konferencyjne wyposażone w sprzęt do prezentacji multimedialnych, demonstracyjne, ekologiczne gospodarstwo rolne w Chwałowicach oraz linie technologiczne do prowadzenia szkoleń w zakresie przetwórstwa na poziomie gospodarstwa rolnego. Posiada także system informatyczny pozwalający na szybkie komunikowanie się z doradcami rolnymi wpisanymi na obecnie prowadzone listy doradców, przeprowadzanie szkoleń i egzaminów e-learningowych oraz informowanie poprzez swoją stronę internetową. Swoje zadania CDR wykonuje we współpracy m.in. z instytutami naukowymi, uczelniami rolniczymi, agencjami rolnymi oraz Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, co gwarantuje opracowanie i realizację kompleksowych, jednolitych programów szkoleń doradców rolniczych, rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych. Za wskazaniem tej instytucji przemawia także fakt, że jest to instytucja publiczna, znana i posiadająca bardzo duży autorytet zarówno wśród doradców rolniczych, jak i rolników oraz mieszkańców wsi.

Lasy Państwowe mają bardzo duże doświadczenie w szkoleniu osób prowadzących doradztwo w zakresie zalesiania gruntów rolnych oraz prowadzeniu prawidłowej gospodarki leśnej. Prowadziły takie szkolenia w ramach PROW 2007–2013 zgodnie z § 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 maja 2008 r. w sprawie szkoleń dla podmiotów, których dotyczą działania objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, oraz doradzania odnośnie do sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej, natomiast zgodnie z § 12 ust. 3 pkt 4 ww. rozporządzenia Dyrektor Generalny Lasów Państwowych przeprowadzał egzaminy. Do zadań tej instytucji należało na podstawie § 12 ust. 1 ww. rozporządzenia opracowanie metodyki, według której wykonywane było doradzanie w zakresie usług doradczych świadczonych posiadaczom lasów.

Lasy Państwowe posiadają Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu, który dysponuje odpowiednią kadrą i bazą dydaktyczno-szkoleniową, dzięki czemu zapewniane będą jednolite standardy kształcenia i doskonalenia zawodowego oraz przeprowadzania egzaminów osób wpisanych na listę doradców leśnych. Upoważnienie Lasów Państwowych do opracowania metodyki, zatwierdzanej następnie przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi po uzyskaniu opinii ministra

właściwego do spraw środowiska, gwarantuje dostosowanie wymagań metodycznych dla doradców leśnych do praktyki leśnej.

Za przyjęciem takiego rozwiązania przemawia także fakt, że na 269 doradców leśnych, znajdujących się obecnie na liście prowadzonej przez dyrektora CDR w Brwinowie, 266 to osoby zatrudnione w Lasach Państwowych, a 3 to osoby zatrudnione w akredytowanych podmiotach prywatnych.

Aby zapewnić właściwy nabór na szkolenia, odpowiednio CDR lub Lasy Państwowe muszą w terminie co najmniej 30 dni przed rozpoczęciem szkolenia podać do publicznej wiadomości ogłoszenie o naborze, zawierające termin rozpoczęcia i czas trwania szkolenia, warunki płatności i program.

Mając na względzie fakt, że stan wiedzy w okresie objętym programem może ulec zmianie, doradca ma obowiązek uczestniczyć w szkoleniach uzupełniających, zakończonych egzaminem uzupełniającym przeprowadzanym odpowiednio przez dyrektora CDR lub Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

Ponieważ rolnicy powinni znać dane osobowe i kwalifikacje doradców, w art. 51 proponuje się, aby CDR, które posiada doświadczenie w tym zakresie, nabyte w okresie programowania 2007–2013, powierzyć obowiązek prowadzenia list doradców. Wpis na listę jest dokonywany w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek. Projekt ustawy określa również, kiedy doradca może być skreślony z listy: albo na własne żądanie, albo jeżeli nie zda egzaminu uzupełniającego wiedzę, albo zostanie skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. Analogicznie do szkoleń, CDR musi też poinformować o szkoleniach uzupełniających oraz planowanych egzaminach na 30 dni przed dniem ich przeprowadzenia.

W projekcie ustawy w art. 54 znajduje się również upoważnienie do wydania rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, w którym zostaną określone następujące kwestie: szczegółowe warunki i sposób prowadzenia szkoleń oraz szkoleń uzupełniających, a także przeprowadzania egzaminów i egzaminów uzupełniających.

Ponieważ w okresie programowania 2007–2013 została wykształcona duża grupa osób do świadczenia usług doradczych, w art. 69 zamieszczono przepis przejściowy, umożliwiający dyrektorowi CDR umieszczenie wszystkich osób, które dotychczas były na liście doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych, doradców leśnych

i ekspertów przyrodniczych, na odpowiednich listach osób, mających uprawnienia do doradzania w okresie 2014–2020.

Rozdział 8. KSOW (art. 55–58)

Funkcjonowanie KSOW, której zgodnie z art. 54 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013 celem zasadniczym jest:

1) zwiększenie udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu programów rozwoju obszarów wiejskich,
2) podniesienie jakości wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich,
3) informowanie społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o polityce rozwoju obszarów wiejskich i o możliwościach finansowania,
4) wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich

– zgodnie z art. 55 projektowanej ustawy zapewniają:

1) instytucja zarządzająca – jako jednostka centralna;
2) samorządy województw – jako jednostki regionalne;
3) wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego – jako jednostki realizujące w poszczególnych województwach zadania KSOW, o których mowa w art. 54 ust. 2 lit. d rozporządzenia nr 1305/2013, wykonywane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR), w tym zadania polegające na współpracy w ramach EPI, o którym mowa w art. 53 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013;
4) CDR – jako jednostka koordynująca realizację zadań KSOW, o których mowa w art. 54 ust. 2 lit. d rozporządzenia nr 1305/2013, wykonywane w ramach SIR, w tym zadań polegających na współpracy w ramach EPI, o której mowa w art. 53 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013.

Jednostki te będą wykonywały zadania dotyczące m.in. opracowania i realizacji planu działania KSOW. W projektowanych przepisach zaproponowano również sposób opracowania i realizacji tego planu działania. Zadania te będą wykonywane we współpracy z partnerami KSOW, tj. podmiotami, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013. Pod pojęciem „partnerzy” należy rozumieć m.in. jednostki regionalne, wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, CDR oraz podmioty wdrażające.

W strukturze organizacyjnej KSOW przewidziano również powołanie przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz zarząd województwa organów pomocniczych w zakresie funkcjonowania KSOW, a także możliwość tworzenia grup tematycznych na poziomie krajowym oraz na poziomie województwa. W projektowanej ustawie wskazano zadania realizowane przez te podmioty oraz sposób ich tworzenia i powoływania.

Szczegółowe regulacje dotyczące trybu opracowywania i zmiany planu działania, zakresu i sposobu realizacji tego planu, zakresu i trybu opracowywania planu operacyjnego i jego zmiany przewidziano do uregulowania w rozporządzeniu wydanym na podstawie upoważnienia określonego w art. 58 projektowanej ustawy. Rozporządzenie to określi również szczegółowy zakres i sposób wykonywania zadań jednostki centralnej, jednostek regionalnych, CDR oraz wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego w zakresie funkcjonowania KSOW.

Jednocześnie w projektowanej ustawie w art. 56 wskazano, że instytucja zarządzająca będzie sprawowała nadzór nad realizacją zadań KSOW.

W art. 55 ust. 4 przewidziano również możliwość upoważnienia do pełnienia funkcji jednostki centralnej:

1) jednostki sektora finansów publicznych – wówczas realizacja jej zadań jest finansowana ze środków publicznych na wyprzedzające finansowanie zgodnie z przepisami dotyczącymi finansowania wspólnej polityki rolnej, albo
2) fundacji, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa – wówczas realizacja jej zadań jest finansowana z dotacji celowej udzielonej przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na podstawie przepisów o finansach publicznych.

W przypadku upoważnienia jednostki sektora finansów publicznych albo fundacji, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, do pełnienia funkcji jednostki centralnej instytucja zarządzająca sprawuje nadzór nad tą jednostką albo fundacją.

Rozdział 9. Zmiany w przepisach obowiązujących (art. 59–65)

W projektowanej ustawie proponuje się również dokonanie odpowiednich zmian w przepisach innych ustaw, których zakres jest związany z wdrażaniem PROW 2014–2020.

Zmiana proponowana w ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów ma na celu uwzględnienie w porządku prawnym objętym przepisami tej ustawy przepisów projektowanej ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Zmiana tytułu ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, proponowana w art. 64, wynika z potrzeby dostosowania do bieżącej sytuacji, w której wdrażane będą dwa programy – PROW na lata 2007–2013 i PROW na lata 2014–2020 – których współfinansowanie ze środków budżetu Unii Europejskiej zostało przewidziane w ramach tego samego funduszu – Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – tylko w ramach dwóch kolejnych perspektyw finansowych.

Proponuje się, aby w art. 14 ust. 7 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach doprecyzować przepis dotyczący przeprowadzenia oceny udatności upraw na gruncie objętym zalesieniem oraz jego przekwalifikowania na grunt leśny, jeśli zalesień dokonano na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. W ramach działania PROW 2007–2013 współfinansowanego z EFFROW zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne istnieje możliwość zalesienia gruntów innych niż rolne. Przez grunty inne niż rolne należy rozumieć grunty wykazane w ewidencji gruntów jako użytki rolne lub grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych niewykorzystywane do produkcji rolniczej. Obecnie art. 14 ust. 7 dotyczy jedynie gruntów rolnych, co może uniemożliwiać przekwalifikowanie na leśny zalesionego gruntu „innego niż rolny". W związku z tym proponuje się zrezygnować z wyrazu „rolny" w kontekście przekwalifikowania gruntów zalesionych w ramach ww. funduszy Unii Europejskiej. Ponadto proponuje się, aby w ww. przepisie, przez wprowadzenie wyrazu „najpóźniej", umożliwić staroście dokonanie oceny udatności upraw na gruncie objętym zalesieniem oraz przekwalifikowanie go na grunt leśny w terminie wcześniejszym niż czwarty lub piąty rok od momentu założenia uprawy. W obecnym stanie prawnym wcześniejsze

przekwalifikowanie gruntu na grunt leśny może być traktowane jako nieważne i postrzegane jako niedopełnienie ustawowego terminu przekwalifikowania. Zaproponowane rozwiązanie umożliwi uproszczenie procedury związanej z oceną udatności upraw na gruncie objętym zalesieniem i przekwalifikowaniem zalesionego gruntu na grunt leśny.

Proponowana zmiana ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności wynika z konieczności uzupełnienia regulacji w zakresie możliwości składania wniosków o wpis do ewidencji producentów prowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przez producentów rolnych lub potencjalnych beneficjentów równocześnie z wnioskiem o przyznanie pomocy w ramach niektórych działań, określonych w ustawie o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014–2020, takich jak: inwestycje w środki trwałe, przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzenie odpowiednich środków zapobiegawczych, rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej, inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów, tworzenie grup producentów i organizacji producentów, działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, rolnictwo ekologiczne, płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami.

Art. 11 ust. 3 pkt 5 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów (…) przewiduje tożsame rozwiązania w odniesieniu do niektórych działań, o których mowa w ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

Zmiany dostosowującej wymagają również przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych oraz ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1306/2013 w ramach PROW 2014–2020 zadania dotyczące przeprowadzania kontroli administracyjnej wniosków są zadaniami agencji płatniczej. Przepisy rozporządzenia nr 809/2014 stanowią, że kontrole te mają zapewniać także zgodność operacji z przepisami w zakresie zamówień publicznych.

Powyższe uwzględniono w art. 165 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, w którym przyjęto, że agencja płatnicza powinna mieć możliwość występowania do Prezesa UZP z wnioskiem o wszczęcie kontroli doraźnej.

W przepisach o zasadach realizacji polityki rozwoju został usystematyzowany proces zatwierdzania programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym PROW 2014–2020. Przepisy te nie zawierają jednak regulacji dotyczących ogłaszania treści PROW 2014–2020, a także dokonywania i ogłaszania jego zmian. Konieczne jest zatem uzupełnienie regulacji w tym zakresie, z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia nr 1305/2013. Zgodnie z nimi za opracowanie projektu zmian programu odpowiada minister właściwy do spraw rozwoju wsi, który przekazuje go, po przyjęciu przez Radę Ministrów, Komisji Europejskiej. Proponuje się, aby program oraz jego zmiany zamieszczane były na stronie internetowej ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Natomiast w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski" ogłaszany będzie komunikat o:

a) zatwierdzeniu przez Komisję Europejską programu lub jego zmian, które wymagają zatwierdzenia przez Komisję Europejską,
b) adresie strony internetowej, na której zamieszczona zostanie treść programu oraz jego zmian.

Rozdział 10. Przepisy przejściowe i końcowe (art. 66–70)

W ramach przedmiotowego rozdziału zaproponowano przepisy zapewniające płynne przejście w zakresie wspierania rozwoju obszarów wiejskich z wykorzystania do tego celu środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW 2007–2013 do wykorzystania środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW 2007–2013.

W art. 69 projektowanej ustawy, z uwagi na to, że w okresie programowania 2007–2013 została wykształcona duża grupa osób do świadczenia usług doradczych, zamieszczono przepis przejściowy, uznający wszystkie osoby, które dotychczas były na liście doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych, doradców leśnych i ekspertów przyrodniczych, za wpisane na odpowiednie listy osób, mających uprawnienia do doradzania w okresie 2014–2020.

Również charakter przejściowy ma art. 68, który ma obowiązywać tylko w odniesieniu do planu analiz gleb przygotowywanego przez Krajową Stację Chemiczno-Rolniczą na rok 2015.

Zgodnie z projektowanym art. 70 ustawa wejdzie w życie z dniem 15 marca 2015 r. Termin ten ma szczególne znaczenie w odniesieniu do postępowań w sprawie przyznawania płatności w ramach działań obszarowych wdrażanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, tj.:

1) inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów (zalesianie i tworzenie terenów zalesionych – w zakresie rocznych premii);
2) działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne;
3) rolnictwo ekologiczne;
4) płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami.

Wnioski o przyznanie płatności w ramach powyższych działań, analogicznie do PROW 2007–2013, składane są od dnia 15 marca do dnia 15 maja na jednym formularzu z wnioskiem o przyznanie płatności bezpośrednich realizowanych w oparciu o projektowaną ustawę o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, która również ma wejść w życie w dniu 15 marca 2015 r. Powiązanie regulacji dotyczących płatności bezpośrednich i ww. płatności obszarowych PROW wynika z przepisów unijnych. Ujednolicenia dotyczą między innymi terminów składania wniosków i wypłacania płatności. Wobec powyższego zasadne jest, aby zarówno ustawa, jak i rozporządzenia wykonawcze dla działań obszarowych PROW, wydawane na podstawie art. 45 przedmiotowej ustawy, weszły w życie najpóźniej w dniu 15 marca 2015 r. Proponowany termin wejścia w życie ustawy nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego.

Projekt ustawy jest zgodny z przepisami Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym jej projekt nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Pismem z dnia 7 sierpnia 2014 r. wystąpiono z wnioskiem o umieszczenie projektu ustawy w Wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów. Decyzją Zespołu ds. Programowania Prac Rządu z dnia 29 sierpnia 2014 r. projekt ustawy został

włączony do Wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów jako projekt priorytetowy (UC143).

Nazwa projektu Projekt ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 **Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące** Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi **Osoba odpowiedzialna za opracowanie projektu** Tadeusz Nalewajk, Podsekretarz Stanu w MRiRW **Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu** Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich MRiRW, tel. 22 623 18 42	**Data sporządzenia** 23.01.2015 r. **Źródło:** Prawo UE **Nr w wykazie prac** UC143

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Brak krajowych przepisów ustawowych pozwalających na wprowadzenie do porządku prawnego regulacji niezbędnych do realizacji zadań z zakresu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich określonych w szczególności w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013" oraz rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1306/2013".

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Utworzenie na gruncie prawa krajowego ram ustawowych do realizacji zadań z zakresu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich określonych w rozporządzeniu nr 1305/2013. Stworzenie regulacji prawnych dających podstawę wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, w szczególności poprzez określenie szczegółowych zasad zmiany programu, stworzenie odpowiedniego systemu instytucjonalnego dla wdrażania programu oraz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy i pomocy technicznej w ramach programu, utworzenie i funkcjonowanie Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW), utworzenie odpowiedniego systemu nadzoru nad właściwym wykonywaniem zadań w obszarze wdrażania PROW 2014–2020, oraz zapewnienie właściwego systemu kontroli wydatkowanych środków programu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Stanowienie przez pozostałe kraje członkowskie UE wewnętrznych przepisów prawa na podstawie wskazanych w pkt 1 przepisów prawa unijnego trwa równolegle do procesu prowadzonego w Polsce. Biorąc pod uwagę fakt, że unijne rozporządzenia, stanowiące podstawę wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich, zostały opublikowane w grudniu 2013 r. i nie zostały jeszcze wydane wszystkie obowiązkowo przewidziane akty prawne wykonawcze i delegowane do tych rozporządzeń, trudno oczekiwać, aby wprowadzono już na ich podstawie odpowiednie regulacje prawne w porządku prawnym krajów członkowskich UE.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Podmioty zaangażowane w zarządzanie, wdrażanie lub kontrolę PROW 2014–2020 (MRiRW, ARiMR, ARR, samorządy województw, Lokalne Grupy Działania, podmiot wdrażający działania „transfer wiedzy i działalność informacyjna" oraz „usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw", instytucje pośredniczące), Prezes Urzędu Zamówień Publicznych.	W zależności od szczegółowych rozwiązań ≥ 400.	Konsultacje z podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.	Wpływ na zatrudnienie i organizację tych podmiotów z uwagi na przypisane im zadania związane z zarządzaniem, wdrażaniem lub kontrolą PROW 2014–2020, a także na budżet z uwagi na możliwość korzystania ze środków pomocy technicznej (nie dotyczy LGD, którym na wykonywanie ich zadań zostaną zapewnione środki w ramach działania LEADER).
Podmioty zapewniające funkcjonowanie KSOW: jednostka centralna – jednostka sektora finansów publicznych lub fundacja, której jedynym fundatorem		Projekt PROW 2014–2020.	

jest Skarb Państwa, wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, samorządy województw.			
Osoby fizyczne, które w myśl rozdziału 7 projektowanej ustawy będą mogły doradzać podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10 i 11, i beneficjentom tych działań, w zakresie określonym w art. 15 ust. 4 rozporządzenia nr 1305/2013.		Projekt PROW 2014–2020.	
Wnioskodawcy ubiegający się o przyznanie pomocy i beneficjenci realizujący operacje w ramach Programu (w tym m.in. rolnicy, MŚP, JST).	Szczegółowe informacje na temat kategorii interwencji, obszarów wsparcia oraz kategorii beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o pomoc finansową i jej otrzymania zostaną doprecyzowane w przepisach wydanych na podstawie projektowanej regulacji oraz Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020.	Projekt PROW 2014–2020.	Umożliwienie realizacji przez beneficjentów projektów z udziałem środków publicznych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projektowane w ustawie regulacje ściśle wiążą się z rozwiązaniami przyjętymi w treści Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, co do której szczegółowe wymagania zostały określone przepisami art. 8 rozporządzenia EFRROW.

Treść Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1305/2013 oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320), podlegała szeroko zakrojonym konsultacjom, w ramach których uwzględniono następujących partnerów:

– organy lokalne, organy regionalne i inne władze publiczne,

– partnerzy gospodarczy i społeczni,

– podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, w tym partnerzy działający na rzecz ochrony środowiska, organizacje pozarządowe oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie równości i niedyskryminacji.

Podstawowym narzędziem procesu konsultacji społecznych PROW 2014–2020 był utworzony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi specjalny organ opiniodawczo-doradczy, tj. zespół wspierający prace nad przygotowaniem programu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014–2020. Równolegle z pracami zespołu prowadzone były konsultacje on-line, a także prowadzono wiele spotkań i konferencji prezentujących założenia nowego programu, podczas których interesariusze zgłaszali swoje postulaty i komentarze.

Projekt ustawy został przesłany do konsultacji publicznych, uzgodnień i opiniowania stosownie do postanowień uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2013 r. poz. 979). W szczególności, poza członkami Rady Ministrów, Szefem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz Prezesem Rządowego Centrum Legislacji, projekt otrzymali: Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego, Krajowa Rada Sądownictwa, Naczelny Sąd Administracyjny, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, Pełnomocnik Rządu do spraw Zwalczania Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej, Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa. Ponadto projekt został przekazany również do Agencji Rynku Rolnego, Agencji Nieruchomości Rolnych, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Rady Działalności Pożytku Publicznego oraz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także do marszałków, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Sekretariatu Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność", Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność", Związku Zawodowego Rolnictwa „Samoobrona", Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Federacji Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Związku Zawodowego Centrum Narodowe Młodych Rolników, Federacji Branżowych Związków Producentów Rolnych, Krajowej Rady Izb Rolniczych, Krajowej Izby Gospodarczej: Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego, Związku Zawodowego Rolników „Ojczyzna", Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich, Krajowej Rady Spółdzielczej, Związku Zawodowego Rolników Rzeczpospolitej „Solidarni", Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa w RP, Krajowego Związku Rewizyjnego Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych; Rady Gospodarki Żywnościowej, Konfederacji Lewiatan, Związku Rzemiosła Polskiego, Business Centre Club, Forum Związków Zawodowych, Związku Zawodowego Rolnictwa i Obszarów

Wiejskich „REGIONY”, Związku Polskich Plantatorów Chmielu, Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Związku Zawodowego Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”, Krajowego Związku Grup Producentów Rolnych. W ramach konsultacji publicznych swoje stanowisko przedstawiły następujące podmioty: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencja Rynku Rolnego, marszałkowie, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, a także Krajowa Rada Izb Rolniczych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z … r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet środków europejskich	357	2 724	3 308	4 295	4 276	3 372	2 928	2 599	2 538	463	1 213	28 073
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wydatki ogółem	693	3 239	4 934	7 018	6 679	6 157	4 227	4 128	3 989	2 903	0	43 967
budżet środków europejskich	441	2 087	3 315	4 465	4 249	3 816	2 662	2 599	2 538	1 830	0	28 002
budżet państwa	252	1 152	1 571	2 367	2 206	2 116	1 301	1 271	1 241	929	0	14 406
JST	0	0	48	186	224	225	264	258	210	144	0	1 559
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ogółem (dochody – wydatki)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet środków europejskich	-84	637	-7	-170	27	-444	266	0	0	-1 367	1 213	71
budżet państwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródła finansowania	Budżet państwa, budżet środków europejskich, budżety JST.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wydatki w 2014 r. przyjęto w wysokości wynikającej z prognozy wydatków na listopad i grudzień 2014 r. sporządzonej przez ARiMR. Wydatki oraz dochody w latach 2015–2018 przyjęto w wysokościach zgłoszonych do projektu ustawy budżetowej na 2015 r. Należy przy tym zaznaczyć, że przedstawione w tabeli kwoty w poszczególnych latach budżetowych stanowią jedynie prognozę, natomiast kwoty na realizację Programu (urealnione w poszczególnych latach) ustalane będą corocznie podczas prac nad projektami ustaw budżetowych na kolejne lata. Dane odnośnie do kursu EUR/PLN zastosowanego do przeliczeń alokacji PROW 2014–2020 z euro na złotówki oraz odnośnie do wskaźnika inflacji w latach 2014–2023 zastosowanego do obliczeń NPV przyjęto z wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kurs EUR/PLN	4,15	3,98	3,76	3,56	3,54	3,52	3,52	3,52	3,52	3,52	3,52
CPI – dynamika średnioroczna	100,1	101,2	102,3	102,1	102,5	102,4	102,4	102,4	102,4	102,3	102,3

Szacowaną dynamikę płatności w poszczególnych latach wdrażania programu określono na podstawie doświadczeń z wdrażania PROW 2007–2013.

W przypadku dochodów budżetu środków europejskich uwzględniono zarówno zaliczkę programową przekazywaną przez KE w wysokości 1% alokacji programu w trzech pierwszych latach realizacji programu (począwszy od 2014 r.), przewidywane bieżące refundacje wydatków z KE oraz płatność 5% salda końcowego w 2024 r.

Brak danych odnośnie do dochodów budżetu państwa i JST z tytułu realizacji PROW 2014–2020.

Należy przy tym podkreślić, że w ramach PROW 2014–2020 zastosowanie będzie miał analogiczny instrument do tego, jaki miał zastosowanie w PROW 2007–2013, polegający na wyprzedzającym finansowaniu wydatków kwalifikowalnych ze środków publicznych. W związku z tym w projektowanej ustawie o finansowaniu wspólnej polityki rolnej zostaną wprowadzone odpowiednie przepisy w tym zakresie.

	Jednocześnie ze środków budżetu pomocy technicznej PROW 2014–2020 będą mogły być realizowane zadania delegowane zarówno przez agencję płatniczą, jak i przez instytucję zarządzającą. W związku z projektowaną w art. 62 zmianą ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą Pzp", polegającą na rozszerzeniu zakresu stosowania art. 165 ust. 4 tej ustawy przez wskazanie w zakresie podmiotowym tego przepisu kolejnej instytucji – agencji płatniczej PROW, która będzie mogła kierować do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych wnioski o obligatoryjne kontrole doraźne może okazać się konieczne uwzględnienie kosztów związanych z ewentualną potrzebą zwiększenia o jeden etat kontrolerski zasobów kadrowych Urzędu Zamówień Publicznych. Instytucje zajmujące się wdrażaniem PROW 2007–2013 kierują najwięcej wniosków o kontrole do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, np. w 2013 r. ok. 75% wniosków pochodzących od wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie wszystkich programów operacyjnych w Polsce. Jednocześnie Urząd Zamówień Publicznych dysponuje jedynie 1,5 etatu kontrolerskiego do spraw z zakresu PROW. Dotychczas wnioski takie mogła kierować wyłącznie instytucja zarządzająca PROW. Przewidywana zmiana ustawy Pzp polegająca na zwiększeniu – o agencję płatniczą w ramach PROW 2014–2020 – liczby instytucji, które mogą kierować wnioski o kontrole doraźne, może spowodować zwiększenie liczby samych wniosków, a w konsekwencji – zwiększyć obciążenie pracą Urząd Zamówień Publicznych. W sytuacji faktycznego zwiększenia liczby wniosków dotyczących kontroli doraźnych zamówień w ramach PROW 2014–2020 w stosunku do PROW 2007–2013, zwiększenie zatrudnienia o jeden etat wyeliminuje ryzyko wydłużenia czasu rozpatrywania ww. wniosków przez Prezesa Urzędu i powstawania zaległości. W efekcie zmniejszy się także ryzyko opóźniania oceny projektów prowadzonych przez beneficjentów i podejmowania decyzji o należnym lub nienależnym dofinansowaniu. Należy jednak podkreślić, że zmiany w odniesieniu do liczby etatów i wynagrodzeń w UZP, wynikające z wejścia w życie art. 62 opiniowanej ustawy, mogą mieć zastosowanie najwcześniej w odniesieniu do budżetu na 2016 rok, pod warunkiem odpowiedniego uzasadnienia przez MRiRW oraz ARiMR bezwzględnej potrzeby ich wprowadzenia.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	*Łącznie (0–10)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z … r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	-						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Skala odziaływania PROW 2014–2020 na konkurencyjność MŚP jest silnie związana z wartością wsparcia przeznaczonego na realizację instrumentów wsparcia bezpośrednio wpływających na ich konkurencyjność, do których należy zaliczyć: „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych", „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej", „Rozwój przedsiębiorczości poprzez rozwój usług rolniczych". Przewiduje się przeznaczenie na realizację powyższych działań ok. 9% budżetu Programu. Wskaźniki monitorowania zostały określone w projekcie Programu.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Kontynuowana będzie realizacja płatności na zobowiązania zaciągnięte w ramach działania „Renty strukturalne" w poprzednich okresach programowania, co wpłynie na poziom dochodów rodzin. Ponadto płatności dla obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania kompensować będą gospodarstwom dodatkowe koszty i utracone korzyści związane z faktem gospodarowania w gorszych warunkach naturalnych. Na realizację ww. instrumentów przewiduje się przeznaczenie ok. 20% budżetu Programu. Ponadto realizacja całego Programu przyczyni się pośrednio do wzrostu PKB na mieszkańca.						
	rolnicy	Skala oddziaływania PROW 2014–2020 na konkurencyjność sektora rolnego jest silnie związana z wartością wsparcia przeznaczonego na realizację instrumentów wsparcia bezpośrednio wpływających na konkurencyjność, do których należy zaliczyć: „Modernizacja gospodarstw rolnych", „Premie dla młodych rolników", „Restrukturyzacja małych gospodarstw", „Tworzenie grup producentów", „Transfer wiedzy i innowacji" oraz „Doradztwo". Przewiduje się przeznaczenie na realizację powyższych działań ok. 33% budżetu Programu. Wskaźniki monitorowania zostaną określone w projekcie Programu. Program przyczyni się m.in. do zwiększenia liczby konkurencyjnych gospodarstw rolnych, wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym.						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

X nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz:	

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie projektowanej ustawy poprzez stworzenie podstaw wdrażania Programu będzie miało pozytywny wpływ na rynek pracy, przez m.in. tworzenie możliwości zatrudnienia poza rolnictwem mieszkańców obszarów wiejskich, w szczególności rolnikom, oraz aktywizację mieszkańców obszarów wiejskich w ramach realizacji lokalnych strategii rozwoju. Realizacja Programu przyczyni się również pośrednio do zwiększenia liczby miejsc pracy, spadku poziomu bezrobocia i wzrostu wydajności pracy w gospodarce.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☒ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie

Omówienie wpływu	Realizacja w ramach Programu działania LEADER przyczyni się do rozwoju regionalnego zgodnie z jego specyfiką, ponieważ w ramach tego działania realizowane są lokalne strategie rozwoju przygotowywane przez społeczności lokalne i zawierające analizę obszaru, jego słabych i mocnych stron oraz propozycje działań mających na celu jego rozwój. Dodatkowo działanie LEADER przyczyni się do aktywizacji mieszkańców poprzez ich aktywny udział w projektowaniu rozwoju i realizowaniu projektów. Realizacja Programu przyczyni się do odtwarzania i zachowania różnorodności biologicznej, w tym na obszarach NATURA 2000 i obszarach o utrudnieniach naturalnych, promowania zrównoważonych metod gospodarowania: Zachowanie zasobów genetycznych roślin uprawnych oraz zwierząt gospodarskich. Zgodnie z przepisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) dokonana zostanie strategiczna ocena oddziaływania projektu Programu na środowisko.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Wejście w życie projektowanej ustawy stworzy podstawy prawne wdrożenia Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, przyczyniając się tym samym do realizacji przyjętych w PROW 2014–2020 założeń. Ewaluację Programu organizuje się na bazie wieloletniej i obejmuje ona okres 2014–2023. Ewaluacja prowadzona będzie zgodnie ze wspólnym systemem monitorowania i oceny opracowywanym wspólnie przez Komisję i państwa członkowskie i przyjętym przez KE w drodze aktu wykonawczego. Wykonana zostanie ocena ex ante oraz ocena ex post Programu. Ponadto realizowane będą ewaluacje zgodnie z zawartym w Programie Planem Ewaluacji.

Zgodnie z art. 72 rozporządzenia nr 1305/2013, instytucja zarządzająca oraz komitet monitorujący monitorują jakość realizacji programu poprzez wskaźniki finansowe oraz wskaźniki produktów i celów.

Wskaźniki monitorowania zostaną zdefiniowane dla PROW w systemie monitorowania i ewaluacji określonym na poziomie unijnym, przy uwzględnieniu specyfiki poszczególnych działań realizowanych w ramach Programu.

Zgodnie z art. 69 rozporządzenia nr 1305/2013 wskaźniki monitorowania powiązane są ze strukturą i celami ram polityki rozwoju obszarów wiejskich oraz umożliwiają ocenę postępów, skuteczność i efektywność w zakresie realizacji polityki w stosunku do celów na poziomie unijnym oraz krajowym. Dane dla celów monitorowania będą gromadzone na poziomie operacji, działań i celów szczegółowych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.
https://www.minrol.gov.pl/content/download/50665/278866/version/1/file/PROW2014-2020_wersja_pelna.pdf

Ocena średniookresowa Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.
http://www.minrol.gov.pl/content/download/28629/159324/version/1/file/raport_koncowy.pdf
http://www.minrol.gov.pl/pol/content/download/29697/165096/file/132_syst_jakosci_zmiany.pdf

Ocena wpływu realizacji PROW 2007–2013 na gospodarkę Polski – badanie zrealizowane przez Instytut Badań Strukturalnych na zlecenie MRiRW.
http://www.minrol.gov.pl/content/download/33559/188011/version/2/file/IBS_raport_19122011.pdf

07.11. 2014 r.

Raport z konsultacji publicznych projektu ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
1.	UWAGA OGÓLNA	UM Woj. Mazowieckiego	Przepisy dotyczące zakresu zadań poszczególnych instytucji powinny być analogiczne do tych obowiązujących w ramach PROW 2007-2013. Zadania związane z przyznawaniem pomocy powinny pozostać zadaniami Instytucji Zarządzającej delegowanymi do podmiotów wdrażających, w tym m. in. do samorządów województw i ARiMR. Innym rozwiązaniem jest bezpośrednie powierzenie samorządom województwa zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w zakresie działań, o których mowa w art. 5 ust. 1. pkt 4 lit. c oraz w pkt 7 i 14 projektu, co można osiągnąć poprzez dodanie ust. 8 w art. 7 ustawy, w brzmieniu: „8. Zadania związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w zakresie działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4 lit. c oraz pkt 7 i 14 ustawy wykonuje samorząd województwa.”.	**Uwaga nieuwzględniona.** Przepisy projektowanej ustawy określające zadań poszczególnych organów i jednostek organizacyjnych w zakresie dotyczącym PROW 2014-2020 nie mogą być takie same jak te dotyczące PROW 2007-2013, ponieważ inne są unijne podstawy prawne dla PROW 2014-2020 oraz określone w nich zadania poszczególnych podmiotów. Zadania dotyczące przyznawania pomocy beneficjentom nie mogą być przez instytucję zaradzającą delegowane do podmiotów wdrażających gdyż są zadaniami agencji płatniczej a nie instytucji zarządzającej. Powyższe wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 (m.in.: 1) motywu 9, który stanowi, że jedynie akredytowane agencje płatnicze dają gwarancję przeprowadzania niezbędnych kontroli przez przyznaniem beneficjentom pomocy unijnej; 2) art. 7 ust. 6 który stanowi, że agencje płatnicze zarządzają operacjami, z które są odpowiedzialne, i zapewniają kontrolę tych operacji, a także przyjmują ogólną odpowiedzialność w tym zakresie; 3) art. 49 ust. 1 który stanowi, że akredytowane agencje płatnicze przechowują dokumenty potwierdzające dokonane płatności oraz dokumenty związane z przeprowadzaniem kontroli administracyjnych i kontroli bezpośrednich wymaganych na mocy prawa unijnego oraz udostępniają Komisji te dokumenty i informacje; 4) art. 49 ust. 2, który stanowi, że w przypadku gdy dokumenty te są przechowywane przez organ działający w ramach delegacji udzielonej przez agencję płatniczą (...), organ ten przekazuje akredytowanej agencji płatniczej sprawozdania dotyczące liczby przeprowadzanych kontroli, ich przedmiotu oraz działań podjętych na podstawie ich wyników; 5) art. 74 ust. 1, który stanowi, że państwa członkowskie, za pomocą agencji płatniczych lub podmiotów przez nie upoważnionych do działania w ich imieniu, przeprowadzają kontrole administracyjne dotyczące wniosków o przyznanie pomocy w celu weryfikacji kryteriów kwalifikowalności do otrzymania pomocy. Ponadto nie jest możliwe w projektowanej ustawie bezpośrednie powierzenie samorządom województwa zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
				i zwrotem pomocy, ponieważ było by to niezgodne z przepisami rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014. Zgodnie z nimi jeśli agencja płatnicza deleguje którekolwiek ze swoich zadań innemu organowi na mocy art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, agencja płatnicza i ten organ muszą zawrzeć pisemna umowę, w której określają delegowane zadania (Załącznik I pkt C.1 ppkt (i)).
2.	UWAGA OGÓLNA	UM Woj. Łódzkiego	Projekt milczy o tym, z jakich środków finansowych zostanie wypłacona pomoc w przypadku, gdy samorząd województwa odmówi wypłaty pomocy, a rozstrzygnięcie takie zostanie prawomocnie zakwestionowane na drodze sądowej (lub administracyjnej) i gdy jednocześnie wyczerpane zostaną limity, o których mowa w art. 15-17 projektu. Ustawa powinna wyraźnie wskazywać, że w takim przypadku pomoc jest wypłacana ze środków Skarbu Państwa.	**Uwaga nieuwzględniona.** Podmioty, którym zostały delegowane zadania dotyczące wdrażania PROW 2014-2020 powinny wykonywać swoje zadania zgodnie z przepisami prawa i ponosić odpowiedzialność za popełnione przez siebie błędy. Takie samo rozwiązanie funkcjonuje w PROW 2007-2013. Również w odniesieniu do programów, o których mowa w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, założono, ze instytucja, która dopuściła się uchybień jest obowiązana do zapewnienia środków na wypłatę równowartości dofinansowania należnego beneficjentowi (…). Jednocześnie np. ustawa z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w art. 2 ust. 3 stanowi, że Agencja nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa, a Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania Agencji. Brak jest uzasadnienia dla przyjęcia założenia o ponoszeniu odpowiedzialności przez Skarb Państwa za błędy popełnione przez podmiot wdrażający.
3.	UWAGA OGÓLNA	UM Woj. Łódzkiego	Projekt nie reguluje konsekwencji naruszeń przez beneficjentów ustawy Prawo zamówień publicznych (w tym art. 140 i 144 P.z.p.) w przypadku, gdy beneficjent będzie zobowiązany stosować tę ustawę. Projekt nie wskazuje jakie będą skutki prawne takich naruszeń oraz jakie naruszenia będą podstawą faktyczną do ich zastosowania. Zdaniem opiniującego kwestia ta wymaga regulacji o randze ustawowej.	**Uwaga nieuwzględniona.** Zgodnie z art. 48 ust. 1 projektowanej ustawy minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia m.in. szczegółowe warunki lub tryb przyznawania, wypłaty lub zwracania pomocy w ramach poszczególnych działań oraz poddziałań objętych programem w szczególności szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać umowa o przyznanie pomocy – w przypadku działań i poddziałań, w ramach których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy. Jednocześnie art. 37 ust. 1 pkt 8 projektowanej ustawy stanowi, że umowa o przyznanie pomocy zawiera w szczególności określenie warunków, wysokości i form stosowanych kar administracyjnych wynikających z przepisów, o których mowa w art. 1 pkt. 1. W związku z powyższym regulacje w zakresie kar administracyjnych, o których mowa w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 1306/2013, w tym dotyczące naruszeń w obszarze zamówień publicznych, zawarte będą w rozporządzeniach dla poszczególnych działań i poddziałań programu oraz w postanowieniach umów zawieranych z beneficjentami.
4.	UWAGA OGÓLNA	UM Woj. Łódzkiego	W projekcie brak jest regulacji dotyczącej LDG – analogicznej do uregulowania w art. 12-15 obecnie obowiązującej ustawy.	**Uwaga nieuwzględniona.** Art. 12-15 ustawy obowiązującej dla PROW 2007-2013 dotyczą lokalnych grup działania (LDG). Stanowią one m.in. o:

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
				1) rodzajach operacji wybieranych przez LDG, na które przyzwana jest pomoc; 2) składaniu za pośrednictwem LDG wniosków o przyznanie pomocy; 3) działaniu, w ramach którego pomoc jest przyznawana LDG; 4) wyborze LDG; 5) formie prawnej LGD. W projektowanej ustawie zawarto przepisy dotyczące poddziałań, w ramach których LDG jest beneficjentem (art. 5 ust. 1 pkt 14 lit c i d (wdrażanie projektów współpracy i wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji) oraz lit. b (realizacja operacji w ramach lokalnych strategii rozwoju, w części którego LGD będzie beneficjentem, tj. w przypadku projektów grantowych i projektów własnych LDG). Zgodnie z art. 5 ust. 3 projektowanej ustawy wspieranie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w części drugiej w tytule III w rozdziale II rozporządzenia nr 1303/2013, w ramach działania Leader, odbywa się na zasadach określonych w przepisach o rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność (RLKS), a w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach – na zasadach określonych w niniejszej ustawie. W związku z powyższym te kwestie, których nie reguluje projektowana ustawa określone będą w przepisach o RLKS.
5.	UWAGA OGÓLNA	UM Woj. Łódzkiego	W projekcie używane jest sformułowanie wydatek kwalifikowalny (np. art. 39 projektu). Właściwym byłoby umieszczenie w ustawie definicji legalnej tego sformułowania, zawierającej elementy wspólne dla wszystkich działań.	**Uwaga nieuwzględniona.** O kwalifikowalności wydatków stanowią przepisy rozporządzenia 1305/2013 (w tym art. 60 i 61). Jednocześnie przepisy te nie zawierają delegacji do określenia przez państwo członkowskie definicji wydatku kwalifikowalnego.
6.	UWAGA OGÓLNA	UM Woj. Łódzkiego	W toku kontroli realizacji operacji niejednokrotnie okazywało się, że uprawnienia kontrolne opisane w art. 49 projektu oraz wynikające z umów o przyznanie pomocy oraz dokumenty załączane do wniosku o płatność okazywały się niewystarczające do ustalenia, czy spełnione są wszystkie przesłanki do wypłaty pomocy przyznanej na podstawie umowy. Sytuacje takie miały miejsce w szczególności wówczas, gdy zaistniała konieczność pozyskania informacji lub dokumentu pochodzących od osób trzecich. Dlatego uregulowaną w art. 28 ust. 3 w związku z art. 35 ust. 2 projektu zasadę kontradyktoryjności należy w sposób wyraźny rozciągnąć również na postępowanie w sprawie wypłaty pomocy, a ponadto przyznać samorządom województw uprawnienie do żądania dokumentów i informacji dotyczących realizacji operacji od osób trzecich pod rygorem zastosowania środków przymusu analogicznych do uregulowanych w art. 88 K.p.a.	**Uwaga nieuwzględniona.** Zgodnie z przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 kontrole na miejscu obejmują sprawdzenie dokładności danych zadeklarowanych przez beneficjenta z dokumentami stanowiącymi ich podstawę. Obejmuje to sprawdzenie, czy wnioski o płatność złożone przez beneficjenta są poparte dokumentami księgowymi lub innymi dokumentami, a także – w niezbędnych przypadkach – kontrolę dokładności danych we wniosku o płatność na podstawie danych lub dokumentów handlowych przechowywanych przez osoby trzecie. Powyższy wymóg został uwzględniony w art. 50 ust. 5 dającym uprawnienia kontrolne osobom wykonującym czynności kontrolne również w odniesieniu do osób trzecich. Wskazany art. 28 ust. 3 projektowanej ustawy dotyczy obowiązków stron oraz innych osób uczestniczących w postępowaniu w sprawie dotyczącej przyznania pomocy do przedstawienia dowodów oraz dawania wyjaśnień co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek; ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Należy podkreślić, że osoby trzecie nie są stroną w ww. postepowaniu ani w nim nie uczestniczą. O przyznanie pomocy i jej wypłatę występuje beneficjent.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
				Ponadto postępowanie to nie dotyczy ani interesu prawnego ani obowiązku osób trzecich. W związku z tym również skutki prawne, o których mowa w art. 28 ust. 3, nie dotyczą osób trzecich. Dlatego nieuzasadnionym jest zastosowanie zasady określonej w art. 28 ust. 3 do kontroli na miejscu u osób trzecich.
7.	UWAGA OGÓLNA	UM Woj. Małopolskiego	Analizując doświadczenia perspektywy finansowej 2007-2013 oraz mając na uwadze kształt regulacji Wspólnotowych dotyczących EFSI można się spodziewać, że część z projektów otrzymujących wsparcie w ramach PROW będzie podlegała przepisom o pomocy publicznej. W opiniowanym projekcie ustawy brak jest stosownych odniesień do tego aspektu wdrażania Programu, brak również odwołań do konkretnych regulacji UE w zakresie reguł udzielania pomocy publicznej w sektorze rolnym (m.in. wyłączeń blokowych, de minimis), brak jest przepisu zawierającego delegację dla ministra i/lub innych instytucji do ustanowienia schematów pomocy publicznej (por. art. 27 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, Dz. U. z 2014 r. poz.1146).	**Uwaga nieuwzględniona.** Przepisy rozporządzeń UE zawierające regulacje dotyczące pomocy państwa, | w tym: 1) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/20045 (art. 81), 2) rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis, 3) rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, 4) rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, obowiązują bezpośrednio i nieuzasadnione jest odwoływanie się do nich w projektowanej ustawie.
8.	UWAGA OGÓLNA	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Należy dodać zapis umożliwiający zakwestionowanie wypłaty pomocy przez agencję płatniczą. Zgodnie z art. 7 rozporządzenia 1306/2013 oraz z artykułem 1 907/2014 - agencja płatnicza odpowiedzialna jest za zarządzanie wydatkami EFRROW (w zakresie dokonywanych przez siebie płatności) oraz za ich kontrolę. Zgodnie z Załącznikiem nr 1 do 907/2014 na Agencji Płatniczej – w przypadku delegowania jej zadań – ciąży odpowiedzialność za skuteczne zarządzanie funduszami, pozostaje ona w pełni odpowiedzialna za legalność i prawidłowość transakcji w tym ochronę interesów finansowych Unii. Wobec powyższego pożądane wydaje się przypisanie Agencji kompetencji do ostatecznego przesądzenia, czy dana płatność może zostać zrealizowana. Agencja, pełniąc funkcję gwarancyjną, w przypadku naruszenia zasad przyznawania pomocy i wypłaty środków, miałaby prawo uchylić rozstrzygnięcie podmiotu wdrążającego w zakresie wyboru beneficjenta lub rozstrzygnięcie w zakresie wypłaty środków i wydać własne rozstrzygnięcie, lub skierować sprawę do ponownego rozstrzygnięcia przez podmiot wdrażający.	**Wyjaśnienie** Przedmiotowa kwestia powinna być przedmiotem regulacji ustawy o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
9.	UWAGA OGÓLNA	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Projektowane przepisy ustawy o realizacji PROW należy odpowiednio synchronizować z postanowieniami projektowanej ustawy o płatnościach bezpośrednich, w szczególności w zakresie przepisów proceduralnych, szczególnych wobec regulacji kodeksowych, a podlegających jednolitej regulacji na gruncie horyzontalnych przepisów prawa unijnego w zakresie schematów wsparcia objętych systemem zintegrowanym.	**Uwaga do uwzględniania na bieżąco.** Trudno jest się odnieść do tej uwagi ze względu na niewskazany i nieskonkretyzowany przez ARiMR zakres niezbędnych zmian. MRiRW dokłada jednak starań aby przepisy ustawy o realizacji PROW dotyczące płatności obszarowych korespondowały z odpowiednimi przepisami projektowanej ustawy o płatnościach bezpośrednich.
10.	Art. 5 ust. 1 pkt 7	UM Woj. Małopolskiego	Uszczegółowienie poddziałań w ramach działania Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich zgodnie z art. 20 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005. W proponowanym projekcie ustawy nie uwzględniono m.in. działań wymienionych w art. 20 ust. 1. lit. e), g) ww. rozporządzenia.	**Uwaga nieuwzględniona.** Przepisy projektowanej ustawy nie określają katalogu działań i poddziałań, jakie mają być wdrażane w ramach PROW 2014-2020. Projektowana ustawa ma na celu, zgodnie z uzasadnieniem, zapewnienie podstaw prawnych dla wdrażania działań i poddziałań określonych w przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 15 kwietnia 2014 r. projekcie PROW 2014-2020.
11.	Rozdział 2	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Uwaga redakcyjna (literówka). W tytule rozdziału 2 należy poprawić błąd literowy – zamiast słowa „zarządzające" powinno być „zarządzająca".	**Uwaga uwzględniona.**
12.	Art. 6 ust. 3	UM Woj. Mazowieckiego	Proponujemy nadanie art. 6 ust. 3 projektu następującego brzmienia: „3. Zadania instytucji zarządzającej, o których mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1305/2013, wykonuje jako delegowane Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwana dalej „Agencją", a w zakresie działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4 lit. c oraz pkt 7 i 14 ustawy – samorząd województwa, pełniąc funkcję instytucji pośredniczącej.".	**Uwaga nieuwzględniona.** Art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 1305/2013 dotyczy zapewnienia istnienia systemu elektronicznego do rejestrowania, przechowywania i zgłaszania informacji statystycznych na temat programu i jego realizacji, niezbędnych do celów monitorowania i ewaluacji. Nie znajduje uzasadnienia istnienie odrębnych systemów elektronicznych dla niektórych działań, skoro system ten ma dotyczyć całego programu, a takiego samorządy województw nie mogą zapewnić z racji zakresu zadań zakładanych do wykonywania przez nie.
13.	Art. 6 ust. 3	UM Woj. Łódzkiego	Bardziej precyzyjne określenie zadań wynikających z podwójnej roli Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, pełniącej zarówno rolę Instytucji pośredniczącej jak i Agencji Płatniczej.	**Uwaga nieuwzględniona.** Art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia 1305/2013 stanowi o tym, czego dotyczy zadanie ARiMR jako instytucji pośredniczącej a mianowicie zapewnienia istnienia systemu elektronicznego do rejestrowania, przechowywania i zgłaszania informacji statystycznych na temat programu i jego realizacji, niezbędnych do celów monitorowania i ewaluacji. Ponadto, szczegółowy zakres zadań delegowanych przez agencję płatniczą podmiotom wdrażającym oraz sposób wykonywania tych zadań, w tym zadań dotyczących ww. systemu informatycznego, określać będzie umowa zawarta przez agencję płatniczą z podmiotami wdrażającymi art. 7 ust. 5.
14.	Art. 7	Agencja Restrukturyzacji i	Zwracamy uwagę, iż w treści projektu ustawy nie wskazano, w ramach jakich działań i poddziałań pomoc będzie przyznawana	**Uwaga nieuwzględniona.** Z przepisów tego artykułu jasno wynika, że co do zasady agencja płatnicza

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
		Modernizacji Rolnictwa	przez ARiMR. W takim przypadku rozważyć proponujemy dodanie w treści art. 7 stosownej regulacji (np. poprzez dodanie kolejnego ustępu), z której wprost będą wynikały kompetencje Agencji w ramach przyznawania pomocy.	wykonuje zadania związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach poszczególnych działań i poddziałań. Zatem logicznym jest, iż w przypadku działań i poddziałań, które nie zostały ujęte w przepisie art. 7 ust. 3, który część zadań agencji płatniczej definiuje jako zadania delegowane do podmiotów wdrażających, pomoc tę przyznaje ARiMR jako agencja płatnicza.
15.	Art. 7 ust. 1 pkt 3	UM Woj. Warmińsko-Mazurskiego	Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego nie akceptuje zapisów art. 7 ust. 1 pkt 3. W obecnej formie zapisy art. 7 ust. 1 pkt 3. nie delegują na podmioty wdrażające przeprowadzania kontroli na miejscu, o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013. Wykonywanie czynności kontrolnych przez inny podmiot niż ten, któremu delegowano zadanie jest nieracjonalne oraz nieprawidłowe. Przekazanie całości dokumentacji w sprawie (wnioski o przyznanie pomocy, wnioski o płatność, złożone dokumentacje przetargowe) innemu podmiotowi w celu analizy dokumentacji sparaliżowałoby pracę osób zaangażowanych w obsługę sprawy. Odpowiedzialność za kompletność dokumentacji również byłaby rozproszona. Ponadto samorządy województw posiadają już właściwą, akredytowaną strukturę organizacyjną w skład, której wchodzi doświadczona kadra oraz baza techniczna, finansowana z pomocy technicznej PROW 2007-2014. W związku z powyższym proponuję: 1) Obecną treść art. 7 ust. 1 pkt 3. ww. projektu ustawy: „3. Zadania agencji płatniczej związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy, z wyjątkiem przeprowadzania kontroli na miejscu, o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 oraz przepisach …” zastąpić nową treścią: „3. Zadania agencji płatniczej związane z przyznawaniem, wypłatą, zwrotem pomocy i przeprowadzaniem kontroli na miejscu, o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 oraz przepisach …”. 2) Obecną treść art. 7 ust. 1 pkt 4. związaną z zadaniami, które zostaną powierzone samorządom województw rozszerzyć o kontrole na miejscu.	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.
16.	Art. 7 ust. 2	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Proponuje się dodanie przepisu regulującego kwestię realizacji kontroli na miejscu w przypadku gdy beneficjentem pomocy technicznej jest ARiMR, w celu wyeliminowania sytuacji, gdy ARiMR kontroluje samą siebie. Proponowane brzmienie: „Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art.1 pkt 1, agencja płatnicza wykonuje zadania związane z	**Uwaga nieuwzględniona.** Na wstępnie należy podkreślić, że Europejski Trybunał Obrachunkowy nie wydał ostatecznych rekomendacji w przedmiotowej kwestii. Na obecnym etapie sprawy, Trybunał przesłał wstępne ustalenia, do których strona polska wniosła liczne uwagi. Natomiast w trakcie przeprowadzanych działań kontrolnych w grudniu 2013 r. przedstawiciele ETO zaaprobowali rozwiązanie polegające na udziale obserwatora z MRiRW w kontroli na miejscu wniosków ARiMR i nie

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy i pomocy technicznej. W przypadku gdy o pomoc techniczną ubiega się Agencja, **kontrolę na miejscu przeprowadza** i pomoc tę przyznaje instytucja zarządzająca.”. Realizacja rekomendacji ETO (postępowanie PF-6244). Trybunał uznał że obecne rozwiązanie polegające na udziale obserwatora z MRiRW w kontroli na miejscu gdy beneficjentem jest ARiMR nie gwarantuje niezależności kontroli Ministerstwa i agencji płatniczej. Zdaniem trybunału obowiązujące rozwiązanie wiąże się nieodłącznie z konfliktem interesów.	wnieśli do przyjętej metody zastrzeżeń. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że w przedstawionym stanowisku ARiMR brak jest konsekwencji - dotyczy ono wyłącznie jednego fragmentu procesu kontroli wniosków o płatność, realizowanych przez służby ARiMR w odniesieniu do wniosków ARiMR. Nie bez znaczenia pozostaje także fakt, że ścieżka oceny wniosków o przyznanie i płatność pomocy technicznej była akredytowana i nie została przez odpowiednie służby zakwestionowana. Nie wydaje się bowiem racjonalne tworzenie w MRiRW rozbudowanej struktury, która miałaby na celu dokonanie kompleksowej oceny pojedynczych wniosków składanych przez ARiMR. Od początku wdrażania PT uznano, iż odpowiedzialna za ocenę wniosków o płatność ma być Agencja, która ma zapewnić odpowiednie zasoby ludzkie i procedury zapewniające odpowiednią jakość oraz prawidłowość wykonywanej pracy. Przyjmując argumenty Agencji można by dojść do wniosku, że cała idea pomocy technicznej może być postrzegana w kontekście konfliktu interesów - korzystają z niej instytucje, które zaangażowane są we wszystkie obszary procesu wdrażania Programu. ARiMR winna zapewnić stosowanie odpowiednich procedur zapewniających prawidłowe wykonywanie swoich zadań na rzecz pomocy technicznej, tak aby zminimalizować potencjalne ryzyka.
17.	Art.7 ust. 3	UM Woj. Małopolskiego	Usunięcie sformułowania „z wyjątkiem przeprowadzania kontroli na miejscu”.	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.
18.	Art. 7 ust. 3	Świętokrzyskie Biuro Rozwoju	Proponuje się usunięcie zapisu wyłączającego kontrolę na miejscu z zakresu zadań delegowanych samorządom województw (usunięcie	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4,

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
		Regionalnego	sformułowania: „z wyjątkiem przeprowadzania kontroli na miejscu”, lub taką modyfikację przepisu, która pozwoli delegować do samorządów województw także zadania związane z kontrolą na miejscu.	określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.
19.	Art. 7 ust. 3	Agencja Rynku Rolnego	Wnosimy o wykreślenie z art. 7 ust. 3 projektu, sformułowania „z wyjątkiem przeprowadzania kontroli na miejscu”. Powyższe wynika, z faktu, że proces przyznawania pomocy, wypłaty i zwrotu pomocy ma być delegowany do Agencji Rynku Rolnego. Bezzasadnym wydaje się zatem, aby kontrole na miejscu były realizowane przez inną agencje płatniczą. W ocenie ARR instytucja, która administruje danym mechanizmem powinna przeprowadzać kontrole na miejscu, przekazanie tego procesu innemu podmiotowi zaburzy w naszej ocenie proces administrowania mechanizmami.	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.
20.	Art. 7 ust. 3	UM Woj. Podkarpackiego	Proponuje się usunięcie zapisu wyłączającego kontrolę na miejscu z zakresu zadań delegowanych samorządom województw (usunięcie sformułowania: „z wyjątkiem przeprowadzania kontroli na miejscu”, lub taką modyfikację przepisu, która pozwoli delegować	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020,

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			do samorządów województw także zadania związane z kontrolą na miejscu.	delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.
21.	Art. 7 ust. 3	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	W art. 7 ust. 3 projektu ustawy wskazano, że „zadania agencji płatniczej związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy, z wyjątkiem (…) egzekucji kwot pomocy pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości (…) wykonują, jako zadania delegowane (…) następujące podmioty wdrażające (…)". Użycie w ww. przepisie pojęcia „egzekucja" budzi wątpliwości z punktu widzenia precyzyjnego określenia zadań agencji płatniczej. Jeżeli mowa jest tutaj o egzekucji w rozumieniu ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, sformułowanie „egzekucji kwot pomocy pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości" nie obejmowałoby etapu dochodzenia należności w trybie cywilnoprawnym, który na dzień dzisiejszy – zgodnie z art. 30 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o ARiMR – ma zastosowanie do dochodzenia należności w sprawach, w których pomoc została przyznana na podstawie umowy. Zwracamy jednocześnie uwagę, iż w takim przypadku nie można byłoby mówić o egzekucji kwot przez agencję płatniczą, gdyż agencja płatnicza nie jest organem egzekucyjnym w rozumieniu wskazanej powyżej ustawy. Uwaga zmierza do precyzyjnego określenia zadań agencji płatniczej, w szczególności w zakresie odzyskiwania nienależnych lub nadmiernie pobranych płatności.	**Uwaga uwzględniona.**
22.	Art.7 ust.3	UM Woj. Pomorskiego	Proponuje się usunięcie zapisu wykluczającego możliwość delegowania zadań związanych z kontrolą na miejscu innym podmiotom, w szczególności samorządom województw w ramach działań dla których pełnić one będą funkcje podmiotu	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020,

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			wdrażającego. Uzasadnienie: System obecnego okresu programowania, w którym samorządy województw wykonywały całokształt zadań w ramach działań delegowanych (w tym wizytacje i kontrole na miejscu) funkcjonował bez zarzutu i proponowane rozwiązanie nie znajduje uzasadnienia. Proces kontroli na miejscu / wizytacji w miejscu powiązany jest ściśle z procesem rozliczania wniosków o płatność i rozdzielenie tych zadań może wpłynąć na sprawność rozliczania projektów.	delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.
23.	Art.7 ust.3	UM Woj. Śląskiego	W art. 7 ust. 3 zdanie pierwsze projektu ustawy proponuje się wykreślić słowa „kontroli na miejscu, o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia". W ramach zadań powierzonych samorządom województw, dla poddziałań o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4 lit. c oraz działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 7 i 14, nie uwzględniono zadania związanego z przeprowadzaniem kontroli na miejscu. Art. 74 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. wskazuje na możliwość przeprowadzani a kontroli administracyjnych przez agencje płatnicze lub podmioty przez nie upoważnione do działania w ich imieniu. Dotychczasowa praktyka obowiązująca w ramach PROW 2007-2013 przyczyniła się do zapewnienia wdrożenia Programu w sposób efektywny i prawidłowy. Biorąc pod uwagę dotychczasowe rozwiązania oraz kierując się zasadą efektywności proponuje się aby w ramach projektowanej ustawy upoważnić samorządy województw do przeprowadzania kontroli na miejscu w ramach działań delegowanych. Rozwiązanie takie zapewni realizację poszczególnych zadań w ramach delegowanych działań przez podmioty charakteryzujące się odpowiednim doświadczeniem, w	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			tym zakresie oraz warunkami umożliwiającymi rzetelne wykonywanie powierzonych zadań.	
24.	Art.7 ust.3	UM Woj. Podlaskiego	Art 7 **ust.** 3 wyłącza możliwość delegowania czynności związanych z wykonywaniem kontroli na miejscu przez podmioty inne niż ARiMR. Jednocześnie Art. 51 dopuszcza taką możliwość wskazując możliwość delegowania kontroli na miejscu do jednostek organizacyjnych (nie określono czyich) w wypadku niektórych działań. Samorząd Województwa Podlaskiego wskazuje na brak uzasadnienia dla wyłączenia kontroli wniosków na miejscu dla jednostek wdrażających działania delegowane. Przeprowadzanie tego typu kontroli niesie za sobą konieczność przekazywania dokumentacji wniosku. Samorządy województw dysponują odpowiednim zasobem do przeprowadzania tego typu kontroli i doświadczenie wynikające z wdrażania innych programów. Wyłączenie samorządów z tych czynności jest zaskakujące, szczególnie w kontekście zapisów Art. 51, który umożliwia powierzenie przeprowadzania kontroli na miejscu jednostkom, które nigdy tego nie wykonywały i nie dają gwarancji właściwej jakości pomimo posiadania odpowiednich warunków technicznych, organizacyjnych i kadrowych.	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.
25.	Art.7 ust.3 pkt 3	UM Woj. Małopolskiego	Rozszerzenie liczby działań dla których podmiotem wdrażającym będzie samorząd województwa poprzez nadanie pkt 3 nowego brzmienia: „3) samorząd województwa - w przypadku działań, poddziałań o których mowa w art.5 ust.1, pkt.1, pkt.3, pkt.4 lit. c, pkt. 5, pkt.7, pkt.9, pkt.13, pkt.14." Samorząd województwa wielokrotnie wnioskował o rozszerzenie katalogu działań, dla których winien pełnić rolę instytucji wdrażającej zgodnie z posiadanymi kompetencjami ustawowymi oraz jako podmiot odpowiedzialny za opracowanie oraz realizację strategii rozwoju dla całego regionu. W kontekście ww. postulatu należy zwrócić także uwagę na problemy, które wystąpiły w okresie programowania 2007 – 2013. ARiMR, np. miała olbrzymie trudności z obsługą wniosków związanych ze wspieraniem przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Tylko do końca stycznia 2014 roku konieczne było zmniejszenie budżetu PROW 2007-2013 o kwotę 220 mln euro obejmującą wspieranie rozwoju małych firm na wsi i przesunięcie jej na inne działania (w tym wdrażane przez samorządy	**Uwaga nieuwzględniona.** Uwaga nie dotyczy przepisów projektowanej ustawy. Przepisy projektowanej ustawy nie określają katalogu działań i poddziałań, jakie mają być wdrażane w ramach PROW 2014-2020. Projektowana ustawa ma na celu, zgodnie z uzasadnieniem, zapewnienie podstaw prawnych dla wdrażania działań i poddziałań określonych w przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 15 kwietnia 2014 r. projekcie PROW 2014-2020.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			województw), w celu uniknięcia całkowitej utraty tych środków. Takie problemy związane z wdrażaniem projektów MŚP nie występują w regionalnych programach operacyjnych. Zatem w pełni uzasadnione jest delegowanie zadań, które nie są ukierunkowane w sposób bezpośredni na działalność rolniczą na poziom samorządów województw.	
26.	Art. 7 ust. 3 i 4	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	W ramach zadań, które będą delegowane do podmiotów zewnętrznych należy uwzględnić przeprowadzanie kontroli na miejscu, z wyłączeniem typowania spraw do kontroli. Proponowane brzmienie: „Zadania agencji płatniczej związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy, egzekucji kwot pomocy pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz zadania….". Mając na uwadze ograniczony czas na przygotowanie dokumentów programowych i aplikacyjnych oraz przygotowanie pracowników do obsługi działań nie jest wskazana zmiana podmiotu, który będzie odpowiedzialny za przeprowadzanie kontroli na miejscu. Dlatego też uwzględniono to zadanie jako delegowane do podmiotów zewnętrznych, a nie realizowane przez ARiMR. Robocze konsultacje z samorządami województw podkreślają słuszność tego podejścia.	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.
27.	Art. 7 ust. 3, 5 i 6	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Doprecyzowanie zapisu w zakresie wskazanego aktu prawnego. W treści art. 7 ust. 3 projektu ustawy powołano się na lit. C załącznika do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr …/… z dnia …….. uzupełniającego rozporządzenie (UE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (D. Urz. UE L ….. z ….., str.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr .../2014". Proponujemy uzupełnić wykropkowane miejsca podając numer i datę aktu prawnego oraz jego publikator. Ponadto należy uzupełnić przytoczony zapis o numer załącznika (załącznik I) i numer ustępu, w którym znajduje się lit. C (ust. 1). Powyższe uwagi odnoszą się odpowiednio do treści art. 7 ust. 5 i 6 projektu ustawy. Proponowane brzmienie: „(…) wykonują, jako zadania delegowane zgodnie z ust. 1 lit. C	**Uwaga uwzględniona.**

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (D. Urz. UE L 255 z 28.08.2014, str. 18), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 907/2014", następujące podmioty wdrażające (…)".	
28.	Art. 7 ust. 4	UM Woj. Małopolskiego	Dopisanie do katalogu zadań delegowanych punktu dotyczącego przeprowadzania kontroli na miejscu. Zdaniem samorządu województwa wyłączenie kontroli na miejscu z zadań delegowanych nie ma uzasadnienia merytorycznego z punktu widzenia realizowania zadań delegowanych. Proces przyznawania środków programowych jest procesem wieloelementowym i ciągłym. Między wszystkimi elementami tego procesu, począwszy od złożenia wniosku o przyznanie pomocy a skończywszy na wypłacie środków, istnieje ścisła korelacja i wyłączenie jednego z tych elementów, jakim jest kontrola w miejscu, spowoduje zaburzenie prawidłowości realizacji zadań. Komórki organizacyjne samorządu województwa realizujące poszczególne zadania ściśle ze sobą współpracują, pracują na tych samych dokumentach (bez konieczności ich przekazywania strukturom zewnętrznym), wymieniają się informacjami o operacji na bieżąco bez konieczności fizycznego przesyłania dokumentów. Operacja, na którą beneficjent wnioskuje o przyznanie pomocy jest monitorowana od wpłynięcia pierwszego dokumentu, jakim jest wniosek o przyznanie pomocy. Kontrola realizacji operacji nie ogranicza się do fizycznej kontroli w miejscu, a rozpoczyna się faktycznie już na etapie wdrażania. Kontrolujący realizujący kontrolę w miejscu muszą się zapoznać z całą dokumentacją i korespondencją pomiędzy beneficjentem, a komórkami samorządu województwa. Kontrola na miejscu ma na celu stwierdzenie faktycznej realizacji operacji, uwzględniając wszystkie ustalenia i wprowadzone zmiany na wcześniejszych etapach. Przekazanie zadania kontroli na miejscu odrębnej jednostce administracyjnej spowodowałoby konieczność przekazywania całej dokumentacji powstałej na etapie wdrażania do jednostki kontrolującej. Stworzyłoby również konieczność wypracowania dodatkowego systemu komunikowania się komórek dwóch różnych instytucji. Ponadto pojawiłaby się konieczność przechowywania tych samych dokumentów w dwóch odrębnych jednostkach. Dla zachowania spójności pomiędzy przechowywaną dokumentacją należałoby jednocześnie wprowadzać wszystkie zmiany w	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			dokumentacji w dwóch jednostkach. Mogłoby to prowadzić do konieczności dublowania struktur celem zachowania spójności dokumentów, jednolitości przechowywanych informacji, a także tożsamych reakcji i stanowisk w wyniku dodatkowych okoliczności wynikłych w procesie realizacji operacji (np. zmiana statusu beneficjenta, zmiana kwalifikowalności części operacji, zmiana zestawienia rzeczowego itp.). Bez posiadania bieżącej wiedzy nt. realizacji operacji kontrole w miejscu są bezzasadne, a ich wyniki mogą odbiegać od wcześniejszych uzgodnień i nie uwzględniać wprowadzonych zmian na etapie wdrażania. Rozbieżności te wymagałyby dodatkowej korespondencji pomiędzy dwoma jednostkami, co zarówno zwiększyłoby koszty dla budżetu UE jak również wydłużyłoby czas procesu przyznawania pomocy oraz rozliczania wniosków o płatność. Efektem kontroli w miejscu jest raport z przeprowadzonej kontroli, zawierający ewentualne stwierdzone nieprawidłowości bądź uchybienia. Na podstawie wyników kontroli zespół odpowiedzialny za realizacje płatności określa wysokość kwot nienależnie pobranych lub pobranych w nadmiernej wysokości. Pracownicy ww. zespołu przed zleceniem kontroli zapoznają się z całą dotychczasową dokumentacją projektu, wprowadzonymi zmianami na etapie wdrażania, zapoznają się z treścią umów z wykonawcami, określają sposób wynagrodzenia zawartych przez beneficjenta umów, określają elementy wrażliwe realizacji operacji. Tę wiedzę przekazują jednostce kontrolującej w formie konsultacji między komórkami. Na tej podstawie kontrolujący mogą określić planowany przebieg kontroli, zwrócić uwagę na elementy wrażliwe, odnieść się do ewentualnych rozbieżności pomiędzy dokumentacją złożoną w jednostce samorządu województwa a wykonaniem rzeczywistym. Dzięki współpracy pomiędzy własnymi komórkami samorząd województwa może skrócić czas kosztownych kontroli na miejscu, lepiej określić realizację operacji, szybko reagować na wszelkie zmiany stwierdzone na miejscu. Dzięki systemowi konsultacji pomiędzy własnymi komórkami zespół ds. płatności może precyzyjnie i szybko określić kwotę nienależnie pobranej pomocy lub pomocy pobranej w nadmiernej wysokości. Ma to istotny wpływ na racjonalne wydatkowanie środków pochodzących z budżetu UE. Ponownie pojawia się wniosek, iż poprzez wyłączenie kontroli na miejscu z zadań delegowanych samorządowi województwa będziemy mieli do czynienia z większym obciążeniem finansowym dla budżetu UE, wydłużeniem czasu realizacji działań.	

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			Rozdzielenie komórek realizujących zadania w zakresie kontroli i płatności ponownie spowoduje konieczność stworzenia sytemu komunikacji pomiędzy dwiema odrębnymi jednostkami administracyjnymi. Może to wpłynąć na powstanie niedoinformowania, rozbieżności w ocenie, brak uwzględniania dopuszczalnych zmian na etapie wdrażania. Sytuacje takie mogą obniżyć jakość wykonywania kontroli, a tym samym mogą mieć wpływ na nieprawidłowe wyliczenie ewentualnych kwot do zwrotu, co ponownie może wpłynąć na straty w budżecie UE. W odniesieniu do powyższego zasadnicze znaczenie ma fakt, iż stroną w umowie z beneficjentem jest samorząd województwa. Zatem ponosi odpowiedzialność cywilno-prawną względem beneficjenta w przypadku nieprawidłowego wyliczenia kwot do zwrotu. Przedmiotowy projekt ustawy nie przewiduje regulacji określających postępowania odwoławczego w zakresie błędnego wyliczenia kwot należnych do zwrotu, które zostały wyliczone na podstawie nieprawidłowych ustaleń pokontrolnych. Istnieje zatem możliwość ponoszenia odpowiedzialności przez samorząd województwa za błędy popełnione nie przez własne komórki organizacyjne, a wynikające z błędów popełnionych przez odrębną jednostkę administracyjną. W przypadku konieczności poniesienia przez samorząd województwa kosztów wynikających z uzasadnionych roszczeń beneficjenta, a wynikających z błędów popełnionych podczas czynności kontrolnych, samorząd województwa musiałby podjąć kroki celem egzekwowania ww. kwot od agencji płatniczej. Dotychczasowy system miał również wpływ na możliwość optymalnej i efektywnej koordynacji pracy wszystkich zespołów, co wpływało na obniżenie kosztów obsługi programów. Poprzez współpracę poszczególnych zespołów samorząd województwa mógł płynnie realizować zadania i odpowiednio wcześnie reagować w przypadku kumulacji kontroli w taki sposób, aby zwiększona ilość kontroli nie wpływała na opóźnienia pracy innych zespołów. Ma to istotne znaczenie dla realizacji zadań w terminach określonych procedurą. Terminowe i rzetelne wykonywanie tych zadań chroni budżet UE przed ewentualnymi stratami wynikającymi z roszczeń beneficjentów. Ma również wpływ na szybkie odzyskiwanie środków UE w przypadku stwierdzenia nienależnie pobranych kwot przez beneficjenta. Wydzielenie kontroli w miejscu z zadań delegowanych nieuchronnie wydłuży czas realizacji przyznawania pomocy, stworzy precedens dublowania przechowywanej dokumentacji,	

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			wymusi konieczność dodatkowych działań administracyjnych polegających na konieczności zwiększonej wymiany pism i przesyłu dokumentów, stworzy zagrożenie niedoinformowania poszczególnych komórek, zaburzy płynną ciągłość realizacji przyznawania pomocy. Wszystkie te zagrożenia będą miały istotny wpływ na zwiększenie kosztów obsługi programu, a tym samym większe obciążenie dla budżetu UE. Zmniejszy się efektywność wydatkowania środków przy jednoczesnym obniżeniu skuteczności realizacji zadań. Ponownie należy zwrócić uwagę, iż zwiększenie ww. kosztów stoi w sprzeczności z treścią uzasadnienia do projektu przedmiotowej ustawy tj.: cyt.: „ Proponowana zmiana rozwiązań w omawianym zakresie, w stosunku do analogicznych rozwiązań obowiązujących w ramach PROW 2007-2013 podyktowana jest w szczególności koniecznością ograniczenia wydatków budżetu państwa (…).” Wydzielenie elementu jakim są kontrole w miejscu z procesu obsługi programu nie ma uzasadnienia merytorycznego, ponieważ wszystkie etapy stanowią jeden ciągły proces i wzajemnie się uzupełniają. Biorąc pod uwagę zapis uzasadnienia do projektu przedmiotowej ustawy cyt.: „ Projektowana ustawa nawiązywałaby w tym rozdziale również do konieczności współpracy instytucji zarządzającej, agencji płatniczej, podmiotów wdrażających, LGD oraz organów administracji rządowej i jednostek organizacyjnych podległych organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowanych, a także organów samorządu terytorialnego, przy realizacji zadań związanych z przyznawaniem i wypłatą pomocy. Regulacja ta ma zapewnić właściwy przepływ informacji i dokumentów związanych z właściwym wdrażaniem programu” należy zauważyć, iż wprowadzone zmiany w zakresie wydzielenia kontroli z zadań delegowanych przez agencję płatniczą zaburzą ww. założenia poprzez konieczność rozbudowania systemu komunikacji, przesyłu dokumentów i przekazywania informacji pomiędzy dwiema jednostkami administracyjnymi. To samo potwierdza zapis art. 59 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) numer 1306/2013, który jednoznacznie określa kontrole na miejscu jako uzupełnienie całego systemu kontroli ustanowiony przez państwa członkowskie zgodnie z art. 58 ust 2 tego samego rozporządzenia. Obejmuje systematyczne kontrole administracyjne wszystkich wniosków o pomoc oraz wniosków o płatność. Rozporządzenie stanowi o jednolitości całego systemu, którego kontrole na miejscu są jedynie uzupełnieniem. Należy dodać, że dotychczasowa działalność samorządów	

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			województw w zakresie wdrażania oraz rozliczania projektów unijnych wypełniała zasadę efektywności, jaką przytoczono w uzasadnieniu do projektu ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020. W treści uzasadnienia do ustawy zawarto ponadto zapis, iż zaproponowane rozwiązanie zapewnia wdrożenie poszczególnych działań programu przez podmioty charakteryzujące się odpowiednim doświadczeniem w tym zakresie oraz warunkami umożliwiającymi rzetelne wykonywanie powierzonych zadań. Wyłączenie kontroli w miejscu z zadań delegowanych samorządowi województwa stoi w sprzeczności z powyższym zapisem, gdyż samorząd województwa podczas realizacji poprzednich programów stworzył wyspecjalizowane komórki kontrolne, które posiadają wieloletnie doświadczenie i wiedzę specjalistyczną niezbędne do przeprowadzania czynności kontrolnych realizowanych projektów. Jednocześnie kontrolerzy dysponują sprzętem i wyposażeniem niezbędnym do prowadzenia kontroli. Omawiany projekt ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020 winien uwzględniać dotychczasowe dobre praktyki i rozwiązania systemowe, które sprawdziły się w poprzednich okresach programowania. Mając na uwadze powyższe, samorząd województwa wskazuje na konieczność zmiany zapisu ustawy w treści umożliwiającej oddelegowanie zadania realizacji kontroli w miejscu jako zadania delegowanego dla samorządów województw na dotychczasowych zasadach. Jednocześnie informuję, iż na spotkaniu w dniach 21-22 sierpnia 2014 roku przedstawicieli samorządów województwa z przedstawicielami Departamentu Działań Delegowanych ARiMR (dalej DDD), zwrócono uwagę na zapis art. 7 dotyczący zakresu działań delegowanych, który w obecnym kształcie nie pozwala na możliwość delegowania kontroli w miejscu samorządom województwa. Podkreślił wagę tego zapisu i wskazał na konieczność zgłoszenia przez samorządy województw uwag w tym zakresie. Z informacji uzyskanych na spotkaniu wynikało, iż DDD występowało do MRiRW z sugestiami zmiany przedmiotowego zapisu, umożliwiając delegowanie kontroli w miejscu. Powyższe	

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			nie zostało uwzględnione w opiniowanym akcie prawnym.	
29.	Art. 7 ust. 4	UM Woj. Podkarpackiego	Wnioskujemy o dopisanie pkt 6 w brzmieniu: przeprowadzanie kontroli na miejscu i wizytacji w miejscu operacji w przypadku podmiotów, o których mowa w ust. 3 pkt 3.	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.
30.	Art. 7 ust. 4	UM Woj. Pomorskiego	Dodanie pkt 6 w brzmieniu: „kontrole na miejscu, o których mowa w przepisach rozporządzenia Nr 1306/2013 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia w przypadku działań i poddziałań dla których podmiotami wdrażającymi są podmioty o których mowa w ust. 3 pkt 3 ustawy”	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
31.	Art. 7 ust. 4 pkt 2 lit. c	UM Woj. Śląskiego	Proponuje się zmianę przepisu jak poniżej (podkreślono wprowadzone zmiany): „c) przeprowadzanie kontroli administracyjnych (obejmujących przynajmniej jedna wizytacje dla operacji inwestycyjnych), o których mowa w przepisach rozporządzenia 1306/2013 oraz przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność".	**Uwaga uwzględniona.** W proponowanych w ww. projekcie ustawy przepisach, w art. 7 ust. 4, określono katalog zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, delegowanych przez Agencję Płatniczą do podmiotów wdrażających. Z katalogu tego, zgodnie z dotychczas prezentowanym stanowiskiem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (kolejno w pismach: z dnia 28 maja 2013 r., znak: P-723-DPiS-071-5/WAiS/TW/13; z dnia 24 stycznia br., znak P-86-DPiS-WAiS-071-1/MŁB/14; z dnia 7 lutego 2014 r., znak P-138-DPiS-071-4/WAiS/TW/14), wyłączono kontrole na miejscu (patrz art. 7 ust. 3 ww. projektu ustawy), o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.) oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia. W ostatnim stanowisku w tej sprawie, przedstawionym w piśmie znak P-1198-DPiS-071-29-WAiS/MBŁ/14 z dnia 17 września ARiMR zmieniła swoje stanowisko, wskazując na potrzebę delegowania kontroli na miejscu do podmiotów wdrażających.
32.	Art. 7 ust. 4 pkt 2	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Brak zapisów dotyczących czynności przyznania pomocy w przypadku działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2. Dodanie zapisów. Proponowane brzmienie: „Wybór beneficjenta w trybie przepisów o zamówieniach publicznych w przypadku działań o których mowa w art. 5 ust.1 pkt. 1 i 2.”.	**Uwaga nieuwzględniona na tym etapie.** Prowadzone są jeszcze konsultacje z Komisją Europejską dotyczące systemu wdrażania przedmiotowych działań. Obecnie MRiRW oczekuje na odpowiedź Komisji Europejskiej na pismo z 24 października br., która będzie ostatecznie przesądzała o trybie wyboru beneficjentów tych działań. Stanowisko w sprawie uwzględnienia przedmiotowej uwagi jest uzależnione od odpowiedzi KE.
33.	Art. 7 ust. 5 pkt 2	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Obecne regulacje ustawy przewidują jedynie przeprowadzanie przez agencję płatniczą kontroli wykonywania zadań objętych umową. Należy zapewnić agencji płatniczej, która pełni funkcję gwarancyjną sprawowanie nadzoru nad podmiotami wdrażającymi w zakresie wykonywania jej zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy oraz wskazać środki sprawowania tego nadzoru m.in. wydawanie wytycznych, poleceń, żądania wyjaśnień. W ramach elementów, które obejmuje umowa delegowania należy jednoznacznie wskazać, iż agencja płatnicza sprawuje nadzór nad podmiotami wdrażającymi w zakresie wykonywania jej zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy.	**Uwaga nieuwzględniona.** Nie ma potrzeby określania w projektowanej ustawie wszystkich elementów, jakie powinny znaleźć się na poziomie regulacji umowy pomiędzy agencją płatniczą a podmiotami wdrażającymi. Art. 7 ust. 5 określa „w szczególności” elementy ww. umowy. Otwarty katalog tych elementów pozwala na uwzględnienie w umowie również tych elementów, które nie zostały wymienione w tym katalogu.
34.	Art.8 ust.2 pkt1	UM Woj. Małopolskiego	Usunięcie z zapisu słów „i polecenia;”, a zatem powołany zapis w efekcie będzie miał następujące brzmienie: „1) wydawać wiążące wytyczne;”	**Uwaga nieuwzględniona.** Zgodnie z przepisami prawa Instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie programem i za wdrażanie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób (w

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			W okresie 2007-2013 stosowanie przez IZ PROW „poleceń" miało miejsce w bardzo ograniczonym zakresie. Polecenia IZ PROW wywierały niekorzystny wpływ na wdrażanie programu. Budzi wątpliwość legalność takiego zapisu w świetle obowiązku stosowania przepisów dotyczących PROW/EFRROW oraz zatwierdzonych procedur.	tym przepisy art. 66 rozporządzenia UE nr 1306/2013). W tym celu powinna mieć zapewnione odpowiedni zestaw narzędzi, umożliwiających jej należyte wykonywanie przypisanego jej obowiązku. MRiRW nie zna przypadków niekorzystnego wpływu na wdrażanie PROW 2007-2013 poleceń wydawanych przez instytucję zarządzającą tym programem. W świetle obowiązujących przepisów prawa UE w zakresie PROW 2014-2020 brak jest również podstaw do twierdzenia o nielegalności krajowych przepisów stwarzających instytucji zarządzającej podstawy prawne należytego zarządzania programem.
35.	Art. 11 ust. 1	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	W ramach badania ewaluacyjnego mogą być wykorzystane również dane gromadzone przez instytucje pośredniczące, w tym agencję płatniczą. W ramach podmiotów, które będą udostępniać dane niezbędne do wykonania ewaluacji należy dodać instytucję pośredniczącą.	**Uwaga uwzględniona.** Dane powinny być udostępniane podmiotowi wykonującemu ewaluację zarówno przez podmioty wdrażające jak i instytucje pośredniczące.
36.	Rozdział 3	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Brak zapisów dotyczących przyznania pomocy beneficjentom w ramach działań art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2. Zgodnie z tym, iż dla działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2 – pomoc będzie przyznawana w oparciu o przeprowadzenie postępowania o zamówienie publiczne należy dodać stosowne zapisy w tym zakresie.	**Uwaga nieuwzględniona na tym etapie.** Prowadzone są jeszcze konsultacje z Komisją Europejską dotyczące systemu wdrażania przedmiotowych działań. Obecnie MRiRW oczekuje na odpowiedź Komisji Europejskiej na pismo z 24 października br., która będzie ostatecznie przesądzała o trybie wyboru beneficjentów tych działań. Stanowisko w sprawie uwzględnienia przedmiotowej uwagi jest uzależnione od odpowiedzi KE.
37.	Art.13 ust. 2	UM Woj. Małopolskiego	Należy wprowadzić zapis, określający z jakim podmiotem będzie zawierana umowa przyznania pomocy.	**Uwaga uwzględniona.**
38.	Art. 14	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Popełnienie takiego przestępstwa nie powinno wykluczać podmiotu z dostępu do środków w ramach PROW 2014-2020. Rolnicy często nie mając pełnej wiedzy prawnej, mogą narazić się nieumyślnie na złamanie tego przepisu a tym samym pozbawić się możliwości korzystania ze środków Programu.	**Uwaga nieuwzględniona**. Zgodnie z przepisami art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pacy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku skazania za przestępstwo, o którym mowa w art. 9 lub art. 10, sąd może orzec zakaz dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Do środków tych należą również środki na realizację Wspólnej Polityki Rolnej, w tym Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich. Konieczność wydania ustawy o skutkach powierzania wykonywania pacy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynikała z unormowań zawartych w prawie unijnym. W dniu 18 czerwca 2009 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły dyrektywę 2009/52/WE przewidującą minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 168 z 30.06.2009, s. 24-32). Przepisy projektowanej ustawy nie wprowadzają zatem żadnego dodatkowego kryterium kwalifikowalności a jedynie uwzględniają to, co wynika z implementującej ww. dyrektywę ustawy, uznanej za zgodną z prawem UE.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
				Zakaz dostępu do środków programu oznacza bowiem, że beneficjentowi pomoc ta nie może zostać przyznana. Należy dodać, że zgodnie z oceną przewidywanych skutków (kosztów i korzyści) społeczno-gospodarczych ustawy o skutkach powierzania wykonywania pacy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do podmiotów na które oddziaływać będzie ta ustawa zaliczono także podmioty przyznające pomoc publiczną - w zakresie weryfikacji beneficjentów i ewentualnego cofnięcia pomocy.
39.	Art. 14	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Wykreślenie przepisu. Zakładając, że skutkiem tego przepisu jest ustanowienie dodatkowego, ramowego kryterium kwalifikowalności dla pomocy w ramach PROW 2014-2020, proponuje się odstąpienie od tej regulacji i ewentualnie uwzględnienie tej kwestii w rozporządzeniach wydawanych na podstawie tej ustawy dla poszczególnych działań w ramach Programu. Skoro ustawa z dnia 15 czerwca 2014 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom wdraża dyrektywę 2009/52/WE przewidującą minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 168 z 30.06.2009, str. 24), to wydaje się niecelowe wprowadzanie zapisu art. 14 do ustawy, w kontekście uwag ARiMR o wprowadzeniu dodatkowego, ramowego kryterium kwalifikowalności nie stanowiącego wykonania warunku określonego w przepisach sektorowego prawodawstwa rolnego). Nie jest również jasne, w jakim trybie warunek taki powinien być weryfikowany przez agencję płatniczą.	**Uwaga nieuwzględniona.** Zgodnie z przepisami art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pacy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku skazania za przestępstwo, o którym mowa w art. 9 lub art. 10, sąd może orzec zakaz dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Do środków tych należą również środki na realizację Wspólnej Polityki Rolnej, w tym Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich. Konieczność wydania ustawy o skutkach powierzania wykonywania pacy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynikała z unormowań zawartych w prawie unijnym. W dniu 18 czerwca 2009 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły dyrektywę 2009/52/WE przewidującą minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 168 z 30.06.2009, s. 24-32). Przepisy projektowanej ustawy nie wprowadzają zatem żadnego dodatkowego kryterium kwalifikowalności a jedynie uwzględniają to, co wynika z implementującej ww. dyrektywę ustawy, uznanej za zgodną z prawem UE. Zakaz dostępu do środków programu oznacza bowiem, że beneficjentowi pomoc ta nie może zostać przyznana. Należy dodać, że zgodnie z oceną przewidywanych skutków (kosztów i korzyści) społeczno-gospodarczych ustawy o skutkach powierzania wykonywania pacy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do podmiotów na które oddziaływać będzie ta ustawa zaliczono także podmioty przyznające pomoc publiczną - w zakresie weryfikacji beneficjentów i ewentualnego cofnięcia pomocy. Kwestie uzyskiwania informacji niezbędnych do ustalenia, czy podmiot nie podlega zakazowi dostępu do środków publicznych zostały uregulowane w ustawie z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestr Karnym, m.in. w art. 6 ust. 1 pkt 9.
40.	Art. 17	UM Woj. Małopolskiego	Należy uwzględnić zapisy dotyczące możliwości kontraktowania ponad limit analogiczne jak w art. 15 ust.2. Bezzasadnym wydaje się zapis wprowadzający możliwość kontraktowania ponad limit w ramach całego Programu, natomiast	**Uwaga uwzględniona.**

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			nie dopuszcza takiej możliwości w skali roku.	
41.	Art. 20 ust. 1	UM Woj. Podkarpackiego	Proponuje się usunąć ust. 1 lub zmodyfikować jego treść zastępując słowa „wskazanego w tym ogłoszeniu" na „dostępnych w ramach danego działania".	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
42.	Art. 20 ust.1	UM Woj. Małopolskiego	Proponuje się wykreślenie zapisu. Określony limit dla danego naboru wniosków nie powinien być sztywny, przepis powinien wprowadzać możliwość elastycznego zwiększenia limitu na skutek powstania oszczędności /ocena WOPP, postępowanie przetargowe, korekty na WOP/.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
43.	Art. 21	UM Woj. Łódzkiego	Dopisanie wyrazu „co najmniej" po wyrażeniu „które uzyskały", bowiem z obecnej treści nie wynika w sposób przejrzysty, co robić z projektami, które uzyskały np. maksymalną liczbę punktów.	**Uwaga nieaktualna**. W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
44.	Art. 21	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Prosimy o doprecyzowanie przepisu w zakresie przyznawania pomocy. Doprecyzowanie tego przepisu pozwoli na uniknięcie sytuacji, gdy wnioskodawca pomimo uzyskania minimalnej liczby punktów nie uzyska dofinansowania ze względu na ograniczony limit. Proponowane brzmienie: „Art. 21. W przypadku określenia kryteriów wyboru operacji pomoc jest przyznawana na operacje, które uzyskały minimalną liczbę punktów określoną w ogłoszeniu o naborze wniosków, w ramach tych kryteriów, **przy uwzględnieniu przepisów określonych w art. 20.".**	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
45.	Art. 22	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Zapis ten wyklucza możliwość korzystania np. w ramach działania Modernizacja gospodarstw rolnych ze wsparcia w sytuacji złożenia jednego wniosku na kilka operacji, co jest obecnie często spotykane wśród realizowanych operacji. Konieczność realizacji tego w ramach różnych naborów, lub tym bardziej automatyczne odmówienie przyznania pomocy jest krzywdzące i powiększy tylko biurokrację w Agencji i ilość koniecznych do rozpatrzenia wniosków, a rolników narazi na dodatkowe koszty.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
46.	Art. 22 ust. 2	UM Woj. Mazowieckiego	Art. 22 ust. 2 powinien otrzymać następujące brzmienie: „2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku ogłoszenia naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach działań lub poddziałań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4 lit. c, pkt 7 i 8 oraz pkt 14 lit. b i lit. c.". W projektach współpracy należy umożliwić LGD złożenie więcej niż jednego projektu. Korzystnym rozwiązaniem jest nabór w trybie ciągłym, analogicznie do poprzedniego okresu programowania.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu. Niezależenie od powyższego, zgodnie z art. 24 pkt 2 lit . b, wniosek o przyznanie pomocy w poddziałaniu „wdrażanie projektów współpracy" jest składany w terminie określonym w przepisach dla tego poddziałania. W związku z powyższym nabór w tym działaniu ma charakter ciągły i nie ma ograniczeń co do liczby wniosków, które mogą złożyć LGD.
47.	Art. 24	UM Woj. Zachodniopomors	Proponuje się zmienić na „wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie i miejscu…".	**Uwaga nieuwzględniona.** Przepisy art. 24 stanowi o działaniach/podziałaniach, w których terminy na

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
		kiego (również Związek Woj. RP)		złożenie wniosku o przyznanie pomocy wskazane są w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy. Kwestie dotyczące trybu składania wniosków, w tym miejsca jego złożenia, określone będą w przepisach rozporządzenia dla działania/poddziałania, o czym stanowi art. 48 ust. 1 projektowanej ustawy.
48.	Art. 24	UM Woj. Opolskiego	*Wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy (…)* – proponuje się dodać „i miejscu".	**Uwaga nieuwzględniona.** Przepisy art. 24 stanowi o działaniach/podziałaniach, w których terminy na złożenie wniosku o przyznanie pomocy wskazane są w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy. Kwestie dotyczące trybu składania wniosków, w tym miejsca jego złożenia, określone będą w przepisach rozporządzenia dla działania/poddziałania, o czym stanowi art. 48 ust. 1 projektowanej ustawy.
49.	Art. 24	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	ARiMR w drodze obwieszczenia miałaby informować o ustaleniu limitu finansowego na dany rok kalendarzowy, co byłoby jednoznaczne z uruchomieniem naboru w danym roku. Termin naboru wniosków zostałby określony w rozporządzeniu wykonawczym, wydanym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w sprawie poddziałania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 8. Termin wskazany w rozporządzeniu powinien uwzględniać konieczność wykonania wizytacji przed wydaniem decyzji. Proponowane brzmienie: W art. 24 projektowanej ustawy dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu: „2. Wniosek o przyznanie pomocy w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 8, składa się: 1) w terminie określonym w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, a gdy przepisy te nie określają tego terminu – w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 48 ust. 1 pkt 1; 2) w przypadku ogłoszenia naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach tego działania".	**Uwaga uwzględniona.** Jednocześnie zostanie doprecyzowane, że proponowany przez ARIMR przepis dotyczy wniosków o przyznanie pomocy w zakresie kosztów założenia zaś wszystkie wnioski o wypłatę premii będą składane w terminie jednolitym jak dla płatności bezpośrednich oraz płatności ONW i rolnośrodowiskowych zgodnie z art. 13 rozporządzenia 809/2014 r.
50.	Art. 25 ust. 1	UM Woj. Mazowieckiego	Art. 25 ust. 1 projektu proponujemy rozszerzyć o informacje, iż w przypadku działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 14 lit. b (realizacja operacji w ramach lokalnych strategii rozwoju), ogłoszenia o naborach podaje do publicznej wiadomości w prasie o zasięgu co najmniej obszaru LSR Lokalna Grupa Działania. Proponowane rozwiązanie jest zgodne z art. 34 ust. 3 lit. d rozporządzenia 1303/2013, gdzie wskazano, iż do zadań lokalnych grup działania należy m.in. opracowanie i publikowanie naborów wniosków lub ciągłej procedury składania projektów, w tym określenie kryteriów wyboru.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu. Niezależnie od powyższego, przepisy art. 34 ust. 3 lit d rozporządzenia 1303/2103 obowiązują bezpośrednio, a więc w tym zakresie nie ma potrzeby zmiany projektowanych przepisów ustawy. Ponadto kwestie dotyczące zadań LDG związanych z ogłaszaniem naboru wniosków o przyznanie pomocy reguluje art. 18 ust. 1 pkt 2 projektowanej ustawy o RLKS.
51.	Art. 25 ust. 2	UM Woj.	Proponujemy usunięcie lub zmianę 90-dniowego terminu na	**Uwaga nieaktualna.**

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
		Mazowieckiego	podanie do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków. Podany w ustawie termin oznacza, iż ogłoszenia powinny się ukazać co najmniej 3 miesiące przed rozpoczęciem naboru, co w szczególności w przypadku realizacji projektów w ramach LSR jest mało realne. Również w innych działaniach wydłuża to znacznie okres wdrażania projektów, a także zmniejsza elastyczność w przypadku ewentualnych przesunięć środków pomiędzy działaniami. Szczegółowa regulacja dotycząca liczby dni mogłaby się znaleźć na poziomie rozporządzeń wykonawczych.	W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
52.	Art. 25 ust. 2	UM Woj. Wielkopolskiego	Proponuje się skrócenie czasu związanego z podaniem do publicznej wiadomości informacji o naborze z 90 do 30 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania wniosków. Zmiana ta pozwoli szybciej reagować podmiotom wdrażającym w sytuacji konieczności ogłaszania naborów. Termin 90-dniowy w tym przypadku nie znajduje uzasadnienia.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
53.	Art. 25 ust. 2	UM Woj. Zachodniopomorskiego (również Związek Woj. RP)	Proponuje się skrócić termin podania do publicznej wiadomości ogłoszenia o naborze wniosków o przyznanie pomocy przed planowanym terminem rozpoczęcia naboru z 90 dni do 30 dni.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
54.	Art. 25 ust. 2	UM Woj. Małopolskiego	Proponuje się usunięcie zapisów określających termin ogłoszenia naboru przez agencje płatniczą/podmiot wdrażający. Przedmiotowe zapisy powinny zostać szczegółowo określone w ramach rozporządzeń do poszczególnych działań. Ponadto w przypadku niektórych działań w ramach PROW (np. działań LEADER) 90-dniowy termin wydaje się być zbyt długi.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
55.	Art. 25 ust. 2	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Skrócenie terminu podania do publicznej wiadomości ogłoszenia o naborze wniosków o przyznanie pomocy. Podany w przepisie termin podania do publicznej wiadomości ogłoszenia o naborze wniosków o przyznanie pomocy co najmniej 90 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków, w opinii ARiMR, jest bardzo długi. Należy bowiem pamiętać, iż wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy wnioskodawca zobowiązany jest do przedłożenia aktualnych dokumentów. Zgodnie z dotychczas przyjętym i wpracowanym trybem postępowania, za dokumenty aktualne uznaje się dokumenty nie starsze niż jeden miesiąc liczony od dnia ich wystawienia. Tak więc opublikowanie ogłoszenia na trzy miesiące przed dniem rozpoczęcia naboru, nie spełni swojej roli, jaką jest wcześniejsze poinformowanie wnioskodawców w celu	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			właściwego przygotowanie dokumentów (zawierających pełne dane oraz możliwie wszystkie załączniki), gdyż wnioskodawcy i tak kompletowanie dokumentów oraz wypełnianie wniosku o przyznanie pomocy pozostawią na ostatnie dni (tygodnie) przed rozpoczęciem naboru. Ponadto w przypadku działań, w których zaistnieje pilna potrzeba przeprowadzenia naboru np. działanie Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzenie odpowiednich środków zapobiegawczych, tak długi termin blokuje możliwość jego szybkiego uruchomienia przez Agencję. Dodatkowo, 90-dniowy termin będzie skutkował, trudnościami w jednoznacznym określaniu wartości limitu środków w ramach naboru, o którym mowa art. 25, ust. 3, pkt 3. Dlatego też, optymalnym terminem jest 30 dni przed planowanym terminem ogłoszenia naborów. Proponowane brzmienie: „Podmiot podający do publicznej wiadomości ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy zamieszcza je co najmniej na swojej stronie internetowej, w prasie o zasięgu krajowym lub regionalnym oraz w swojej siedzibie, nie później niż **30 dni** przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków.”.	
56.	Art. 25 ust. 2	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Uwaga redakcyjna. Usunąć zwrot „co najmniej”.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
57.	Art. 25 ust. 2	Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego	Wnioskujemy o skrócenie minimalnego przedziału czasu pomiędzy ogłoszeniem terminu naboru wniosków a rozpoczęciem biegu terminu składania tych wniosków. Naszym zdaniem termin ten należałoby ustalić na 14 a najwyżej 30 dni. Ogłaszanie terminu z tak dużym wyprzedzeniem jest nieracjonalne a w przypadku ogłoszeń w prasie może mieć odwrotny od zamierzonego skutek (wnioskodawcy będą zapominać, że był ogłaszany nabór wniosków).	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
58.	Art. 25 ust. 2	UM Woj. Podkarpackiego	Wnioskujemy o skrócenie minimalnego przedziału czasu pomiędzy ogłoszeniem terminu naboru wniosków a rozpoczęciem biegu terminu składania tych wniosków. Naszym zdaniem termin ten należałoby ustalić na 14 a najwyżej 30 dni. Ogłaszanie terminu z tak dużym wyprzedzeniem jest nieracjonalne a w przypadku ogłoszeń w prasie może mieć odwrotny od zamierzonego skutek (wnioskodawcy będą zapominać, że był ogłaszany nabór).	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
59.	art. 25 ust. 2	UM Woj. Śląskiego	Zgodnie z art. 25 ust. 2 projektu ustawy podmiot podający do publicznej wiadomości ogłoszenie o naborze wniosków o	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			przyznanie pomocy zamieszcza je co najmniej na swojej stronie internetowej, w prasie o zasięgu krajowym lub regionalnym oraz w swojej siedzibie, nie później niż 90 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków. Taki przepis spowoduje duże kłopoty z możliwością szybkiego reagowania na zmieniające się warunki podczas realizacji Programu, proponujemy pozostawienie przepisu jaki obowiązywał w okresie 2007 - 2013, gdzie ogłoszenie o naborze podawało się na 14 dni przed rozpoczęciem terminu składania wniosków.	
60.	Art. 25 ust. 2	UM Woj. Opolskiego	Proponuje się skrócić termin do 30 dni.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
61.	Art. 25 ust. 2	UM Woj. Pomorskiego	Proponuje się skrócenie okresu pomiędzy podaniem do publicznej wiadomości informacji o naborze wniosków a terminem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków do maksymalnie 30 dni. Uzasadnienie: Proponowany termin jest zbyt długi i wpływać będzie demobilizująco na wnioskodawców, przez co może przynieść odwrotny do zamierzonego skutek.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
62.	Art. 25 ust. 3	Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego	Naszym zdaniem przepis zawiera zbyt szczegółowe regulacje dotyczące treści ogłoszenia. Wydaje się, że niektóre informacje (wskazane w pkt. 1 lit. c, oraz pkt 2) nie muszą być podawane w ogłoszeniu prasowym (chodzi także o koszty). Można ograniczyć się do podania źródła szczegółowych informacji, np. adres strony www na której umieszczone są szczegółowe dane dotyczące ogłaszanego naboru wniosków.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
63.	Art. 25 ust. 3	UM Woj. Podlaskiego	Art. 25 ust 3 *„Ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy zawiera w szczególności:* *1) wskazanie:* *a) terminu składania wniosków o przyznanie pomocy w ramach naboru„.* *b) typów operacji podlegających wsparciu w ramach naboru,* *c) formy pomocy i maksymalnej wysokości pomocy, jaką można przyznać jednemu podmiotowi w ramach naboru,* *d) obowiązujących w ramach naboru warunków przyznania pomocy i kryteriów wyboru operacji oraz minimalnej liczby punktów w ramach tych kryteriów;* *2) informację o wymaganych dokumentach, potwierdzających spełnienie warunków przyznania pomocy oraz kryteriów wyboru operacji;* *3) wskazanie wysokości limitu środków w ramach naboru;*	**Uwaga nieaktualna**. W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			4) informację o miejscu udostępnienia formularza wniosku o przyznanie pomocy, formularza wniosku o płatność oraz w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt I, 2, 3 lit. b, pkt 4, 5, 6 lit. d, pkt 7 i 13, formularza umowy o przyznanie pomocy. " Według zapisów artykułu ogłoszenie zawiera bardzo dużo informacji i będzie obszerne, a co za tym idzie nieczytelne. Dodatkowo, konieczność określenia limitu środków w ramach naboru uniemożliwi sprawne wykorzystywanie środków, które mogą się uwolnić podczas trwającej procedury naboru lub oceny (np. oszczędności poprzetargowe). Zapis taki spowoduje konieczność odrzucania wniosków, które nie mieszczą się w limicie wskazanym w ogłoszeniu i zmuszenie wnioskodawców do ponownego składania wniosków w ramach kolejnego naboru. Ogłoszenie w dużej mierze będzie odzwierciedleniem zapisów aktów wykonawczych (pkt. 1 lit. b, c, d oraz pkt. 2.) W związku z powyższym proponujemy wykreślenie lit. d pkt. 1, pkt. 2, pkt. 3. **W** punkcie 4 informację o miejscu udostępniania proponujemy rozszerzyć o miejsce udostępniania: warunków przyznania pomocy; kryteriów wyboru operacji; minimalnej liczby punktów w ramach kryteriów; wymaganych dokumentów, potwierdzających spełnienie warunków przyznania pomocy oraz kryteriów wyboru operacji.	
64.	Art. 25 ust. 3 pkt 1 lit. a	UM Woj. Zachodniopomorskiego (również Związek Woj. RP)	Proponuje się zmienić na „terminu <u>i miejsca</u>…”	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
65.	Art. 25 ust. 3 pkt 1 lit. a	UM Woj. Opolskiego	*Ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy zawiera w szczególności wskazanie terminu składania wniosków o przyznanie pomocy w ramach naboru* – proponuje się dodać „i miejsca”.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
66.	Art. 25 ust. 3 pkt 1 lit. c	UM Woj. Zachodniopomorskiego (również Związek Woj. RP)	Proponuje się usunięcie całego zapisu, gdyż warunki te określać będzie właściwe dla działania rozporządzenie. Tym samym ogłoszenie o naborze nie będzie powielało zapisów rozporządzenia.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
67.	Art. 25 ust. 3 pkt 1 lit. c i pkt 2	UM Woj. Podkarpackiego	Przepis zawiera zbyt szczegółowe regulacje dotyczące treści ogłoszenia. Wydaje się, że niektóre informacje (wskazane w pkt 1 lit. c oraz pkt 2) nie muszą być podawane w ogłoszeniu prasowym (chodzi także o koszty). Można ograniczyć się do podania źródła szczegółowych informacji, np. adres strony www, na której	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			umieszczone są szczegółowe dane dotyczące ogłaszanego naboru wniosków.	
68.	Art. 25 ust. 3 pkt 1 lit. d	UM Woj. Zachodniopomorskiego (również Związek Woj. RP)	Proponuje się usunięcie zapisu „obowiązujących w ramach naboru warunków przyznania pomocy", gdyż będą one określone we właściwym rozporządzeniu. Tym samym ogłoszenie o naborze nie będzie powielało zapisów rozporządzenia.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
69.	Art. 25 ust. 3 pkt 2	UM Woj. Zachodniopomorskiego (również Związek Woj. RP)	Proponuje się, aby usunąć frazę: informacje o dokumentach potwierdzających spełnienie warunków przyznania pomocy. Wraz z ogłoszeniem o naborze są udostępniane formularze wniosków o przyznanie pomocy zawierające wykaz wymaganych dokumentów. W związku z powyższym uniknie się powielania informacji – tym bardziej, iż w niektórych przypadkach różne dokumenty mogą obowiązywać różnych wnioskodawców realizujących różne zakresy operacji.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
70.	Art. 25 ust. 3 pkt 3	UM Woj. Łódzkiego	Art. 17. W przypadku gdy minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 16, wysokość limitów środków, pomoc jest przyznawana do równowartości w złotych wysokości tych limitów, art. 20 pkt 1. Pomoc jest przyznana do wysokości limitu środków wskazanego w tym ogłoszeniu, art. 25 ust. 3 pkt 3 ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy zawiera w szczególności (…) wskazanie wysokości limitów środków w ramach operacji. Istnieje prawdopodobieństwo, że w momencie podpisywania umów limit wolnych środków będzie inny niż w ogłoszeniu (zmiana kursu, nieuwzględnienie oszczędności po aneksach). W związku z powyższym mogą wystąpić 2 sytuacje: – nie będzie możliwości podpisania więcej umów ponad wskazany w ogłoszeniu limit (mimo iż będą wolne środki) – nie będzie możliwości dotrzymania warunków zawartych w ogłoszeniu, bo limit wolnych środków w momencie podpisywania umów będzie niższy (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia tej sytuacji). Uwaga: wykreślenie z projektu pkt art. 25, ust. 3 pkt 3.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
71.	Art. 25 ust. 3 pkt 3	UM Woj. Śląskiego	Wskazanie w ogłoszeniu na sztywno dostępnego limitu środków spowoduje komplikacje w sytuacji ogłaszania kolejnego naboru gdy w wyniku oceny zamówień publicznych powstaną oszczędności po przetargowe, co spowoduje, że wysokość środków podana w ramach ogłoszenia się zwiększy. Proponujemy wykreślić ten punkt albo dopisać, że ten punkt nie ma zastosowania do	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			działań wdrażanych przez Samorząd Województwa.	
72.	Art. 25 ust. 3 pkt 5	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Prosimy o usunięcie: „formularza wniosku o płatność oraz w przypadku działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, 2, 3 lit. b, pkt 4, 5, 6 lit. d, pkt 7 i 13, formularza umowy o przyznanie pomocy”. Formularz wniosku o płatność oraz formularz umowy nie są niezbędne do zapoznania przez potencjalnego wnioskodawcę, co nie zmienia faktu, że formularze takie będą zamieszczone na stronie internetowej ARiMR. Proponowane brzmienie: „informację o miejscu udostępnienia formularza wniosku o przyznanie pomocy,”.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
73.	Art. 27 ust. 2 pkt 1, 2 i 3	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Doprecyzowanie zapisu w zakresie wskazanych w przepisie działań i poddziałań. W art. 27 ust. 2 pkt 1 i 2 projektu ustawy po wyrazie „działań” proponujemy dopisanie wyrażenia „i poddziałań”. W art. 27 ust. 2 pkt 3 projektu ustawy wyraz „działania” proponujemy zastąpić wyrazem „poddziałania”. Proponowane brzmienie: „1) dyrektor oddziału regionalnego Agencji – w przypadku działań i poddziałań (…); 2) kierownik biura powiatowego Agencji – w przypadku działań i poddziałań (…); 3) dyrektor oddziału terenowego Agencji Rynku Rolnego – w przypadku poddziałania (…).”.	**Uwaga uwzględniona.**
74.	Art. 28 ust. 4	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Podmioty, w tym rolnicy ubiegający się o środki z Programu mają zazwyczaj 14 do 30 dni na odwołanie od decyzji, zatem dlaczego ich odwołania mają być rozpatrywane w terminie 2 miesięcy. Jest to w mojej ocenie okres zbyt długi. Projektodawca wykorzystując obecne doświadczenie instytucji wdrażającej już na etapie tworzenia przepisów proponuje, aby termin odwoławczy wynosił dwa miesiące, a nie jak w przypadku regulacji wynikających z przepisów kodeksu cywilnego – 30 dni, co zmniejszy wg niego koszty prowadzonych postępowań w zakresie informowania stron o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy. Powyższa regulacja może spowodować brak zadowolenia wszystkich stron postępowania, pomimo że organ wg obowiązujących przepisów dysponował możliwością jego przedłużenia, co też czynił. Ponadto, wprowadzono niniejszym dokumentem regulacje umożliwiające ARiMR podejmowanie w jednej decyzji kilku rozstrzygnięć, co nie jest dobrym rozwiązaniem.	**Uwaga nieuwzględniona.** Proponowane rozwiązanie wzorowane jest na regulacji funkcjonującej obecnie w ramach PROW 2007-2013. Ratio legis proponowanej regulacji jest zaś zapewnienie wnikliwego (uwzględniającego indywidualny charakter każdej ze spraw) rozpatrywania odwołań od decyzji kierowników biur powiatowych ARiMR. Bardzo duża liczba, a częstokroć również zawiły charakter spraw rozpatrywanych przez dyrektorów oddziałów regionalnych ARiMR, działających jako organy odwoławcze w wielu przypadkach uniemożliwiałyby rozpoznanie ich z zachowaniem 30-dniowego terminu bez uszczerbku dla jakości merytorycznej wydawanych orzeczeń. W konsekwencji dyrektorzy oddziałów regionalnych ARiMR zmuszani byliby do przedłużenia terminów załatwiania spraw. Skrócenie tego terminu niosłoby zatem ze sobą ryzyko powstania fikcji prawnej, w której w przeważającej większości przypadków wnoszone odwołania nie byłyby rozpatrywane w terminie przewidzianym w KPA. Organy odwoławcze po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego i wyjaśnieniu sprawy, mają obowiązek ocenić cały zgromadzony

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
				materiał dowodowy oraz podjąć stosowne rozstrzygnięcia przy zastosowaniu odpowiednich przepisów prawa i z poszanowaniem zasad KPA. Okres 30 dni na rozpatrzenie odwołań (przy tak ogromnej skali decyzji) mógłby spowodować przeprowadzanie przez organy II instancji „powierzchownych" postępowań dowodowych w celu przyspieszenia ich i wydawania stosownych rozstrzygnięć. Postępowanie takie również mogłoby skutkować negatywnymi rozstrzygnięciami dla beneficjentów. Poza tym skrócenie ww. terminu utrudniałoby ocenę poprawności złożonych odwołań, a w konsekwencji sprzyjało powstawaniu nieprawidłowości polegających na przyznawaniu płatności nienależnych, bądź też odmowie przyznania płatności pomimo spełnienia przepisanych warunków.
75.	Art. 28 ust. 4 (nowy ustęp)	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Po art. 28 ust. 4 proponuje się dodanie nowego przepisu dotyczącego ograniczenia na wniosek strony składania wniosków w zakresie trybów nadzwyczajnych tj. stwierdzenia nieważności decyzji, zmiany lub uchylenia decyzji, oraz wznowienia postępowania. Proponowany przepis ograniczałby termin na wystąpienie przez stronę z wnioskiem o stwierdzenie nieważności, zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej, oraz wznowienie postępowanie (poza przesłankami, o których mowa w art. 145 § 1 pkt 1 i 2 do jednego roku od dnia jej doręczenia. Proponowana zmiana pozwoli ograniczyć koszty postępowań administracyjnych prowadzonych przez Agencję na wniosek, którego podstawę nie stanowi dążenie beneficjenta do wyeliminowania z obrotu prawnego wadliwej decyzji administracyjnej, a jedynie samo niekorzystne rozstrzygnięcie sprawy dla wnioskodawcy. Proponowana zmiana nie ograniczy kodeksowych praw beneficjentów, ponieważ okres jednego roku na złożenie wniosku w trybach nadzwyczajnych od dnia, w którym decyzja w sprawie stała się ostateczna należy uznać za wystarczający dla realizacji prawa beneficjentów. Proponowane brzmienie: „5. Na wniosek strony, wznowienie postępowania, stwierdzenie nieważności, uchylenie lub zmiana decyzji w sprawie przyznania pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 8 i 10–12, może nastąpić, jeżeli wniosek obejmujący to żądanie został złożony przed upływem roku od dnia, w którym decyzja w tej sprawie stała się ostateczna. 6. Ustępu 5 nie stosuje się w odniesieniu do przypadków, o których mowa w art. 145 § 1 pkt 1 i 2 Kodeksu postępowania administracyjnego.".	**Uwaga nieuwzględniona.** Brak jest podstaw do dodania do art. 28 ustawy ust. 5 w brzmieniu proponowanym przez ARiMR. Z dotychczasowej praktyki orzeczniczej MRiRW nie wynika bowiem, by składane dotychczas przez beneficjentów PROW wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnych w trybach nadzorczych (nieważnościowym i wznowieniowym) miały charakter masowy. W przypadku zaś podmiotów, które nadużywają przysługujących im praw podmiotowych dominują wnioski o wzruszenie postanowień o odmowie wszczęcia postępowań nadzwyczajnych. Proponowane rozwiązanie spowodowałby zaś, że w przypadku złożenia wniosku o wszczęcie postępowania nadzwyczajnego po upływie rocznego terminu od dnia, w którym decyzja w przedmiocie przyznania płatności stała się ostateczna, właściwy organ ARiMR i tak zobligowany byłby do wydania postanowienia o odmowie wszczęcia tego postępowania. W konsekwencji proponowane rozwiązanie w ocenie DPB nie wpływa na spadek liczby spraw w trybach nadzwyczajnych, ale ogranicza w stopniu znaczącym bardzo ważne uprawnienia beneficjentów przewidziane w kpa.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
76.	Art. 28 ust. 5	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Uwaga redakcyjna (literówka). W art. 28 ust. 5 projektu ustawy wyraz „administracyjnej” należy zastąpić wyrazem „administracyjną”.	**Uwaga uwzględniona.**
77.	Art. 32	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Okres na wydanie decyzji należało by zmienić, rolnik ma spełniać wymogi przez cały rok kalendarzowy (od 1.01 do 31.12) zatem do 31 stycznia a maksymalnie do końca lutego w sytuacjach gdzie nie toczy się żadne postępowanie odwoławcze czy też administracyjne decyzje dla producentów rolnych powinny zostać wydane by nie wydłużać okresu do wypłaty środków.	**Uwaga nieuwzględniona.** Proponowane rozwiązanie ma na celu umożliwienie organom ARiMR dokonywanie kontroli administracyjnej wniosków o przyznanie pomocy w ramach działań o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 8 oraz 10-12 ustawy. Skrócenie ww. terminu utrudniałoby ocenę poprawności złożonych wniosków, a w konsekwencji sprzyjało powstawaniu nieprawidłowości polegających na przyznawaniu płatności nienależnych, bądź też odmowie przyznania płatności pomimo spełnienia przepisanych warunków. Za racjonalny argument za skróceniem terminu kontroli administracyjnej wniosku, wbrew stanowisku Krajowej Rady Izb Rolniczych, nie może zaś uchodzić, że producent rolny w roku poprzedzającym wydanie decyzji spełniał ustawowe warunki dla jej przyznania. Biorąc pod uwagę powyższe brak jest podstaw do uwzględnienia uwagi.
78.	Art. 32	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Proponuje się usunąć z art. 32 działanie określone w art. 5 ust. 1 pkt 8 – Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych oraz wprowadzić w ramach tego samego poddziałania decyzję o wypłacie pomocy. W harmonogramie obsługi wniosków omawianym w MRiRW, ustalono tryb składania wniosków, zalesiania oraz wydawania decyzji. Zalesienia będą realizowane w roku n jesienią oraz w roku n+1 w terminie wiosennym. Po wykonanym zalesieniu Agencja przeprowadza wizytację operacji. Po uwzględnieniu wyników wizytacji jest wydawana decyzja. Dotrzymanie terminu 1 marca na wydanie decyzji o przyznanie pomocy nie będzie możliwe. Proponowane brzmienie: „Decyzja administracyjna w sprawie przyznania pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 10–12, jest wydawana w terminie do dnia 1 marca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej pomocy.”.	**Uwaga uwzględniona.** Zakres uwagi był przedmiotem uzgodnień podczas roboczego spotkania (w dniu 12 sierpnia br.) pomiędzy MRiRW a ARiMR poświęconego omówieniu najbardziej istotnych kwestii związanych z planowanym wdrożeniem działania „Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych” w ramach PROW 2014-2020.
79.	Art. 33	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Brak decyzji nie jest dobrym rozwiązaniem, a okres na odwołanie jest zdecydowanie zbyt krótki, rolnicy często zajęci pracą przez 14 dni nie sprawdzają stanu swego konta.	**Uwaga nieuwzględniona.** Analogiczny przepis obowiązuje w obecnej ustawie o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Również w obecnie projektowanej nowej ustawie o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego także znajduje się propozycja takiego przepisu. Zgodnie z art. 11 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. *uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu*

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
				Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności pojedynczy wniosek o przyznanie obejmuje co najmniej wniosek o płatności bezpośrednie, o którym mowa w art. 72 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, w odniesieniu do systemu płatności podstawowej lub systemu jednolitej płatności obszarowej i innych systemów pomocy obszarowej. Działanie, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 8 przedmiotowego projektu ustawy, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz działania, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 10–12 przedmiotowego projektu ustawy, stanowią płatności o charakterze pomocy obszarowej, o której mowa w ww. przepisie rozporządzenia nr 640/2014. Mając na uwadze powyższe postepowania w sprawie przyznania pomocy w ramach ww. działań i w ramach systemów płatności bezpośrednich powinny być określone w sposób jednolity. Należy przy tym zwrócić uwagę iż nawet z treści projektowanej ustawy wynika, że sprawy o przyznanie pomocy, w ramach ww. działań, temu samemu podmiotowi za ten sam rok mogą być rozstrzygnięte w jednej decyzji administracyjnej, a gdy podmiot ten ubiega się również o przyznanie płatności, o których mowa w art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1307/2013", decyzja ta może obejmować również rozstrzygnięcia w sprawach tych płatności.
80.	Art. 34 ust. 3 pkt 1	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	W art. 34 ust. 3 pkt 1 projektu ustawy aktualizacji wymaga publikator ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Proponowane brzmienie: „1) sporządza się (…) na podstawie art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114);".	**Uwaga uwzględniona.**
81.	Art.35 ust.3	UM Woj. Małopolskiego	Obecne brzmienie przepisu w projekcie ustawy to: „3. W przypadku operacji realizowanych w ramach działania, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 7, właściwość miejscową organu ustala się według miejsca realizacji operacji" Pojawia się wątpliwość jaka jest właściwość miejscowa organu dla	**Wyjaśnienie.** Zgodnie z treścią ust. 2 tego samego artykułu wyraźnie zostało określone, że do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy na podstawie umowy prowadzonych przez agencję płatniczą i podmioty wdrażające nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem m.in.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			pozostałych operacji, o których mowa w: - art.5 ust.1 pkt 4 lit. c /scalanie gruntów/ - art.5 ust.1 pkt 14 /LEADER/ (w ramach działań/poddziałań wdrażanych przez samorządy województw);	przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów.
82.	Art. 36 ust. 2	UM Woj. Łódzkiego	W art. 36 ust. 2 projektu przewidziano, iż na informację o odmowie przyznania pomocy przysługuje skarga do sądu administracyjnego. Nie wskazano jednak, na jakich zasadach i z jakich środków finansowych zostanie wypłacona pomoc, gdy na skutek takiej skargi pomoc zostanie ostatecznie przyznaną. Wydaje się, że konieczne jest uregulowanie w ustawie expressis verbis, że pomoc jest wówczas wypłacana ze środków pozostałych w ramach limitów, o których mowa w art. 15-17 projektu. Nadto konieczna jest regulacja dotycząca przypadku, gdy limity te zostaną wykorzystane przed ostatecznym rozstrzygnięciem w przedmiocie przyznania pomocy. Ustawa powinna wyraźnie wskazywać, że w takim przypadku pomoc jest wypłacana ze środków Skarbu Państwa.	**Uwaga nieuwzględniona.** W przypadku gdy podmiot wdrażający popełnił błąd polegający na odmowie przyznania pomocy beneficjentowi, któremu ta pomoc powinna zostać przyznana, co wynika z postanowienia sądu, oczywistym jest, że pomoc tę przyznaje się ze środków programu, jeśli tylko są one dostępne. W związku z powyższym nie ma potrzeby zamieszczania w projektowanej ustawie regulacji w tym zakresie. Należy podkreślić, że podmioty, którym zostały delegowane zadania dotyczące wdrażania PROW 2014-2020 powinny wykonywać swoje zadania zgodnie z przepisami prawa i ponosić odpowiedzialność za popełnione przez siebie błędy. Takie samo rozwiązanie funkcjonuje w PROW 2007-2013. Również w odniesieniu do programów, o których mowa w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, założono, ze instytucja, która dopuściła się uchybień jest obowiązana do zapewnienia środków na wypłatę równowartości dofinansowania należnego beneficjentowi (…). Jednocześnie np. ustawa z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w art. 2 ust. 3 stanowi, że Agencja nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa, a Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania Agencji. Brak jest uzasadnienia dla przyjęcia założenia o ponoszeniu odpowiedzialności przez Skarb Państwa za błędy popełnione przez podmiot wdrażający.
83.	Art. 36 ust. 2	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Dodanie/zmiana zapisów. Doprecyzowanie zapisów w ramach działań art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2 w związku art. 179-182 ustawy Pzp.	**Uwaga nieuwzględniona.** Prowadzone są jeszcze konsultacje z Komisją Europejską dotyczące systemu wdrażania przedmiotowych działań. Obecnie MRiRW oczekuje na odpowiedź Komisji Europejskiej na pismo z 24 października br., która będzie ostatecznie przesądzała o trybie wyboru beneficjentów tych działań. Stanowisko w sprawie uwzględnienia przedmiotowej uwagi jest uzależnione od odpowiedzi KE.
84.	Art. 37 ust. 1	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Uszczegółowienie zapisów. Zapisy umowy przyznania pomocy będą opierały się na przepisach aktów prawnych. Oznacza to, że w przypadku celów operacji oraz wskaźników, które nie zostały określone w Projekcie PROW 2014-2020, należy określić je na poziomie legislacji krajowej (np. rozporządzeń). Proponowane brzmienie: **Art. 37. ust. 1.** Umowa o przyznanie pomocy **określa prawa i**	**Uwaga nieuwzględniona.** Nie ma potrzeby określania w projektowanej ustawie wszystkich elementów, jakie powinny znaleźć się na poziomie regulacji umowy po przyznanie pomocy. Art. 37 ust. 1 określa „w szczególności" elementy ww. umowy. Otwarty katalog tych elementów pozwala na uwzględnienie w umowie również tych elementów, które nie zostały wymienione w tym katalogu.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			obowiązki Stron związane z realizacją operacji, w szczególności: **1)** oznaczenie przedmiotu i stron umowy, **podstawę udzielenia pomocy;** 2) określenie warunków, terminu i miejsca realizacji operacji; 3) określenie celu operacji oraz wskaźników **i terminów** jego osiągnięcia; 3a) **minister do spraw rozwoju wsi w drodze rozporządzenia, określi cele operacji możliwe do wyboru w ramach działania oraz wskaźniki osiągnięcia tych celów w odniesieniu do każdego z działań wymienionych w art. 5 ust. 1** 4) określenie wysokości pomocy; 5) określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy; 6) zobowiązanie do poddania się kontroli przez instytucję zarządzającą, agencję płatniczą, właściwy podmiot wdrażający, właściwą instytucję pośredniczącą, jednostkę certyfikującą, przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz innych instytucji uprawnionych do przeprowadzenia kontroli na podstawie odrębnych przepisów; 7) określenie warunków **zmiany,** rozwiązania **i wypowiedzenia** umowy; 8) określenie warunków, wysokości i form stosowanych kar administracyjnych wynikających z przepisów Unii Europejskiej, o których mowa w art. 1 pkt 1; 9) określenie warunków i sposobu zwrotu środków finansowych z tytułu pomocy, w przypadku gdy pomoc jest wypłacona nienależnie lub w nadmiernej wysokości **lub gdy nastąpiło naruszenie warunków umowy**; 10) **formy zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań i utrzymania operacji przez beneficjenta.**	
85.	Art. 37 ust. 1 pkt 6	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Dodanie w proponowanym brzmieniu odniesienia do audytu w zakresie zobowiązań umownych beneficjenta. W świetle obecnie obowiązujących uregulowań umownych, jak również praktyki wynikającej z dotychczas prowadzonych audytów, zasadnym jest doprecyzowanie zapisu w zakresie zobowiązania beneficjentów do umożliwienia przeprowadzenia czynności audytowych związanych z realizacją operacji i wykonywaniem obowiązków po jej zakończeniu.	**Uwaga nieuwzględniona.** Nie ma potrzeby określania w projektowanej ustawie wszystkich elementów, jakie powinny znaleźć się na poziomie regulacji umowy po przyznanie pomocy. Art. 37 ust. 1 określa „w szczególności" elementy ww. umowy. Otwarty katalog tych elementów pozwala na uwzględnienie w umowie również tych elementów, które nie zostały wymienione w tym katalogu.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			Proponowane brzmienie: **„Art. 37.** 1. Umowa o przyznanie pomocy zawiera w szczególności: (…) 6) zobowiązanie do poddania się **audytowi i** kontroli przez instytucję zarządzającą, agencję płatniczą, właściwy podmiot wdrażający, właściwą instytucję pośredniczącą, jednostkę certyfikującą, przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz innych instytucji uprawnionych do przeprowadzenia **audytów i** kontroli na podstawie odrębnych przepisów;”.	
86.	Art. 38	UM Woj. Łódzkiego	W art. 38 projektu warto umieścić zapis dotyczący tego, czy i ewentualnie jakie będą skutki prawne nie zawarcia umowy na formularzu, o którym mowa w tym przepisie oraz jakie będą skutki umieszczenia w umowie zapisów niezgodnych z tym formularzem.	**Uwaga nieuwzględniona.** Projektowana ustawa już zawiera regulacje dotyczące skutków zawarcia umowy na formularzu innym niż wymagany oraz zawarcie w niej niedopuszczalnych postanowień. Zgodnie z art. 37 ust. 2 projektowanej ustawy umowa jest nieważna w przypadkach określonych w Kodeksie cywilnym lub w przypadku, gdy sprzeciwia się przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz przepisom wydanym na podstawie art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy.
87.	Art. 38 ust. 1 pkt 1	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Proponujemy dodanie treści „i pomocy technicznej”. Ponieważ w art. 44 uregulowano kto jest autorem formularzy wniosków dla pomocy technicznej, zasadne jest, aby również doprecyzować przepisy w stosunku do formularza umowy. Proponowane brzmienie: „1) agencję płatniczą - w przypadku działań o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4 lit a i b, pkt 5 oraz 6 lit. d **i pomocy technicznej**.”.	**Uwaga nieuwzględniona.** Zgodnie z art. 42 ust. 2 projektowanej ustawy, do przyznawania i wypłaty pomocy technicznej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące przyznawania i wypłaty pomocy na podstawie umowy, z wyjątkiem art. 39. Zatem art. 38 stosuje się odpowiednio do pomocy technicznej.
88.	Rozdział 4	UM Woj. Łódzkiego	Rozdział 4 projektu zawiera regulacje dotyczące wypłaty pomocy. Poza art. 39 mają one charakter formalny. Właściwym byłoby wskazanie w przepisie o randze ustawowej materialnych przesłanek do wypłaty pomocy (wspólnych) dla działań, w których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy.	**Uwaga nieuwzględniona.** Zgodnie z przepisami art. 48 ust. 1 pkt 1 projektowanej ustawy szczegółowe warunki i tryb wypłaty pomocy, w tym szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać umowa o przyznanie pomocy – w przypadku działań poddziałań, w ramach których pomoc jest przyznawana na podstawię umowy, określone zostaną w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Ponadto projektowany art. 37 ust. 1 pkt 5 stanowi, że umowa o przyznanie pomocy zawiera w szczególności określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy. Określenie w projektowanej ustawie przesłanek do wypłaty pomocy uczyniłoby zbędnym zawieranie z beneficjentem umowy o przyznanie pomocy.
89.	Art. 39 ust. 1	UM Woj. Łódzkiego	Art. 39 ust. 1 mówi, że wydatki poniesione przez beneficjenta przed zawarciem umowy o przyznanie pomocy nie są wydatkami kwalifikowalnymi i nie podlegają refundacji. Propozycja: uzupełnienie zapisu o dopuszczenie możliwości refundacji kosztów poniesionych przed zawarciem umowy po złożeniu wniosku o przyznanie pomocy.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
90.	Art.39 ust.1	UM Woj.	Obecne brzmienie projektu przepisu to:	**Uwaga nieaktualna.**

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
		Małopolskiego	„Art.39. 1. Wydatki poniesione przez beneficjenta przed zawarciem umowy o przyznanie pomocy nie są wydatkami kwalifikowalnymi i nie podlegają refundacji.” Proponuje się zmianę brzmienia przepisu na: „Art.39. 1. Wydatki poniesione przez beneficjenta przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy nie są wydatkami kwalifikowalnymi i nie podlegają refundacji.” Brak jest uzasadnienia dla tak restrykcyjnego podejścia. Ponadto proponowane rozwiązanie może mieć korzystny wpływ na tempo wdrażania programu, bowiem część wnioskodawców może podjąć się realizacji zadań na własne ryzyko jeszcze przed zawarciem umowy o przyznanie pomocy, przez co wcześniej uzyskany zostanie efekt rzeczowy oraz możliwe będzie wcześniejsze uruchomienie płatności ze środków unijnych. Powyższe ma odzwierciedlenie w zapisach art. 60 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 *„z wyjątkiem kosztów ogólnych określonych w art. 45 ust. 2 lit. c) w przypadku operacji inwestycyjnych w ramach działań objętych zakresem art. 42 TFUE, za wydatki kwalifikowalne uważa się tylko wydatki poniesione po przedłożeniu wniosku właściwemu organowi”.*	W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
91.	Art. 39 ust. 1	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Niepokój u przyszłych Wnioskodawców może wywołać zapis art. 39 projektu ustawy, w którym ustawodawca jednoznacznie wskazał, że wydatki poniesione przez beneficjenta przed zawarciem umowy o przyznanie pomocy nie są wydatkami kwalifikowanymi i nie podlegają refundacji. W praktyce oznacza to, stan zawieszenia realizacji planów inwestycyjnych wnioskodawców do czasu zakończenia przez instytucję pośredniczącą obsługi sprawy, trwający obecnie w niektórych sprawach nawet ponad rok. Powyższa regulacja może w przyszłości spowodować niezadowolenie wśród Wnioskodawców, ale to będzie uzależnione od okresu jaki Agencja będzie potrzebowała na obsługę procedowanych spraw. Obecnie z chwilą złożenia wniosku dokonane wydatki są kwalifikowalne w przypadku podpisania umowy. Dlatego też, należy wprowadzić taką możliwość ze względu również, że czas od złożenia do rozpatrzenia wniosku jest bardzo długi.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
92.	Art. 39 ust. 1	Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego	Proponuje się zmianę przepisu. Zamiast aktualnego brzmienia: „wydatki poniesione przez beneficjenta przed zawarciem umowy o przyznanie pomocy nie są wydatkami kwalifikowalnymi i nie podlegają refundacji" wprowadzić przepis w brzmieniu: „wydatki poniesione przez beneficjenta przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy nie są wydatkami kwalifikowalnymi i nie podlegają refundacji". Zbyt późne kwalifikowanie wydatków utrudnia płynną realizację zadań i może skutkować problemami z wykorzystaniem środków, zwłaszcza pod koniec perspektywy finansowej.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
93.	Art. 39 ust. 1	UM Woj. Podkarpackiego	Proponuje się zmianę przepisu . Zamiast aktualnego brzmienia: „wydatki poniesione przez beneficjenta przed zawarciem umowy o przyznanie pomocy nie są wydatkami kwalifikowalnymi i nie podlegają refundacji" wprowadzić przepis w brzmieniu **„wydatki poniesione przez beneficjenta przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy nie są wydatkami kwalifikowalnymi i nie podlegają refundacji"** oraz dodanie **ust. 3. Wydatki poniesione przez beneficjenta po złożeniu WOPP, a przed podpisaniem umowy o dofinansowanie uznaje się za kwalifikowalne w momencie podpisania tej umowy"**. Zbyt późne kwalifikowanie wydatków utrudnia płynną realizację zadań i może skutkować problemami z wykorzystaniem środków, zwłaszcza pod koniec perspektywy finansowej.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
94.	Art. 39 ust. 1	UM Woj. Lubuskiego	Wniosek o wprowadzenie zmiany art. 39 ust. 1: „Wydatki poniesione przez beneficjenta przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy nie są wydatkami kwalifikowalnymi i nie podlegają refundacji. W przypadku przyznania pomocy do kosztów kwalifikowalnych zalicza się również koszty kwalifikowalne poniesione przez wnioskodawcą przed dniem zawarcia umowy.".	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
95.	Art. 39 ust. 1	UM Woj. Pomorskiego	Proponuje się zmianę zapisu w sposób wskazujący kwalifikowalność wydatków od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Uzasadnienie: Proponowany zapis jest zbyt restrykcyjny i może znacznie opóźnić faktyczną absorpcję środków.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
96.	Art. 39 ust. 1	UM Woj. Śląskiego	Zgodnie z art. 39 ust. 1 projektu ustawy wydatki poniesione przez Beneficjenta przed zawarciem umowy o przyznanie pomocy nie są wydatkami kwalifikowalnymi i nie podlegają refundacji. Przepis w tej formie spowoduje znaczne opóźnienia w realizacji operacji. Wnioskodawcy niejednokrotnie składając wniosek rozpoczynają realizacje operacji, nie czekając na podpisanie	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			umowy. Proponujemy aby zapisać, że koszty mogą być ponoszone po złożeniu wniosku o przyznanie pomocy - z zastrzeżeniem, że w przypadku gdy nie dojdzie do podpisania umowy to nie mogą żądać zwrotu poniesionych kosztów.	
97.	Art. 39 ust. 1	UM Woj. Podlaskiego	**Art. 39 ust. 1 „** *Wydatki poniesione przez beneficjenta przed zawarciem umowy o przyznanie pomocy nie są wydatkami kwalifikowalnymi i nie podlegają refundacji.,,* Zdaniem samorządu kwalifikowalność kosztów powinna być co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy- tak jak to miało miejsce w PRO W na lata 2007-2013. Nie ma uzasadnienia zapis, że kwalifikowalność powinna być od dnia podpisania umowy spowodowałoby to tylko wydłużenie czasu realizacji inwestycji	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
98.	Art. 39	Związek Stowarzyszeń Pomorska Sieć LEADER	Termin kwalifikowalności kosztów powinien zaczynać bieg znacznie wcześniej, tj. koszty poniesione w całym okresie objętym programem powinny być kwalifikowalne, a w szczególności koszty poniesione po złożeniu wniosku o dofinansowanie powinny być traktowane jako kwalifikowalne.	**Uwaga nieaktualna.** W projektowanej ustawie brak jest obecnie przywołanej treści przepisu.
99.	Art. 40 ust. 4	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Proponuje się zmianę spójnika „i" na „lub", aby w przypadku zalesianie gruntów innych niż rolne, w przypadku sukcesji naturalnej 100%, nie przyznawać pomocy z tytułu kosztów założenia, o których mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013. W przypadku gdy sukcesja naturalna pokrywa 100% powierzchni, nie jest planowane dolesienie sztuczne. W tych przypadkach przyznawanie premii tytułem zwrotu kosztów założenia uprawy leśnej, nie jest zasadne. Proponowane brzmienie: „W przypadku działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 8: 1. wniosek o przyznanie pomocy jest jednocześnie wnioskiem o płatność z tytułu kosztów założenia, o których mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013**, lub** pierwszej rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, a pomoc z tych tytułów jest wypłacana w wysokości ustalonej w decyzji administracyjnej o przyznaniu pomocy;".	**Uwaga częściowo uwzględniona.** Proponowany przepis uległ następującym zmianom: Art. 40 ust. 4 pk 1 **wniosek o przyznanie pomocy powinien dotyczyć tylko kosztów założenia** zaś w pkt 2 wniosek o płatność **powinien dotyczyć wszystkich premii** o których mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013. Proponuje się następująca treść art. 40 ust. 4 pkt 1i 2 4. W przypadku działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 8: 1) wniosek o przyznanie pomocy jest jedynie wnioskiem z tytułu kosztów założenia, o których mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, a pomoc jest wypłacana w wysokości ustalonej w decyzji administracyjnej o przyznaniu pomocy; 2) roczne premie, o których mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, są wypłacane na wniosek o płatność w wysokości ustalonej w decyzji administracyjnej o wypłacie tej premii.
100.	Art. 40 ust. 5	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Proponuje się, aby w sprawach o wypłatę pomocy w ramach działania Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych, stosować przepisy KPA dotyczące właściwości miejscowej. Zaproponowane przez ARiMR rozwiązanie jest korzystniejsze dla beneficjenta. W przypadku zmiany miejsca zamieszkania lub siedziby wnioskodawcy, na podstawie zaproponowanego przez MRiRW przepisu, beneficjent będzie zmuszony do składania	**Uwaga uwzględniona z drobną modyfikacją:** „5. Właściwym w sprawach o wypłatę rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, jest kierownik biura powiatowego Agencji. Do postępowania w tych sprawach stosuje się odpowiednio przepisy art. 28–34.".

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			wniosków o wypłatę oraz stawiania się na wezwanie kierownika BP, w miejscu oddalonym od obecnego miejsca zamieszkania lub siedziby wnioskodawcy. Dodatkowym argumentem jest fakt, że zobowiązanie zalesieniowe jest wieloletnie i często występuje przeniesienie płatności na innego rolnika. Proponowane brzmienie: „Właściwym w sprawach o wypłatę kolejnej rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, jest kierownik biura powiatowego Agencji. Do postępowania w tych sprawach stosuje się odpowiednio przepisy art. 28–34.”.	
101.	Art. 42 ust.2	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Proponujemy dodanie treści „i art. 22 ust. 1”. Analogicznie jak w innych przepisach przedmiotowego projektu ustawy należy wykluczyć pomoc techniczną z obowiązku stosowania art. 22 ust. 1 ze względu na ciągły nabór wniosków i planowaną w Programie możliwość składania wielu wniosków przez jednego beneficjenta. Proponowane brzmienie: „2. Do przyznawania i wypłaty pomocy technicznej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące przyznawania i wypłaty pomocy na podstawie umowy, z wyjątkiem art. 39 i art. 22 ust. 1.”.	**Uwaga nieaktualna** Obecnie w projektowanej ustawie brak jest przepisów których dotyczy przedmiotowa uwaga.
102.	Art. 44 ust. 2	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Proponuje się zmienić treść przepisu w taki sposób, aby odrębnie ująć kwestię opracowania formularza wniosku o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 8. Zaproponowana zmiana wynika z wstępnie przyjętych ustaleń z MRiRW, w ramach których termin złożenia wniosku o przyznanie pomocy uzgodniony został na okres między 1 maja lub 1 czerwca, a 1 lipca. Termin ten daje możliwość dokonania zalesienia przez beneficjentów w dwóch okresach – jesienią (roku złożenia wniosku) i wiosną (następnego roku), oraz umożliwia wypłacenie wszystkich premii w roku n+1. Proponowane brzmienie: „Na potrzeby ubiegania się o przyznanie oraz o wypłatę pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 10–12 oraz o wypłatę pierwszej rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, agencja płatnicza opracowuje jeden formularz umożliwiający złożenie także wniosku o przyznanie płatności, o których mowa w art. 1 lit. a rozporządzenia nr 1307/2013.”	**Uwaga uwzględniona (z drobną poprawką).** Zakres uwagi był przedmiotem uzgodnień podczas roboczego spotkania (w dniu 12 sierpnia br.) pomiędzy MRiRW a ARiMR poświęconego omówieniu najbardziej istotnych kwestii związanych z planowanym wdrożeniem działania „Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych” w ramach PROW 2014-2020. Nowe brzmienie: Na potrzeby ubiegania się o przyznanie oraz o wypłatę pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 10–12 oraz o wypłatę j rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, agencja płatnicza opracowuje jeden formularz umożliwiający złożenie także wniosku o przyznanie płatności, o których mowa w art. 1 lit. a rozporządzenia nr 1307/2013.”
103.	Art. 44 ust. 5	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji	Poprawienie błędnego odesłania. W art. 44 ust. 5 projektu ustawy wpisano, iż do złożenia wniosków, o których mowa w ust. 1, za pomocą formularza, o którym mowa w	**Uwaga uwzględniona.**

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
		Rolnictwa	ust. 3, nie jest wymagany bezpieczny podpis elektroniczny. Zwracamy uwagę, iż informacja o możliwości składania wniosków za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej agencji płatniczej, podmiotu wdrażającego albo LGD zamieszczona została w ust. 4 ww. art. 44. Natomiast w ust. 3 tego artykułu zawarto informację, o tym, że formularze wniosków oraz ich zmiany wymagają akceptacji instytucji zarządzającej. Proponowane brzmienie: „5. Do złożenia wniosków, o których mowa w ust. 1, za pomocą formularza, o którym mowa w ust. 4, nie jest wymagany bezpieczny podpis elektroniczny.”.	
104.	Art. 46 ust. 1	UM Woj. Łódzkiego	W art. 46 ust. 1 projektu zdefiniowania wymaga sformułowanie „nadmiernie pobrana pomoc”. Wydaje się, ze właściwym byłoby zdefiniowanie jej jako pomoc wypłacona w wysokości wyższej niż wynikało to z przepisów wymienionych w art. 1 pkt 1 projektu, ustawy, rozporządzeń wydanych na podstawie art. 48 ust. 1 projektu, umowy lub decyzji przyznającej pomoc.	**Uwaga nieaktualna.** **Przepisy** art. 63 **rozporządzenia** Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 **precyzują pojęcie nienależnych płatności**, w których mieszczą się również środki wykorzystanie niezgodnie z przeznaczeniem oraz pobrane nadmiernie. W związku z powyższym odstąpiono od powielania definicji nienależnych płatności w przepisach krajowych.
105.	Art. 46 ust. 3 pkt 1 i 4	Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego	Proponuje się doprecyzowanie zapisów (wydają się być nieostre i niezrozumiałe).	**Uwaga nieaktualna.** Przepisy art. 63 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 precyzują pojęcie nienależnych płatności, w których mieszczą się również środki wykorzystanie niezgodnie z przeznaczeniem oraz pobrane nadmiernie. W związku z powyższym odstąpiono od powielania definicji nienależnych płatności w przepisach krajowych.
106.	Art. 46 ust. 3 pkt 1 i 4	UM Woj. Podkarpackiego	Proponuje się doprecyzowanie zapisów – uzależnienie pomocy pobranej nienależnie od niewykonywania postanowień umowy o dofinansowanie. Proponowane w projekcie ustawy zapisy wydają się być nieostre i niezrozumiałe.	**Uwaga nieaktualna.** Przepisy art. 63 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 precyzują pojęcie nienależnych płatności, w których mieszczą się również środki wykorzystanie niezgodnie z przeznaczeniem oraz pobrane nadmiernie. W związku z powyższym odstąpiono od powielania definicji nienależnych płatności w przepisach krajowych.
107.	Art. 47	Agencja Restrukturyzacji i	Proponuje się uzupełnienie tego przepisu o uregulowanie przypadków niestosowania zmniejszeń w odniesieniu do drobnych	**Uwaga uwzględniona poprzez usunięcie art. 47 i dodanie pkt 4 w art. 52.**

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
		Modernizacji Rolnictwa	niezgodności analogicznie do roboczych założeń projektu ustawy o płatnościach bezpośrednich. Dodatkowo, przepis wymaga doprecyzowania pod kątem prawidłowości odesłania do przepisów rozporządzenia 1306/2013. Zaproponowana zmiana wynika z konieczności uregulowania przypadków drobnej niezgodności w przepisach prawa krajowego. Ponadto, uwaga zawiera poprawkę o charakterze redakcyjnym w zakresie odesłania do art. 91, a nie do art. 99 rozporządzenia 1306/2013. Proponowane brzmienie: „1. Kar administracyjnych, o których mowa w art. 91 rozporządzenia 1306/2013 nie stosuje się: - jeżeli wynosi ona nie więcej niż równowartość w złotych kwoty 100 euro; w przypadku stwierdzenia drobnej niezgodności, o której mowa w art. 99 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia 1306/2013.”.	
108.	Art. 48 ust. 1 pkt 1	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	W art. 48 ust. 1 pkt 1 projektu ustawy wpisano, że minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia szczegółowe warunki lub tryb przyznawania, wypłaty lub zwracania pomocy w ramach poszczególnych działań oraz poddziałań objętych programem, a także przestrzenny zasięg wdrażania tych działań oraz poddziałań, w szczególności (…). W celu ujednolicenia terminologii w tym zakresie w treści projektu ustawy proponujemy wyrazy: „warunki lub tryb przyznawania” zastąpić wyrazami: „warunki i tryb przyznawania”. Proponowane brzmienie: „1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty lub zwracania pomocy w ramach poszczególnych działań oraz poddziałań objętych programem, a także przestrzenny zasięg wdrażania tych działań oraz poddziałań, w szczególności (…)”.	**Uwaga nieuwzględniona.** W art. 48 ust. 1 pkt 1 projektu ustawy celowo użyto sformułowania „warunki lub tryb przyznawania” w celu zapewnienia elastyczności w podejściu do formułowania przepisów rozporządzeń wykonawczych, które mogą określać albo warunki przyznawania pomocy, albo tryb przyznawania pomocy, albo i warunki i tryb przyznawania pomocy.
109.	Art.48 ust.1 pkt 1 lit. c	UM Woj. Małopolskiego	Przepis wskazuje, że minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia: „c) kryteria wyboru operacji – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 1-9, 13 oraz 14 lit.c,” Należałoby dodać zapis, że w przypadku działań wdrażanych przez samorządy województw, będę one partycypowały w opracowaniu kryteriów oraz będą miały możliwość samodzielnego określenia części z kryteriów o charakterze regionalnym (wpisujących się w strategię rozwoju województwa), które stanowiłyby do 50% wartości punktowej (istnieje konieczność uwzględnienia specyfiki regionalnej i spójności z realizowaną strategią województwa).	**Uwaga nieuwzględniona.** Zgodnie z przepisami art. 49 rozporządzenia 1305/2013, kryteria wyboru operacji określa instytucja zarządzająca po konsultacji z komitetem monitorującym. Natomiast zgodnie z art. 34 ust. 3 lit. d rozporządzenia 1303/2013, w przypadku rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność określanie kryteriów wyboru operacji należy do zadań lokalnej grupy działania. W związku z powyższym przypisanie samorządom województw zadania polegającego na określaniu kryteriów wyboru operacji byłoby niezgodne z przepisami UE. Samorządy województw będą jednak miały swój udział w procesie określania kryteriów wyboru operacji, poprzez udział swojego reprezentanta w składzie komitetu monitorującego oraz w procesie konsultacji

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
				opiniowania projektowanych przepisów rozporządzeń dla poszczególnych działań i poddziałań PROW 2014-2020.
110.	Art. 48 ust. 1 pkt 1 lit e	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Uwaga redakcyjna (literówka). W art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. e projektu ustawy wyrazy: „w których następca prawny podmiotu ubiegającego się o przyznania pomocy" zastąpić proponujemy wyrazami: „w których następca prawny podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy".	**Uwaga uwzględniona.**
111.	Art. 48 ust. 1 pkt 1 lit. e i f	UM Woj. Małopolskiego	Należy zwrócić uwagę, aby w rozporządzeniu będącym delegacją na podstawie art. 48 ust. 1 niniejszego projektu ustawy, w odniesieniu do pkt 1 lit. e) i f) dokładnie określić zasady uznawania następstwa prawnego w wyniku śmierci wnioskującego o przyznanie pomocy lub beneficjenta pomocy. Czy jako następcę prawnego rozumie się spadkobiercę ustalonego przez sąd w postępowaniu spadkowym na podstawie dziedziczenia ustawowego bądź testamentu? Jednak często zdarza się, że postępowania spadkowe trwają bardzo długo – nawet kilka lat, zwłaszcza w zakresie nieruchomości i gospodarstw rolnych. Z kolei projekt niniejszej ustawy wskazuje termin 2 lat na wygaśnięcie decyzji administracyjnej o przyznaniu pomocy, w przypadku gdy kwota płatności z tytułu pomocy nie może zostać przekazana na rachunek bankowy beneficjenta z przyczyn niezależnych od Agencji (art. 41). W związku z powyższym proponuje się określenie w przedmiotowym rozporządzeniu także sytuacji, gdy postępowanie spadkowe jest w toku, tak aby cele programu i przyznawanej pomocy mogły być zrealizowane.	**Uwaga nie dotyczy przepisów projektowanej ustawy.** Uwaga dotyczy przepisów rozporządzeń wykonawczych do ustawy. Delegacja do wydania tych rozporządzeń dla poszczególnych działań i poddziałań nie stoi na przeszkodzie do określania w nich zasad uznawania następstwa prawnego.
112.	Art. 48 ust. 2 pkt 1 Art. 50 ust. 5 pkt 1	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Doprecyzowanie zapisu w zakresie wskazanego aktu prawnego. W treści art. 48 w ust. 2 w pkt 1 wpisano m.in., iż minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi sposób dokonywania oceny wagi stwierdzonej niezgodności, o której mowa w art. 72 ust. 1 lit c rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr…./….z dnia …. r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L …. z ., str. .), w przypadku niezgodności w zakresie minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin. Proponujemy uzupełnić wykropkowane miejsca podając numer i datę aktu prawnego oraz jego publikator. Ponadto, z racji tego, że ww. akt unijny przywołany został w art. 48 ust. 2 pkt 1 po raz pierwszy wskazane byłoby wprowadzenie definicji (skrótu) ww. aktu i posługiwanie się nim w treści projektu	**Uwaga uwzględniona.**

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			ustawy, w tym w art. 50 ust. 5 pkt 1. Proponowane brzmienie: „1) sposób dokonywania oceny wagi stwierdzonej niezgodności, o której mowa w art. 72 ust. 1 lit c rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 69), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 809/2014", w przypadku niezgodności w zakresie minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin;".	
113.	Art. 48 ust. 5	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Proponuje się dodać ust. 5. Pomoc i pomoc techniczna wypłacone beneficjentowi, który nie wykonał w całości lub w części operacji lub obowiązków związanych z jej wykonaniem lub zobowiązań związanych z przyznaniem pomocy i pomocy technicznej, nie podlegają zwrotowi w przypadku wystąpienia co najmniej jednej z kategorii siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, określonych w art. rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz.Urz.UE L 347 str. 549 z 20.12.2013). Proponuje się wprowadzenie delegacji do określenia w drodze rozporządzenia innych kategorii siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności, analogicznie do art. 29 ust. 2 pkt 1 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 7 marca 2007 r. Proponowane brzmienie: „5. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić inne niż wymienione w przepisach Unii Europejskiej, o których mowa w art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013., kategorie siły wyższej lub wyjątkowe okoliczności, w przypadku wystąpienia których nie jest wymagany zwrot pomocy lub pomocy technicznej;".	**Uwaga nieuwzględniona.** Brak podstaw do określenia przedmiotowej delegacji w projektowanej ustawie. Bowiem ani rozporządzenie 1305 /2013 ani też 1306/2013 nie zawierają delegacji dla państwa członkowskiego do określenia przypadków siły wyższej. Co więcej, zgodnie z motywem 5 rozp. 1306/2013, „w celu zapewnienia spójności między praktykami państw członkowskich oraz zharmonizowanego stosowania przez państwa członkowskie klauzuli dotyczącej siły wyższej, niniejsze rozporządzenie powinno przewidywać, w stosownych przypadkach, wyłączenia w przypadkach siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, a także niewyczerpujący wykaz możliwych przypadków wystąpienia siły wyższej i nadzwyczajnych okoliczności, które powinny być uznawane przez właściwe organy krajowe. Organy te powinny podejmować decyzje dotyczące siły wyższej i nadzwyczajnych okoliczności indywidualnie dla każdego przypadku, na podstawie odpowiednich dowodów oraz stosując pojęcie siły wyższej w świetle prawa Unii dotyczącego rolnictwa, w tym orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości.
114.	Art. 49 ust. 1	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Należy dodać możliwość przeprowadzenia kontroli przez instytucję pośredniczącą i agencję płatniczą. W tabeli uwag przekazanej Agencji w dniu 02.09.2014 r. analogiczna uwaga została oznaczona przez MRiRW jako „uwzględniona". Zgodnie z Załącznikiem nr 1 do 907/2014 na Agencji Płatniczej – w przypadku delegowania jej zadań – ciąży odpowiedzialność za	**Uwaga uwzględniona** Możliwość, a nawet obowiązek, przeprowadzania kontroli u beneficjentów przez agencję płatniczą wynika wprost z przepisów rozporządzenia 1306/2013. Podstawę do przeprowadzania kontroli przez agencję płatniczą w podmiotach wdrażających, stanowić będzie z kolei umowa, o której mowa w art. 7 ust. 5. W związku z powyższym nieuzasadniona jest zmiana projektowanego art. 49 ust. 1.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			skuteczne zarządzanie funduszami, pozostaje ona w pełni odpowiedzialna za legalność i prawidłowość transakcji w tym ochronę interesów finansowych Unii.	
115.	Art. 50 ust. 1 oraz Art. 53 ust. 3	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Mając na względzie uniknięcie potencjalnych problemów interpretacyjnych związanych z prawidłowym stosowaniem terminologii w odniesieniu do PROW 2014-2020 proponujemy rozważenie prawidłowości używania pojęcia „wizytacja w miejscu". Termin „wizytacja w miejscu" jest zwyczajowo używanym terminem w odniesieniu do PROW 2007-2013, usankcjonowanym przepisami Rozporządzania Art. 24 ust 4 65/2011. Natomiast przepisy Art. 48 ust 5 Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności stanowią, iż Kontrole administracyjne dotyczące operacji inwestycyjnych obejmują przynajmniej **jedną wizytę** odnośnie do operacji będącej przedmiotem wsparcia lub miejsca inwestycji w celu weryfikacji jej realizacji. Nadmieniamy, iż różnica występuje jedynie w polskim tłumaczeniu dokumentów, w wersji angielskiej ww. przepisy brzmią identycznie i pada tam analogiczne sformułowanie „one visit" które zostało przetłumaczone jako **„wizytacja"** (65/2011) oraz **„wizyta"** (809/2014). Zagadnienie ma charakter czysto formalny.	**Uwaga uwzględniona.**
116.	art. 50 ust. 4 pkt 2-4	UM Woj. Śląskiego	Proponuje się zmianę przepisu jak poniżej (podkreślono wprowadzone zmiany): „2) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli lub wizytacji; 3) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli lub wizytacji, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kserokopii oraz zabezpieczania tych dokumentów; 4)sporządzania dokumentacji fotograficznej z przeprowadzanej kontroli lub wizytacji"	**Uwaga nieuwzględniona** Art. 50 (obecnie 46) projektowanej ustawy określa precyzyjnie o jakich czynnościach kontrolnych (w ramach których kontroli) mowa jest w przepisach ustawy. Wynika z niego, iż są to czynności kontrolne w ramach kontroli na miejscu kontroli, kontroli ex-post kontroli określonych w przepisach projektowanej ustawy lub wizyt, o których mowa w art. 48 ust. 5 ozporządzenia nr 809/2014 (zwanych w poprzedniej wersji ustawy wizytacjami w miejscu). Nie ma zatem potrzeby powtarzania w kolejnych przepisach ustawy o które czynności kontrolne chodzi.
117.	Art. 51	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Poprawienie błędnego odesłania. W treści art. 51 projektu ustawy wskazano, że agencja płatnicza może powierzyć przeprowadzanie kontroli na miejscu m.in. w ramach poddziałań, o których mowa w art. 5 ust. 4 lit. a oraz ust. 6 lit. a i b, innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi. Zwracamy uwagę, iż	**Uwaga uwzględniona.**

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			w treści art. 5 brak jest jednostki redakcyjnej w postaci ust. 4 i 6. Proponowane brzmienie: „Agencja płatnicza może powierzyć przeprowadzanie kontroli na miejscu (...) w ramach (…) poddziałań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4 lit. a oraz pkt 6 lit. a i b, innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi.”.	
118.	Art. 51	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Ze względu na zbliżoną specyfikę obsługi wymienionych poddziałań proponuje się rozszerzenie zapisu o poddziałanie, o którym mowa w art. **5 ust. 1 pkt 6 lit. c.** Uwaga ma na celu doprecyzowanie, że ARiMR może powierzyć przeprowadzenie kontroli na miejscu innym jednostkom organizacyjnym również dla poddziałania „pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (restrukturyzacja małych gospodarstw). Proponowane brzmienie: Agencja płatnicza może powierzyć przeprowadzenie kontroli na miejscu, o których mowa w przepisach rozporządzenia 1306/2013 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 12 oraz poddziałań, o których mowa w **art. 5 ust. 4 lit a oraz art. 5 ust. 1 pkt 6 lit a, b i c** innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi.	**Uwaga uwzględniona.**
119.	Art. 51	UM Woj. Śląskiego	Proponuje się zmianę przepisu poprzez dodanie działań i poddziałań wdrażanych przez Samorząd Województwa, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4 lit. c oraz działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 7 i 14 projektu ustawy. Uzasadnienie: Utworzone w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 struktury organizacyjne dysponują odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi. Zatrudnieni pracownicy posiadają wszelakie kwalifikacje i kompetencje do realizacji czynności kontrolnych na miejscu. Doświadczenie zdobyte w trakcie wdrażania programu PROW 2007-2013 umożliwią efektywne, rzetelne i prawidłowe wykonywanie powierzonych zadań.	**Uwaga uwzględniona.** Możliwość wykonywania kontroli na miejscu w ramach przedmiotowych działań przez pracowników samorządów województw została przewidziana w przepisach art. 7 projektowanej ustawy.
120.	Art. 51	UM Woj. Podlaskiego	Art. 51 odwołuje się do art. 5 ust. 4 lit. a i ust 6 lit. a i b. Art. 5 zgodnie z zapisami projektu ustawy kończy ust. 3. Wydaje się, że odniesienie powinno być do Art. 5 ust. 1 pkt 4 lit. a i pkt. 6 lit a i b.	**Uwaga uwzględniona.**
121.	Art. 52	Agencja Restrukturyzacji i	Dodanie pkt 4 w art.52 dotyczącego uwzględnienia w postępowaniach w sprawach dotyczących płatności, o których	**Uwaga uwzględniona.** Art. 52 (obecnie 48) został uzupełniony o pkt 4 w brzmieniu:

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
		Modernizacji Rolnictwa	mowa w art. 1 lit. a rozporządzenia 1307/2013 informacji o stwierdzeniu drobnej niegodności. Proponowana zmiana wynika z konieczności uwzględnienia w prowadzonym postępowaniu wszystkich informacji mogących mieć wpływ na przyznawaną płatność. Proponowane brzmienie pkt 4: „informacji o stwierdzeniu drobnej niegodności i wskazany termin jej usunięcia ujęte w raporcie z czynności kontrolnych są uwzględniane w postępowaniach w sprawach dotyczących płatności, o których mowa w art. 1 lit. a rozporządzenia 1307/2013.”.	„kary administracyjne z tytułu nieprzestrzegania wzajemnej zgodności stosuje się zgodnie z przepisami o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, z uwzględnieniem przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1.”
122.	Art. 53 pkt 3	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Proponuje się, aby w przepisach ustawy jednoznacznie przesądzić, iż tryb i warunki przeprowadzania kontroli na miejscu i wizytacji w miejscu zostaną uregulowane w przepisach rozporządzenia wykonawczego. Powyższe pozwoli na uniknięcie problemów prawnych w związku z przeprowadzaniem czynności kontrolnych w ramach PROW 2014-2020. Proponowane brzmienie: „Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, w drodze rozporządzenia: (…) określi szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania kontroli na miejscu, wizytacji lub kontroli o której mowa w art. 49 ust. 1”. W przypadku nieprzyjęcia przedmiotowej uwagi proponujemy aby w przepisach niniejszej Ustawy usankcjonować podstawowe warunki i tryb przeprowadzania czynności kontrolnych w tym określić termin na wnoszenie zastrzeżeń do ustaleń zawartych w raporcie. Termin ten dla działań o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 8 i pkt 10-12 powinien być tożsamy z terminem na wnoszenie zastrzeżeń określonym w projekcie *ustawy o płatnościach bezpośrednich oraz zmianie niektórych innych ustaw* z uwagi na deklaracje na wspólnym wniosku oraz kontrole kompleksowe.	**Uwaga nieuwzględniona.** Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności, zawiera przepisy odnoszące się zarówno do zapowiadania kontroli, terminu kontroli jak i sprawozdania z kontroli, w tym przepisy określające kiedy takie sprawozdanie ma być sporządzone i kiedy beneficjent ma prawo zgłosić do niego uwagi. W związku z powyższym nieuzasadnionym byłoby powtarzanie tych przepisów w projektowanej ustawie.
123.	Rozdział 7	Centrum Doradztwa Rolniczego	Rozdział 7. projektu ustawy „Doradzanie podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy oraz beneficjentom " - zawiera zapisy bezpośrednio dotyczące uprawnień doradców; potrzebne jest dołączenie w tym rozdziale również artykułu dotyczącego rodzajów usług doradczych oraz list uprawnionych ekspertów przyrodniczych, których udział - wg projektu PROW 2014-2020 będzie niezbędny w ramach obowiązkowego doradztwa dla działania „Program rolno-środowiskowo-klimatyczny"	**Uwaga nieuwzględniona.** Na podstawie ustawy będą funkcjonowały zarówno obecnie istniejące listy doradców, jak też będą tworzone nowe, zgodnie z zakresem usług. Nie jest też celem projektowanych przepisów ograniczanie dostępu do uprawnień tylko do osób już wpisanych na listę, a taki skutek miałoby dołączenie do ustawy listy ekspertów przyrodniczych. W związku z tym, dołączenie w tym rozdziale list uprawnionych ekspertów przyrodniczych lub rodzajów usług jest bezzasadne.
124.	Art. 54 ust. 2	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Przy takim zapisie mogą zostać poszkodowane osoby, które popełnią niewielkie przestępstwa niezwiązane z pracą zawodową i nie mające wpływu na jej wykonywanie. Należałoby tu raczej	**Uwaga nieuwzględniona.** MRiRW nie podziela stanowiska Krajowej Rady Izb Rolniczych. Kierując się potrzebą ochrony interesów rolników, którym będzie udzielana pomoc

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			doprecyzować jakie konkretnie rodzaje przestępstw umyślnych wykluczają wykonywanie zawodu doradcy rolniczego a nie od razu z góry przekreślać wszystkich, którzy zostaną skazani w rozumieniu tak zapisanego przepisu. Tym bardziej, że mówimy nie o prowadzeniu podmiotu doradczego a samej pracy w charakterze doradcy rolniczego.	doradcza, wprowadzono przepis, który uniemożliwia pracę, finansowaną ze środków publicznych, osobom skazanym prawomocnym wyrokiem. Zawód dorady rolniczego wymaga przestrzegania wysokich standardów moralnych i odpowiednich zasad zawodowych. Doradca rolniczy, świadczący usługi w ramach działania doradczego, objętych PROW 2014 – 2020, będzie miał dostęp do wszystkich dokumentów, związanych z danym gospodarstwem rolnym. Można stwierdzić, że taka osoba powinna być osobą zaufania publicznego. Jest to również realizacja przepisów UE, które wskazują na konieczność przestrzegania zasady poufności i wiarygodności w działalności doradczej. Należy zauważyć, że trudno używać argumentu „Przy takim zapisie mogą zostać poszkodowane osoby," ponieważ równocześnie należałoby stwierdzić, że sądy w Polsce wydają niesprawiedliwe wyroki i zajmują się błahymi sprawami.
125.	Art. 54 ust. 2. pkt 1. oraz art. 56 ust. 4	Centrum Doradztwa Rolniczego	Potrzebne dookreślenie sposobu dokumentowania niekaralności w ramach wpisywania na listę oraz trybu informowania Centrum informacji o przypadkach skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo oraz umyślne przestępstwo skarbowe doradców posiadających uprawnienia.	**Uwaga nieuwzględniona.** Szczegółowy wykaz dokumentów, niezbędnych do udziału w szkoleniach i wpisu na listę, będzie określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 57 przedmiotowego projektu.
126.	Art. 55 ust. 1 pkt 3	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Okres 14 dni jest zbyt krótki powinien wynosić przynajmniej 30 dni.	**Uwaga uwzględniona.**
127.	Art. 55 ust. 2	Centrum Doradztwa Rolniczego	Treść tego artykułu pozostaje w sprzeczności z art. 4 ust. 1. pkt 4 Ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2013 r. poz. 474), na mocy którego Centrum prowadzi nieodpłatnie szkolenia wyłącznie dla pracowników wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego. Zapis z projektu Ustawy o wspierania rozwoju obszarów wiejskich ... w obecnym kształcie odbiera dostęp do szkoleń - m.in. w zakresie metodyki i zadań doradztwa - innym grupom: studentom, bezrobotnym, prywatnym osobom i pracownikom prywatnych firm chcącym świadczyć usługi doradcze. Stąd wyraźna sprzeczność pomiędzy treścią pierwszego i drugiego punktu art. 55. Jednocześnie pragniemy zauważyć, że w przypadku szkoleń odpłatnych, realizowanych na podstawie art. 4 ust. 1. pkt 7. Ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego, koszty szkoleń realizowanych w różnych terminach nie zawsze mogą być identyczne, gdyż zależą od liczby uczestników, różnych, dostępnych w poszczególnych terminach środków (np. materiały dydaktyczne, zajęcia realizowane w terenie lub stacjonarnie), a program dostosowany powinien być do poziomu przygotowania (wykształcenia) danej grupy uczestników. Ujednolicenie kosztów wydaje się możliwe w przypadku szkoleń	**Uwaga nieuwzględniona.** Art. 55 ust. 2 projektu ustawy, przewidujący możliwość prowadzenia odpłatnych szkoleń, również dla pracowników wojewódzkich ośrodków doradztwa stanowić będzie, przepis szczególny w stosunku do art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego, który przewiduje szkolenie tej samej grupy osób nieodpłatnie. Zatem szkolenia, które zostały przewidziane w projektowanej ustawie, będą mogły być odpłatne również dla pracowników wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			uzupełniających, gdyż prowadzone są w jednym terminie i warunkach dla wszystkich doradców.	
128.	Art. 55 ust. 2	Centrum Doradztwa Rolniczego	Proponujemy zmienić na: „Ogłoszenie o szkoleniu podaje się do publicznej wiadomości na stronie internetowej CDR nie później, niż 14 dni przed dniem rozpoczęcia tego szkolenia"'. 14 dni, to w zdecydowanej większość przypadków za mało na przeprowadzenie naboru uczestników i związane z tym czynności organizacyjne.	**Uwaga uwzględniona.**
129.	Art. 56 ust. 1 pkt 4	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Przy takim zapisie mogą zostać poszkodowane osoby, które popełnią niewielkie przestępstwa niezwiązane z pracą zawodową i nie mające wpływu na jej wykonywanie. Należałoby tu raczej doprecyzować jakie konkretnie rodzaje przestępstw umyślnych wykluczają wykonywanie zawodu doradcy rolniczego a nie od razu z góry przekreślać wszystkich, którzy zostaną skazani w rozumieniu tak zapisanego przepisu. Tym bardziej, że mówimy nie o prowadzeniu podmiotu doradczego a samej pracy w charakterze doradcy rolniczego.	**Uwaga nieuwzględniona.** MRiRW nie podziela stanowiska Krajowej Rady Izb Rolniczych. Kierując się potrzebą ochrony interesów rolników, którym będzie udzielana pomoc doradcza, wprowadzono przepis, który uniemożliwia pracę, finansowaną ze środków publicznych, osobom skazanym prawomocnym wyrokiem. Zawód dorady rolniczego wymaga przestrzegania wysokich standardów moralnych i odpowiednich zasad zawodowych. Doradca rolniczy, świadczący usługi w ramach działania doradczego, objętych PROW 2014 – 2020, będzie miał dostęp do wszystkich dokumentów, związanych z danym gospodarstwem rolnym. Można stwierdzić, że taka osoba powinna być osobą zaufania publicznego. Jest to również realizacja przepisów UE, które wskazują na konieczność przestrzegania zasady poufności i wiarygodności w działalności doradczej. Pragniemy zauważyć, że trudno używać argumentu „Przy takim zapisie mogą zostać poszkodowane osoby," ponieważ równocześnie należałoby stwierdzić, że sądy w Polsce wydają niesprawiedliwe wyroki i zajmują się błahymi sprawami.
130.	Art. 56 ust. 5.	Centrum Doradztwa Rolniczego	Proponuje się przeredagowanie treści - może zamiast „zmiany wiedzy" wpisać „zmiany przepisów" bądź w inny sposób doprecyzować intencję ustawodawcy.	**Uwaga nieuwzględniona.** Przedmiotem szkoleń nie będą tylko i wyłącznie przepisy. Nie jest zasadne określenie na poziomie ustawy tej kwestii. Szczegółowy zakres szkoleń, zgodnie z treścią art. 57 projektu ustawy, będzie określony w rozporządzeniu.
131.	Rozdział 8	UM Woj. Małopolskiego	W przedstawionym projekcie ustawy nie ma zapisu dopuszczającego zlecanie zadań jednostkom sektora finansów publicznych bez stosowania zamówień publicznych. Proponuje się wprowadzenie zapisów umożliwiających takie działania. W obecnym okresie programowania, tj. 2007 – 2013, w znacznym stopniu ułatwiało to SW realizację zadań z KSOW dot. obszarów wiejskich w postaci ich powierzenia MODR lub CDR.	**Uwaga uwzględniona.**
132.	Art. 59 ust. 1	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Jednostki realizujące zadania KSOW w poszczególnych województwach wymienione w ust. 3 należałoby zdefiniować w art. 2 - podobnie jak jednostkę koordynującą działania KSOW. Ponadto, wydaje się niecelowe powołanie się w art. 59 ust. 1 pkt. 3 i 4 projektu, wyłącznie na lit. d art. 54 ust. 2 rozporządzenia 1305/2013, która odnosi się tylko i wyłącznie do wspierania innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na	**Uwaga nieuwzględniona.** W art. 2 projektu ustawy nie jest zdefiniowana zarówno jednostka koordynująca działania KSOW, jak i jednostka centralna, gdyż jest tam wymieniona instytucja zarządzająca, która pełni rolę obydwu, co wynika z art. 6 ust. 2 pkt 4 oraz art. 59 ust. 1 pkt 1 projektu ustawy. Zgodnie z pierwszym przepisem, instytucja zarządzająca koordynuje na poziomie krajowym funkcjonowanie KSOW, zgodnie z drugim - zapewnia funkcjonowanie KSOW jako jednostka centralna.

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			obszarach wiejskich. Tworzenie sieci kontaktów KSOW zgodnie z tymi przepisami ma na celu wspieranie tworzenia pomostów między najnowszą wiedzą badawczą i technologią a rolnikami, zarządcami lasów, społecznościami wiejskimi, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i usługami doradczymi. Dlatego też, niezbędne jest dopisanie w pkt. 3 oprócz wojewódzkich ODR także Izb Rolniczych. Proponujemy również w pkt. 4 ustanowić jako jednostkę koordynującą realizację zadań KSOW - CDR we współpracy z KRIR. Izby rolnicze w PROW 2014-2020 (w wersji notyfikowanej do KE) są imiennie wymienione jako beneficjent w wielu poddziałaniach działania „Transfer wiedzy i działalność informacyjna". Brak samorządu rolniczego w art. 59 ust 1 pkt. 3 i 4 - prawnego reprezentanta rolników i mieszkańców obszarów wiejskich jako jednostek realizujących i KRIR jako koordynującej realizację zadań KSOW w projekcie ustawy, zwłaszcza w obszarze EPI - jest niedopuszczalna. Niezależnie od powyższego, w świetle ust. 1 pkt. 3 i 4 niezrozumiały wydaje się ust. 4 w art. 59 stanowiący delegację dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który w drodze rozporządzenia może upoważnić fundację, do pełnienia funkcji jednostki centralnej. Istnieje pytanie jaka zależność będzie między jednostką centralną (która nie jest również wymieniona w słowniku w art. 2 przedmiotowego projektu ustawy) do jednostki koordynującej.	Należy przyjąć, że wyrazy „koordynuje" oraz „zapewnia" w tym kontekście znaczą to samo. Instytucja zarządzająca, jednostka centralna i jednostka koordynująca działania KSOW w skali kraju to ten sam podmiot. Jednakże projekt ustawy w rozdziale dotyczącym KSOW posługuje się pojęciem „jednostka koordynująca" tylko w stosunku do CDR (art. 59 ust. 1 pkt 4), lecz dotyczy to realizacji zadań w ramach sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR), więc tylko części KSOW. Koordynację funkcjonowania całej KSOW zapewnia jednostka centralna. Zadania wodr-ów i CDR w zakresie dotyczącym KSOW określono w projekcie PROW, stąd odwołanie do art. 54 ust. 2 lit. d, ale też art. 55 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013. Struktura organizacyjna KSOW, w tym w zakresie realizacji zadań sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR), została ustanowiona w projekcie PROW. Nie wyklucza to jednak współpracy na tym poziomie w ramach EPI z izbami rolniczymi i KRiR. Możliwość powierzenia zadań jednostki centralnej jednostce sektora finansów publicznych albo fundacji, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, wynika wprost z projektu PROW. Dotyczy to nie zadań określonych w art. 59 ust. 1 pkt 3 i 4, lecz ust. 2 projektu ustawy. W przypadku upoważnienia jednostki sektora finansów publicznych albo fundacji, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, do pełnienia funkcji jednostki centralnej, instytucja zarządzająca, czyli minister właściwy do spraw rozwoju wsi sprawuje, nadzór nad tą jednostką albo fundacją, zgodnie z art. 60 ust. 2 projektu ustawy.
133.	Art. 59 ust. 1 pkt 4	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Uwaga redakcyjna (literówka). W art. 59 ust. 1 pkt 4 projektu ustawy wyraz „wykonywane" proponujemy zastąpić wyrazem „wykonywanych", a wyrażenie „zadania polegające" wyrażeniem „zadań polegających".	**Uwaga uwzględniona.**
134.	Art. 59 ust. 2	UM Woj. Mazowieckiego	Art. 59 ust. 2 pkt 2 projektu oraz pozostałe przepisy odnoszące się do planów operacyjnych proponujemy wykreślić. Zostaną wprowadzone dwa dokumenty strategiczne: plan działania (nadrzędny) oraz dwuletnie plany operacyjne (podrzędny). Propozycja funkcjonowania dokumentów pn. dwuletnich planów operacyjnych przy funkcjonowaniu planu działania jest niezasadna i wydaje się być generowaniem dodatkowej pracy biurokratycznej. Zadania i cele stojące przed KSOW są opisane i wynikają wprost z planu dziania. Tworzenie dodatkowego dokumentu , który dodatkowo będzie je określał oraz będzie podlegał okresowej, półrocznej sprawozdawczości będzie dwoiło pracę i zaangażowanie w statystykę, a nie w realizację zadań. Należy zwrócić uwagę, że plany działania będą podlegały sprawozdawczości w okresie dwuletnim. Proponujemy pozostać przy dotychczas obowiązującym systemie, tak jak to było w okresie programowania 2007-2013, tj.	**Uwaga nieuwzględniona.** Wprowadzenie w KSOW podziału na plan działania oraz plany operacyjne wynika z wytycznych Komisji Europejskiej z dnia 20 stycznia br. dotyczących ustanowienia i działania Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich. W punkcie 5 zatytułowanym „Zadania i plan działania" jest mowa o planach działania, które należy opracować w sposób gwarantujący ciągłość działania przez cały okres programowania, a równocześnie elastyczność umożliwiającą reagowanie na potrzeby zmieniające się w trakcie wdrażania PROW. Dalej wskazuje się na zaletę planów kroczących (operacyjnych – z ang. rolling plans) np. obejmujących 2-3 lata z okresowym przeglądem co 6-12 miesięcy, którą jest elastyczność przy równoczesnym określeniu wyraźnych celów średnioterminowych. Plany operacyjne będą stanowić uszczegółowienie ramowego siedmioletniego planu działania. Plan działania określa tylko działania, a nie operacje, które będą realizowane. Taka konstrukcja wynika również z ustaleń kontroli wykorzystania funduszy

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			przy dwuletnich planach działania, które na podstawie wyznaczonych kierunków działań na podstawie przyjętych priorytetów, we wskazanych obszarach z oznaczonych indykatywnym budżetem będą realizować cele sieci i podlegać regularnej ocenie i kontroli.	pomocy technicznej w obszarze „Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich" przeprowadzonej w Polsce w grudniu 2013 r. przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Stwierdzono m.in., że w schemacie III brakuje wielorocznego strategicznego planowania działań. Brak precyzyjnego opisu i rozróżnienia między działaniami planowanymi do finansowania w ramach pomocy technicznej (w skrócie „PT") obniża jej wydajność, redukując potencjalne maksymalne możliwe do osiągnięcia rezultaty działań i utrudniając ocenę wyników. Jest to spotęgowane brakiem wielorocznego strategicznego planowania działań (np. działań informacyjno – promocyjnych, działań KSOW objętych planem), co skutkuje nieefektywnym wydatkowaniem środków z pomocy technicznej. Brak analizy potrzeb i wieloletnich planów dla schematu III nie pozwolił władzom polskim na właściwe określenie odpowiednich celów i utrudnił efektywną realizację celów w tych obszarach. Wprowadzenie półrocznych informacji ze stanu realizacji 2-letnich planów operacyjnych również jest wynikiem ww. ustaleń ETO w grudniu zeszłego roku. Trybunał zwrócił uwagę, że Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich mogłaby stanowić ważne narzędzie usprawniające wymianę wiedzy w obszarze rozwoju obszarów wiejskich, należy jednak zapewnić większą przejrzystość tej Sieci. Przede wszystkim powinna być przeprowadzona bardziej przejrzysta ocena jak dalece działania w ramach planu działania KSOW są skuteczne w realizacji celów i czy cele są realizowane i osiągane w sposób gospodarny. Utworzony system oceny bieżącej nie uwzględnia w wystarczającym stopniu aspektów PT. Działania PT należy regularnie monitorować i oceniać, aby posiadać informacje na temat ich rezultatów i wpływu na grupę docelową lub ich wkładu na rzecz osiągnięcia wytyczonych celów, aby uzyskać pewność, że działania te wspierają skutecznie zarządzanie i realizację PROW. Rezultaty tej oceny powinny być wprowadzane w życie w celu poprawy wykorzystania funduszy PT i realizacji PROW.
135.	Art. 63 Przypis 5	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	W art. 63 projektu ustawy aktualizacji wymaga publikator ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów. Wobec powyższego, traci na aktualności potrzeba zawarcia w projekcie ustawy przypisu 5. Proponowane brzmienie: „W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2014 r. poz. 700) wprowadza się następujące zmiany (…)".	**Uwaga uwzględniona.**
136.	Art. 64 Przypis 6	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	W art. 64 projektu ustawy aktualizacji wymaga publikator ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach. Wobec powyższego, traci na aktualności potrzeba zawarcia w projekcie ustawy przypisu 6. Proponowane brzmienie:	**Uwaga uwzględniona.**

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			„W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r. poz. 1153) wprowadza się następujące zmiany (…)".	
137.	Art. 65	UM Woj. Małopolskiego	Należy wprowadzić zapisy umożliwiające występowanie o kontrole do Prezesa UZP przez instytucję wdrażającą, w celu usprawnienia pracy IW.	**Uwaga nieuwzględniona.** Nie jest konieczne wprowadzenie dodatkowych przepisów do ustawy Prawo zamówień publicznych umożliwiających występowanie przez podmioty wdrażające z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli do Prezesa UZP, gdyż zgodnie z dotychczasową praktyką, na bazie obowiązujących przepisów ustawy Pzp, samorządy województw miały możliwość (i korzystały z niej) występowania z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli doraźnej bezpośrednio do Prezesa UZP.
138.	Art. 65 przypis 7	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	W przypisie 7 we wskazanych w nim zmianach tekstu jednolitego ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, należy uwzględnić pozycje 768, 811 i 915 z 2014 r. Proponowane brzmienie: „7) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy (…) oraz z 2014 r. poz. 423, 768, 811 i 915.".	**Uwaga uwzględniona.**
139.	Art. 65	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Proponowana zmiana przepisu dająca możliwość wszczynania kontroli doraźnej przez Prezesa UZP w sprawach do których zastosowanie mają przepisy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków europejskiego funduszu rolnego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich powinna uwzględniać fakt jego zmiany dokonanej w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2014r. poz. 1146), która w art. 83 zmieniła ustawę Prawo zamówień publicznych. Ustawa weszła w życie w dniu 13 września 2014 r. Proponowane brzmienie przepisu uwzględnia intencję przewidzianą w art. 65 projektu opiniowanej ustawy. Proponowane brzmienie: „Prezes Urzędu wszczyna kontrolę doraźną na wniosek instytucji zarządzającej, o której mowa w przepisach o narodowym planie rozwoju, w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz w przepisach o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 lub w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków europejskiego funduszu rolnego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, lub w przepisach o pomocy społecznej, zwanej dalej „instytucją zarządzającą" lub na wniosek agencji płatniczej, o której mowa w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w	**Uwaga uwzględniona.**

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Odpowiedź
			ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 zwanej dalej „agencja płatniczą", jeżeli z uzasadnienia wniosku instytucji lub agencji płatniczej wynika, że zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia doszło do naruszenia przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na jego wynik.".	
140.	Art. 71	Krajowa Rada Izb Rolniczych	Zachodzi wątpliwość, czy nie wystąpił błąd formalny, bowiem taki przepis występuje w art. 54.	**Uwaga uwzględniona.**
141.	Art. 71	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	W art. 71 projektu ustawy błędnie odesłano do art. 51 ust. 2 pkt 1 i 4. Przepis art. 51 nie zawiera ust. 2. Proponowane brzmienie: „Osobę (…) dyrektor CDR wpisuje (…), jeżeli spełnia warunki określone w art. 54 ust. 2 pkt 1 i 4.".	**Uwaga uwzględniona.**
142.	Art. 71 i uzasadnienie	Centrum Doradztwa Rolniczego	Art. 71. oraz Uzasadnienie - w kilku miejscach zawiera dość oczywisty błąd w postaci odwołań do niewłaściwego artykułu z treści projektu ustawy. Treść Art. 71. Dotyczy artykułu 54, nie 51. W Uzasadnienia do projektu ustawy takich pomyłek jest więcej.	**Uwaga uwzględniona.**
143.	Uzasadnieni e str. 2	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Usunięcie na str. 2 uzasadnienia do projektu ustawy informacji o wprowadzaniu zmian w ustawie z 9 maja 2008 r. o ARiMR, ponieważ nie zostały one przewidziane w obecnej wersji projektu.	**Uwaga uwzględniona.**

Projekt ustawy wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.
Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie art. 7 tej ustawy.

Projekt ustawy nie wymagał zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia z organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

TABELA ZGODNOŚCI

TYTUŁ PROJEKTU:	Projekt ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
TYTUŁ ~~WDRAŻANEGO~~ WYKONYWANEGO AKTU PRAWNEGO / ~~WDRAŻANYCH~~ WYKONYWANYCH AKTÓW PRAWNYCH:	1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr **1303/2013** z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320). 2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr **1305/2013** z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 487, z późn. zm.). 3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr **1306/2013** z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.). 4. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr **1307/2013** z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.). 5. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr **640/2014** z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 48). 6. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr **808/2014** z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. L 227 z 31.07. 2014, str. 18). 7. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr **809/2014** z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 69). 8. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr **907/2014** z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 255 z 28.08.2014, str. 18). 9. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr **908/2014** z dnia 6 sierpnia 2014 r. ustanawiające zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, przepisów dotyczących kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości (Dz. Urz. UE L 255 z 28.08.2014, str. 59).

WYJAŚNIENIE TERMINU WEJŚCIA W ŻYCIE PROJETKU/ÓW	Wyjątkowa pilność wprowadzenia do porządku prawnego regulacji ujętych w przedmiotowym projekcie, determinujących możliwość rozpoczęcia wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 który został zatwierdzony przez Komisję Europejską w dniu 12 grudnia 2014 r., wynika z konieczności zapewnienia sukcesywnego i efektywnego wydatkowania środków wspólnotowych przeznaczonych na finansowanie bieżącej, rozpoczętej już perspektywy finansowej. Ponadto, z uwagi na charakter działań objętych PROW 2014–2020, z których część z nich ma przewidziane w przepisach prawa UE terminy składania wniosków o przyznanie pomocy analogiczne jak wnioski o płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego, przedmiotowy projekt musi wejść w życie najpóźniej z dniem 15 marca 2015 r.

PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ

JEDN. RED.	TREŚĆ PRZEPISU UE	KONIECZNOŚĆ ~~WDROŻENIA~~ WYKONANIA T / N	JEDN. RED.	TREŚĆ PRZEPISU/ÓW PROJEKTU USTAWY	UZASADNIENIE
art. 65 rozp. nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. 2. Państwa członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy: a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym albo samo państwo członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie; b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013; c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich były ustanowione odpowiednie systemy zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją	**T**	Art. 1.	Ustawa określa: 1) zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie dotyczącym wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanego dalej „programem”, i określonym w: a) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013”, oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, b) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz	

	zarządzającą i innymi organami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu. 4. Państwa członkowskie wyraźnie określają zadania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz, w ramach LEADER, lokalnych grup działania, w odniesieniu do stosowania kryteriów kwalifikowalności i wyboru oraz procedury wyboru projektu.			uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1306/2013", oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, c) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1303/2013", oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia; 2) warunki i tryb przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej: a) w ramach działań i poddziałań objętych programem, zwanej dalej „pomocą", b) na realizację zadań określonych w art. 59 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz w art. 51 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013, zwanej dalej „pomocą techniczną" – w zakresie nieokreślonym w przepisach, o których mowa w pkt 1, lub przewidzianym w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej.	
art. 58 ust. 1 rozp.nr 1306/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, a także podejmują wszelkie inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności w celu: a) kontroli zgodności z prawem i prawidłowości operacji finansowanych przez fundusze; b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o zwiększonym poziomie ryzyka, które będzie miało charakter odstraszający, z uwzględnieniem kosztów i korzyści, jak również proporcjonalności takich środków; c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania i usuwania; d) nakładania skutecznych, odstraszających oraz proporcjonalnych kar zgodnie z prawem unijnym, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych; e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych. 2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem regulującym unijne systemy wsparcia, zmierzające do zminimalizowania ryzyka strat finansowych dla Unii. 3. Państwa członkowskie informują Komisję o przyjętych przepisach i środkach podjętych na podstawie ust. 1 i 2.	**T**			

	Wszelkie warunki ustanowione przez państwa członkowskie w celu uzupełnienia warunków określonych w przepisach unijnych dotyczących otrzymywania wsparcia finansowanego przez EFRG lub EFRROW, muszą być możliwe do zweryfikowania.				
art. 65 rozp.nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. 2. Państwa członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy: a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym albo samo państwo członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie; b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013; c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich były ustanowione odpowiednie systemy zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją zarządzającą i innymi organami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu. 4. Państwa członkowskie wyraźnie określają zadania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz, w ramach LEADER, lokalnych grup działania, w odniesieniu do stosowania kryteriów kwalifikowalności i wyboru oraz procedury wyboru projektu.	**T**	Art. 2.	Użyte w ustawie określenia oznaczają: 1) agencja płatnicza – agencję płatniczą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia nr 1306/2013; 2) beneficjent – beneficjenta w rozumieniu art. 2 pkt 10 rozporządzenia nr 1303/2013; 3) działanie – działanie w rozumieniu art. 2 ust. 1 akapit drugi lit. c rozporządzenia nr 1305/2013; 4) instytucja pośrednicząca – instytucję pośredniczącą w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia nr 1303/2013; 5) instytucja zarządzająca – instytucję zarządzającą w rozumieniu art. 65 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1305/2013; 6) operacja – operację w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013; 7) podmiot wdrażający – podmiot, któremu zostały delegowane zadania agencji płatniczej.	

Art. 26 ust. 2 rozp. nr 1303/2013	Programy sporządzane są przez państwa członkowskie lub jakąkolwiek inną wyznaczoną przez nie instytucję, we współpracy z partnerami, o których mowa w art. 5. Państwa członkowskie przygotowują programy w oparciu o przejrzyste dla opinii publicznej procedury zgodnie z ich ramami instytucjonalnymi i prawnymi.	**T**	Art. 3.	1. Program jest realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i obejmuje następujące działania i poddziałania: 1)transfer wiedzy i działalność informacyjna: a)wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności, b)wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych; 2)usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw: a)wsparcie korzystania z usług doradczych, b)wsparcie dla szkolenia doradców; 3)systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych: a)wsparcie na przystępowanie do systemów jakości, b)wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym; 4)inwestycje w środki trwałe: a)wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych, b)wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój, c)wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa; 5)przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych: a)wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof, b)wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof; 6)rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej: a)pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników, b)pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich, c)pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej	W celu zapewnienia przejrzystości przepisów prawa krajowego projektowana ustawa odwołuje się do działań określonych przez państwo członkowskie zgodnie z przepisami rozporządzenia 1303/2013 oraz rozporządzenia 1305/2013 w programie przyjętym przez Radę Ministrów i zatwierdzonym przez Komisję Europejską.

				na rzecz rozwoju małych gospodarstw, d)wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej, e)płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi; 7)podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich: a)wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii, b)wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej, c)wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury; 8)inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów; 9)tworzenie grup producentów i organizacji producentów; 10)działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne: a)płatności z tytułu zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, b)wsparcie dla ochrony oraz zrównoważonego użytkowania i rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie; 11)rolnictwo ekologiczne: a)płatności na rzecz konwersji na ekologiczne praktyki i metody w rolnictwie, b)płatności na rzecz utrzymania ekologicznych praktyk i metod w rolnictwie; 12)płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami: a)rekompensata na obszarach górskich, b)rekompensaty na rzecz innych obszarów charakteryzujących się szczególnymi	

				ograniczeniami naturalnymi, c)rekompensaty na rzecz innych obszarów charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami; 13)współpraca; 14)wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER: a)wsparcie przygotowawcze, b)wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, c)przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania, d)wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji. 2. Program, oprócz działań i poddziałań wymienionych w ust. 1, obejmuje również pomoc techniczną. 3.Wspieranie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w części drugiej w tytule III w rozdziale II rozporządzenia nr 1303/2013, zwanego dalej „rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność", w ramach działania, o którym mowa w ust. 1 pkt 14, odbywa się na zasadach określonych w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, a w zakresie nieuregulowanym w tych przepisach – na zasadach określonych w niniejszej ustawie.	
art. 49 ust. 2 rozp. nr 1305/2013	2. Organ państwa członkowskiego odpowiedzialny za wybór operacji zapewnia wybór operacji, z wyjątkiem operacji na mocy art. 28–31, 33–34 i 36–39, zgodnie z kryteriami wyboru, o których mowa w ust. 1, oraz zgodnie z przejrzystą i należycie udokumentowaną procedurą.	**T**	Art. 4.	Z zastrzeżeniem zasad i warunków określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, do postępowań w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 oraz z 2014 r. poz. 183 i 1195), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego", chyba że ustawa stanowi inaczej.	
art. 65 rozp.nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. 2. Państwa członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy:	**T**	Art. 5.	1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi jest instytucją zarządzającą, w tym również w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. 2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, instytucja zarządzająca: 1) wykonuje zadania państwa członkowskiego Unii Europejskiej w zakresie dotyczącym monitorowania realizacji i ewaluacji programu, określone w	

	a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym albo samo państwo członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie; b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013; c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich były ustanowione odpowiednie systemy zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją zarządzającą i innymi organami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu. 4. Państwa członkowskie wyraźnie określają zadania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz, w ramach LEADER, lokalnych grup działania, w odniesieniu do stosowania kryteriów kwalifikowalności i wyboru oraz procedury wyboru projektu.			przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, nieprzypisane innym organom, w tym: a) powołuje, w drodze zarządzenia, komitet monitorujący, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia nr 1303/2013, b) przekazuje Komisji Europejskiej roczne sprawozdania, o których mowa w art. 75 rozporządzenia nr 1305/2013; 2) może powoływać, w drodze zarządzenia, organy opiniodawczo-doradcze w sprawach należących do zadań i kompetencji instytucji zarządzającej, w skład których mogą wchodzić przedstawiciele agencji płatniczej, instytucji pośredniczących, podmiotów wdrażających oraz inne osoby, których udział w pracach takiego organu jest uzasadniony zakresem jego zadań; 3) prowadzi prace mające na celu wyznaczenie obszarów, o których mowa w art. 32 rozporządzenia nr 1305/2013. 3. Zadanie instytucji zarządzającej, o którym mowa w art. 66 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1305/2013, wykonuje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwana dalej „Agencją”, jako instytucja pośrednicząca. 4. Zadania, o których mowa w art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013, w przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 14 lit. c, są zadaniami instytucji zarządzającej, które wykonuje samorząd województwa jako instytucja pośrednicząca. 5. Zadania instytucji zarządzającej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, określone w rozporządzeniu nr 1303/2013 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, wykonuje samorząd województwa jako instytucja pośrednicząca na podstawie przepisów o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności. 6. Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza oraz podlegające jej okręgowe stacje chemiczno-rolnicze wykonują następujące zadania instytucji zarządzającej jako instytucje pośredniczące: 1) zadanie, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, w zakresie wykonywania analiz gleb; 2) tworzenie i prowadzenie bazy danych zawierającej	
Art. 66 ust. 1 i 2 rozp. nr 1305/2013	1. Instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie programem i za wdrażanie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób, a w szczególności za: a) zapewnienie, aby istniał odpowiedni bezpieczny system elektroniczny do rejestrowania, przechowywania i zgłaszania informacji statystycznych na temat programu i jego realizacji, niezbędnych do celów monitorowania i ewaluacji, a w szczególności informacji wymaganych do monitorowania postępów w osiąganiu określonych celów i priorytetów; b) przekazywanie Komisji do dnia 31 stycznia i do dnia 31 października każdego roku obowiązywania programu odpowiednich danych dotyczących wskaźników w odniesieniu do operacji wybranych do finansowania, w tym informacji na temat produktu i wskaźników	**T**			

	finansowych; c) zapewnienie, aby beneficjenci oraz inne podmioty zaangażowane w realizację operacji: (i) byli poinformowani o swoich obowiązkach wynikających z udzielonej pomocy oraz prowadzili oddzielny system rachunkowości albo korzystali z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją; (ii) byli świadomi wymogów dotyczących przekazywania danych instytucji zarządzającej oraz zapisywania danych dotyczących produktów i rezultatów; d) zapewnienie, aby ewaluacja ex ante, o której mowa w art. 55 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, była zgodna z systemem ewaluacji i monitorowania; a także za przyjęcie oceny i jej przedłożenie Komisji; e) zapewnienie, aby istniał plan ewaluacji, o którym mowa w art. 56 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, oraz aby ewaluacja ex post programu, o której mowa w art. 57 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, była przeprowadzana w terminach ustanowionych w tym rozporządzeniu oraz aby takie ewaluacje były zgodne z systemem monitorowania i ewaluacji; a także za przedkładanie ich komitetowi monitorującemu i Komisji; f) przekazywanie komitetowi monitorującemu informacji i dokumentów potrzebnych do monitorowania realizacji programu w świetle jego szczególnych celów i priorytetów; g) sporządzenie rocznego sprawozdania z postępu prac, wraz ze zbiorczymi zestawieniami dotyczącymi monitoringu, oraz, po zatwierdzeniu przez komitet monitorujący, przedłożenie go Komisji; h) zapewnienie, aby przed zatwierdzeniem płatności agencja płatnicza otrzymała wszystkie niezbędne informacje, w szczególności dotyczące stosowanych procedur oraz wszelkich przeprowadzanych kontroli w odniesieniu do operacji wybranych do finansowania; i) zapewnienie reklamy programu, w tym z			wyniki analiz gleb w celu, o którym mowa w art. 68 lit. a rozporządzenia nr 1305/2013. 7. Analizy, o których mowa w ust. 6, są wykonywane na podstawie planu opracowanego i przekazanego Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej przez instytucję zarządzającą. 8. Plan, o którym mowa w ust. 7: 1) przekazuje się do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok, w którym mają być wykonywane planowane analizy, o których mowa w ust. 6; 2) zawiera: a) zakres badanych parametrów gleb, b) metody badawcze wykonywania analiz, o których mowa w ust. 6, właściwe dla zakresu, o którym mowa w lit. a, c) liczbę punktów pomiarowych objętych badaniami agrochemicznymi, zgodnie z zakresem, o którym mowa w lit. a, d) terminy wykonania analiz, o których mowa w ust. 6.	

	wykorzystaniem krajowej sieci obszarów wiejskich, poprzez informowanie potencjalnych beneficjentów, organizacji zawodowych, partnerów gospodarczych i społecznych, podmiotów zaangażowanych w propagowanie równości kobiet i mężczyzn oraz odpowiednich organizacji pozarządowych, w tym organizacji zajmujących się kwestiami środowiska, o możliwościach oferowanych przez program i zasadach uzyskania dostępu do finansowania w ramach programu, a także poprzez informowanie beneficjentów wkładu Unii i ogółu społeczeństwa o roli odgrywanej przez Unię w programie. 2. Państwo członkowskie lub instytucja zarządzająca może wyznaczyć co najmniej jedną instytucję pośredniczącą, w tym władze lokalne, organy rozwoju regionalnego lub organizacje pozarządowe, do zarządzania operacjami rozwoju obszarów wiejskich i ich realizacji. W przypadku gdy część zadań instytucji zarządzającej zostanie powierzona innemu podmiotowi, zachowuje ona pełną odpowiedzialność za skuteczność i prawidłowość zarządzania tymi zadaniami i ich wykonywania. Instytucja zarządzająca zapewnia, aby przewidziane były odpowiednie przepisy umożliwiające innemu podmiotowi uzyskanie wszystkich danych i informacji niezbędnych do wykonania tych zadań.				
Art. 32 ust. 1 rozp. nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie na podstawie ust. 2, 3 i 4 wyznaczają obszary kwalifikujące się do płatności przewidzianych w art. 31 w ramach następujących kategorii: a) obszary górskie; b) obszary inne niż obszary górskie, charakteryzujące się znaczącymi ograniczeniami naturalnymi; oraz c) inne obszary charakteryzujące się szczególnymi ograniczeniami.	**T**			
Art. 34 ust. 1 rozp. nr 1303/2013	1. Lokalne grupy działania opracowują i realizują strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność. Państwa członkowskie określają odnośne role	**T**			

	lokalnej grupy działania i instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie odpowiednich programów w odniesieniu do wszystkich zadań związanych z realizacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.				
Art. 47 ust. 1 rozp. nr 1303/2013	1. W terminie trzech miesięcy od daty powiadomienia państwa członkowskiego o decyzji Komisji dotyczącej przyjęcia programu państwo członkowskie ustanawia komitet, zgodnie ze swoimi instytucjonalnymi, prawnymi i finansowymi ramami, w celu monitorowania wdrażania programu, w porozumieniu z instytucją zarządzającą („komitet monitorujący”). Państwo członkowskie może ustanowić jeden komitet monitorujący dla większej liczby programów dofinansowanych z EFSI.	**T**			
art. 65 rozp. nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. 2. Państwa członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy: a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym albo samo państwo członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie; b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013; c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich były ustanowione odpowiednie systemy zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją zarządzającą i innymi organami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały	**T**	Art. 6.	1. Agencja pełni funkcję akredytowanej agencji płatniczej. 2. Oprócz zadań określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, agencja płatnicza wykonuje zadania związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy i pomocy technicznej. W przypadku gdy o pomoc techniczną ubiega się Agencja, pomoc tę przyznaje instytucja zarządzająca. 3. Zadania agencji płatniczej związane z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy, z wyjątkiem dochodzenia zwrotu nienależnych kwot pomocy oraz z wyjątkiem dokonywania płatności, o którym mowa w art. 7 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 1306/2013, wykonują, jako zadania delegowane zgodnie z pkt 1.C.1 załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz. Urz. UE L 255 z 28.08.2014, str. 18), następujące podmioty wdrażające: 1) podmiot, któremu agencja płatnicza powierzyła wykonywanie tych zadań – w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2; 2) Agencja Rynku Rolnego – w przypadku działań, o	

	okres programu. 4. Państwa członkowskie wyraźnie określają zadania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz, w ramach LEADER, lokalnych grup działania, w odniesieniu do stosowania kryteriów kwalifikowalności i wyboru oraz procedury wyboru projektu.			których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 i 13; 3) samorząd województwa – w przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. c, oraz działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 7 i 14. 4. Zadania delegowane, o których mowa w ust. 3, obejmują w szczególności:	
Art. 7 ust. 1 rozp. nr 1306/2013	Agencje płatnicze są jednostkami lub instytucjami państw członkowskich odpowiedzialnymi za zarządzanie wydatkami, o których mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5, oraz za ich kontrolę. Z wyjątkiem dokonywania płatności, wykonywanie tych zadań może być delegowane.	**T**		1) prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie lub wypłatę pomocy, w tym: a) przyjmowanie wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność, b) rejestrowanie wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność, c) przeprowadzanie kontroli administracyjnych, o których mowa w art. 59 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013, zwanych dalej „kontrolami administracyjnymi”, d) dokonywanie wyboru operacji, e) zawieranie umów, na podstawie których jest przyznawana pomoc, informowanie o odmowie jej przyznania lub wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach o przyznanie pomocy, rejestrowanie tych umów, informacji i decyzji; 2) przeprowadzanie kontroli na miejscu, o których mowa w art. 59 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013, zwanych dalej „kontrolami na miejscu”; 3) ustalanie nienależnych kwot pomocy i wzywanie beneficjenta do zwrotu tych kwot; 4) przechowywanie dokumentów związanych z wykonywaniem przez podmiot wdrażający zadań agencji płatniczej; 5) udostępnianie lub przekazywanie agencji płatniczej, instytucji zarządzającej, Komisji Europejskiej lub innym organom upoważnionym do kontroli, dokumentów, o których mowa w pkt 4. 5. Umowa, o której mowa w pkt 1.C.1 ppkt i załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro, jest	
Pkt 1.C.1 zał. I do rozporządzenia nr 907/2014	C.1 Jeśli agencja płatnicza deleguje którekolwiek ze swoich zadań innemu organowi na mocy art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, muszą być spełnione następujące warunki: (i) agencja płatnicza i ten organ muszą zawrzeć pisemną umowę, w której określają – oprócz delegowanych zadań – rodzaj informacji i dokumentów potwierdzających, które mają zostać przedłożone agencji płatniczej, oraz terminy ich przedłożenia. Umowa ta musi umożliwiać agencji płatniczej spełnienie kryteriów akredytacyjnych; (ii) we wszystkich przypadkach na agencji płatniczej ciąży odpowiedzialność za skuteczne zarządzanie przedmiotowymi funduszami. Pozostaje ona w pełni odpowiedzialna za legalność i prawidłowość transakcji stanowiących ich podstawę, w tym ochronę interesów finansowych Unii, jak również za deklarowanie Komisji stosownych wydatków i odpowiednie przygotowanie sprawozdania finansowego; (iii) zakres odpowiedzialności i obowiązków tego innego organu, w szczególności w zakresie kontroli i weryfikacji zgodności z przepisami unijnymi, jest wyraźnie określony; (iv) agencja płatnicza zapewnia dysponowanie przez ten inny organ skutecznymi systemami gwarantującymi, że będzie on wypełniał swoje zadania w sposób zadowalający; (v) ten inny organ wyraźnie potwierdza agencji, że	**T**			

	rzeczywiście wypełnia swoje zadania, i opisuje stosowane w tym celu środki; (vi) agencja płatnicza dokonuje regularnych przeglądów delegowanych zadań, aby potwierdzić, że praca jest wykonywana w sposób zadowalający i jest zgodna z przepisami unijnymi. C.2 Warunki określone w pkt C.1 ppkt (i), (ii), (iii) oraz (v) stosuje się odpowiednio w przypadkach, w których na podstawie przepisów krajowych funkcje agencji płatniczej są realizowane przez inny organ jako element jego regularnych zadań.			zawierana na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą i zawiera postanowienia zapewniające prawidłowe wykonywanie przez podmioty wdrażające delegowanych im zadań agencji płatniczej, a w szczególności: 1) określenie szczegółowego zakresu zadań delegowanych przez agencję płatniczą podmiotowi wdrażającemu oraz sposobu wykonywania tych zadań; 2) zobowiązania dotyczące: a) przeprowadzania przez agencję płatniczą kontroli wykonywania zadań określonych umową pod względem prawidłowości wykonywania tych zadań, b) przeprowadzania przez agencję płatniczą audytu systemu zarządzania i kontroli w podmiocie wdrażającym, c) umożliwienia przez podmiot wdrażający przeprowadzenia kontroli, o której mowa w lit. a, i audytu, o którym mowa w lit. b, d) przechowywania dokumentów związanych z wykonywaniem zadań określonych umową. 6. Formularz umowy, o której mowa w pkt 1.C.1 ppkt i załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 907/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro, oraz jego zmiany wymagają akceptacji instytucji zarządzającej.	
art. 65 rozp.nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. 2. Państwa członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy: a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym albo samo	**T**	Art. 7, Art. 8 i Art. 9	Art. 7. 1. Instytucja zarządzająca sprawuje nadzór nad: 1) agencją płatniczą – w zakresie wykonywania zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy i pomocy technicznej, 2) podmiotami wdrażającymi – w zakresie wykonywania zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy, 3) instytucjami pośredniczącymi – w zakresie wykonywania zadań instytucji zarządzającej – pod względem wykonywania tych zadań zgodnie z przepisami prawa i programem.	

	państwo członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie; b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013; c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich były ustanowione odpowiednie systemy zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją zarządzającą i innymi organami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu. 4. Państwa członkowskie wyraźnie określają zadania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz, w ramach LEADER, lokalnych grup działania, w odniesieniu do stosowania kryteriów kwalifikowalności i wyboru oraz procedury wyboru projektu.			2. Instytucja zarządzająca, w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, może w szczególności: 1) wydawać wytyczne i polecenia; 2) żądać przedstawienia informacji i udostępnienia dokumentów; 3) przeprowadzać kontrole. 3. Wytyczne i polecenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1, mogą być skierowane wyłącznie do podmiotów, o których mowa w ust. 1, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji wykonywanych przez nie zadań. 4. Wytyczne i polecenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1, wiążą podmioty, do których są skierowane, i nie mogą dotyczyć rozstrzygnięć co do istoty sprawy o przyznanie, wypłatę i zwrot pomocy lub pomocy technicznej. Art. 8 1. Instytucja zarządzająca oraz instytucja pośrednicząca, o której mowa w art. 5 ust. 5, mogą przeprowadzać kontrole realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w rozumieniu art. 2 pkt 19 rozporządzenia nr 1303/2013, zwanej dalej „LSR”, pod względem jej zgodności z przepisami prawa i procedurami określonymi w LSR, a także pod względem osiągania wskaźników założonych w LSR. 2. Instytucja zarządzająca może wydawać lokalnym grupom działania, o których mowa w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, zwanym dalej „LGD”, wytyczne w celu zapewnienia zgodności sposobu realizacji LSR z przepisami Unii Europejskiej w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, a także w celu zapewnienia jednolitego i prawidłowego wykonywania przez LGD zadań związanych z realizacją LSR określonych w tych przepisach oraz w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności. Wytyczne są kierowane do wszystkich LGD.	
Art. 66 ust. 2 rozp. 1305/2013	2. Państwo członkowskie lub instytucja zarządzająca może wyznaczyć co najmniej jedną instytucję pośredniczącą, w tym władze lokalne, organy rozwoju regionalnego lub organizacje pozarządowe, do zarządzania operacjami rozwoju obszarów wiejskich i ich realizacji. W przypadku gdy część zadań instytucji zarządzającej zostanie powierzona innemu podmiotowi, zachowuje ona pełną odpowiedzialność za skuteczność i prawidłowość zarządzania tymi zadaniami i ich wykonywania. Instytucja zarządzająca zapewnia, aby przewidziane były odpowiednie przepisy umożliwiające innemu podmiotowi uzyskanie wszystkich danych i informacji niezbędnych do wykonania tych zadań.	**T**			

art. 58 ust. 1 rozp. nr 1306/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, a także podejmują wszelkie inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności w celu: a) kontroli zgodności z prawem i prawidłowości operacji finansowanych przez fundusze; b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o zwiększonym poziomie ryzyka, które będzie miało charakter odstraszający, z uwzględnieniem kosztów i korzyści, jak również proporcjonalności takich środków; c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania i usuwania; d) nakładania skutecznych, odstraszających oraz proporcjonalnych kar zgodnie z prawem unijnym, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych; e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych. 2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem regulującym unijne systemy wsparcia, zmierzające do zminimalizowania ryzyka strat finansowych dla Unii. 3. Państwa członkowskie informują Komisję o przyjętych przepisach i środkach podjętych na podstawie ust. 1 i 2. Wszelkie warunki ustanowione przez państwa członkowskie w celu uzupełnienia warunków określonych w przepisach unijnych dotyczących otrzymywania wsparcia finansowanego przez EFRG lub EFRROW, muszą być możliwe do zweryfikowania.	**T**		3. LGD zobowiązuje się do stosowania wytycznych, o których mowa w ust. 2, w umowie o warunkach i sposobie realizacji LSR, o której mowa w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności. 4. Wytyczne, o których mowa w ust. 2, nie mogą dotyczyć rozstrzygnięć co do istoty sprawy o wybór operacji. Art. 9. Do kontroli, o których mowa w art. 6 ust. 5 pkt 2 lit. a, art. 7 ust. 2 pkt 3 oraz art. 8 ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli.	

Art. 34 ust. 1 rozp. nr 1303/2013	1. Lokalne grupy działania opracowują i realizują strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność. 2. Państwa członkowskie określają odnośne role lokalnej grupy działania i instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie odpowiednich programów w odniesieniu do wszystkich zadań związanych z realizacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.	**T**			
Art. 66 ust. 1 rozp. nr 1305/2013	1. Instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie programem i za wdrażanie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób, a w szczególności za: a) zapewnienie, aby istniał odpowiedni bezpieczny system elektroniczny do rejestrowania, przechowywania i zgłaszania informacji statystycznych na temat programu i jego realizacji, niezbędnych do celów monitorowania i ewaluacji, a w szczególności informacji wymaganych do monitorowania postępów w osiąganiu określonych celów i priorytetów; b) przekazywanie Komisji do dnia 31 stycznia i do dnia 31 października każdego roku obowiązywania programu odpowiednich danych dotyczących wskaźników w odniesieniu do operacji wybranych do finansowania, w tym informacji na temat produktu i wskaźników finansowych; c) zapewnienie, aby beneficjenci oraz inne podmioty zaangażowane w realizację operacji: (i) byli poinformowani o swoich obowiązkach wynikających z udzielonej pomocy oraz prowadzili oddzielny system rachunkowości albo korzystali z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją; (ii) byli świadomi wymogów dotyczących przekazywania danych instytucji zarządzającej oraz zapisywania danych dotyczących produktów i rezultatów; d) zapewnienie, aby ewaluacja *ex ante*, o której mowa w art. 55 rozporządzenia (UE) nr	**T**	Art. 10, art. 11 i Art. 12	Art. 10 1. Podmioty wdrażające pozyskują, gromadzą, opracowują i przekazują agencji płatniczej dane dotyczące realizacji programu, niezbędne do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji programu. 2. Agencja jako instytucja pośrednicząca, o której mowa w art. 5 ust. 3, pozyskuje, gromadzi, opracowuje i przekazuje instytucji zarządzającej dane dotyczące realizacji programu, niezbędne do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji programu, w tym dane, o których mowa w ust. 1. 3. Dane dotyczące realizacji programu, niezbędne do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji programu, są przekazywane w postaci okresowych sprawozdań albo jako dodatkowe informacje na żądanie odpowiednio agencji płatniczej albo instytucji zarządzającej. 4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, zakres danych dotyczących realizacji programu, niezbędnych do właściwego monitorowania realizacji i ewaluacji programu, sposób i terminy ich przekazywania, mając na względzie zapewnienie prawidłowości, skuteczności i efektywności zarządzania programem oraz przekazywania w szczególności danych określonych w załączniku VII do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 18), w tym umożliwiających monitorowanie postępów finansowej realizacji programu.	

	1303/2013, była zgodna z systemem ewaluacji i monitorowania; a także za przyjęcie oceny i jej przedłożenie Komisji; e) zapewnienie, aby istniał plan ewaluacji, o którym mowa w art. 56 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, oraz aby ewaluacja *ex post* programu, o której mowa w art. 57 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, była przeprowadzana w terminach ustanowionych w tym rozporządzeniu oraz aby takie ewaluacje były zgodne z systemem monitorowania i ewaluacji; a także za przedkładanie ich komitetowi monitorującemu i Komisji; f) przekazywanie komitetowi monitorującemu informacji i dokumentów potrzebnych do monitorowania realizacji programu w świetle jego szczególnych celów i priorytetów; g) sporządzenie rocznego sprawozdania z postępu prac, wraz ze zbiorczymi zestawieniami dotyczącymi monitoringu, oraz, po zatwierdzeniu przez komitet monitorujący, przedłożenie go Komisji; h) zapewnienie, aby przed zatwierdzeniem płatności agencja płatnicza otrzymała wszystkie niezbędne informacje, w szczególności dotyczące stosowanych procedur oraz wszelkich przeprowadzanych kontroli w odniesieniu do operacji wybranych do finansowania; i) zapewnienie reklamy programu, w tym z wykorzystaniem krajowej sieci obszarów wiejskich, poprzez informowanie potencjalnych beneficjentów, organizacji zawodowych, partnerów gospodarczych i społecznych, podmiotów zaangażowanych w propagowanie równości kobiet i mężczyzn oraz odpowiednich organizacji pozarządowych, w tym organizacji zajmujących się kwestiami środowiska, o możliwościach oferowanych przez program i zasadach uzyskania dostępu do finansowania w ramach programu, a także poprzez informowanie beneficjentów wkładu Unii i ogółu społeczeństwa o roli odgrywanej przez			Art. 11. 1. Podmioty wdrażające, instytucje pośredniczące oraz LGD są obowiązane udostępnić podmiotowi wykonującemu ewaluacje, o których mowa w art. 56 i art. 57 rozporządzenia nr 1303/2013, dane niezbędne do wykonania tych ewaluacji, w tym dane osobowe. 2. Dane, o których mowa w ust. 1, są udostępniane podmiotowi wykonującemu ewaluacje, o których mowa w art. 56 i art. 57 rozporządzenia nr 1303/2013, na wniosek instytucji zarządzającej. 3. Beneficjenci są obowiązani do przekazywania informacji, o których mowa w art. 71 rozporządzenia nr 1305/2013, również podmiotom wdrażającym. Art. 12. Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, instytucje pośredniczące oraz LGD informują i rozpowszechniają informacje o programie, w tym o zasadach i trybie przyznawania i wypłaty pomocy oraz o obowiązkach beneficjentów wynikających z przyznania tej pomocy, zgodnie z planem komunikacyjnym, o którym mowa w art. 54 ust. 3 lit. b ppkt vi rozporządzenia nr 1305/2013.	

	Unię w programie.				
art. 65 ust. 3 rozp.nr 1305/2013	3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich były ustanowione odpowiednie systemy zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją zarządzającą i innymi organami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu.	**T**	Art. 13.	Agencja płatnicza, podmioty wdrażające, instytucje pośredniczące, LGD oraz organy administracji rządowej i jednostki organizacyjne podległe organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowane, a także organy samorządu terytorialnego, współpracują przy realizacji zadań związanych z wdrażaniem programu.	
art. 49 ust. 2 rozp. nr 1305/2013	2. Organ państwa członkowskiego odpowiedzialny za wybór operacji zapewnia wybór operacji, z wyjątkiem operacji na mocy art. 28–31, 33–34 i 36–39, zgodnie z kryteriami wyboru, o których mowa w ust. 1, oraz zgodnie z przejrzystą i należycie udokumentowaną procedurą.	**T**	Art. 14 i Art. 16-23	Art. 14. 1. Pomoc jest przyznawana osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, jeżeli są spełnione warunki przyznania pomocy określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, w przepisach ustawy oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1. 2. W przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. c, pomoc jest przyznawana staroście jako organowi prowadzącemu postępowanie scaleniowe. Art. 16. Pomoc nie przysługuje podmiotowi, który podlega zakazowi dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.1)), na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Art. 17. 1. Pomoc jest przyznawana do wysokości limitu środków stanowiącego równowartość w złotych określonej w programie kwoty środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich przeznaczonych na poszczególne działania i poddziałania powiększonej o wysokość kwoty krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie tych działań i poddziałań. 2. Na wniosek agencji płatniczej albo podmiotu wdrażającego minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może wyrazić zgodę na	
art. 65 rozp.nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. 2. Państwa członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy: a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym albo samo państwo członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie; b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013; c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich były ustanowione odpowiednie systemy zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją	**T**			

[1)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 938 i 1646 oraz z 2014 r. poz. 379, 911, 1146, 1626 i 1877.

	zarządzającą i innymi organami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu. 4. Państwa członkowskie wyraźnie określają zadania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz, w ramach LEADER, lokalnych grup działania, w odniesieniu do stosowania kryteriów kwalifikowalności i wyboru oraz procedury wyboru projektu.			przyznanie pomocy do określonej wysokości, przekraczającej wysokość limitu, o którym mowa w ust. 1. Art. 18. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach lub latach w ramach określonych działań lub poddziałań, mając na względzie wysokość limitów środków wynikających z programu, zapewnienie zrównoważonego wsparcia rozwoju obszarów wiejskich w poszczególnych województwach oraz zarządzania i wdrażania programu zgodnie z art. 66 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, w szczególności w zakresie zarządzania środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację programu. 2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, określając wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach lub latach w ramach określonych działań lub poddziałań, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić również wysokość limitów środków przeznaczonych na określone typy operacji, zakresy wsparcia lub pierwszą roczną płatność, której przyznanie jest uzależnione od realizacji zobowiązań wieloletnich, kierując się szczególnymi potrzebami i warunkami zidentyfikowanymi w poszczególnych województwach zgodnie z art. 8 ust. 1 lit. c ppkt iv rozporządzenia nr 1305/2013 oraz uwzględniając, że przyznanie pierwszej rocznej płatności, której przyznanie jest uzależnione od realizacji zobowiązań wieloletnich, może powodować skutki finansowe w kolejnych latach realizacji tych zobowiązań. 3. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić również tryb postępowania w sprawie przyznania pomocy, w przypadku gdy zapotrzebowanie na środki wynikające z wniosków o przyznanie pomocy w danym województwie lub roku realizacji programu, lub na określone typy operacji, lub zakresy wsparcia, lub pierwszą roczną płatność, której przyznanie jest uzależnione od realizacji zobowiązań wieloletnich, przekracza wysokość odpowiedniego limitu środków,	
art. 58 ust. 1 rozp. nr 1306/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, a także podejmują wszelkie inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności w celu: a) kontroli zgodności z prawem i prawidłowości operacji finansowanych przez fundusze; b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o zwiększonym poziomie ryzyka, które będzie miało charakter odstraszający, z uwzględnieniem kosztów i korzyści, jak również proporcjonalności takich środków; c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania i usuwania; d) nakładania skutecznych, odstraszających oraz proporcjonalnych kar zgodnie z prawem unijnym, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych; e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych. 2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem regulującym unijne systemy wsparcia, zmierzające do zminimalizowania ryzyka strat finansowych dla Unii. 3. Państwa członkowskie informują Komisję o przyjętych przepisach i środkach podjętych na podstawie ust. 1 i 2.	**T**			

	Wszelkie warunki ustanowione przez państwa członkowskie w celu uzupełnienia warunków określonych w przepisach unijnych dotyczących otrzymywania wsparcia finansowanego przez EFRG lub EFRROW, muszą być możliwe do zweryfikowania.			kierując się tym, aby zastosowanie tego trybu prowadziło do lepszego wykorzystania środków w ramach poszczególnych limitów środków z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych działań, poddziałań oraz typów operacji, zwłaszcza gdy wysokość pomocy na realizację operacji jest uzależniona od kwalifikowalności wydatków przewidzianych do poniesienia na jej realizację. Art. 19. W przypadku gdy minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 18, wysokość limitów środków, pomoc jest przyznawana do równowartości w złotych wysokości tych limitów. Art. 20. 1. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gospodarstwa rolnego lub gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, a grunt ten stanowi przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego, pomoc przysługuje posiadaczowi zależnemu gruntu. 2. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie lub własność gospodarstwa rolnego lub gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, a grunt ten stanowi przedmiot współposiadania lub współwłasności, pomoc przysługuje temu współposiadaczowi lub współwłaścicielowi gruntu, co do którego pozostali współposiadacze lub współwłaściciele wyrazili zgodę na piśmie. 3. Zgodę, o której mowa w ust. 2, dołącza się do wniosku o przyznanie pomocy. Art. 21. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy w pełnej wysokości jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów i norm, o których mowa w tytule VI rozporządzenia nr 1306/2013 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, przez te wymogi i normy rozumie się wymogi i normy określone w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Art. 22. Pomoc jest przyznawana na wniosek o jej przyznanie.	

				Art. 23. 1. Wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy, a w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1: 1) pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, 2) pkt 10–12, 3) pkt 14: a) lit. b, w zakresie projektów grantowych, o których mowa w przepisach o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, oraz operacji realizowanych przez LGD jako operacje własne, b) lit. c i d – w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1. 2. Wniosek o przyznanie pomocy z tytułu kosztów założenia, o których mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, składa się: 1) w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1; 2) w przypadku ogłoszenia naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach tego działania.	
Art. 16 ust. 1 rozp. nr 1305/2013	1. Wsparcie w ramach tego działania obejmuje przystąpienie rolników i grup rolników do: a) systemów jakości ustanowionych na mocy następujących rozporządzeń i przepisów: (i) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 (1); (ii) rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 (2); (iii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 110/2008 (3); (iv) rozporządzenie Rady (EWG) nr 1601/91 (4); (v) część II tytuł II rozdział I sekcja 2 rozporządzenia Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do wina. b) systemów jakości, w tym systemów certyfikacji gospodarstw, produktów rolnych, bawełny lub środków spożywczych, uznanych przez państwa członkowskie za spełniające następujące kryteria:	**T**	Art. 15.	1. Pomoc w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3, w przypadku systemów jakości, o których mowa w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013, jest przyznawana, jeżeli te systemy zostały uznane przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. 2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi uznaje systemy jakości, o których mowa w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013, w drodze decyzji administracyjnej, jeżeli są spełnione określone w tym przepisie kryteria. 3. W przypadku zaprzestania spełniania co najmniej jednego z kryteriów określonych w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013, minister właściwy do spraw rozwoju wsi cofa, w drodze decyzji administracyjnej, uznanie, o którym mowa w ust. 2.	

	(i) specyfika produktu końcowego wytworzonego w ramach takich systemów wynika z jasnego wymogu zagwarantowania któregokolwiek z następujących elementów: — określonych cech produktu, — określonych metod uprawy lub produkcji, lub — jakości produktu końcowego, która w sposób znaczący przewyższa normy handlowe dotyczące danego produktu pod względem zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt lub roślin, dobrostanu zwierząt lub ochrony środowiska; (ii) system jest otwarty dla wszystkich producentów; (iii) system obejmuje wiążące specyfikacje produktów, a zgodność z tymi specyfikacjami jest weryfikowana przez organy publiczne lub niezależny organ kontroli; (iv) system jest przejrzysty i zapewnia pełną identyfikowalność produktów; lub c) dobrowolnych systemów certyfikacji produktów rolnych uznanych przez państwa członkowskie za zgodne z unijnymi wytycznymi dotyczącymi najlepszych praktyk dla dobrowolnych systemów certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych.				
Art. 59 ust. 1.rozp. nr 1306/2013	O ile nie przewidziano inaczej, system kontroli ustanowiony przez państwa członkowskie zgodnie z art. 58 ust. 2 obejmuje systematyczne kontrole administracyjne wszystkich wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność. System ten jest uzupełniany o kontrole na miejscu.	**T**	Art. 24.	Rozpatrzenie wniosku o przyznanie pomocy powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż niezbędny do należytego wyjaśnienia sprawy, w tym do przeprowadzenia kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu oraz innych kontroli podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy przeprowadzanych przez podmiot wdrażający na podstawie ustawy.	
Art. 13 ust. 1 rozp. nr 640/2014	1. Z wyjątkiem przypadków siły wyższej i nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 4, złożenie wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność na podstawie niniejszego rozporządzenia po ostatecznym terminie złożenia wniosku ustalonym przez Komisję na podstawie art. 78 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 prowadzi do zmniejszenia o 1 % za każdy dzień roboczy kwot, do których beneficjent byłby uprawniony, gdyby wniosek został złożony w		Art. 25.	1. W przypadku gdy wniosek o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, lub w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, nie czyni zadość wymaganiom innym niż wskazane w art. 64 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, kierownik biura powiatowego Agencji, niezwłocznie po otrzymaniu tego wniosku, informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o stwierdzonych brakach oraz	

	terminie. Bez uszczerbku dla jakichkolwiek szczególnych środków wprowadzanych przez państwa członkowskie odnośnie do konieczności składania dokumentów uzupełniających w należytym terminie, aby umożliwić planowanie oraz przeprowadzenie skutecznych kontroli, pierwszy akapit stosuje się również do wniosków o wsparcie, dokumentów, umów oraz innych deklaracji, które należy przedstawić właściwym organom, jeśli takie wnioski o wsparcie, dokumenty, umowy lub deklaracje stanowią o kwalifikowalności do danej pomocy lub wsparcia. W tym przypadku zmniejszenie płatności będzie dotyczyło kwoty wypłacanej w ramach przedmiotowej pomocy lub wsparcia. Jeśli takie opóźnienie wynosi ponad 25 dni kalendarzowych, wniosek uznaje się za niedopuszczalny, a beneficjentowi nie przyznaje się pomocy lub wsparcia.			o skutkach ich nieusunięcia w terminie, w jakim można dokonać poprawek zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 48), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 640/2014", chyba że ten termin upłynął. Przepisu art. 64 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się. 2. W przypadku nieusunięcia braków, o których mowa w ust. 1, w terminie, w jakim można dokonać poprawek zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 640/2014, wniosek jest rozpatrywany w zakresie, w jakim został prawidłowo wypełniony, oraz na podstawie dołączonych do niego prawidłowych dokumentów.	
art. 65 rozp.nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. 2. Państwa członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy: a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym albo samo państwo członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie; b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013; c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich były ustanowione odpowiednie systemy zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty	**T**	Art. 26-37	Art. 26. 1. Pomoc w ramach działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a, pkt 6 lit. a–c i e oraz w pkt 8–12, jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. 2. Organem właściwym w sprawach dotyczących przyznawania pomocy w drodze decyzji administracyjnej jest: 1) dyrektor oddziału regionalnego Agencji – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. b oraz pkt 9; 2) kierownik biura powiatowego Agencji – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. a, c i e, pkt 8 oraz pkt 10–12; 3) dyrektor oddziału terenowego Agencji Rynku Rolnego – w przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a. Art. 27. 1. W postępowaniu w sprawie o przyznanie pomocy organ, przed którym toczy się postępowanie: 1) stoi na straży praworządności; 2) jest obowiązany w sposób wyczerpujący rozpatrzyć cały materiał dowodowy;	

	przydział i rozdział funkcji między instytucją zarządzającą i innymi organami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu. 4. Państwa członkowskie wyraźnie określają zadania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz, w ramach LEADER, lokalnych grup działania, w odniesieniu do stosowania kryteriów kwalifikowalności i wyboru oraz procedury wyboru projektu.			3) udziela stronom, na ich żądanie, niezbędnych pouczeń co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania; 4) zapewnia stronom, na ich żądanie, czynny udział w każdym stadium postępowania i na ich żądanie przed wydaniem decyzji administracyjnej umożliwia im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań; przepisu art. 81 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.	
Art. 49 rozp. nr 1305/2013	1. Bez uszczerbku dla art. 34 ust. 3 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, po konsultacji z komitetem monitorującym instytucja zarządzająca programem rozwoju obszarów wiejskich określa kryteria wyboru operacji. Celem kryteriów wyboru jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowanie środków finansowych zgodnie z priorytetami unijnymi w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Przy określaniu i stosowaniu kryteriów wyboru uwzględnia się zasadę proporcjonalności w odniesieniu do wielkości operacji. 2. Organ państwa członkowskiego odpowiedzialny za wybór operacji zapewnia wybór operacji, z wyjątkiem operacji na mocy art. 28-31, 33-34 i 36-39, zgodnie z kryteriami wyboru, o których mowa w ust. 1, oraz zgodnie z przejrzystą i należycie udokumentowaną procedurą. 3. W stosownych przypadkach beneficjenci mogą być wybierani na podstawie zaproszenia do składania wniosków z zastosowaniem kryteriów efektywności gospodarczej i środowiskowej.	**T**		2. Strony oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu, o którym mowa w ust. 1, są obowiązane przedstawiać dowody oraz dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek; ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. 3. Odwołanie od decyzji administracyjnej w sprawie o przyznanie pomocy: 1) rozpatruje się w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania odwołania; 2) nie wstrzymuje jej wykonania. 4. W przypadku, o którym mowa w art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego, organ, który wydał ostateczną decyzję administracyjną w sprawie o przyznanie pomocy, na mocy której strona nabyła prawo, może ją zmienić, również bez zgody strony, jeżeli nie ograniczy to nabytych przez nią praw. Art. 28. Sprawy o przyznanie pomocy temu samemu podmiotowi za ten sam rok w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, mogą być rozstrzygnięte w jednej decyzji administracyjnej, a gdy podmiot ten ubiega się również o przyznanie płatności, o których mowa w art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady	
Art. 2 ust. 2 rozp. nr 1306/2013	2. Do celów finansowania WPR, zarządzania nią i monitorowania jej „siła wyższa” i „nadzwyczajne okoliczności” mogą zostać uznane w szczególności w następujących przypadkach: a) śmierć beneficjenta; b) długoterminowa niezdolność beneficjenta do wykonywania zawodu; c) poważna klęska żywiołowa powodująca duże	**T**			

	szkody w gospodarstwie rolnym; d) zniszczenie w wyniku wypadku budynków inwentarskich w gospodarstwie rolnym; e) choroba epizootyczna lub choroba roślin dotykająca, odpowiednio, cały inwentarz żywy lub uprawy należące do beneficjenta lub część tego inwentarza lub upraw; f) wywłaszczenie całego lub dużej części gospodarstwa rolnego, jeśli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu złożenia wniosku.			(WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608, z późn. zm.), decyzja ta może obejmować również rozstrzygnięcia w sprawach tych płatności. Art. 29. 1. W decyzji administracyjnej w sprawie o przyznanie pomocy: 1) określa się również zmniejszenia tej pomocy, wykluczenia z tej pomocy oraz pozostałe kary administracyjne, o których mowa w art. 63 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013, jeżeli zachodzą przesłanki ich zastosowania, oraz 2) ustala się kwotę podlegającą odliczeniu, o którym mowa w art. 28 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 908/2014 z dnia 6 sierpnia 2014 r. ustanawiającego zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, przepisów dotyczących kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości (Dz. Urz. UE L 255 z 28.08.2014, str. 59), jeżeli zachodzą przesłanki ustalenia tej kwoty. 2. W decyzji administracyjnej w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1: 1) pkt 10, ustala się również obszar gruntów objęty zobowiązaniem, o którym mowa w art. 28 ust. 3 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz zwierzęta objęte zobowiązaniem, o którym mowa w art. 7 ust. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 807/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i wprowadzającego przepisy przejściowe (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 1); 2) pkt 11, ustala się również obszar gruntów objęty zobowiązaniem, o którym mowa w art. 29 ust.	
Art. 63 ust. 2 rozp. nr 1306/2013	Ponadto, w przypadku gdy jest to przewidziane w sektorowym prawodawstwie rolnym, państwa członkowskie nakładają również kary administracyjne, zgodnie z przepisami określonymi w art. 64 i 77. Pozostaje to bez uszczerbku dla przepisów określonych w tytule VI art. 91–101.	**T**			
Art. 11 rozp. nr 640/2014	Pojedynczy wniosek obejmuje co najmniej wniosek o płatności bezpośrednie, o którym mowa w art. 72 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, w odniesieniu do systemu płatności podstawowej lub systemu jednolitej płatności obszarowej i innych systemów pomocy obszarowej.	**T**			
Art. 36 rozp. nr 640/2014.	Agencja płatnicza może zawiesić wsparcie odnoszące się do danych wydatków, jeżeli wykryta zostanie niezgodność skutkująca karą administracyjną. Agencja płatnicza cofa zawieszenie, gdy tylko beneficjent udowodni w sposób spełniający wymagania właściwego organu, że naprawił sytuację. Maksymalny okres zawieszenia nie przekracza trzech miesięcy. Państwa członkowskie mogą również ustalić krótsze maksymalne okresy w zależności od rodzaju operacji i skutków danej niezgodności. Agencja płatnicza może zawiesić wsparcie wyłącznie, w przypadku, gdy niezgodność nie zagraża osiągnięciu ogólnego celu danej operacji i jeżeli przewiduje się, że beneficjent jest w stanie naprawić sytuację w ciągu maksymalnego ustalonego okresu.	**T**			

Art. 28 rozp. nr 908/2014	Bez uszczerbku dla wszelkich innych działań mających na celu egzekwowanie prawa, przewidzianych przez przepisy krajowe, państwa członkowskie odliczają wszelkie zaległe należności beneficjenta, których wysokość została ustalona zgodnie z krajowym ustawodawstwem, od wszelkich płatności wypłacanych mu przez agencję płatniczą, odpowiedzialną za odzyskanie długu od tego beneficjenta.	**T**		2 rozporządzenia nr 1305/2013. 3. W przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a, pkt 6 lit. a–c i e oraz w pkt 8–12, organ właściwy w sprawach o przyznanie pomocy jest również właściwy w sprawach uznawania przypadków działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013. 4. Uznanie danego przypadku za działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnej okoliczności, o których mowa w art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013, albo odmowa takiego uznania następuje w decyzji administracyjnej w sprawie o przyznanie pomocy. Art. 30. 1. Organ, przed którym toczy się postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, jest właściwy do zawieszenia wsparcia i cofnięcia tego zawieszenia w przypadkach określonych w art. 36 rozporządzenia nr 640/2014. 2. Zawieszenie wsparcia i cofnięcie tego zawieszenia następuje w drodze postanowienia. 3. W postanowieniu o zawieszeniu wsparcia organ, przed którym toczy się postępowanie w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, wyznacza podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie tej pomocy termin umożliwiający przedstawienie dowodów potwierdzających naprawienie wykrytej niezgodności wskazanych przez ten organ, nie dłuższy niż termin, o którym mowa w art. 36 rozporządzenia nr 640/2014. 4. Do czasu cofnięcia zawieszenia wsparcia albo bezskutecznego upływu terminu wyznaczonego w postanowieniu o zawieszeniu wsparcia organ nie wydaje decyzji w sprawie o przyznanie pomocy. Art. 31. Decyzja administracyjna w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, jest wydawana w terminie do dnia 1 marca roku następującego po roku, w którym został złożony	

				wniosek o przyznanie tej pomocy. Art. 32. 1. W przypadku działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, jeżeli decyzja administracyjna o przyznaniu pomocy uwzględnia w całości żądanie strony i nie określa zmniejszeń, wykluczeń lub pozostałych kar administracyjnych, o których mowa w art. 63 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013, oraz nie ustala kwot podlegających odliczeniu, o którym mowa w art. 28 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 908/2014 z dnia 6 sierpnia 2014 r. ustanawiającego zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, przepisów dotyczących kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości, decyzję tę doręcza się jedynie na żądanie strony. 2. Za dzień doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy strona nie wystąpiła z żądaniem jej doręczenia, uważa się dzień uznania przyznanej pomocy na rachunku bankowym strony lub rachunku strony prowadzonym w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej. 3. Żądanie doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, składa się do kierownika biura powiatowego Agencji, który wydał tę decyzję, w terminie 14 dni od dnia uznania przyznanej pomocy na rachunku bankowym strony lub rachunku strony prowadzonym w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej. 4. Jeżeli strona wystąpiła z żądaniem doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, odwołanie od tej decyzji wnosi się w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. 5. W przypadku: 1) wszczęcia z urzędu postępowania o uchylenie decyzji, o której mowa w ust. 1, jej zmianę, stwierdzenie jej nieważności lub wygaśnięcia, 2) wznowienia z urzędu postępowania zakończonego decyzją, o której mowa w ust. 1 – do zawiadomienia, o którym mowa w art. 61 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego, albo	

				postanowienia, o którym mowa w art. 149 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, dołącza się tę decyzję, o ile nie była ona uprzednio doręczona stronie na jej żądanie. 6. Kierownik biura powiatowego Agencji, który wydał decyzję, o której mowa w ust. 1, udostępnia stronie na wniosek tę decyzję, o ile nie wystąpiła z żądaniem jej doręczenia. 7. Agencja płatnicza przekazując na rachunek bankowy strony lub rachunek strony prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej pomoc przyznaną decyzją, o której mowa w ust. 1, w tytule przelewu umieszcza informację, iż decyzja ta nie zostanie faktycznie doręczona. 8. Na stronie internetowej Agencji zamieszcza się informację o możliwości i trybie żądania doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1, oraz złożenia odwołania od tej decyzji. Art. 33. 1. Po zakończeniu ostateczną decyzją administracyjną postępowania w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, a w przypadku gdy przysługuje na tę decyzję skarga do sądu administracyjnego: 1) po bezskutecznym upływie terminu na wniesienie tej skargi albo 2) po prawomocnym odrzuceniu albo oddaleniu tej skargi albo po prawomocnym umorzeniu postępowania sądowoadministracyjnego – w aktach sprawy pozostawia się cyfrową kopię dokumentów powstałych w formie pisemnej, a skopiowane cyfrowo dokumenty poddaje się brakowaniu. 2. Przepis ust. 1 stosuje się również do dokumentów składających się na akta sprawy o: 1) wznowienie postępowania, 2) stwierdzenie nieważności, zmianę lub uchylenie decyzji administracyjnej, 3) stwierdzenie wygaśnięcia decyzji administracyjnej – w sprawie o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, w postępowaniu przed kierownikiem biura powiatowego	

				Agencji, dyrektorem oddziału regionalnego Agencji oraz Prezesem Agencji. 3. Cyfrową kopię dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2: 1) sporządza się w formatach danych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114); 2) zapisuje się na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. 4. Organ właściwy w sprawie, o której mowa w ust. 1 lub 2, lub osoba przez niego upoważniona, potwierdza bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu zgodność z oryginałem cyfrowej kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2. 5. Do postępowania z cyfrową kopią dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach określające sposób postępowania z dokumentami elektronicznymi. 6. W przypadku gdy z przepisów prawa wynika obowiązek wydania, przekazania lub dostarczenia akt sprawy, o której mowa w ust. 1 lub 2, lub dokumentów składających się na te akta, lub odpisów, wyciągów lub kopii tych dokumentów, do spełnienia tego obowiązku jest wystarczające wydanie, przekazanie lub dostarczenie uwierzytelnionego wydruku cyfrowej kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2. Art. 34. 1. Pomoc w ramach działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 2, 3 lit. b, pkt 4, 5, 6 lit. d, pkt 7, 13 i 14, jest przyznawana na podstawie umowy o przyznaniu pomocy zawieranej, pod rygorem nieważności, w formie pisemnej. 2. Do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy na podstawie umowy prowadzonych przez agencję płatniczą i podmioty wdrażające nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości	

				miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, doręczeń i wezwań, udostępniania akt, skarg i wniosków, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Przepisy art. 27 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio. 3. W przypadku operacji realizowanych w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 7, właściwość miejscową organu ustala się według miejsca realizacji operacji. 4. W przypadku operacji realizowanych w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. c, stroną umowy o przyznaniu pomocy jest powiat reprezentowany przez starostę. Art. 35. 1. W przypadku gdy nie są spełnione warunki przyznania pomocy w ramach działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 2, 3 lit. b, pkt 4, 5, 6 lit. d, pkt 7, 13 i 14, podmiot właściwy w sprawie o przyznanie pomocy informuje podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, w formie pisemnej, o odmowie jej przyznania z podaniem przyczyn odmowy. 2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, z późn. zm. 2)). Art. 36. 1. Umowa o przyznaniu pomocy zawiera co najmniej: 1) oznaczenie jej przedmiotu i stron; 2) określenie warunków, terminu i miejsca realizacji operacji; 3) określenie celu operacji oraz wskaźników jego osiągnięcia; 4) określenie wysokości pomocy; 5) określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy; 6) zobowiązanie do poddania się kontroli	

[2)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 1101 i 1529 oraz z 2014 r. poz.183 i 543.

				prowadzonej przez instytucję zarządzającą, agencję płatniczą, właściwy podmiot wdrażający, właściwą instytucję pośredniczącą, jednostkę certyfikującą, przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz innych instytucji uprawnionych do przeprowadzenia kontroli; 7) określenie warunków rozwiązania umowy; 8) określenie warunków, wysokości i form stosowanych kar administracyjnych, o których mowa w art. 63 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013; 9) określenie warunków i sposobu zwrotu środków finansowych z tytułu pomocy, w przypadku gdy pomoc jest nienależna. 2. Umowa jest nieważna w przypadkach określonych w Kodeksie cywilnym lub w przypadku, gdy sprzeciwia się przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz przepisom wydanym na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1. 3. Zmiana umowy powodująca zwiększenie wysokości pomocy lub zmianę celu operacji określonych w tej umowie jest nieważna, z wyłączeniem przypadku, gdy zmiana taka dotyczy wysokości pomocy przyznanej w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 14 lit. c albo d, i zmiana ta nie powoduje przekroczenia kwoty, do wysokości której w ramach tego poddziałania danej LGD może być przyznana pomoc. Art. 37. 1. Umowę o przyznaniu pomocy zawiera się na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą i udostępnionym przez: 1) agencję płatniczą – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a i b, pkt 5 oraz 6 lit. d; 2) właściwy podmiot wdrażający – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 2, 3 lit. b, pkt 4 lit. c, pkt 7, 13 i 14. 2. Formularz umowy o przyznaniu pomocy oraz jego zmiany wymagają akceptacji instytucji zarządzającej. Art. 40. 1. Pomoc techniczna jest przyznawana: 1) na wniosek organu lub jednostki organizacyjnej, realizujących zadania określone w art. 59 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz w art. 51 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013 w zakresie i w sposób	

				określony w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, jeżeli są spełnione warunki przyznania pomocy technicznej określone w tych przepisach oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 2; 2) do wysokości limitu środków stanowiącego równowartość w złotych określonej w programie kwoty środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich przeznaczonych na pomoc techniczną powiększonej o wysokość kwoty krajowych środków publicznych przeznaczonych na współfinansowanie pomocy technicznej; 3) na podstawie umowy o przyznaniu pomocy technicznej. 2. Do przyznawania i wypłaty pomocy technicznej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące przyznawania i wypłaty pomocy na podstawie umowy. Art. 41. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, wysokość limitów środków dostępnych w ramach pomocy technicznej lub jej wyodrębnionych części (schematów): 1) dla organu lub jednostki organizacyjnej realizujących zadania określone w art. 59 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz w art. 51 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013 lub grupy takich jednostek lub organów, lub 2) na lata realizacji programu – mając na względzie wysokość limitu środków wynikających z programu przeznaczonych na pomoc techniczną oraz zapewnienie finansowania realizacji tych zadań z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb wszystkich organów lub jednostek organizacyjnych realizujących te zadania wynikających z zakresu tych zadań. 2. W przypadku gdy minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, wysokość limitów środków, pomoc techniczna jest przyznawana do równowartości w złotych wysokości tych limitów.	

Art. 49 rozp. nr 1305/2013	1. Bez uszczerbku dla art. 34 ust. 3 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, po konsultacji z komitetem monitorującym instytucja zarządzająca programem rozwoju obszarów wiejskich określa kryteria wyboru operacji. Celem kryteriów wyboru jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowanie środków finansowych zgodnie z priorytetami unijnymi w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Przy określaniu i stosowaniu kryteriów wyboru uwzględnia się zasadę proporcjonalności w odniesieniu do wielkości operacji. 2. Organ państwa członkowskiego odpowiedzialny za wybór operacji zapewnia wybór operacji, z wyjątkiem operacji na mocy art. 28-31, 33-34 i 36-39, zgodnie z kryteriami wyboru, o których mowa w ust. 1, oraz zgodnie z przejrzystą i należycie udokumentowaną procedurą. 3. W stosownych przypadkach beneficjenci mogą być wybierani na podstawie zaproszenia do składania wniosków z zastosowaniem kryteriów efektywności gospodarczej i środowiskowej.	**T**	Art. 38.	1. Pomoc, po jej przyznaniu, jest wypłacana na wniosek o płatność, chyba że przepisy, o których mowa w art. 1 pkt 1, lub ustawa stanowią inaczej. 2. W przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, wniosek o przyznanie pomocy jest jednocześnie wnioskiem o płatność, a pomoc jest wypłacana w wysokości ustalonej w decyzji administracyjnej o przyznaniu pomocy. 3. W przypadku poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a, oraz działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 9, pomoc, po jej przyznaniu, jest wypłacana na wniosek o płatność w wysokości ustalonej w decyzji administracyjnej o wypłacie tej pomocy. 4. Organem właściwym w sprawach o wypłatę pomocy w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 lit. a, oraz działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 9, jest organ, który przyznał pomoc. Do postępowania w tych sprawach stosuje się odpowiednio przepisy art. 27.	
Art. 49 ust. 2 rozp. nr 1305/2013	Organ państwa członkowskiego odpowiedzialny za wybór operacji zapewnia wybór operacji, z wyjątkiem operacji na mocy art. 28-31, 33-34 i 36-39, zgodnie z kryteriami wyboru, o których mowa w ust. 1, oraz zgodnie z przejrzystą i należycie udokumentowaną procedurą.	**T**	Art. 39.	1. W przypadku gdy kwota płatności z tytułu pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10-12, nie może zostać przekazana na rachunek bankowy beneficjenta lub rachunek beneficjenta prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej z przyczyn niezależnych od Agencji, decyzję administracyjną o przyznaniu tej pomocy doręcza się nawet wtedy, gdy uwzględnia w całości żądanie beneficjenta i nie określa zmniejszeń, wykluczeń lub pozostałych kar administracyjnych, o których mowa w art. 63 ust. 2 rozporządzenia nr 1306/2013, oraz nie ustala kwot podlegających odliczeniu, o którym mowa w art. 28 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 908/2014 z dnia 6 sierpnia 2014 r. ustanawiającego zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, przepisów dotyczących kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości. 2. W przypadku gdy kwota płatności z tytułu pomocy w	

				ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10–12, nie może zostać przekazana na rachunek bankowy beneficjenta lub rachunek beneficjenta prowadzony w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej z przyczyn niezależnych od Agencji, kierownik biura powiatowego Agencji stwierdza wygaśnięcie decyzji administracyjnej o przyznaniu tej pomocy, jeżeli od dnia, w którym decyzja administracyjna o przyznaniu tej pomocy stała się ostateczna, upłynęły co najmniej 2 lata.	
Art. 8 ust. 1 lit. c ppkt iv rozp. nr 1305/2013	wzięto pod uwagę szczególne potrzeby powiązane ze szczególnymi warunkami na poziomie regionalnym lub subregionalnym, a ich zaspokojenie jest konkretnie zaplanowane poprzez odpowiednio opracowane połączenia działań lub podprogramy tematyczne	**T**	Art. 42 - 45	Art. 42. 1. Wniosek o przyznanie pomocy, wniosek o przyznanie pomocy technicznej oraz wniosek o płatność składa się na formularzu opracowanym przez agencję płatniczą i udostępnionym przez: 1) agencję płatniczą – w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a i b, pkt 5, 6 i 8–12, oraz pomocy technicznej; 2) właściwy podmiot wdrażający – w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4 lit. c oraz pkt 7, 13 i 14. 2. Na potrzeby ubiegania się o przyznanie pomocy w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, oraz w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, agencja płatnicza opracowuje jeden formularz umożliwiający złożenie także wniosku o przyznanie płatności, o których mowa w art. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009. 3. Formularze wniosku o przyznanie pomocy, wniosku o przyznanie pomocy technicznej oraz wniosku o płatność oraz ich zmiany wymagają akceptacji instytucji zarządzającej. 4. Wnioski, o których mowa w ust. 1, można składać za pomocą formularza umieszczonego na stronie	
art. 65 rozp.nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. 2. Państwa członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy: a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym albo samo państwo członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie; b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013; c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich były ustanowione odpowiednie systemy zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją zarządzającą i innymi organami. Państwa	**T**			

	członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu. 4. Państwa członkowskie wyraźnie określają zadania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz, w ramach LEADER, lokalnych grup działania, w odniesieniu do stosowania kryteriów kwalifikowalności i wyboru oraz procedury wyboru projektu.			internetowej odpowiednio agencji płatniczej, podmiotu wdrażającego albo LGD, przy czym wnioski o przyznanie pomocy i wnioski o płatność mogą być składane za pomocą takiego formularza w ramach działań i poddziałań określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 6 pkt 1. 5. Do złożenia wniosków, o których mowa w ust. 1, za pomocą formularza, o którym mowa w ust. 4, nie jest wymagany bezpieczny podpis elektroniczny.	
Art. 49 rozp. nr 1305/2013	1. Bez uszczerbku dla art. 34 ust. 3 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, po konsultacji z komitetem monitorującym instytucja zarządzająca programem rozwoju obszarów wiejskich określa kryteria wyboru operacji. Celem kryteriów wyboru jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowanie środków finansowych zgodnie z priorytetami unijnymi w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Przy określaniu i stosowaniu kryteriów wyboru uwzględnia się zasadę proporcjonalności w odniesieniu do wielkości operacji. 2. Organ państwa członkowskiego odpowiedzialny za wybór operacji zapewnia wybór operacji, z wyjątkiem operacji na mocy art. 28-31, 33-34 i 36-39, zgodnie z kryteriami wyboru, o których mowa w ust. 1, oraz zgodnie z przejrzystą i należycie udokumentowaną procedurą. 3. W stosownych przypadkach beneficjenci mogą być wybierani na podstawie zaproszenia do składania wniosków z zastosowaniem kryteriów efektywności gospodarczej i środowiskowej.	**T**		6. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia: 1) działania lub poddziałania, w ramach których wnioski o przyznanie pomocy lub wnioski o płatność mogą być składane za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej agencji płatniczej, podmiotu wdrażającego albo LGD, 2) szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać formularz wniosku o przyznanie pomocy, wniosku o przyznanie pomocy technicznej oraz wniosku o płatność umieszczony na stronie internetowej, oraz szczegółowe warunki i tryb składania wniosków za pomocą takiego formularza umieszczonego na stronie internetowej, w tym format pliku, w jakim będą dołączane do wniosku kopie dokumentów w postaci elektronicznej – przy uwzględnieniu wymagań określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz biorąc pod uwagę identyfikację podmiotu ubiegającego się o przyznanie lub wypłatę pomocy lub pomocy technicznej i zabezpieczenie przekazywanych danych przed dostępem osób nieuprawnionych.	
Art. 54 ust. 3 lit. a pkt i rozp. nr 1306/2013	a) w przypadku gdy łączna kwota już dokonanych oraz przewidywanych kosztów odzyskiwania przewyższa kwotę do odzyskania; warunek ten uznaje się za spełniony (i) jeżeli kwota do odzyskania od beneficjenta w kontekście płatności indywidualnej w ramach programu pomocy lub środka wsparcia nie przekracza 100 EUR, nie licząc odsetek; lub	**T**		Art. 43. 1. W sprawach o przyznanie pomocy w razie śmierci podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą fizyczną, rozwiązania, połączenia lub podziału podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą	

Art. 63 ust. 2 rozp. nr 1306/2013	Ponadto, w przypadku gdy jest to przewidziane w sektorowym prawodawstwie rolnym, państwa członkowskie nakładają również kary administracyjne, zgodnie z przepisami określonymi w art. 64 i 77. Pozostaje to bez uszczerbku dla przepisów określonych w tytule VI art. 91–101.	**T**		osobowości prawnej lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, albo w razie zbycia całości lub części gospodarstwa rolnego, całości lub części przedsiębiorstwa tego podmiotu w toku postępowania, następca prawny tego podmiotu albo nabywca gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu, jeżeli nie sprzeciwia się to przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz istocie i celowi działania albo poddziałania, w ramach którego ma być przyznana pomoc.	
Art. 97 ust. 3 rozp. nr 1306/2013	Niezależnie od ust. 1 oraz z zastrzeżeniem przepisów, jakie mają zostać przyjęte na podstawie art. 101, państwa członkowskie mogą zadecydować o niestosowaniu kary administracyjnej gdy wynosi ona 100 EUR lub mniej na beneficjenta na rok kalendarzowy. W przypadku gdy państwo członkowskie decyduje o skorzystaniu z możliwości przewidzianej w akapicie pierwszym, w następnym roku właściwy organ podejmuje działania w odniesieniu do próby beneficjentów w celu weryfikacji, czy beneficjent usunął stwierdzone niezgodności. Beneficjent jest powiadamiany o stwierdzeniu niezgodności i o obowiązku podjęcia działania naprawczego.	**T**		2. W razie śmierci beneficjenta będącego osobą fizyczną, rozwiązania, połączenia lub podziału beneficjenta będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, albo w razie zbycia całości lub części gospodarstwa rolnego, całości lub części przedsiębiorstwa beneficjenta, po przyznaniu pomocy, następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części pomoc jest przyznawana, na jego wniosek, jeżeli: 1) spełnia on warunki przyznania pomocy; 2) nie sprzeciwia się to przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz istocie i celowi działania albo poddziałania, w ramach którego przyznano pomoc; 3) zostaną przez niego przejęte zobowiązania związane z przyznaną pomocą; 4) środki finansowe z tytułu pomocy nie zostały w całości wypłacone. 3. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gospodarstwa rolnego lub gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie przeniesienia posiadania gospodarstwa rolnego lub jego części. 4. Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie rozwiązania, połączenia lub podziału jednostki	

				organizacyjnej lub organu ubiegających się o przyznanie pomocy technicznej albo będących beneficjentami pomocy technicznej lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne. Art. 44. 1. Nienależne kwoty pomocy i pomocy technicznej podlegają zwrotowi wraz z odsetkami określonymi jak dla zaległości podatkowych, chyba że przepisy, o których mowa w art. 1 pkt 1, lub przepisy ustawy stanowią inaczej. 2. Właściwość i tryb ustalania nienależnych kwot pomocy i pomocy technicznej są określone w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczących ustalania kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych. 3. W przypadku, o którym mowa art. 54 ust. 3 lit. a pkt i rozporządzenia nr 1306/2013, organ, o którym mowa w art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 1438), odstępuje od ustalenia nienależnych kwot pomocy. 4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do nienależnych kwot pomocy z tytułu kary administracyjnej, o której mowa w art. 97 ust. 3 rozporządzenia nr 1306/2013, w przypadku gdy beneficjent pomocy, której warunkiem przyznania w pełnej wysokości jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów lub norm, o których mowa w tytule VI rozporządzenia nr 1306/2013 oraz przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, nie podjął działań naprawczych. Art. 45. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia: 1) szczegółowe warunki lub tryb przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy w ramach poszczególnych działań, poddziałań lub typów operacji objętych programem, a także przestrzenny zasięg wdrażania tych działań oraz poddziałań, w szczególności: a) formę i tryb składania wniosków o przyznanie	

				pomocy lub wniosków o płatność, b) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie pomocy lub wnioski o płatność, c) kryteria wyboru operacji – w przypadku działań i poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1–9, 13 oraz 14 lit. c, d) szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać umowa o przyznaniu pomocy – w przypadku działań i poddziałań, w ramach których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy, e) działania lub poddziałania i przypadki, w których następca prawny podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy albo nabywca gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części, albo przejmujący posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu, oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania, f) działania lub poddziałania i przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części, albo przejmującemu posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części jest przyznawana pomoc, oraz warunki i tryb przyznania tej pomocy – mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji programu, w szczególności przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy zgodnie z warunkami wynikającymi z programu, biorąc pod uwagę specyfikę poszczególnych działań i poddziałań oraz konieczność ukierunkowania pomocy, w szczególności ze względu na szczególne potrzeby i warunki zidentyfikowane zgodnie z art. 8 ust. 1 lit. c ppkt iv rozporządzenia nr 1305/2013 i wskazane w programie; 2) szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty lub zwrotu pomocy technicznej, w tym tryb składania wniosków o przyznanie pomocy technicznej, szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać te wnioski oraz umowa, na podstawie której przyznaje się tę pomoc, mając	

				na względzie zapewnienie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy technicznej zgodnie z warunkami wynikającymi z programu, w tym uzależniając wysokość przyznawanej pomocy technicznej od efektywności wykonywania zadań związanych z przyznawaniem lub wypłatą pomocy. 2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić wysokość zmniejszeń kwot pomocy, o których mowa w art. 64 ust. 4 lit. a rozporządzenia nr 1306/2013, mając na względzie kryteria określone w art. 64 ust. 5 rozporządzenia nr 1306/2013. 3. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dotyczące działań lub poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10–12, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić kryteria wyboru operacji, mając na względzie art. 49 ust. 1 lub 3 rozporządzenia nr 1305/2013.	
art. 58 ust. 1 rozp.nr 1306/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, a także podejmują wszelkie inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności w celu: a) kontroli zgodności z prawem i prawidłowości operacji finansowanych przez fundusze; b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o zwiększonym poziomie ryzyka, które będzie miało charakter odstraszający, z uwzględnieniem kosztów i korzyści, jak również proporcjonalności takich środków; c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania i usuwania; d) nakładania skutecznych, odstraszających oraz proporcjonalnych kar zgodnie z prawem unijnym, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych; e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności,	**T**	Art. 46.	1. Poza kontrolami administracyjnymi, kontrolami na miejscu oraz kontrolami ex-post, o których mowa w art. 52 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 227 z 31.07.2014, str. 69), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 809/2014”: 1) podmiot wdrażający oraz instytucja zarządzająca mogą przeprowadzać kontrole podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy i pomocy technicznej lub beneficjenta w celu sprawdzenia: a) informacji przedstawionych we wniosku o przyznanie pomocy, wniosku o przyznanie pomocy technicznej lub wniosku o płatność, b) prawidłowości realizacji zadań objętych operacją, c) dostarczenia towarów i usług objętych operacją, d) prawdziwości i kwalifikowalności wydatków poniesionych w ramach realizacji operacji oraz ich zgodności z prawem; 2) agencja płatnicza może przeprowadzać kontrole beneficjenta po wypłacie płatności ostatecznej z	

	wszczynania w tym celu postępowań sądowych. 2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem regulującym unijne systemy wsparcia, zmierzające do zminimalizowania ryzyka strat finansowych dla Unii. 3. Państwa członkowskie informują Komisję o przyjętych przepisach i środkach podjętych na podstawie ust. 1 i 2. Wszelkie warunki ustanowione przez państwa członkowskie w celu uzupełnienia warunków określonych w przepisach unijnych dotyczących otrzymywania wsparcia finansowanego przez EFRG lub EFRROW, muszą być możliwe do zweryfikowania.			tytułu zrealizowania operacji w celu sprawdzenia wypełniania zobowiązań: a) stanowiących warunek przyznania pomocy lub zobowiązań wynikających z umowy o przyznaniu pomocy – w przypadku poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit a-c i e, pkt 11 lit. b, pkt 14 lit. b i c, b) wynikających z umowy o przyznaniu pomocy technicznej. 2. Kontrole przeprowadzane na podstawie ust. 1: 1) pkt 1 są przeprowadzane na zasadach i w trybie określonych w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 oraz przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, dotyczących kontroli na miejscu; 2) pkt 2 są przeprowadzane na zasadach i w trybie określonych w przepisach rozporządzenia nr 1306/2013 oraz przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia, dotyczących kontroli ex-post, o których mowa w art. 52 rozporządzenia nr 809/2014.	
art. 58 ust. 1 rozp.nr 1306/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, a także podejmują wszelkie inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności w celu: a) kontroli zgodności z prawem i prawidłowości operacji finansowanych przez fundusze; b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o zwiększonym poziomie ryzyka, które będzie miało charakter odstraszający, z uwzględnieniem kosztów i korzyści, jak również proporcjonalności takich środków; c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania i usuwania; d) nakładania skutecznych, odstraszających oraz proporcjonalnych kar zgodnie z prawem unijnym, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych; e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności,	**T**	Art. 47.	1. Czynności kontrolne w ramach: 1) kontroli na miejscu lub 2) wizyt, o których mowa w art. 48 ust. 5 rozporządzenia nr 809/2014, lub 3) kontroli ex-post, o których mowa w art. 52 rozporządzenia nr 809/2014, lub 4) kontroli przeprowadzanych na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 1 lub 2 – są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie do ich wykonywania wydane odpowiednio przez organ agencji płatniczej, właściwy organ podmiotu wdrażającego, właściwy organ instytucji pośredniczącej lub instytucję zarządzającą. 2. Przed rozpoczęciem czynności kontrolnych osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać imienne upoważnienie, o którym mowa w ust. 1. 3. Imienne upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera wskazanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych, miejsce i zakres oraz podstawę prawną ich wykonania. 4. Osoby wykonujące czynności kontrolne mają prawo do: 1) wstępu na grunty i do obiektów związanych z działalnością, której dotyczy pomoc albo pomoc	

	wszczynania w tym celu postępowań sądowych. 2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem regulującym unijne systemy wsparcia, zmierzające do zminimalizowania ryzyka strat finansowych dla Unii. 3. Państwa członkowskie informują Komisję o przyjętych przepisach i środkach podjętych na podstawie ust. 1 i 2. Wszelkie warunki ustanowione przez państwa członkowskie w celu uzupełnienia warunków określonych w przepisach unijnych dotyczących otrzymywania wsparcia finansowanego przez EFRG lub EFRROW, muszą być możliwe do zweryfikowania.			techniczna; 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli; 3) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kserokopii oraz zabezpieczenia tych dokumentów; 4) sporządzenia dokumentacji fotograficznej z przeprowadzonej kontroli; 5) pobrania próbek do badań. 5. Uprawnienia określone w ust. 4 przysługują osobom wykonującym czynności kontrolne również w odniesieniu do: 1) osób trzecich, o których mowa w art. 51 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 809/2014, w zakresie kontroli dokumentów handlowych, o których mowa w tym przepisie; 2) podmiotu, który zamierza zbyć własność gospodarstwa rolnego lub gruntu podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. a, lub przenieść posiadanie tego gospodarstwa lub gruntu na taki podmiot; 3) osoby posiadającej gospodarstwo rolne, której domownik w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub małżonek ubiega się o przyznanie pomocy w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. b; 4) osoby, której podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w ramach poddziałania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. e, zbył własność gospodarstwa rolnego.	
Art. 80 rozp. nr 1306/2013	1. Państwa członkowskie przeprowadzają systematyczne kontrole dokumentów handlowych przedsiębiorstw z uwzględnieniem charakteru transakcji, które mają być przedmiotem kontroli. Państwa członkowskie zapewniają, aby wybór kontrolowanych przedsiębiorstw dał możliwie jak największą gwarancję skuteczności środków służących zapobieganiu i wykrywaniu nieprawidłowości. Wybór ten uwzględnia między innymi finansowe znaczenie przedsiębiorstw w tym systemie oraz inne czynniki ryzyka. 2. W stosownych przypadkach kontrole przewidziane w ust. 1 rozszerza się na osoby fizyczne i prawne, z którymi przedsiębiorstwa są powiązane, oraz na takie inne osoby fizyczne lub prawne, których kontrola może być istotna dla osiągnięcia celów określonych w art. 81. 3. Kontrola przeprowadzona na podstawie niniejszego rozdziału pozostaje bez uszczerbku dla kontroli przeprowadzonych na podstawie art. 47 i 48.	**T**			

Art. 62 rozp. nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie zapewniają możliwość weryfikacji i kontroli wszystkich działań dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, jakie mają zamiar wdrażać. W tym celu instytucja zarządzająca i agencja płatnicza każdego programu rozwoju obszarów wiejskich zapewniają ocenę ex ante możliwości weryfikacji i kontroli działań, które mają być ujęte w programie rozwoju obszarów wiejskich. Instytucja zarządzająca i agencja płatnicza przeprowadzają także ocenę możliwości weryfikacji i kontroli działań w trakcie realizacji programu rozwoju obszarów wiejskich. W ocenie ex ante i ocenie w trakcie okresu realizacji uwzględnia się wyniki kontroli w poprzednim i bieżącym okresie programowania. W przypadku gdy ocena wykaże, że wymogi dotyczące możliwości weryfikacji i kontroli nie są spełnione, stosowne działania odpowiednio się koryguje.	**T**			
Art. 7 ust. 1 rozp. nr 1306/2013	1. Agencje płatnicze są jednostkami lub instytucjami państw członkowskich odpowiedzialnymi za zarządzanie wydatkami, o których mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5, oraz za ich kontrolę. Z wyjątkiem dokonywania płatności, wykonywanie tych zadań może być delegowane.	**T**	Art. 48.	Agencja płatnicza może powierzyć przeprowadzenie: 1) kontroli na miejscu – w przypadku działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 12, 2) wizyt, o których mowa w art. 48 ust. 5 rozporządzenia nr 809/2014 – w przypadku poddziałań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a oraz pkt 6 lit. a–c – innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi.	

Art. 62 rozp. nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie zapewniają możliwość weryfikacji i kontroli wszystkich działań dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, jakie mają zamiar wdrażać. W tym celu instytucja zarządzająca i agencja płatnicza każdego programu rozwoju obszarów wiejskich zapewniają ocenę ex ante możliwości weryfikacji i kontroli działań, które mają być ujęte w programie rozwoju obszarów wiejskich. Instytucja zarządzająca i agencja płatnicza przeprowadzają także ocenę możliwości weryfikacji i kontroli działań w trakcie realizacji programu rozwoju obszarów wiejskich. W ocenie ex ante i ocenie w trakcie okresu realizacji uwzględnia się wyniki kontroli w poprzednim i bieżącym okresie programowania. W przypadku gdy ocena wykaże, że wymogi dotyczące możliwości weryfikacji i kontroli nie są spełnione, stosowne działania odpowiednio się koryguje.	**T**	Art. 49.	W przypadku pomocy, której warunkiem przyznania w pełnej wysokości jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów lub norm, o których mowa w tytule VI rozporządzenia nr 1306/2013 oraz przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia: 1) kontrole w zakresie spełniania wymogów lub norm przeprowadza Agencja oraz powiatowy lekarz weterynarii w zakresie, w trybie i na zasadach określonych w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego; 2) oceny wagi stwierdzonej niezgodności dokonuje się zgodnie z przepisami o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego; 3) ocena wagi stwierdzonej niezgodności ujęta w raporcie z czynności kontrolnych jest uwzględniana w postępowaniach w sprawach dotyczących płatności, o których mowa w art. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009; 4) karę administracyjną, o której mowa w art. 91 ust. 1 rozporządzenia nr 1306/2013, stosuje się zgodnie z przepisami o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.	
art. 65 rozp. nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. 2. Państwa członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy: a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym albo samo państwo członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie; b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu	**T**	Art. 50.	Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, w drodze rozporządzenia: 1) określi wzór imiennego upoważnienia do wykonywania czynności kontrolnych, 2) określi warunki organizacyjne, kadrowe i techniczne, jakie powinny spełniać jednostki organizacyjne, którym agencja płatnicza może powierzyć wykonywanie czynności kontrolnych, 3) może określić warunki i tryb przeprowadzania: a) wizyt, o których mowa w art. 48 ust. 5 rozporządzenia nr 809/2014, lub b) kontroli na miejscu, lub c) kontroli ex-post, o których mowa w art. 52 rozporządzenia nr 809/2014, lub d) kontroli przeprowadzanych na podstawie art. 46	

	art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013; c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich były ustanowione odpowiednie systemy zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją zarządzającą i innymi organami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu. 4. Państwa członkowskie wyraźnie określają zadania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz, w ramach LEADER, lokalnych grup działania, w odniesieniu do stosowania kryteriów kwalifikowalności i wyboru oraz procedury wyboru projektu.			ust. 1 pkt 1 lub 2 – mając na względzie możliwość zweryfikowania tożsamości osoby uprawnionej do wykonywania czynności kontrolnych i zakresu czynności kontrolnych, do którego taka osoba została upoważniona, oraz zapewnienie, aby czynności kontrolne były wykonywane jednolicie na terenie całego kraju w sposób określony w art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 809/2014.	
Art. 24 ust. 1 rozp. nr 809/2014	1.Kontrole administracyjne i kontrole na miejscu przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są przeprowadzane w sposób zapewniający skuteczną weryfikację: a)poprawności i kompletności informacji podanych we wniosku o przyznanie pomocy, wniosku o wsparcie, wniosku o płatność lub innej deklaracji; b)zgodności ze wszystkimi kryteriami kwalifikowalności, zobowiązaniami i innymi obowiązkami w odniesieniu do przedmiotowego systemu pomocy lub środka wsparcia, warunków, na których przyznaje się pomoc lub wsparcie lub zwolnień z obowiązków; c)przestrzegania wymogów i norm odnoszących się do zasady wzajemnej zgodności. 2.Państwa członkowskie zapewniają, by zgodność ze wszystkimi odpowiednimi warunkami ustanowionymi przez prawo unijne lub w odpowiednich przepisach krajowych i dokumentach zawierających przepisy wykonawcze lub w programie rozwoju obszarów wiejskich mogła być sprawdzona zgodnie ze zbiorem weryfikowalnych wskaźników ustanawianych przez państwa członkowskie.	**T**			

	3.Wyniki kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu ocenia się, aby ustalić, czy wszelkie stwierdzone problemy mogą zasadniczo wiązać się z ryzykiem dla innych podobnych operacji, beneficjentów lub innych podmiotów. W ocenie określa się również przyczyny takich sytuacji, wszelkie dalsze kontrole, które mogą być wymagane, a także niezbędne działania naprawcze i zapobiegawcze. 4.Właściwy organ przeprowadza inspekcje fizyczne w terenie, w przypadku gdy fotointerpretacja ortoobrazów (satelitarnych lub lotniczych) nie dostarcza wyników, które pozwalają na wyciągnięcie ostatecznych wniosków, satysfakcjonujących właściwy organ, w odniesieniu do kwalifikowalności lub właściwej powierzchni obszaru, który jest przedmiotem kontroli administracyjnej lub kontroli na miejscu. 5.Niniejszy rozdział stosuje się do wszystkich kontroli przeprowadzanych na mocy niniejszego rozporządzenia i nie naruszając przepisów szczegółowych przewidzianych w tytułach IV i V. Ustęp 3 nie ma jednak zastosowania do tytułu V.				
Art. 13 rozp. nr 1306/2013	1. Państwa członkowskie zapewniają, aby doradcy pracujący w systemie doradztwa rolniczego byli odpowiednio wykwalifikowani i odbywali regularne szkolenia. 2. Państwa członkowskie zapewniają rozdzielenie funkcji doradczych i kontrolnych. W związku z powyższym oraz bez uszczerbku dla prawa krajowego dotyczącego publicznego dostępu do dokumentów, państwa członkowskie zapewniają, aby wybrane podmioty i wyznaczone instytucje, o których mowa w art. 12 ust. 1, nie ujawniały żadnych danych osobowych ani informacji prywatnych lub danych, które uzyskują w trakcie prowadzenia działalności doradczej, osobom innym niż beneficjent zarządzający danym gospodarstwem rolnym, z wyjątkiem wszelkich nieprawidłowości lub naruszeń stwierdzonych w trakcie prowadzenia działalności, które podlegają obowiązkowi zgłoszenia organom publicznym na mocy prawa unijnego lub krajowego, w szczególności w	**T**	Art. 51-54	Art. 51. 1. Doradzać podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy i beneficjentom w zakresie określonym w: 1) art. 15 ust. 4 rozporządzenia nr 1305/2013 mogą osoby fizyczne, które są wpisane na listę doradców rolniczych; 2) art. 15 ust. 5 rozporządzenia nr 1305/2013 mogą osoby fizyczne, które są wpisane na listę doradców leśnych. 2. Doradzać podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10 i 11, i beneficjentom tych działań, w zakresie określonym w art. 15 ust. 4 rozporządzenia nr 1305/2013, w tym w zakresie sporządzania odpowiednio planu działalności rolnośrodowiskowej i planu działalności ekologicznej, mogą osoby fizyczne, które są wpisane na listę doradców rolnośrodowiskowych. 3. Jeżeli w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 10, wymagane jest sporządzenie dokumentacji przyrodniczej, stanowiącej szczegółową charakterystykę	

	przypadku przestępstw. 3. Odnośny organ krajowy przekazuje, przede wszystkim przy użyciu środków elektronicznych, potencjalnemu beneficjentowi odpowiedni wykaz wybranych podmiotów i wyznaczonych instytucji, o których mowa w art. 12 ust. 1.			danego siedliska przyrodniczego, doradzać w zakresie sporządzenia tej dokumentacji oraz planu działalności rolnośrodowiskowej w części sporządzanej na podstawie tej dokumentacji mogą osoby fizyczne, które są wpisane na listę ekspertów przyrodniczych. 4. Listy, o których mowa w ust. 1–3, są prowadzone przez dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, zwanego dalej „CDR", który umieszcza je na stronie internetowej CDR. 5. Na listy, o których mowa w ust. 1–3, wpisuje się osobę fizyczną, która spełnia następujące warunki: 1) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; 2) ukończyła szkolenie z danego zakresu doradzania, przeprowadzone przez: a) CDR – w przypadku doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych, b) Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zwane dalej „Lasami Państwowymi" – w przypadku doradców leśnych – zwane dalej „szkoleniem"; 3) zdała egzamin z danego zakresu doradzania, przeprowadzony przez: a) dyrektora CDR – w przypadku doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych, b) Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych – w przypadku doradców leśnych – zwany dalej „egzaminem"; 4) posiada: a) wykształcenie wyższe rolnicze i co najmniej roczne doświadczenie w doradzaniu z zakresu rolnictwa – w przypadku doradców rolniczych i doradców rolnośrodowiskowych, b) wykształcenie średnie leśne lub wyższe leśne i co najmniej roczne doświadczenie w doradzaniu z zakresu leśnictwa – w przypadku doradców leśnych, c) wykształcenie wyższe przyrodnicze – w przypadku ekspertów przyrodniczych. 6. Uznaje się, że osoba ubiegająca się o wpis na listę:	

				1) doradców rolniczych lub doradców rolnośrodowiskowych posiada wykształcenie wyższe rolnicze, jeżeli ukończyła: a) studia wyższe na kierunkach: rolnictwo, zootechnika, technika rolnicza i leśna, ogrodnictwo lub ekonomika rolnictwa lub b) inny kierunek studiów wyższych lub studia podyplomowe, obejmujące przedmioty z dziedziny nauk rolniczych w wymiarze co najmniej 60 punktów ECTS; 2) ekspertów przyrodniczych posiada wykształcenie wyższe przyrodnicze, jeżeli ukończyła: a) studia wyższe na kierunku biologia lub leśnictwo, lub b) inny kierunek studiów wyższych lub studia podyplomowe, obejmujące przedmioty z dziedziny nauk biologicznych w wymiarze co najmniej 60 punktów ECTS; 3) doradców leśnych posiada wykształcenie: a) wyższe leśne, jeżeli ukończyła: – studia wyższe na kierunku leśnictwo lub – inny kierunek studiów wyższych lub studia podyplomowe, obejmujące przedmioty z dziedziny nauk leśnych w wymiarze co najmniej 60 punktów ECTS, b) średnie leśne, jeżeli ukończyła technikum leśne. 7. Listy, o których mowa w ust. 1–3, zawierają następujące dane osób na nie wpisanych: 1) imię i nazwisko; 2) miejsce zatrudnienia; 3) miejsce świadczenia usług doradczych; 4) dane kontaktowe. 8. Osoba wpisana na listę, o której mowa w ust. 1–3, niezwłocznie informuje dyrektora CDR o zmianie danych, o których mowa w ust. 7. Art. 52. 1. Każdy ma równy dostęp do udziału w szkoleniu. 2. Udział w szkoleniu jest odpłatny albo nieodpłatny. W przypadku szkolenia odpłatnego, każdy uczestnik szkolenia ponosi takie same opłaty, a ich wysokość nie przekracza całkowitych kosztów związanych z przeprowadzaniem szkolenia w przeliczeniu na jednego	

				uczestnika tego szkolenia. 3. Ogłoszenie o szkoleniu podaje się do publicznej wiadomości na stronie internetowej odpowiednio CDR albo Lasów Państwowych co najmniej na 30 dni przed dniem rozpoczęcia tego szkolenia. 4. W ogłoszeniu o szkoleniu wskazuje się dzień rozpoczęcia szkolenia, czas jego trwania, program szkolenia, wysokość opłaty za udział w szkoleniu, jeżeli jest on odpłatny, oraz inne informacje dotyczące szkolenia, a także termin przeprowadzenia egzaminu z zakresu tego szkolenia. 5. Program szkolenia powinien obejmować co najmniej zapoznanie się z metodyką doradzania opracowaną przez: 1) CDR i zatwierdzoną przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi – w przypadku szkolenia doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych; 2) Lasy Państwowe i zatwierdzoną przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, po uzyskaniu opinii ministra właściwego do spraw środowiska – w przypadku szkolenia doradców leśnych. 6. Do egzaminu może przystąpić osoba, która ukończyła szkolenie w zakresie odpowiadającym zakresowi tego egzaminu. 7. W przypadku zmiany stanu wiedzy z danego zakresu doradzania przeprowadza się szkolenie uzupełniające. Osoba wpisana na listę, o której mowa w art. 51 ust. 1–3, jest obowiązana ukończyć szkolenie uzupełniające i zdać egzamin uzupełniający z zakresu tego szkolenia. 8. Do szkolenia uzupełniającego stosuje się odpowiednio przepisy ust. 3 i 4, z tym że o terminie szkolenia uzupełniającego dodatkowo informuje osobę wpisaną na listę: 1) dyrektor CDR – w przypadku doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych, 2) Dyrektor Generalny Lasów Państwowych – w przypadku doradców leśnych – co najmniej na 30 dni przed dniem rozpoczęcia tego szkolenia. 9. Egzamin i egzamin uzupełniający przeprowadza się w formie pisemnej. Egzamin i egzamin uzupełniający	

				mogą być przeprowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. Art. 53. 1. Wpisu na listę, o której mowa w art. 51 ust. 1–3, dokonuje dyrektor CDR, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek osoby ubiegającej się o wpis. 2. Do wniosku o wpis na listę, o której mowa w art. 51 ust. 1–3, dołącza się oryginał albo kopię zaświadczenia o zdaniu egzaminu oraz inne dokumenty potwierdzające spełnienie warunków wpisu na tę listę albo ich kopie. 3. Osobę wpisaną na listę, o której mowa w art. 51 ust. 1–3, skreśla się z tej listy na jej żądanie lub w przypadku niezdania egzaminu uzupełniającego, lub skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. Art. 54. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkoleń i szkoleń uzupełniających oraz przeprowadzania egzaminów i egzaminów uzupełniających, mając na względzie zapewnienie wysokiej jakości doradztwa w zakresie, o którym mowa w art. 15 ust. 4 i 5 rozporządzenia nr 1305/2013 oraz jednolitych standardów świadczenia usług doradczych w tym zakresie.	
Art. 54 rozp. nr 1305/2013	1. Każde z państw członkowskich tworzy krajową sieć obszarów wiejskich, która skupia organizacje i struktury administracyjne zaangażowane w rozwój obszarów wiejskich. Partnerstwo, o którym mowa w art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, również stanowi część krajowej sieci obszarów wiejskich. Państwa członkowskie posiadające programy regionalne mogą przedłożyć do zatwierdzenia szczególny program utworzenia i funkcjonowania swojej krajowej sieci obszarów wiejskich. 2. Tworzenie sieci kontaktów za pośrednictwem krajowej sieci obszarów wiejskich ma na celu: a) zwiększenie udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu programów rozwoju obszarów wiejskich; b) podniesienie jakości wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich;	**T**	Art. 55, 57 i 58	Art. 55. 1. Funkcjonowanie krajowej sieci obszarów wiejskich, o której mowa w art. 54 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013, zwanej dalej „KSOW”, zapewniają: 1) instytucja zarządzająca – jako jednostka centralna; 2) samorządy województw – jako jednostki regionalne; 3) wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego – jako jednostki realizujące w poszczególnych województwach zadania KSOW, o których mowa w art. 54 ust. 2 lit. d rozporządzenia nr 1305/2013, wykonywane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, w tym zadania polegające na współpracy w ramach sieci EPI, o której mowa w art. 53 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013; 4) CDR – jako jednostka koordynująca realizację zadań KSOW, o których mowa w art. 54 ust. 2 lit.	

	c) informowanie społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o polityce rozwoju obszarów wiejskich i o możliwościach finansowania; d) wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich. 3. Wsparcie z EFRROW, o którym mowa w art. 51 ust. 3, wykorzystuje się: a) na struktury potrzebne do prowadzenia sieci; b) na przygotowanie i wdrożenie planu działania obejmującego przynajmniej następujące elementy: (i) gromadzenia przykładów projektów obejmujących wszystkie priorytety programów rozwoju obszarów wiejskich; (ii) ułatwianie tematycznych i analitycznych wymian między zainteresowanymi stronami z dziedziny rozwoju obszarów wiejskich, dzielenie się wnioskami i upowszechnianie wniosków; (iii) zapewnianie szkoleń oraz tworzenie sieci kontaktów dla lokalnych grup działania, a w szczególności pomocy technicznej w zakresie współpracy międzyterytorialnej i międzynarodowej, ułatwiania współpracy między lokalnymi grupami działania i poszukiwania partnerów na potrzeby działania, o którym mowa w art. 35; (iv) zapewnianie sieci kontaktów dla doradców i grup wsparcia w zakresie innowacji; (v) dzielenie się wnioskami z monitorowania i ewaluacji oraz rozpowszechnianie ich; (vi) plan komunikacyjny, uwzględniający uzgodnione z instytucjami zarządzającymi reklama i informacje dotyczące programu rozwoju obszarów wiejskich oraz działalność informacyjna i komunikacyjna adresowana do społeczeństwa; (vii) udział w działalności europejskiej sieci na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i wnoszeniu wkładu w taką działalność.			d rozporządzenia nr 1305/2013, wykonywanych w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, w tym zadań polegających na współpracy w ramach sieci EPI, o której mowa w art. 53 ust. 1 rozporządzenia nr 1305/2013. 2. Do zadań jednostki centralnej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW na poziomie krajowym, w szczególności przez: 1) identyfikację podmiotów współpracujących w ramach KSOW, zwanych dalej „partnerami KSOW”; 2) opracowanie planu działania i dwuletnich planów operacyjnych we współpracy z partnerami KSOW oraz agencją płatniczą. 3. Do zadań jednostki regionalnej należy zapewnienie funkcjonowania KSOW w województwie, w szczególności przez: 1) identyfikację partnerów KSOW w województwie; 2) realizację planu działania w zakresie dotyczącym województwa na podstawie dwuletnich planów operacyjnych. 4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może upoważnić, w drodze rozporządzenia, jednostkę sektora finansów publicznych albo fundację, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, do pełnienia funkcji jednostki centralnej, mając na względzie określone w programie zasoby i doświadczenie, jakie powinien posiadać podmiot pełniący funkcję jednostki centralnej oraz konieczność zapewnienia realizacji co najmniej działań wymienionych w art. 54 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013. 5. W przypadku upoważnienia: 1) jednostki sektora finansów publicznych do pełnienia funkcji jednostki centralnej, realizacja jej zadań jest finansowana ze środków publicznych na wyprzedzające finansowanie zgodnie z przepisami dotyczącymi finansowania wspólnej polityki rolnej; 2) fundacji, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, do pełnienia funkcji jednostki centralnej, realizacja jej zadań jest finansowana z dotacji	

Art. 5 ust. 1 rozp. nr 1303/2013	1. W odniesieniu do umowy partnerstwa i każdego programu państwo członkowskie organizuje, zgodnie z jego ramami instytucjonalnymi i prawnymi, partnerstwo z właściwymi instytucjami regionalnymi i lokalnymi. Partnerstwo obejmuje także następujących partnerów: a) właściwe władze miejskie i inne instytucje publiczne; b) partnerów gospodarczych i społecznych; oraz c) właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, w tym partnerów działających na rzecz ochrony środowiska, organizacje pozarządowe oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, równouprawnienia płci i niedyskryminacji.	**T**		celowej udzielonej przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na podstawie przepisów o finansach publicznych. 6. Zadania jednostki regionalnej mogą być wykonywane przez podmiot, któremu samorząd województwa powierzył wykonywanie tych zadań na podstawie umowy. Art. 57. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi powołuje, w drodze zarządzenia, organ pomocniczy w zakresie funkcjonowania KSOW, w skład którego wchodzą przedstawiciele podmiotów działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich na poziomie krajowym. 2. Zarząd województwa powołuje, w drodze uchwały, w zakresie funkcjonowania KSOW w województwie, organ opiniodawczo-doradczy, w skład którego wchodzą przedstawiciele podmiotów działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich z danego województwa. 3. Do zadań organu, o którym mowa w ust. 1, należy: 1) akceptacja planu działania, dwuletnich planów operacyjnych oraz ich zmian; 2) opiniowanie sprawozdań i informacji, sporządzanych na podstawie planu działania, w ramach okresowego przeglądu realizacji tego planu i dwuletnich planów operacyjnych, w tym wydawanie rekomendacji w sprawie ich zmian; 3) zapewnienie wymiany wiedzy tematycznej, analitycznej i ułatwianie współpracy pomiędzy partnerami KSOW przez możliwość tworzenia grup tematycznych na poziomie krajowym. 4. Do zadań organu, o którym mowa w ust. 2, należy: 1) opiniowanie propozycji do planu działania KSOW, propozycji zmian do tego planu oraz dwuletnich planów operacyjnych i ich zmian, na poziomie województwa; 2) opiniowanie sprawozdań i informacji, sporządzanych na podstawie planu działania, w ramach okresowego przeglądu realizacji tego planu i dwuletnich planów operacyjnych, w tym zgłaszanie propozycji rekomendacji w sprawie ich zmian; 3) zapewnienie wymiany wiedzy tematycznej,	

				analitycznej i ułatwianie współpracy pomiędzy partnerami KSOW przez możliwość tworzenie grup tematycznych na poziomie województwa. 5. Jednostka centralna przekazuje organowi, o którym mowa w ust. 1, plan działania, dwuletni plan operacyjny oraz ich zmiany, wyznaczając termin ich akceptacji, nie krótszy niż 14 dni. 6. Organ, o którym mowa w ust. 1, może w wyznaczonym terminie zaakceptować, w drodze uchwały, plan działania, dwuletni plan operacyjny oraz ich zmiany albo zgłosić uzasadnione uwagi. 7. W przypadku otrzymania uwag, o których mowa w ust. 6, jednostka centralna uzgadnia z organem, o którym mowa w ust. 1, ostateczny zakres i treść planu działania, dwuletniego planu operacyjnego oraz ich zmian. 8. Niezwłocznie po uzgodnieniu, o którym mowa w ust. 7, lecz nie później niż w terminie 14 dni od dnia tego uzgodnienia, organ, o którym mowa w ust. 1, akceptuje, w drodze uchwały, plan działania, dwuletni plan operacyjny oraz ich zmiany. Art. 58. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia: 1) tryb opracowywania i zmiany planu działania, a także jego zakres i sposób jego realizacji, 2) tryb opracowywania i zmiany dwuletniego planu operacyjnego, a także jego zakres, 3) szczegółowy zakres zadań jednostki centralnej, jednostek regionalnych, CDR i wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego w zakresie funkcjonowania KSOW oraz sposób ich wykonywania – mając na względzie zapewnienie funkcjonowania KSOW zgodnie z programem, w tym przygotowanie planu działania i dwuletnich planów operacyjnych oraz ich zmian, uwzględniając w planie działania i dwuletnich planach operacyjnych elementy, o których mowa w art. 54 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 1305/2013, oraz zapewnienie współpracy jednostek, o których mowa w art. 55 ust. 1, z partnerami KSOW.	

art. 65 rozp. nr 1305/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. 2. Państwa członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy: a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym albo samo państwo członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie; b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013; c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. 3. Państwa członkowskie zapewniają, aby dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich były ustanowione odpowiednie systemy zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją zarządzającą i innymi organami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu. 4. Państwa członkowskie wyraźnie określają zadania instytucji zarządzającej, agencji płatniczej oraz, w ramach LEADER, lokalnych grup działania, w odniesieniu do stosowania kryteriów kwalifikowalności i wyboru oraz procedury wyboru projektu.	**T**	Art. 56.	1. Instytucja zarządzająca sprawuje nadzór nad jednostkami, o których mowa w art. 55 ust. 1 pkt 2–4, oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w realizację zadań KSOW pod względem wykonywania tych zadań zgodnie z przepisami prawa, programem i planem działania. 2. Instytucja zarządzająca, w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, może w szczególności: 1) wydawać wytyczne i polecenia; 2) żądać przedstawienia informacji i udostępnienia dokumentów; 3) przeprowadzać kontrole, stosując odpowiednio przepisy o kontroli w administracji rządowej określające zasady i tryb przeprowadzania kontroli. 3. W przypadku upoważnienia jednostki sektora finansów publicznych albo fundacji, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, do pełnienia funkcji jednostki centralnej, instytucja zarządzająca sprawuje nadzór, o którym mowa w ust. 1, również nad tą jednostką albo fundacją, z tym że kontrole, o których mowa w ust. 2 pkt 3, w zakresie realizacji planu działania pod względem jego realizacji zgodnie z przepisami prawa, programem i tym planem przeprowadza ta jednostka albo fundacja. 4. W przypadku powierzenia zadań jednostki regionalnej na podstawie art. 55 ust. 6, instytucja zarządzająca sprawuje nadzór, o którym mowa w ust. 1, również nad podmiotem, któremu powierzono te zadania. 5. Wytyczne i polecenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1, mogą być skierowane wyłącznie do podmiotów, o których mowa w ust. 1, 3 i 4, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji wykonywanych przez nie zadań. 6. Wytyczne i polecenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1, wiążą podmioty, do których są skierowane, i nie mogą dotyczyć rozstrzygnięć co do istoty sprawy o wybór podmiotu realizującego operację w ramach dwuletniego planu operacyjnego.	
art. 58 ust. 1 rozp.nr 1306/2013	1. Państwa członkowskie przyjmują, w ramach WPR, wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, a także podejmują wszelkie inne środki niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności w celu: a) kontroli zgodności z prawem i prawidłowości operacji finansowanych przez fundusze; b) zapewnienia skutecznego zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w	**T**			

	obszarach o zwiększonym poziomie ryzyka, które będzie miało charakter odstraszający, z uwzględnieniem kosztów i korzyści, jak również proporcjonalności takich środków; c) zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania i usuwania; d) nakładania skutecznych, odstraszających oraz proporcjonalnych kar zgodnie z prawem unijnym, a w przypadku braku stosownych przepisów – zgodnie z prawem krajowym oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych; e) odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami oraz, w razie konieczności, wszczynania w tym celu postępowań sądowych. 2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem regulującym unijne systemy wsparcia, zmierzające do zminimalizowania ryzyka strat finansowych dla Unii. 3. Państwa członkowskie informują Komisję o przyjętych przepisach i środkach podjętych na podstawie ust. 1 i 2. Wszelkie warunki ustanowione przez państwa członkowskie w celu uzupełnienia warunków określonych w przepisach unijnych dotyczących otrzymywania wsparcia finansowanego przez EFRG lub EFRROW, muszą być możliwe do zweryfikowania.				
Art. 65 ust. 1 rozp. nr 1305/2013	Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii.	**T**	Art. 59.	W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2014 r. poz. 700) w art. 3 w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie: „2) inne środki publiczne na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649), w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 i w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata	

				2014–2020.”.	
Art. 65 ust. 1 rozp. nr 1305/2013	Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii.	**T**	Art. 60.	W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r. poz. 1153) wprowadza się następujące zmiany: 1) art. 14 ust. 7 otrzymuje brzmienie: „7. Starosta właściwy ze względu na położenie gruntu objętego zalesieniem dokonuje oceny udatności upraw leśnych najpóźniej w piątym roku od zalesienia gruntu oraz przekwalifikuje z urzędu zalesiony grunt na leśny, jeżeli zalesienia gruntu dokonano na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.”; 2) w art. 35 ust. 5 otrzymuje brzmienie: „5. Nadleśniczy, na wniosek właściciela gruntu przeznaczonego do zalesienia, sporządza plan zalesienia i potwierdza wykonanie zalesienia zgodnie z planem zalesienia w przypadku zalesienia objętego przepisami o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej lub przepisami o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, lub przepisami o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.”.	

Art. 65 ust. 1 rozp. nr 1305/2013	Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii.	**T**	Art. 61.	W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86, z 2013 r. poz. 1537 oraz z 2014 r. poz. 1872) w art. 11 w ust. 3 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu: „6) producenci rolni lub potencjalni beneficjenci niewpisani do ewidencji producentów rolnych mogą złożyć wniosek łącznie z wnioskiem o przyznanie pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4–6 oraz 8–12 ustawy z dnia ……. r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. …….. poz. ……), za pośrednictwem organu właściwego do przyznania pomocy w ramach tych działań.”.	
Art. 65 ust. 1 rozp. nr 1305/2013	Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii.		Art. 62.	W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.3)) w art. 165 ust. 4 otrzymuje brzmienie: „4. Prezes Urzędu wszczyna kontrolę doraźną na wniosek instytucji zarządzającej, o której mowa w przepisach o Narodowym Planie Rozwoju, w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w przepisach o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 lub w przepisach o pomocy społecznej, zwanej dalej „instytucją zarządzającą”, lub na wniosek agencji płatniczej, o której mowa w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju	

[3)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 984, 1047 i 1473 oraz z 2014 r. poz. 423, 768, 811, 915, 1146 i 1232.

				Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, jeżeli z uzasadnienia wniosku instytucji zarządzającej lub agencji płatniczej wynika, że zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia doszło do naruszenia przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na jego wynik.”.	
Art. 11 rozp. nr 1305/2013	Wnioski państw członkowskich dotyczące zmian w programach zatwierdzane są zgodnie z następującymi procedurami: a) Komisja podejmuje decyzje, w drodze aktów wykonawczych, w sprawie wniosków dotyczących zmian w programach odnoszących się do jednej lub większej liczby następujących kwestii: (i) zmiany strategii przedstawionej w programie poprzez zmianę o ponad 50 % w celu ujętym ilościowo związanym z celem szczegółowym; (ii) zmiany wielkości wkładu EFFROW dotyczącej jednego działania lub większej ich liczby; (iii) zmiany wysokości całego wkładu unijnego lub jego rocznego podziału na poziomie programu; b) we wszystkich pozostałych przypadkach, Komisja zatwierdza, w drodze aktów wykonawczych, wnioski dotyczące zmian w programach, obejmujące w szczególności: (i) wprowadzenie lub wycofanie działań lub rodzajów operacji; (ii) zmiany opisu działań, w tym zmiany warunków kwalifikowalności; (iii) przesunięcie środków finansowych między działaniami wdrażanymi w ramach różnych wielkości wkładu EFRROW. Jednakże do celów lit. b) ppkt (i) oraz (ii) oraz lit. b) ppkt (iii), w przypadku gdy przesunięcie dotyczy mniej niż 20 % przydziału na działanie i mniej niż 5 % całkowitego wkładu EFRROW w dany program, uznaje się, że dokonano zatwierdzenia, jeśli Komisja nie podjęła decyzji w sprawie wniosku w ciągu 42 dni roboczych od otrzymania wniosku. Termin ten	**T**	Art. 63.	W ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649) wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie: „2. Ustawy nie stosuje się do programów realizowanych z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz funduszy wspierających sektory morski lub rybacki, z wyłączeniem przepisów rozdziałów 1, 2, 2b i 7 oraz przepisów art. 14e, art. 14f, art. 14g ust. 1, 2 i 4, art. 14h, art. 14j i art. 14l, a w przypadku programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich także z wyłączeniem art. 14kc i art. 14kd.”; 2) po art. 14kb dodaje się art. 14 kc i art. 14 kd w brzmieniu: „Art. 14kc. 1. Projekt zmiany programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich opracowuje minister właściwy do spraw rozwoju wsi, po zasięgnięciu opinii komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia nr 1303/2013. 2. Projekt zmiany programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, po uzyskaniu opinii, o której mowa w art. 14g ust. 1 pkt 4, jest przyjmowany przez Radę Ministrów w drodze uchwały, a następnie jest przekazywany przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi Komisji Europejskiej. 3. Zmiana programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich po: 1) zatwierdzeniu przez Komisję Europejską tej	

	nie obejmuje okresu rozpoczynającego się w dniu następującym po dniu, w którym Komisja przesłała swoje uwagi państwu członkowskiemu, i kończącego się w dniu udzielenie przez państwo członkowskie odpowiedzi na te uwagi. c) zatwierdzenie nie jest wymagane w przypadku korekt o czysto typograficznym lub redakcyjnym charakterze, które nie mają wpływu na wdrażanie polityki i działań. Państwa członkowskie informują Komisję o takich zmianach.			zmiany – w przypadku, o którym mowa w art. 11 lit. a i b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), 2) po poinformowaniu Komisji Europejskiej o tej zmianie – w przypadku, o którym mowa w art. 11 lit. c rozporządzenia wymienionego w pkt 1 – jest przekazywana przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do wiadomości członkom Rady Ministrów. 4. Rada Ministrów może, w drodze uchwały, upoważnić ministra właściwego do spraw rozwoju wsi do przyjmowania projektów zmian programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w zakresie, o którym mowa w art. 11 lit. c rozporządzenia wymienionego w ust. 3 pkt 1. Art. 14kd. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi: 1) podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej program realizowany z wykorzystaniem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz jego zmiany; 2) ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o: a) zatwierdzeniu przez Komisję Europejską programu realizowanego z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz jego zmian, jeżeli wymagały zatwierdzenia przez Komisję Europejską, b) adresie strony internetowej, na której został zamieszczony program realizowany z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz jego zmiany.”	

Art. 65 ust. 1 rozp. nr 1305/2013	Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii.	**T**	Art. 64.	W ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2013 r. poz. 173) wprowadza się następujące zmiany: 1) tytuł ustawy otrzymuje brzmienie: „o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013”; 2) w art. 1: a) pkt 1 otrzymuje brzmienie: „1) zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, zwanego dalej „programem”, określonym w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1698/2005", oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia;”, b) w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie: „a) w ramach działań objętych programem, zwanej dalej „pomocą",”; 3) w art. 3 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie: „2) projekt programu”.	
Art. 65 ust. 1 rozp. nr 1305/2013	Państwa członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 58 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii.	**T**	Art. 65.	W ustawie z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975 oraz z 2015 r. poz. 55) w art. 17 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie: „3. Wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dla celów postępowania dowodowego w postępowaniu prowadzonym w sprawach związanych z udzielaniem pomocy finansowej producentom ekologicznym, na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z	

				udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 oraz przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, stanowi dokument urzędowy w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. 4. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, oraz sposób jego przekazywania, mając na względzie uzyskanie informacji związanych z udzielaniem pomocy finansowej producentom ekologicznym na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 oraz przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.”.	

Warszawa, dnia 27 stycznia 2015 r.

[redacted]

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.1282.2014/28/KS

dot.: RM-10-6-15 z 26.01.2015 r.

Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia
o zgodności z prawem Unii Europejskiej *projektu ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do wiadomości:
Pan Marek Sawicki
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi